

Graham Greene

**AGENTUL
SECRET**

Graham Greene
Agentul secret

Coperta:
Victor Dima
GRAHAM GREENE
THE CONFIDENTIAL AGENT
First published 1939
Reprinted 1977
WILLIAM HEINEMANN &
THE BODLEY HEAD LONDON
PARTEA I - URMĂRITUL

I

Pescărușii înăturau cerul de deasupra Doverului. Se desprindeau ca niște fulgi din ceața și pluteau înapoi spre orașul ascuns, tânguindu-se în acompaniamentul sirenei vaporului. Alte câteva vapoare îi răspunseră - un cor întreg de glasuri, bocind moartea cui? Vasul înainta, cu viteza redusă la jumătate, prin apriga seară de toamnă, evocându-i lui D. un dric mânat încet și discret spre „grădina păcii”, de către un dricar grijuliu să nu zguduie sicriul, ca și cum cadavrului dinăuntru i-ar mai fi păsat de o zdruncinătură-două. Printre vele răzbăteau țipetele unor femei isterice.

Barul de la clasa a treia era ticsit: o echipă de rugbi se întorcea în patrie, iar membrii ei, împopoțonați cu cravate vărgate, se îmbulzeau gălăgioși spre paharele lor. D. nu prea le pricepea zbieretele; poate că vorbeau în argou, sau într-un dialect Avea să mai treacă un timp până să-i revină complet în memorie engleza: o vorbire la perfecție cândva, dar. acum cunoștințele sale erau cam prea literare.

Omul acesta între două vârste. cu mustață stufoasă, cu bărbia crestată de o cicatrice și cu fruntea încrețită de griji, încerca să se țină deoparte, dar în barul acela nu prea puteai înainta: un cot îi

intră în coaste și o gură îi suflă în față o duhoare de bere îmbuteliată. Oamenii aceștia îl umpleau de uimire; privindu-le fețele vesele, învăluite în fum de țigară, n-ai fi zis că există un război – nu numai în țara din care venea el, ci chiar aici, la o jumătate de milă distanță de cheiul Doverului. D. purta războiul cu el. Orișunde s-ar fi aflat, războiul îl urmărea. Nu putuse niciodată să priceapă cum de nu-l simțeau oamenii.

Dă-o încoace, dă-o încoace! strigă unul dintre jucători, adresându-se barmanului, dar cineva îi smulse din mână halba de bere, zbierând:

— Ofsaid!

— Grămadă! răcniră toți, în cor.

— Dați-mi voie. vă rog, dați-mi voie! spuse D. și se furișa afară.

Ridicându-și gulerul pardesiului, merse pe puntea învăluită în ceața rece prin care boceau pescărușii ce zburau spre Dover, drept deasupra capului său. Începu să se plimbe de colo până colo. cu capul în jos, de-a lungul balustradei, ca să se încălzească. Puntea îi apărea ca o hartă presărată cu tranșee, cu poziții internabile, cu ieșinduri și cu cadavre; dintre ochii lui parcă decolau bombardiere, iar în creier i se zguduiau munți atinși de explozia obuzelor.

Umblând de colo până colo pe puntea acestui vas englezesc, care luneca imperceptibil în rada portului Dover, nu se simțea câtuși de puțin la adăpost. Primejdia făcea parte integrantă din el. Nu era ca un pardesiu de care te poți lepăda uneori, ci era ca pielea însăși. Mureai cu ea; numai putrezind poți scăpa de propria-ți piele. Nu puteai avea încredere decât în tine însuși. Sub cămașa cutărui prieten fusese găsit un medalion sfințit; un alt prieten făcuse parte dintr-o organizație care nu avea inițialele cuvenite.

Mergând în susul și în josul acestei punți de clasa a treia, neacoperite și friguroase ajunse la o ușiță de lemn pe care stătea scris: „Rezervat pasagerilor de clasa întâi”. Pe vremuri, deosebiri de clasă i s-ar fi părut jignitoare, dar acum clasele erau ele însele prea divizate pentru ca asemenea subdiviziuni să mai aibă vreun sens își aținti privirea spre puntea de clasa întâi: nu se afla acolo decât un pasager, care stătea în frig, ca și el. eu gulerul ridicat, și privea de la prova spre Dover.

D. se întoarse la pupa, și din nou bombardierele decolară, în ritmul egal al pașilor săi. Nu te puteai bizui decât pe tine însuși, ba uneori te întrebai dacă, la urma urmelor, aveai temei să te bizui. Ei nu aveau încredere în line mai mult. decât avuseseră în prietenul cu medalionul sfințit: de vreme ce, în cazul lui, nu greșiseră, cine putea ști dacă n-aveau dreptate și în privința ta? Un om plin de prejudecăți... Ideologia e un lucru complex, în care se pot strecura erezii...

Poate că era supravegheat chiar în clipa asta. Nu era convins că n-aveau dreptate să-l supravegheze. În definitiv, existau unele aspecte ale materialismului economic pe care, în adâncul sufletului său, nu le accepta... Dar oare cel care-l supraveghea era la rândul-i supravegheat? D. avu o clipă senzația unei suspiciuni, universale. Într-un buzunar interior, care-i umfla puțin pieptul, își purta așa-numitele „scrisori de creditare”, dar „acreditarea” nu mai era sinonimă cu încrederea.

Merse încet înapoi până la capătul punții. Prin ceață, auzi limpede glasul ascuțit al unei femei tinere:

— Mai vreau un pahar! Dă-mi încă unul!

— Undeva parcă se sparseră o mulțime de pahare. Cineva plângea îndărătul unei bărci de salvare: oriunde mergea, dădea peste o lume stranie.

Ocoli cu grijă prova bărcii și zări un copil, ghemuit într-un colț. Se opri și privi: copilul acesta nu însemna nimic pentru el, semăna cu o scriere atât de neciteată, încât nici nu te mai osteneai s-o descifrezi. Se întrebă dacă va mai fi în stare vreodată să împărtășească emoțiile cuiva.

— Ce-ai pățit? i se adresă el copilului, pe un ton grijuliu și binevoitor.

— M-am lovit la cap.

— Ești singur?

— Tăticu' m-a pus aici.

— Pentru că te-ai lovit la cap?

— Zicea că nu-i un motiv să plâng.

Copilul nu mai plângea; începu să tușească din pricina ceții care-i intra în gâtleej. Niște ochi negri îl priveau, speriați, prin spațiul cuprins între barcă și balustradă. D. se răsuci pe călcâie și merse mai departe; își spunea că n-ar fi trebuit să-i vorbească: copilul era, probabil, supravegheat de taică-su ori de maică-sa. Ajuns la barieră - „Rezervat pasagerilor de la clasa întâi” - privi dincolo. Celălalt se apropia prin ceață, de-a lungul punții sale, ceva mai lungă. D. îi zări mai întâi pantalonii bine călcați, apoi gulerul de blană și în sfârșit, fața. Luați prin surprindere, n-aveau ce să-și spună. De altfel nu-și vorbiseră niciodată: erau despărțiți de inițialele diferite al organizațiilor lor, și de foarte mulți morți. Se văzuseră cu ani în urmă pe un coridor apoi într-o gară. și altă dată pe un aeroport. D. nu-și mai amintea nici măcar numele celuiilalt.

Acesta fu primul care se depărlă. Mult și slab ca un fir de pătrunjel sub paltonul său gros. părea nervos și agil (mergea repede, cu piciearele-i țepene ca niște picioaroange, dar” elastice la nevoie. Avea aerul că luase o hotărâre. - „Va încerca, probabil, să mă

jefuiască, sau poate să pună pe cineva să mă binoare” – își spuse D. Avea, desigur, mai mulți prieteni și mai mulți bani. Aducea cu el scrisori de recomandare către diferiți lorzi și miniștri – el însuși purtase un titlu de noblete odinioară, înainte de instaurarea republicii... Conte, marchiz, sau ceva asemănător... D. uitase titlul exact. Era o nenorocire că amândoi călătoreau cu același vapor și că se întâlniseră astfel, la bariera ce despărțea pasagerii din diferite clase: doi agenți secreți urmărind același scop.

Sirena urlă din nou și deodată, ca niște fețe ce se arată J: „o fereastră, din ceață răsărită o sumedenie de nave și lumini, și o frântură de dig. Se detașau dintr-o masă compactă, Vaporul își încetini și mai mult viteza, apoi se opri cu totul. D. putea auzi clipocitul apei ce se izbea de copastie. Ai fi zis că vaporul plutește în derivă. Se auzi un strigăt, ieșit parcă din mare. Cu încă o smucitură, vasul se lipi de chei. Ajunseseră: era cât se poate de simplu. Puhoiul oamenilor încărcăți cu bagaje fu respins de către marinari, care păreau porniți să stărâme în bucăți vaporul: în mâinile lor rămase, parcă, o bucată de balustradă.

Peste câteva clipe, toți pasagerii se repeziră spre pasarelă, cu valizele lor, pe care erau lipite etichete ale unor hoteluri elvețiene sau ale unor pensiuni din Biarritz. D. așteptă să se scurgă șuvoiul; n-avea alt bagaj decât o tasă de piele conținând o perie și un pieptene, o periută de dinți și alte câteva obiecte mărunte. Pierduse obiceiul de a purta o pijama 5 n-avea rost să porți pijama, când bombele te puteau trezi de două ori pe noapte.

Șuvoiul pasagerilor se despărți în două, pentru controlul pașapoartelor: de o parte – străinii, de cealaltă – supușii britanici. Străinii nu erau mulți la

număr; la câțiva pași de D., lunganul de la clasa întâi tremura ușor în paltonul său de blană: palid și delicat, părea nelalocul lui în hangarul acesta de pe chei, aflat în bătaia vânturilor. Fu lăsat totuși să treacă foarte repede: o privire fugară asupra actelor sale fusese de ajuns. Întocmai ca o operă de artă antică avea un certificat de autenticitate. „O piesă de muzeu” - își spuse în gând D., fără dușmănie. Toți cei din tabăra cealaltă i se păreau niște piese de muzeu; viețile lor se desfășurau în case mari. și reci, aidoma unor galerii publice pe pereții cărora atârnav tablouri străvechi, dar destul de plicticoase, și pe coridoarele cărora găseai scrinuri eu încrustații.

D. se pomeni în fața unui individ cu mustață blondă, care-i spuse, cu multă blândețe:

— Pretindeți că fotografia asta e chiar a dumneavoastră?

— Bineînțeles - răspunse D., privind fotografia; nu se mai iritase la pașaportul lui de ani de zile... Era fața unui necunoscut, a unui om mult mai tânăr și, aparent, mult mai fericit decât el: omul din fotografie zâmbise aparatului. E o fotografie veche - zise el.

Și-o făcuse, probabil, înainte de a intra în închisoare, înainte ca soția lui să fie omorâtă și înainte de bombardamentul aerian din 23 decembrie, când fusese îngropat de viu, vreme de cincizeci și șase de ore, într-o pivniță. Dar cum să-i explice asta inspectorului de la controlul pașapoartelor?

— Cât de veche?

— Poate de doi ani.

— Bine, dar părul dumneavoastră e cărunt acum... - într-adevăr?

— Vreți să vă dați puțin la o parte, ca să faceți loc celorlalți pasageri? rosti inspectorul.

Era politicos și nu părea grăbit. Pesemne din

pricină Vă „trăia pe o insulă. În patria lui D., ar fi fost deja chemați soldații: l-ar fi luat numaidecât drept spion și l-ar fi supus unui interogatoriu febril, zgomotos și interminabil. Inspectorul Yeni lângă. el și-i spuse, atingându-i cotul:

— Sunt dezolat că trebuie să vă rețin. N-ați vrea să intrați o clipă aici?

Și deschise ușa unei încăperi. D. intră. În încăpere se aflau o masă, două scaune și un portret al regelui Eduard al VII-lea pe calc; de a boteza cu numele de „Alexandra” un tren expres; niște figuri extraordinare, de epocă, rmjeau deasupra gulerelor lor albe și înalte; mecanicul de locomotivă purta o pălărie melon...

— Sunt dezolat - urmă inspectorul. Pașaportul dumneavoastră pare să fie în regulă, dar fotografia asta... poftim, uitați-vă în oglindă și-o să vedeți și singur.

D. se privi în unica oglindă aflată acolo: coșul locomotivei și. barba regelui Eduard îi cam astupau vederea, dar trebui să admită. că observația inspectorului era întemeiată. Arăta, într-adevăr, cu totul altfel decât în fotografie.

I îi)

— N-aș fi crezut că m-am schimbat atâta - rosti el. inspectorul îl privea cu luare-aminte. Da, acum D. își amintea precis: tre': useră numai trei ani. Avea pe atunci 42 de ani. dar arăta încă tânăr. Se dusesese cu soția lui la fotograf: avea de gând să ceară un concediu de șase luni de la universitate, pentru a face un voiaj, împreună cu ea, firește. Exact peste trei zile avea să izbucnească războiul civil. El avea să fie ținut timp de șase luni într-o închisoare militară, iar nevastă-sa avea să fie executată - fusese o eroare, nu o atrocitate. Iar după aceea...

— Știți cât de mult îi schimbă războiul pe oameni - încercă el să explice. Fotografia a fost făcută înainte de război.

Aparatul îl surprinsese tocmai când râdea de o glumă - ceva în legătură cu niște ananași. Era prima vacanță pe care și-o petrecea cu nevastă-sa, după mulți ani. Aveau cincisprezece ani de căsnicie. Ținea bine minte aparatul desuet și fotograful care-și vâra capul sub o glugă neagră. De nevastă-sa, însă, nu-și mai amintea decât foarte vag. Nutrise pentru ca o adevărată pasiune, și e foarte greu să-ți amintești de un sentiment mort.

— Alte acte aveți? întrebă inspectorul. Sau aveți pe cineva la Londra care vă cunoaște? Ambasadorul dumneavoastră, de pildă...

— A, nu! Sunt un cetățean particular, fără nicio importanță.

— Faceți cumva o călătorie de agrement?

— Nu. Am câteva scrisori de recomandare pentru niște oameni de afaceri, dar s-ar putea să fie false - răspunse el, surâzând.

Nu putea să se supere pe inspector: mustața sură, ridurile adânci din jurul gurii, toate astea erau noi, ca și cicatricea de pe bărbie. O atinse cu mâna. spunând:

— Știți, suntem în război.

Se întreba ce făcea în clipa asta celălalt: desigur că nu pierdea timpul. Probabil că era așteptat de-o mașină; va ajunge la Londra cu mult înaintea lui. ceea ce ar putea crea complicații. Celălalt primise desigur dispoziții să nu lase pe nimeni din tabăra adversă să achiziționeze cărbuni.

Înainte de descoperirea electricității, cărbunii erau socotiți „diamante negre”. Da, în țara tui, cărbunele era mai prețios chiar decât diamantele, și

va fi în curând la fel de rar ca ele.

— Desigur, pașaportul dumneavoastră e în regulă - zise inspectorul. V-aș ruga să-mi spuneți unde anume veți locui în Londra...

— N-am nicio idee...

Inspectorul îi făcu deodată cu ochiul, atât de brusc, încât lui D. nu-i venea să creadă.

— Dați-mi o adresă oarecare - îl auzi el spunând.

— A, - da. există mi se pare un hotel pe nume „Ritz”, nu-i așa?

— E adevărat, dar în locul dumneavoastră aș alege un hotel mai puțin costisitor.

— „Bristol”. Pretutindeni se găsește câte un „Bristol”.

— Nu însă și în Anglia.

— Bine. dar unde credeți c-ar putea locui un om ca mine?

— La „Strand Palace”, să zicem.

— Perfect.

Inspectorul îi restitui pașaportul, spunându-i, cu un surâs:

— Trebuie să fim circumspecți. Vă rog să mă iertați. Și acum, grăbiți-vă, dacă vreți să mai prindeți trenul.

Circumspecți! își spunea D. Oare asta numesc insularii „circumspecție”? O, cât îi invidia pentru siguranța lor!

Din pricina întârzierii, D. ajunsese aproape ultimul la vamă: tinerii aceia gălăgioși se și aflau, probabil, pe peron în așteptarea trenului; cât despre compatriotul său, era convins că acesta nici nu așteptase trenul. Deodată auzi un glas de fată:

— O. am de declarat o mulțime de lucruri!

Era un glas aspru: îl mai auzise. În bar, cerând încă un pahar. D. se uită la fată fără prea mare

interes; ajunsese la un moment din viață când un bărbat e fie nebun după femei, fie indiferent, iar fata asta era, de fapt. destul de tânără ca să-i poată fi fiică. O auzi spunând:

— Am o sticlă de brandy, dar e deschisă.

Așteptându-și rîndul, D. Își spuse că fata n-ar trebui să bea atîta; vocea o dădea de gol - nu era o bețivă autentică. Ce-i venise să bea în barul de la clasa a treia? Era bine îmbrăcată, ca un manechin.

— Mai am și o sticlă de calvados, dar și asta e începută, - adăugă ea.

D. se simțea obosit: ar fi vrut ca vameșii să termine odată cu fata și să-l lase să treacă. Fata era foarte tânără, blondă și inutil de arogantă; arăta ca un copil căruia i se refuză tot ce dorește cu adevărat și care e hotărât să obțină orice, fie că-i place sau nu.

II

— A, da - spuse ea - mai e încă o sticlă de brandy. V-aș fi spus dacă mi-ați fi dat răgazul, dar după cum vedeți, și sticla asta e începută

— Mă tem că va trebui să plătiți taxă pentru **q** parte din aceste sticle - spuse vameșul.

— N-aveți niciun drept!

— Puteți citi regulamentul...

Discuția continuă multă vreme. Un alt vameș examina tașca lui D. și-l lăsa să treacă.

— Trenul spre Londra? întrebă D.

— A plecat. Va trebui să-l așteptați pe cel de șapte și zece.

Acum nu era nici șase fără un sfert.

— Tată] meu face parte din consiliul de administrație al căilor ferate **f** strigă fata mânioasă.

— Vama n-are riici o legătură cu căile ferate.

— Sunt fiica lordului Benditch!

— Dacă doriți să păstrați aceste sticle, trebuie să

plătiți o taxă de douăzeci și șapte de șilingi și șase pence.

Așadar, aceasta era fiica lordului Benditch! D. rămase la ieșire, pândind-o. Se întreba dacă Banditch va fi la fel de dificil cu el, pe cât fusese fiică-sa cu vameșul. Multe depindeau de Benditch dacă acesta ar consimți să vândă cărbune la un preț pe care-l puteau plăti, ei ar rezista ani de zile; dacă nu, s-ar putea ca războiul să se termine până-n primăvară.

Fata părea să fi obținut ce voia: era oare un semn bun? Mergând spre poarta ce dădea spre peronul învăluit în ceața deasă și rece, avea aerul că-i stăpâna lumii. Se întunecase înainte de vreme; lângă un chioșc de ziare ardea o lămpuță, și un cărucior de fier stătea rezemat de un panou metalic care făcea reclamă produselor „Horlicks”. Nu se vedea nici măcar până la celălalt peron, astfel încât acest nod de cale ferată al marelui port maritim – cum îl considera D. – ar fi putut trece drept o mică gară rurală aruncată în mijlocul unor câmpuri jilave, prin care treceau fără să oprească trenurile rapide.

— Dumnezeu! exclamă fata. A plecat!

— Mai e un tren. peste o oră și jumătate – zise D. Pe măsură ce vorbea, simțea că-i revin cunoștințele de engleză: limba țării se infiltra în el odată cu ceața și fumul. Orice altă limbă i s-ar fi părut deplasată.

— Așa pretind dumnealor – răspunse fata. Dar pe o ceață ca asta o să întârzie cu câteva ore.

— Trebuie neapărat s-ajung în capitală noastră – eară.

— Crezi că numai dumneata?

— S-ar putea ca în interior ceața să nu fie atât de deasă. Fata se despărți de el și începu să se plimbe, nervoasă, de colo până colo, pe peronul înghețat, dispărând cu totul în spatele chioșcului. Peste câteva

clipe se întoarse însă. mestecând o brișă. Îi întinse și lui una, ca și cum ar fi oferit ceva de mâncare unui animal închis după gratii.

— Vrei o brișă?

— Mulțumesc.

D. O luă, cu o mutră solemnă, și începu să mănânce: iată ce va să zică ospitalitatea engleză!

— Mă duc să fac rost de-o mașină - spuse fata. Nu pot să aștept un ceas în văgăuna asta plicticoasă. S-ar putea ca în interior ceața să nu fie atât de deasă. (Așadar, auzise cuvintele lui).

Eata azvârli resturile brișei în direcția șinelor; ai fi zis că-i o prestidigitatoare: uite brișă. nu e brișă...

— Vrei să te iau și pe dumneata? îl întrebă ea. Văzându-l că ezită, adăugă:

— Sunt trează ca un magistrat.

— Mulțumesc. Nu la asta mă gândeam. Mă întrebam doar cum aș putea ajunge mai repede.

— A. cu mine ajungi cel mai repede.

— Atunci merg cu dumneata.

Deodată o față apără în chip ciudat la picioarele lor - pesemne că stăteau chiar la marginea peronului; era o față supărată. Auziră un glas:

— Hei. cucoană te crezi la grădina zoologică?

— Am zis cu așa ceva? replică fata, privindu-l fără mirare

— Atunci, ce tot arunci brișe?!

— Ia lasă prostiile, omule! izbucni ea, enervată.

— Asta-i agresiune - zise omul. Aș putea să te dau în judecată, cucoană. Ai arunrat în mine c-un proiectil.

— Da' de unde! Era o simplă brișă! O mână și un genunchi se iviră în dreptul picioarelor lor; fața ajunsese ceva mai aproape ei.

— Te-nvăț eu minte... D. interveni:

— Nu doamna a aruncat brișă. ci eu. N-ai decât să mă dai în judecată. Locuiesc la „Ștrand Palace”. Numele meu este D.

Și apucând-o de braț pe fată, o împinse spre ieșire. O voce scârbită gemu prin ceață, aidoma unui monstru marin înjunghiat:

— Un venetic!...

— Nu trebuia neapărat să mă ocrotești în felul ăsta - spuse fata.

— Acum îmi cunoști numele...

— Al meu e Cullen, dacă vrei să știi. Rose Cullen. Un nume oribil, care se explică prin faptul că tatăl meu iubește la nebunie trandafirii. 1 Specia botezată „Marchiza de Pompadour” e opera lui. Îi plac și prostituatele. Mai cu seamă cele regale. Avem o casă care se numește „Vila Gvyn”. 2

Avură norocul să găsească o mașină. Garajul de lângă gară era bine luminat - lumina străpungea jeața pe o lungime de circa cincizeci de iarzi. Fata închirie un Packard vechi.

— Am de tratat o afacere cu lordul Benditch - spuse D. E o coincidență bizară.

— Nu văd de ce: toți oamenii pe care-i întâlnesc au de tratat afaceri cu el.

Fata conducea încet, pe ghicite, în direcția Londrei, poticnindu-se de șinele de tramvai.

— Nu ne putem rățăci dacă urmărim linia tramvaiului.

— Călătorești totdeauna în clasa a treia? o întrebă el.

— Îmi place să-mi aleg tovarășii de drum. La clasa a treia nu risc să dau peste prietenii de afaceri ai tatii.

— Dar eu eram la clasa a treia.

— La naiba! Portul! exclamă ea și, făcând un viraj periculos, întoarse brusc mașina. Ceața era plină de zgomote: frâne care scrâșneau și oameni care înjurau. Refăcură orbește drumul străbătut și începură să urce o colină.

— Dacă-m fi practicat cercetășia, am fi știut firește că la capătul unui coborâș dai totdeauna peste un curs de apă - zise fata.

În creștetul dealului, ceața era ceva mai străvezie; se zăreau crâmpoșe din cerul rece și cenușiu al după-amiezii și garduri de uluci asemănătoare unor piroane. Și totul era învăluit în tăcere. Un miel țopăia în iarba de pe marginea drumului. Cu vreo două sute de iarzi mai încolo, se aprinse brusc o lumină... Da, aici domnea pacea.

1 Joc de cuvinte; în engleză rose - trandafir.

3 „cât Gv/yn - actriță celebră; una din numeroasele ibovnice ale regelui Carol al II-lea - care a domnit în Anglia între 1 «C0 și 1685.

— Presupun că sunteți foarte fericiți în țara asta - spuse D.

— Fericiți? Pentru ce?

— Păi... siguranța asta...

Își aminti vorbele pe care i le spusese inspectorul, făcându-i prietenește cu ochiul: „Trebuie să fim circumspecți”...

— Nu-i cine știe ce - zise fata, cu vocea ei de copil prost-crescut.

— Ra da - începu el să explice. Vezi dumneata, eu vin aici după doi ani de război. Pe un drum ca ăsta ar trebui să merg cu băgare de seamă, gata să mă opresc și să mă arunc într-un șanț la auzul unui avion.

— Da, presupun că lupti pentru ceva. Sau poate mă înșel?

— Știu și eu?!... Unul din rezultatele obișnuinței

de a trăi în pericol este că, după un timp, nu mai încerci nicio emoție. Nu cred că voi mai fi vreodată în stare să simt altceva, în afară de frică. Niciunul dintre noi nu mai e în stare să urască sau să iubească. Nu știu dacă știi, dar e un fapt. Dovedit prin statistici, că în țara mea se nasc foarte puțini copii.

— Totuși, continuați războiul. Trebuie să aveți un motiv.

— Pentru a pune capăt unui război, trebuie să simți ceva uneori îmi spun că ne agățăm de acest război pentru că încă ni-e teamă. Dacă nu ne-am mai teme, n-am mai simți nimic. Niciunul din noi nu s-ar putea bucura de pace.

În fața lor se ivi un sătuc, ca o insulă r o bisericuță veche, vreo câteva morminte, un han.

— Să fiu în locul dumitale și să am toate astea în jur, nu as pizmui soarta celor din țara mea...

Se gândea la peisajul acesta pașnic și banal, la drumul acesta ciudat de ireal pe care-l puteai urma spre toate orizonturile...

— Nu e neapărat nevoie de un război pentru a uniformiza viața Banii, părinții și multe alte lucruri echivalează în această privință cu războiul.

— L-ai urma urmei, ești tânără... și foarte drăguță...

— Ei. drăcie! Nu cumva ai de gând să-mi faci curte?!

— Nu. fii pe pace. Doar ți-am spus că... nu mai sunt capabil de niciun sentiment - și-apoi. sunt bătrân...

Se auzi un pocnet, mașina derapa, iar D își ridică brațele pentru a-și acoperi fața. Automobilul se opri brusc., No-au dat o anvelopă uzată - zise fata. D își lăsă jos brațele, spunând:

— Iartă-mă. Încă mai simt... frica:

Mâinile îi tremurau.

— Aici n-ai de ce să-ți fie frică - îi liniști ea.

— Nu sunt chiar așa sigur.

Purta războiul în inimă. „Dacă mi s-ar da răgazul - își spunea - aş contamina totul, chiar peisajul ăsta. S-ar cuveni să port un clopoțel, aidoma leproșilor inveterați”.

— Nu fi melodramatic - îi spuse ea. Nu pot să sufăr melodramele.

Și, deschizând contactul, porni brusc mașina.

— În curând o să găsim un han, un garaj sau ceva asemănător - spuse fata. E prea frig ca să putem schimba pe loc afurisita asta de anvelopă.

— Iar e ceață! adăugă ea după un timp.

— Crezi că-i bine să conduci mai departe? Cu o roată pe geantă?

— Nu te teme.

— Știi, am o treabă importantă - încercă el să se justifice. Fata își întoarse fața spre el - o față delicată și obosită, dar absurd de tânără. Ai fi zis că-i o fetiță, care se plictisește la o petrecere. N-avea desigur mai mult de douăzeci de ani) oricum, era destul de tânără ca să-i poată fi fiică.

— Faci pe misteriosul - zise ea. Vrei să mă impresionezi?

— Nu.

— E un truc atât de vechi!

— L-au încercat mulți cu dumneata?

— N-am stat să-i număr - răspunse ea.

Lui i se păru nespus de trist faptul că o fată atât de tânără cunoscuse atâta înșelătorie. Poate din pricina maturității lui, socotea că tinerețea trebuie să fie o vârstă a... speranței.

— Nu sunt câtuși de puțin misterios - rosti el cu blândețe. Sunt doar un om de afaceri.

— Și dumneata puți a bani?

— A, nu. Sunt reprezentantul unei firme destul de sărace. Fata îi zâmbi, iar el se gândi, fără emoție, că se putea spune despre ea că e frumoasă.

— Ești căsătorit? îl întrebă ea.

— Oarecum.

— Vrei să spui că te-ai despărțit?

— Da. Adică soția mea a murit...

În fața lor, ceața devenise violacee; mașina încetini și pătrunse, hodorogind, într-o zonă de glasuri și de faruri aprinse. Auziră o voce ascuțită:

— I-am spus eu lui Sally c-o să ajungem aici!

Zăriră o fereastră lungă, din spatele căreia răzbătea o muzică suavă. O voce adâncă și cavernoasă cânta: „Știu că mi te dai / Doar când pe nimeni n-ai...”

— Înapoi la civilizație! zise fata, posomorâtă:

— Crezi că putem schimba aici anvelopa?

— Cred că da.

Fata deschise portiera și coborî, mistuindu-se numaidecât în ceața plină de lumini și de oameni. D. rămase singur în mașină; acum, când motorul se oprise, era tare frig. Încercă să se gândească la ceea ce avea de făcut. Întâi de toate, primise indicația să tragă la o pensiune de pe strada Bloomsbury, Numărul casei fusese probabil ales înadins pentru că ai lui să-l poată ține sub supraveghere. În al doilea rând avea o întâlnire, poimâine, cu lordul Benditch; nu erau niște cerșetori, puteau oferi un preț bun pentru cărbune, adăugând chiar o bonificație după terminarea războiului. Multe dintre minele lui Benditch erau închise, așa încât ambele părți aveau interesul să încheie tranzacția. D. fusese avertizat că nu era de dorit să facă apel la serviciile ambasadei; ambasadorul și primul secretar nu erau demni de încredere; numai al doilea secretar părea a fi loial, dar situația era atât

de încurcată, încât nu era exclus ca al doilea secretar să fie, în realitate, omul rebelilor. În tot cazul, tranzacția trebuia încheiată în mod discret; nimeni nu prevăzuse complicația ivită pe vapor, în timpul traversării canalului. De-aici înainte, se putea întâmpla orice, începând cu o ofertă competitivă pentru cărbuni și terminând cu un jaf sau chiar cu o crimă. Omul acela se afla undeva în ceață, înaintea lui.

D. simți deodată nevoia să stingă lumina din mașină. Rămânând în întuneric, își scoase scrisorile de acreditare din buzunarul de la piept și, după ce sovăi o clipă cu ele în mână, le vârî în ciorap. Portiera se deschise și fata îl strigă:

— Pentru Dumnezeu, de ce-ai stins lumina? Mi-au ieșit ochii până te-am găsit!

Aprinse din nou lumina și adăugă:

— N-au niciun lucrător deocamdată, dar au să trimiți» după unul...

— Trebuie să așteptăm?

— Mi-e foame.

D. coborî cu băgare de seamă din mașină, întrebându-se dacă trebuia sau nu să-i ofere fetei o masă: avea banii nu mărați, nu-și puteau permite să cheltuiască nici **n** lăseale fără rost.

— Putem lua masa aici o întrebă.

— Firește că da. Ai destui bani? Eu mi-am dat ultimul ban pe mașină.

— Da. da. Vrei să iei masa cu mine 7

— Chiar la asta mă gândeam...

O urmă în casă... în hotel... sau ce naiba o fi fost. Instituția asta nu exista pe vremea când venise el în Anglia, ca student tânăr, pentru a citi în biblioteca de la British Museum. Era o casă veche. În stil Tudor - se vedea că-i un stil Tudor autentic - plină de fotolii și canapele, și prevăzută cu un bar într-un loc unde te-ai

fi așteptat să săsești o bibliotecă. Un individ cu monoclu apucă una din mâini e fetei – mâna stângă – și i-o strânse cu putere, exclamând 1

— Rose I la te uită, e Rose! apoi adăugă: Scuză-mă, mi se pare că l-am zărit pe Monty Crookhn.m

Și se furișă pieziș, cu pași repezi.

— Îl cunoști? întrebă D.

— E patronul Nu știam că lucrează aici. Pe vremuri avea un local pe Western Avenue. Frumoasă lume. nu-i așa? adăuga ea, cu dispreț. De ce nu te întorci la războiul dumitale?

Nu era nevoie să se întoarcă, pentru că își; adusese războiul cu el: infecția începuse să se propage D. îl zări dincolo de salon pe celălalt agent, care ședea. Întors cu spatele, la prima masă din restaurant Mâna începu să-i tremure. Întocmai ca înaintea unui bombardament aerian: cine trăiește șase luni într-o închisoare, așteptând din zi în zi să fie împușcat, nu poate ajunge altceva decât un laș.

— N-am putea lua masa în altă parte? bâigui el. Aici e atâta lume!

Era. desigur, absurd să se teamă, dar privind spatele acela strâmt, aplecat peste masa din restaurant, se simțea la fel de expus ca într-o curte, între un zid alb și un pluton de execuție.

— N-avem unde merge. Dar ce nu-ți place aici? îl întrebă ea. aruncându-i o privire bănuitoare De ce nu vrei să fie multă lume? Sper că n-ai de gând să începi, totuși...

— Nu. fii pe pace... Mi s-a părut numai că...

— Mă duc să mă spăl pe mâini și mă-ntorc îndată...

— Rine.

— Numai un minut

...În clipa când ca dispăru, D. căută din ochi

toaleta **r** avea nevoie de apă rece, și de un răgaz de gândire. Nervii lui erau mai slabi decât fuseseră pe vapor: un fleac era de ajuns ca să-i zdruncine – bunăoară pocnetul unui cauciuc ce se sparge. Îl urmări cu privirea pe directorul cu monoclu, care traversa salonul. Localul prospera, în ciuda, sau poate tocmai datorită ceții. De la Dover și de la Londra soseau neconținut mașini, claxonând aiurea. Îl găsi pe director vorbind cu o doamnă bătrână, cu părul alb, căreia îi spunea:

— Atât de înalt... Am fotografia lui, dacă doriți s-o vedeți. M-am gândit numaidecât la soțul dumneavoastră...

Vorbind, căuta din ochi alte figuri cunoscute. Cuvintele lui erau lipsite de convingere; fața lui smeadă și scofâlcită, cu trăsăturile caracteristice oricărui om trecut prin câțiva ani de serviciu militar, era lipsită de expresie, ca aceea a unui animal împăiat, expus într-o vitrină.

— O clipă, te rog – i se adresă D.

— Firește că nu l-aș vinde nimănui – urmă directorul, apoi se răsuci pe călcâie, arborând un surâs, la fel cum și-ar fi aprins o brichetă. Ia să mă gândesc unde ne-am mai întâlnit?

Ținea în mână fotografia unui fox sârmos.

— Bine legat, cu o linie zveltă, cu niște dinți...

— Voiam să te întreb... – îl întrerupse D.

— Scuză-mă, bătrâne, l-am zărit pe Tony! Și, spunând acestea, se făcu nevăzut. Bătrâna doamnă rosti deodată, cu glas tăios:

— N-are rost să-i pui vreo întrebare. Dacă vrei să te duci la W. C, e la subsol.

Toaleta nu era, desigur, în stil Tudor: totul era în sticlă și în marmură neagră. D. Își scoase haina și o agăță într-un cuier (**era singur în tot lavaboul**), apoi

deschise robinetul unui lavoar, pe care-l umplu cu apă rece. Era exact ceea ce-i trebuia pentru a-și calma nervii: apa rece cu care-și uda ceafa acționa asupra lui ca un șoc electric. Era atât de ațâțat, încât se întoarse brusc în clipa când intră cineva în closet, ca și cum s-ar fi așteptat să zărească vreun cunoscut. Nu era decât șoferul uneia dintre mașinile de afară. D. Își muie capul în apa rece și și-l scoase, ud learcă. Căută pe pipăite un prosop și-și ștersef ochii. Acum se simțea mai bine. Mâna nu-i mai tremura de loc în clipa când se întoarse, spunând:

— De ce-mi scotocești în haină?

— Ce tot îndrugi? se burzului șoferul. Îmi agățăm haina mea. Ce vrei să insinuezi?

— Mi s-a părut că încercai să-mi scoți ceva din buzunar.

— Atunci, n-ai decât să chemi poliția - zise șoferul.

— N-am niciun martor.

— Cheamă **p** (litia, sau cere-ți scuze!

Șoferul - un zdrahon înalt de peste șase picioare - înainta amenințător pe pardoseala lucioasă.

— Ai merita să-ți crap capul, ventic afurisit 1
După ce că vii să ne mănânci pâinea. Îți închipui că-ți poți permite...

— Se prea poate să mă fi înșelat - îl întrerupse D. cu blândețe.

Era uluit: la urma urmei, poate că individul era un biet găinar... Nu-l păgubise cu nimic...

— Se prea poate să te fi înșelat... Se prea poate să-ți crap capul. Asta se cheamă scuze?

— Îți cer scuze în orice fel dorești - zise D. Războiul nu-ți lasă nici măcar simțul rușinii.

— N-ai nici măcar curajul să te bați?! mârâi șoferul.

— De ce m-aş bate? Eşti mai tare. şi mai tânăr ca mine...

— Aş putea face praf o bandă întreagă de venetici!

— Sunt convins...

— Mă iei la mişto? făcu şoferul.

Era saşiu, şi din această pricină părea că vorbeşte cu un ochi aţintii asupra unui public... Poate că de fapt, există un public” – îşi spuse D

Dacă ai această impresie. Îţi cer scuze din nou.

Aş putea să te fac să-mi lingi ghetetele...

— Nu m-ar mira deloc...

Oare individul era beat? Sau poate că-l pusese cineva să-i caute ceartă D. stătea cu spatele rezemat de lavoar. I se făcuse greaţă, din pricina spaimei. Ura violenţa fizică i-a ucide un om cu un glonţ sau a fi ucis e un act mecanic, împotriva căruia se ridică doar voinţa de a trăi sau trama de suferinţă. Pe când forţa pumnului e cu totul altceva: o lovitură de pumn umileşte; cel ce mănâncă bătaie e pus într-o situaţie penibilă faţă de agresor. D. ura acest contact, aşa cum ura promiscuitatea în relaţiile sexuale. Şi-i era frică, o frică irezistibilă

— Iar mă iei la mişto! 4 – N-am avut intenţiunea...

Englezească lui pedantă păru să-l înfurie pe şofer:

— Vorbeşte englezeşte ca lumea, altfel îţi rup gura!

— Sunt. un străin...

— N-ai să mai fi nimic după ce-o să te-ating! Individul se apropie şi mai mult, cu pumnii atârându-i pe lângă coapse, ca două bucăţi de carne uscată. Părea să „se monteze” pentru un acces de furie.

— Mat, încleştează-ţi pumnii! îi zise. Nu cumva

ești laș?!

— De ce nu? răspunse D. N-am de gând să mă bat cu dumneata. Aș fi bucuros dacă mi-ai permite... Mă așteaptă, sus, o doamnă.

— Îi las ce-o să mai rămână din mătăluță după ce-am isprăvit. Te-nvăț eu minte să nu mai acuzi de hoție un om cinstit!

Și începu să-și bălăbănească pumnul stâng - era, pe -, semne stângaci.

D. se lipi de lavoar, așteptând să se abată asupra-i nenorocirea. Trăia din nou clipa teribilă când. În curtea închisorii, gardianul se apropia de el, cu o bătă în mână. Dacă ar fi avut un revolver, l-ar fi folosit: ar fi fost gata să facă față oricărei acuzații, ca să evite acest contact personal. Închise ochii și se rezemă cu spatele de oglindă: era lipsit de apărare. N-avea habar cum să se folosească de pumni. Deodată auzi vocea directorului:

— Ce-i cu dumneata, bătrâne? Ți-e rău?

D. Își îndreptă spinarea. Șoferul se trăsesese cu câțiva pași înapoi, cu aerul unuia care-și dă seama că dreptatea e de partea lui. Privindu-l, D. răspunse, pe un ton blajin:

— Mă apucă uneori o... cum se numește asta? Da, o amețală...

— Miss Cullen m-a trimis după dumneata. Vrei să mă interesez de un doctor?

— Nu. n-am nimic.

D. îl opri pe director la ieșirea din closet i

— Îl cunoști pe șoferul acesta?

— E prima oară că-l văd. doar nu-i pot ține minte pe-toți clienții, bătrâne. Dar de ce-ntrebi

— Mi s-a părut că-mi scotocește prin buzunare, Ț Ochiul păru să înghețe înapoia monoclului:

— Exclus, bătrâne! Aici nu primim decât lume

bună nu vreau să par snob. dar ăsta-i adevărul. Ți s-o fi părut numai. Domnișoara Cullen o să-ți confirme. Ești de mult prieten cu ea? adăugă directorul, cu prefăcută indiferență.

— Nu, n-aș putea spune. A avut amabilitatea să-mi ofere un loc în mașină, la Dover.

— Aha, înțeleg - zise directorul cu răceală și urcă grăbit scările. Ajuns sus, adăugă: O găsești pe miss Cullen în restaurant...!

2 Î-D. se întoarce în sala de mese. Un individ îmbrăcat într-un pulover cu gulerul înalt acompania la pian o femeie care cânta cu o voce foarte adâncă și melancolică. D. (recu țănoș pe lângă masa la care sedea celălalt.

— Ce-i cu dumneata? îl întâmpină fata. Credeam că m-ai abandonat. Arăți de parcă-ai fi văzut o fantomă.

Din locul unde se așezase, D. nu-l putea vedea pe L. (în sfârșit. Își amintea numele lui).

— Am fost atacat - răspunse el încet. Adică, era cât pe ce să fiu atacat, la closet

— De ce-mi torni asemenea povești? zise fata. Ții morțiș s-o faci pe misteriosul 1 Eu. una. prefer povestea cu cei trei urși...

— Prea bine. Trebuia, oricum, să gădesc o scuză, nu-i așa?

— Sper că nu crezi nici dumneata cu adevărat - spuse ea cu neliniște în glas. Nu cumva ai rămas zdruncinat de pe urma vreunui bombardament?

— Nu, nu cred. Sunt însă un om cu care nu e bine să te împrietenești. Atâta tot.

— Barem de n-ai fi atât de caraghios! Poveștile astea melodramatice... Doar ți-am spus că nu-mi place melodrama...

— Uneori, lucrurile iau o întorsătură

melodramatică. La prima masă de lângă ușa e un individ, drept în fața dumitale... Nu te uita încă. Vreau să fac o prinsoare cu dumneata. Individul se uită la noi, chiar în clipa asta.

— E adevărat. Și ce-i cu asta?

— E cu ochii pe mine.

— Există, știi, și o altă explicație: poate că se uită la mine...

— De ce?

— Dragul meu, mi se întâmplă adesea, să fiu privită.

— A, da, desigur, înțeleg - zise el. precipitat.

Și, trăgându-se puțin înapoi, o privi - gura tristă, pielea străvezie... Se simți năpădit de o antipatie absurdă față de lordul Benditch: să fi fost el tatăl fetei, n-ar fi lăsat-o să bată drumurile în felul acesta Femeia cu voce gravă cânta o romanță stupidă, despre o dragoste neîmpărtășită:

Erau doar vorbe-n vânt, dar eu n-aveam habar, Visam mereu, dar inima mi-era de jar, Spuneai „mi-ești dragă, inima-mi îți aparține”, Dar mi-o dăduseși doar cu împrumut, vezi bine...

Oamenii își puseseră paharele pe masă și ascultau, ca și cum ar fi fost vorba de o poezie adevărată. Până și fata încetă o clipă să mănânce. Cântecul acesta plângăreț îl irită pe D. 3 autocompătimirea era un viciu pe care niciunul dintre compatrioții săi, indiferent de tabăra din care făceau parte, nu avea răgazul să-l practice.

Nu spun că minți - așa-i modern! Nu vreau să mor După tipicul victorian, îngrozitor...

D. se gândi că toate astea exprimau, probabil, „spiritul vremii”, deși nu pricepea exact sensul acestei expresii. Personal, aproape că prefera celula de închisoare, casele bombardate, fuga sănătoasă,

vecinătatea inamicului. Se uita posomorât la fată altă dată ar fi încercat, poate, să-i scrie un poem, mai reușit decât versurile astea:

Visam în plină zi – abia acum pricep! Erau doar vorbe-n vânt, să înțeleg încep...

— E o porcărie, știi, dar are un soi de farmec – zise Rose. Un chelner veni la masa lor și spuse:

— Domnul care stă lângă ușă mi-a cerut să vă înmânez acest bilețel, sir.

— Dar repede îți mai faci relații, cu toate că abia ai pus piciorul în țara asta! observă fata.

D. citi bilețelul: era scurt și concis, deși nu specifica exact ce anume i se cerea adresantului.

— Presupun că n-o să mă crezi dacă-ți voi spune că mi se oferă două mii de lire.

— De ce mi-ai spune-o?

— Ai dreptate.

D. chemă un chelner.

— Fii bun și spune-mi dacă domnul acela are un șofer, un tip înalt, cu privirea cam sașie?

— Mă duc să mă interesez, sir.

— Grozav știi să te prefaci! spuse fata. Omul misterios. D. avu impresia că fata băuse din nou peste măsură

— N-o să ajungem niciodată la Londra dacă nu ești prudentă – îi spuse.

Chelnerul se întoarse, cu următorul răspuns:

— E șoferul persoanei despre care-ați întrebat, sir.

— E stângaci, nu-i așa?

— O, încetează, te rog! exclamă fata.

— Nu caut să le epatez. – încercaol să-i explice. Toate astea n-au nicio legătură cu dumneata. Lucrurile” se precipită, trebuia să mă conving.

Apoi, dându-i chelnerului un bacșiș, îi spuse: –

Înapoiază-i domnului de colo acest biletel.

— Fără răspuns, sir?

— Niciun. răspuns.

— De ce să nu fii politicos i-ăspunzându-i: „Mulțumesc pentru propunere”? zise fata.

— Nu vreau să-i dau o mostră a scrisului meu. S-ar putea să încerce să mi-l imite.

— Mă dau bătută. Ai câștigat

— Ai face bine să nu mai bei.

Cântăreața amuțise după un ultim geamăt, urmat de o vibrație asemănătoare aceleia a unei emisiuni radiofonice. Câteva perechi începură să danseze.

— Ne așteaptă un drum lung – zise D.

— De ce să ne grăbim? Putem rămâne aici peste noapte.

— Desigur. Dumneata ai putea, dar eu, unul, trebuie neapărat să ajung într-un fel sau altul la Londra.

— De ce?

— Superiorii mei n-ar înțelege de ce-am întârziat.

Era sigur că-i calculaseră durata fiecărei mișcări, ținând seama tocmai de astfel de situații, ca întâlnirea lui cu L. și oferta de bani a acestuia. Serviciile pe care le putea aduce cauzei nu erau de ajuns pentru a-i convinge că nu se lăsase cumpărat în vreun fel oarecare. La urma urmelor – își spunea. el cu mâhnire – plătiseră ei înșiși destul de scump: poporul fusese de atâtea ori trădat de conducătorii săi! Dar chiar dacă singura filosofie ce-ți mai rămânea era conștiința datoriei, cunoașterea adevărului nu le putea împiedica să continue...

Directorul își legăna monoclul în direcția domnișoarei Cullen: o invita la dans. D. se gândi cu jale că povestea asta putea să țină toată noaptea – nu va reuși s-o smulgă de-acolo. Dansatorii făceau încet

ocolul încăperii, în ritmul unei melodii triste și, monotone. Directorul o ținea strâns pe fată, cu o mână lată întinsă pe spatele ei; cealaltă mână și-o vârâse în buzunar, cu o dezinvoltură ce i se păru lui D. cam impertinentă.

Directorul îi vorbea fetei, uitându-se din când în când la el. La un moment dat, D. auzi cuvântul „prudentă”. Fata îl asculta cu luare-aminte, dar pașii ei nesiguri păreau să indice că era mai beată decât își închipuise.

D. se întreba dacă fusese schimbat cauciucul acela. Dacă mașina era gata, poate că o va convinge pe fată să plece, după dansul acesta... Se ridică și ieși din restaurant. L. nu-și ridică privirea din farfurie, ci continuă să taie în bucățele friptura de vițel pe care-o comandase: pesemne că digera greu D. se simțea ceva mai puțin nervos. Refuzând oferta aceea de bani, se pusese parcă într-o poziție net superioară aceleia a adversarului său. Cât despre șofer, era puțin probabil că-i va mai căuta ceartă.

Ceața se ridicase puțin: putea vedea mașinile din curte - vreo cinci-șase limuzine: un Daimler, un Mercedes, două Morris-uri, Packard-ul vechi al fetei și o mașinuță „sport” roșcată. Cauciucul fusese schimbat.

Se gândi că n-ar fi rău să plece cu fata chiar acum, în timp ce 1. mânca. Deodată însă auzi o voce care nv. putea fi decât a lui I... căci i se adresa în propria-i limbă:

— Scuză-mă, aș vrea să stăm puțin de vorbă...

D. simți o ușoară invidie văzându-l cum stătea acolo, în mijlocul limuzinelor din curte: părea la locul lui printre ele. Era produsul a cinci veacuri de selecție, ce-l plasaseră într-un mediu perfect adecvat, în care se simțea ca la el acasă, deși continua să fie

obsedat de păcatele strămoșilor săi-și de gusturile lor învechite.

— Nu prea avem, cred, ce vorbi - zise D.

Recunoștea însă că individul avea un anumit farmec și se simțea măgulit, ca la o sindrofie, în toiul căreia un oaspete de seamă l-ar. fi luat la o parte pentru a-i vorbi între patru ochi.

— Totul mă face să cred că nu înțelegi situația - începu I... cu un zâmbet care parcă dezaproba această constatare, ce putea să pară impertinentă după doi ani de război. Vreau să spun - urmă el - că, de fapt, ești de-al nostru

— N-am simțit acest lucru în închisoare... [... avea un soi de probitate, clădea impresia că-i sincer: - Ai trecut, probabil, prin momente îngrozitoare. Am văt unele clin închisorile noastre. Dar să știi că între timp s-a odus o oarecare ameliorare: începutul unui război e totdeauna momentul cel mai greu. Dar, în fond, n-are niciun rost să >rbim de atrocități. Doar ai văzut cum arată și închisorile stre. Suntem vinovați și unii și alții. Și cred că vom conțina să fim vinovați, până când una din tabere va învinge.

— E un argument foarte vechi. Câtă vreme nu capitulăm, i facem decât să prelungim războiul... Cam ăsta-i raționa meritul dumitale. Nu-i un argument potrivit când te adresezi unui om care și-a pierdut soția.

— A fost un accident oribil. Cred că ai aflat că noi l-am executat pe comandantul acela. Voiam însă să-ți spun următorul lucru. (Avea un nas lung ca acelea care se văd în unele portrete înnegrite de vreme, expuse într-o galerie de pictură J zvelt și subțiratic, i-ar fi stat bine încins cu o spadă la fel de suplă ca el însuși) Dacă ieșiți învingători voi, ce fel de lume va fi pentru un om ca dumneata? N-au să aibă niciodată

încredere în dumneata, ești un burghez, și cred că nici acum nu te bucuri de încrederea lor. Nici dumneata n-ai încredere în ei. Îți închipui că vei găsi printre ei, printre oamenii care au distrus Muzeul Național și tablourile lui Z., măcar vreunul care să se intereseze de lucrările dumitale? Mă refer la manuscrisul de la Berna - adăugă el cu blândețe în glas, ca și cum ar fi încheiat un discurs pentru primirea lui D. Într-o Academie de Stat

— Eu nu lupt pentru mine - protestă D.

Avea sentimentul că, dacă n-ar fi fost război, s-ar fi putut împrieteni cu omul acesta: aristocrația dă naștere, din când în când, câte unui astfel de ins subțire și zbuciumat, care se interesează de artă sau acordă burse de studii, ca un Mecena.

— Nici n-am crezut așa ceva. Ești un idealist, în mai mare măsură decât mine. Motivele mele sunt, firește, demne de suspiciune. Avea mi-a fost confiscată. Sunt convins (surâsul amar ce-i înflori pe buze sugera că era conștient de simpatia interlocutorului său), sunt convins că tablourile mele au fost arse, ca și colecția mea de manuscrise. De altfel, n-aveam nimic din ceea ce te-ar fi putut interesa pe dumneata; eram, totuși, în posesia unuia dintre primele manuscrise ale „Cetății Domnului” a Sfântului Augustin...

D.avea senzația că e ispitit de un demon înzestrat cu o personalitate și un gust admirabil. Nu-i venea pe buze nicio replică

— Nu mă plâng de fel - urmă L. În timp de război, lucrurile la care ții au adesea o soartă îngrozitoare. Mă refer la colecția mea și la soția dumitale...

În mod ciudat, nu păru să-și dea seama că făcuse o gafă. Aștepta parcă aprobarea lui D., care-i privea

nasul lung, ciura prea senzuală, trupul subțire și înalt, de amator de artă Habar n-avea ce înseamnă să iubești pe cineva; casa lui - căreia îi dăduseră foc - semănase probabil cu un muzeu, plin de mobile vechi și de tablouri, protejate desigur cu frânghii fanți nse de o parte și de alta a galeriei, în zilele când era admis publicul. Deși părea să aprecieze manuscrisul de la Berna, nu pricepea că acesta nu înseamnă nimic în comparație cu femeia [iubită.

— Amândoi am suferit - urmă L., pe același ton fals. Cum de fusese în stare să-l considere, o clipă, prieten? D. se gândea că e preferabil să distrugi o întreagă civilizație, decât s-o lași să cadă în mâinile unor astfel de oameni „civilizați”, cum probabil că se socoteau. Ce fel de lume ar fi lumea lor? O lume plină de obiecte etichetate: „Nu ne ațineți”, o lume în care religia ar fi înlocuită cu o sumedenie de

— Întări gregoriene și ceremonii pitorești. Icoane miraculoase, de martiri care sângerează sau scutură din cap în anumite zile. ar fi păstrate pentru ciudățenia lor superstiția e. oricum, interesantă... Ar exista biblioteci excelente, dar nu și cărți noi. D. prefera suspiciunea, barbaria, trădările până și haosul. În definitiv, evul mediu era epoca lui preferată

— Convorbirea asta n-are niciun rost - zise el. N-avem unic în comun, nici măcar un manuscris...

Poate că acesta era singurul lucru de care izbutise cu chiu cu vai să scape după atâta moarte și război: rafinamentul și rudiția sunt calități primejdioase, ele pot ucide inima unui om...

— Aș dori să mă ascuți - spuse L.

— Ar fi o pierdere de timp JT - Sunt bucuros, oricum, că ți-ai terminat lucrarea despre manuscrisul de la Berna înainte de războiul ăsta blestemat - urmă L. zâmbind

— Nu cred că-i ceva prea important.

— Asta-i curata trădare I exclamă L, surâziad melancolie.

În cazul lui. războiul n-avusese ce să distrugă, căci individul fusese înzestrat doar cu un pospai de sensibilitate, rezervat exclusiv unor scopuri culturale Locul lui era printre lucrurile n toarte.

— Te părăsesc - zise L. N-o să mă socoti răspunzător...

— Pentru ce anume?

— Pentru ceea ce se va întâmpla de-aci înainte. Și spunând acestea, se depărta - înalt, fragil, politicos neconvincător, ca un Mecena ce iese de la expoziția unui pictor, după ce a constatat că la urma urmei, acesta nu prea are talent: cu o ușoară tristețe, nu lipsită de maliție. D așteaptă o clipă, apoi se întoarce în salon. Prin ușile de sticlă ale restaurantului putu vedea umerii strâmți aplecându-se din nou asupra fripturii de vițel. Fata nu mai era la masa ei. Se alăturase unui alt grup. Lângă urechea / ei strălucea un monoclu directorul îi făcea confidențe. D le auzea râsetele și vocea aspră, dar copilăroasă, pe care o auzise în barul de clasa a treia „Mai vreau un pahar Dă-mi încă unul! ** Ei în stare să bea ore în sir Bunătatea ei nu însemna nimic! Îți dăruia o brișă pe peronul înghețat, îți oferea un loc în mașina ei, dar pe urmă te părăsea ia jumătatea drumului. Avea mentalitatea absurda a clasei sale. capabilă să dăruiască o bancnotă de o liră unui cerșetor, clar și să uite de mizeria acelor ce nu se aflau la vedere Făcea parte, de fapt, din tabăra lui L., se gândi D... amintindu-și de oamenii din propria-i tabără, care în clipa asta chiar tăceau coadă la pâine sau încercau să se încălzească în amiezile lor veșnic friguroase.

Se răsuci brusc pe călcâie Nu-i adevărat că

războiul nu-ți lasă niciun alt sentiment, în afară de frică: încă mai era în stare să se „înfurie și să se simtă dezamăgit într-o oarecare măsură. Se întoarse în curte și deschise portiera mașinii. Un paznic se apropie, ocolind capota: Doamna nu e

— Miss Cutien rămâne aici peste noapte - îl întrerupse D Fii bun și spune-i că-i voi lăsa mâine mașina la locuința lordului Benditch

Și demară.

Conducea cu prudență, nu prea repede. N-avea nici un rost să fie oprit de poliție și arestat pentru că n-avea permis de conducere. Un panou indica: „Londra, 45 de mile”. Cu puțin noroc, putea ajunge acolo înainte de miezul nopții. Începu să se întrebe care era misiunea lui L. Bilețelul acestuia nu-i dezvăluise nimic; „Ești dispus să accepți două mii de lire?” Atâta tot spunea. Pe de altă parte, șoferul îi scotocise prin buzunare. Dacă umblau să pună mâna pe scrisorile lui de acreditare. Înseamnă că erau informați despre scopul venirii lui în Anglia: fără aceste hârtii. D n-ar fi avut niciun fel de autoritate în fața angroșiștilor de cărbuni din Anglia. Dar în patria lui nu erau la curent cu această afacere decât când oameni toți membri ai Consiliului de Miniștri.

Da, nu încăpea îndoială că poporul era trădat de conducătorii săi. Să fi fost oare bătrânul ministru liberal, care protestate cândva împotriva execuțiilor? Sau tânărul și ambițiosul ministru de interne, care-și închipuia poate că are mai multe șanse de a parveni sub o dictatură? Dar trădătorul putea fi oricare dintre ei. Nu mai puteai avea încredere în nimeni. Pretutindeni în lume existau oameni ca el, care nu concepeau ideea de a se lăsa corupți, din pricină că asta le-ar fi făcut viața imposibilă, ca atunci când nu poți spune adevărul despre nimic. Era vorba nu atât

de un principiu de morală; cât de însăși posibilitatea de a exista

Un semn indicator arăta: 40 de mile

Să fi venit oare L în Anglia numai și numai pentru a împiedica tranzacția? Sau poate că ai lui aveau și ei urgentă nevoie de cărbuni? E drept că ocupau regiunea minieră din munți, dar dacă era cumva adevărat zvonul că minerii refuzau să coboare în mină 9

Își dădu seama, deodată, că un far se apropia în spatele mașinii și scoase mână pentru a-i face semn celeilalte mașini să o ia înainte. Aceasta ajunsese în dreptul lui – era un Daimler. Îl zări pe șofer era cel care încercase să-i fure scrisorile în closet. D. apăsă pe accelerator, dar cealaltă mașină refuză să cedeze. Goneau nebunește una lângă alta, prin ceața subțire. D nu pricepea ce se-ntâmplă: nu cumva încercau să-l omoare? Un asemenea lucru era puțin probabil în Anglia, dar de doi ani încoace se obișnuise cu imposibilul: e cu neputință să rămâi îngropat timp de cincizeci și șase de ore într-o casă bombardată și să ieși de acolo convins că violența nu există.

Cursa nu dură decât două minute: acul indicatorului de viteză ajungea de obicei până la șaizeci, dar el sili motorul să meargă cu șaizeci și două de mile pe oră, apoi cu șaizeci și trei și atinse chiar șaizeci și cinci; însă Packard-ul lui vechi nu putea rivaliza cu un Daimler. Șoferul acestuia păru să ezite. lăsându-l o clipă s-o ia înainte, dar în clipa următoare își făcu vânt și porni cu optzeci de mile pe oră, depășindu-l; apoi se puse de-a curmezișul șoselei învăluite în ceață, blocând-o. D. frână brusc: încă o imposibilitate părea să se realizeze – aveau de gând să-l omoare!

Așezat pe scaunul lui de șofer, rămase în

așteptarea agresorilor, încercând să stabilească răspunderile: orice publicitate ar fi fost dezastruoasă pentru cealaltă tabără. Moartea lui putea fi mult mai prețioasă decât fusese vreodată viața lui. Odinioară publicase o ediție științifică a unui poem medieval, dar moartea lui va fi desigur mult mai utilă...

Auzi un glas:

— Uite-l pe ticălos! Spre uimirea lui, lângă portiera mașinii nu apăru nici **b**; nici șoferul lui. ci directorul. Totuși L. era și el acolo - îi zări silueta subțire, tremurând ca un lujer la marginea ceții. Să fi fost oare directorul complice cu ceilalți?... Absurdă situație

— Ce dorești? îl întrebă D

— Ce doresc? Asta-i mașina domnișoarei Culleni Nu, violența era exclusă, doar se afla în Anglia!

Era în afara oricărei primejdii. Trebuia doar să aibă o explicație penibilă Dar ce foloase încerca L. să tragă din această situație? Nu cumva voiau să-l ducă la poliție? Era sigur că fata nu va depune plângere împotriva lui. În cel mai rău caz. putea fi vorba de o întârziere de câteva ore.

— Am lăsat un mesaj pentru miss Cullen, comunicându-i că-i voi depune mașina la locuința tatălui ei - spuse D. cu blândețe.

— Liftă spurcată! mârâi directorul. Îți închipui că poți s-o ștergi așa, cu valizele unei doamne? Ale unei fete splendide ca miss Cullen? Și cu bijuteriile ei?

— Uitasem de valize

— Dar de bijuterii pun pariu că n-ai uitat! Hai. ieși de-acolo I.

Nu era nimic de făcut Coborî. Undeva. În spatele lor. duuă-trei mașini claxonau cu furie Directorul strigă:

— Fii bun. bătrâne. și degajează șoseaua, căci am

pus mina pe mizerabil!

Și-l apucă pe D. de gulerul pardesiului.

— Nu-i nevoie - zise acesta. Sunt gata să dau explicații domnișoarei Cullen, sau poliției.

Celelalte mașini trecură pe lângă ei. Șoferul ieși la iveala cu vreo câțiva pași mai încolo. L. stătea lângă Daimler și vorbea cu cineva dinăuntru.

— Grozav de șmecher te mai crezi! urmă directorul știi că miss Cullen e o fată bună și-ți închipui că n-o să depună plângere

Monoclul se bălăngănea cu furie Directorul își apropie fața de a lui D și spuse:

— Să nu-ți închipui c-o să poți abuza de bunătatea ei! Unul din ochii lui era ciudat de albastru și mort, ca un ochi de peste: nu exprima nicio emoție.

— Cunosce eu soiul ăsta de oameni! Te strecorei la bordul unui vas și după aia... Te-am mirosit eu de la bun început!

— Sunt grăbit - zise D. N-ați vrea să mă duceți odată la miss Cullen, sau la poliție?

— Voi, străinii, veniți aici și ne seduceți fetele... dar o să te-nvățăm noi minte!

— Păi și prietenul dumitale de colo e tot un străin...

— Da, dar e un gentleman!

— Nu pricep, ce aveți de gând?

— Dacă ar fi după mine, ai înfunda pușcăria, dar Rose, atliia miss Cullen. n-o să depună plângere.

Directorul băuse mult whisky, duhnea de la o postă.

— Vei fi mai bine tratat decât o meriți, și anume, vei primi o chelfăneală. ca între bărbați.

— Vrei să spui că... o să mă bateți? întrebă D neîncrezător Bine, dar sunteți trei...

— A, îți dăm voie să te aperi. Hai, scoate-ți

pardesiul! L-ai făcut de hoț pe omul ăsta, pungașule!
O să-ți arate el!

D. era îngrozit

— Dacă vreți neapărat să ne batem, n-am putea folosi pistolul? Eu și dumnealui, adică...

— În țara asta nu se practică un asemenea gen de crimă.

— Și nici nu vă bateți personal, ci puneți pe alții...

— Știi prea bine că am o mână beteagă.

Și directorul își scoase din buzunar și-și agită mâna beteagă - un obiect înfășurat într-o mănășă, cu niște degete țepene și artificiale, ca ale unei păpuși complicate.

— Refuz să mă bat - spuse D.

— Cum dorești...

Șoferul se apropie, cu capul descoperit. Își scosese pardesiul, dar nu se ostenise să-și scoată și puloverul, un pulover albastru și strâmt, din lână ieftină.

— E cu douăzeci de ani mai tânăr decât mine - protestă D.

— Nu ne aflăm într-un club sportiv - spuse directorul. E vorba de o răfuială. Hai, scoate-ți haina! adăugă el» dând drumul gulerului.

Șoferul aștepta, cu pumnii lăsați pe coapse. D. Își scoase încet pardesiul, simțindu-se din nou năpădit de oroarea contactului fizic: parcă vedea iar bâta gardianului și fața lui. Era un contact degradant. Deodată avu impresia că în spatele lor se apropia o mașină. Se repezi în mijlocul drumului și începu să dea din mâini. strigând:

— Pentru Dumnezeu! Oamenii ăștia...

Era un mic automobil Morris. La volan sedea un bărbat slăbănog și nervos, alături de o femeie

corpulentă, îmbrăcată în gri. Ea aruncă o privire dezaprobatore și superioară ciudatului grup de pe șosea.

ȘI

— Ei bine, ce se întâmplă aici? întrebă omiii de la volan.

— Niște bețivi - 11 lămuri nevastă-sa.

— E în regulă, bătrâne - îi zise directorul, care-și pusese la loc monoclul peste ochiul de pește. Numele meu este Currie, căpitanul Currie, de la clubul Tudor. Omul ăsta a furat o mașină.

— Vreți să chemăm poliția? îl întrebă femeia.

— Nu. Proprietara mașinii, o fată extrem de cumsecade, nu vrea să depună plângere. Îi vom da o lecție hoțului...

— Bine, atunci n-aveți nevoie de noi - îi spuse individul de la volan. Prefer să nu fiu amestecat în treaba asta...

— Știți, e unul dintre străinii ăia cu limba lungă - zise directorul.

— Aha, un străin! făcu femeia, țuguindu-și buzele. Hai, dragul meu, dă-i drumul!

Mașina demară și dispăru în ceață.

— Și-acum, ai de gând să te bați? rosti directorul cu dispreț. Nu trebuie să te temi. Jucăm cinstit.

— Ar fi mai bine să mergem pe câmp - propuse șoferul. Pe șosea trec prea multe mașini.

— Nu mă mișc de-aici - spuse D

— Prea bine!

Și șoferul îl lovi ușor peste obraz. Mâinile lui D. se ridicară mașinal, într-un gest de apărare. Șoferul îl plesni numaidecât peste gură, privind tot timpul cu un ochi în altă parte - ceea ce-i dădea un aer îngrozitor de detașat, ca și cum putea distruge fără să-și concentreze întreaga atenție. Urmă să-l lovească la

întâmplare, hotărât să obțină nu atât o victorie rapidă, cât o dureroasă vărsare de sânge. Mâinile lui D. nu foloseau la nimic: nu făcea nicio încercare de a contraataca. (Continua să fie îngrozit de spectrul înjositorului contact fizic). De altfel, nu cunoștea gesturile necesare pentru a se apăra. Șoferul îi lovea întruna, iar D. se gândea, deznădăjduit: „Au să înceteze curând, doar nu vor să mă omoare...”

O nouă lovitură îl trânti la pământ.

— Scoală-te, îpuțitule! îi strigă directorul. Nu te mai preface!

Ridicându-se, D. avu impresia că-și vede portofelul în mâinile lui L. „Bine că am apucat să-mi ascund hârtiile – își spuse. Oricât m-ar bate, nu-mi pot scoate ciorapii cu forța! a

Șoferul îl așteptă să se ridice, apoi îl trânti într-un gard de uluci și se trase cu câțiva pași înapoi, rânjind. D. vedea turbure, gura-i era plină de sânge, iar inima îi bătea cu putere.

Își spunea, cu un soi „de satisfacție deznădăjduită: „Idioții, au să sfârșească prin a mă ucide! N-ar fi rău de loc!”

Adunându-și ultimele puteri, se smulse de lângă gard și-l izbi în burtă pe șofer.

— Lovește sub centură, porcul! exclamă directorul. Hai! Dă-l gata!

D. se prăbuși din nou, sub lovitura unui pumn greu ca un bocanc cu crampoane de oțel. Avu senzația ciudată că cineva numără: „... șapte, opt, nouă...”

Unul dintre agresori îi desfăcuse haina. O clipă, se crezu acasă, îngropat în pivniță, sub dărâmături, lângă o pisică moartă. Apoi își aminti unde se află, și simți clin nou apăsarea degetelor, care-i pipăiau cămașa, căutând ceva. Recăpătându-și vâzul, desluși fața șoferului, foarte aproape, uriașă. Încercă un

sentiment de triumf: de fapt, el ieșea învingător din acest meci! Ridică spre șofer ochii, luminați de un surâs sardonice.

— E în regulă? întrebă directorul.

— N-are nici pe dracu', șir - răspunse șoferul.

— Bine. Sper că ți-am servit o lecție!

D. se ridică, destul de anevoie, și văzu, cu uimire, că directorul părea cam încurcat: semăna cu un monitor care a tras o chelfăneală unui elev, dar constată, după aceea, că situația nu-i chiar așa de limpede. Întorcându-i spatele lui D., spuse:

— Hai să plecăm. Eu mă urc în mașina domnișoarei Cullen.

— Mă luați și pe mine? întrebă D.

— Să te luăm și pe tine? Să te ia dracu'! N-ai decât să mergi pe jos.

— Dar prietenul dumitale ar putea să-mi dea haina înapoi.

— Du-te și ia-ți-o singur.

D. se târî până-n șanțul unde-i fusese aruncată haina. Nu-și amintea s-o fi lăsat acolo, aproape de mașina lui L. Își găsi portofelul tot acolo. Se aplecă să-l ridice, iar când se îndreptă, cu mare greutate, o zări pe fată: rămăsese tot timpul în fundul mașinii lui L. Simți din nou cum suspiciunea lui crește, înglobând întreaga omenire. Nu cumva era și fata o pioană? A, nu, era o idee absurdă: Rose nu se trezise încă din beție și nu pricepuse, mai mult decât stupidul căpitan Currie, despre ce era vorba. Fermoarul portofelului era desfăcut; de obicei, când îl deschideai, rămânea înțepenit, iar cel care scotocise prin portofel n-avusese timp să-l închidă la loc. D. spuse, ridicând portofelul în dreptul geamului din spatele mașinii:

— După cum vezi, oamenii ăștia, deși foarte meticuloși, n-au găsit ceea ce căutau...

Fata îl privi cu scârbă prin geam: D. Își dădu seama că încă mai sângera abundant.

— Las-o în pace pe miss Cullen! îi porunci directorul

— Doar câțiva dinți spărți - explică D. eu blândește la vârsta mea, trebuie să te aștepti să-ți pierzi dinții. Poate că ne întâlnim la „Gwyn Cottage”.

Fata se uită la el, iremediabil năucă.

D. Își duse mâna la cap - nu mai avea pălărie: îi căzuse, pesemne, undeva pe drum.

— Acuma te rog să mă scuzi - urmă el. Mă așteaptă un drum lung. Dar te avertizez, cât se poate de serios, că ar trebui să fii precaută cu oamenii ăștia.

Și porni, pe jos, spre Londra. Mai putu auzi vocea indignată a căpitanului Currie, care lansa, în urma lui, pe întuneric, cuvinte grele: „Fir-ar al dracului... Avea senzația că trăise o zi foarte lungă, dar până la urmă destul de satisfăcătoare.

Nu fusese o zi neobișnuită: aceasta era atmosfera în care trăia de doi ani încoace. Dacă s-ar fi pomenit pe o insulă pustie, s-ar fi așteptat ca, prin simpla lui prezență, însăși pustietatea să devină violentă într-un fel sau altul. Nu poți scăpa de război alegându-ți o altă țară; nu faci decât să schimbi tehnica - să înlocuiești bombele cu pumnii, bombardamentul de artilerie cu furtișagul viclean. D. nu izbutea decât în somn să scaoe de violență; visele lui erau aproape invariabil alcătuite din imagini pașnice din trecut. Să fi fost oare o compensație? Sau, poate, proiecția unei dorințe intense? Propria-i psihologie încetase să-l mai intereseze. Visa săli de conferințe, o visa pe soția lui, uneori mâncare și vin, foarte adesea flori.

Mergând prin șanț, ca să evite mașinile, avea impresia că lumea e învăluită într-o liniște albă. Din când în când trecea p? lângă un bungalow negru,

pierdut printre cotețe de găini. Bordura albă a șoselei oprea ca un ecran lumina farurilor. D. e întreba care va fi următorul pas al lui L.: astăzi nu obținuse nimic, și nu-i rămânea multă vreme. Atâta doar, că aflate precis de întâlnirea lui D. cu Benditch; n-ar fi trebuit să-i pome-n a A fete i de Benditch, despre această întâlnire, dar de unde să i! bănuir că ea se va vedea cu L?. Absorbit de o sumedenie de detalii practice, uită de oboseală și de durere. Orele treceau foarte repede. Se mișcă automat. Abia după ce reflectă îndeajuns de mult, începu să se gândească și la picioarele lui, la posibilitatea de a-și continua drumul cu vreun vehicul. Deodată auzi huruitul unui camion care urca dealul, în spatele lui. Păși așadar pe șosea și începu să facă semne: un om în toată firea, zdrobit, care șchiopăta însă cu o ciudată sprinteneală...

II

Primele tramvaie matinale ocoleau closetul public de pe strada Theobald, îndreptându-se spre Kingsvay.

Dinspre districtele răsăritene soseau camioane, în direcția Covent Garden. Într-un uriaș scuar desfrunzit din Bloomsbury, o pisică se întorcea acasă după o escapadă făcută pe vreun acoperiș străin.

Orașul îi apărui lui D. extraordinar de vulnerabil și ciudat de intact. Nu existau „cozi” și nu se vedea nicio urmă de război – în afară de el însuși... își purtă pașii molipsitori de-a lungul unor prăvălii închise – o tutungerie, o bibliotecă de împrumut... Deși ținea minte numărul pe care-l căuta, își vârî mâna în buzunar ca să-l verifice; carnețelul, însă, dispăruse. Prin urmare, se aleseseră totuși cu ceva după atâta caznă! Carnețelul nu conținea însă nicio informație care-ar fi putut să-i intereseze. În afară de adresa lui. În rest. O rețetă copiată dintr-un ziar franțuzesc, în

legătură cu utilizarea la maximum a unei verze; un citat dintr-un poet englez de origine italiană citat pe care-l găsisese undeva și care i se păruse că exprimă o stare sufletească înrudită cu propriul lui sentiment față de femeia pierdută:

...și zilnica bătaie

A inimii și-a pașilor cu care o urmezi.

O, cât de pățimaș și implacabil.

În dorul tău, în zborul zilelor ce trec...

Mai era acolo și o scrisoare pe tema „Cântecului lui Ro-land”. primită din partea unei reviste trimestriale franceze, ca răspuns la un articol mai vechi de-al lui. Se întreba ce-au să zică L sau șoferul acestuia, citind versurile. Poate că le vor socoti un mesaj cifrat și vor încerca să-i afle cifrul: credulitatea oamenilor nu cunoaște margini. La fel și neîncrederea, inerentă lor.

Își amintea numărul casei: 35. Constată însă, cu oarecare uimire, că era un hotel, și încă unul destul de mediocru... Ușai Dame Gabriel Rossetti, poet englez din sec. al XIX-lea.

deschisă de la intrare era un indiciu sigur al categoriei sale, în orice oraș din Europa.

Aruncă o privire în jur – își amintea foarte vag de cartierul acesta. Străzile sale păstrau încă, în ochii lui, o aură sentimentală, datând din zilele când frecventa British Museum și-i făcea curte neveste-sii, zile de învățătură și de liniște. Strada se vărsa, la un capăt, într-un scuar imens, ai cărui arbori erau învinețiți de frig. Deasupra lor se zăreau cupolele fantastice ale unui hotel mare și ieftin. O placardă făcea reclamă unui stabiliment de „Baie rusească”.

D intră pe ușa deschisă și sună la o ușă interioară, cu geamuri. Undeva, o pendulă bătuse ora șase.

O fetiță de vreo paisprezece ani, cu o față ascuțită, îl privea buimacă

— Cred că aveți o cameră reținută pentru mine - îi spuse el. Numele meu este D.

— A. vă așteptam încă de aseară - răspunse fetița, silindu-se să-și lege la spate șnurul unui șortuleț.

Colțurile ochilor ei erau încă albe de somn. D. își imagina grozăvia soneriei ceasului deșteptător vîind în urechile fetiței

— Dă-mi. te rog, cheia - îi spuse cu blîndețe. O să urc singur.

Fetița îi privea, consternată, fața.

— Am avut un mic accident de automobil - îi explică el.

— Camera numărul 27 - îi spuse fetița. Sus de tot. Vă conduc

— Nu te deranja.

— Nu-i niciun - deranj Mă deranjează numai cei care închiriază camera cu ora. Mă scoală de câte trei ori pe noapte.

Avea inocența acelor care-și petrec încă din leagăn viața printre păcătoși.

Fină la etajul al doilea, scara era acoperită de un covor; mai sus, treptele de lemn erau goale. O ușă se deschise și un indian într-un halat pestriț îi privi cu ochi grei și nostalgici. Fetița mergea încet înaintea lui D. Avea o gaură la călcâiul unuia din ciorapi, ce-i ieșea mereu din pantoful scâlciat. Dacă ar fi fost ceva mai în vîrstă, ar fi părut murdară, dar la anii ei părea numai tristă.

— A lăsat cineva un mesaj pentru mine? o întrebă el.

— Aseară v-a căutat un domn și v-a lăsat un bilețel. îl găsiți pe lavoar - îi răspunse fetița, și

deschise o uşă.

Camera era mică: „un pat de fier, o masă acoperită cu o scoarţă cu franjuri, un jilţ de nuiiele împletite, o cuvertură de pat cu motive albastre, curată, dar decolorată şi subţire ca o pânză de păianjen.

— Doriţi puţină apă caldă? îl întrebă fetiţa, posomorâtă.

— Nu, nu te osteni.

— Dar la micul dejun ce doriţi să luaţi? Mai toţi clienţii cer scrumbie afumată sau ouă fierte.

— Azi-dimineaţă nu iau nimic. Vreau să dorm puţin.

— Vreţi să vă trezesc mai târziu?

— A, nu! Sunt prea multe trepte de urcat. Şi-apoi, sunt obişnuit să mă trezesc singur. Nu te deranja.

— E minunat să lucrezi pentru un gentleman! spuse fetiţa cu însufleţire. Aici vin numai clienţi „cu ora”, ştiţi ce vreau să spun, sau indieni...

Îl privea cu un început de devotament: era la o vârstă când un singur cuvânt te poate cuceri pentru totdeauna.

— N-aveţi nicio valiză 9

— Nu.

— Noroc c-aţi avut o recomandare, căci de obicei nu închiriem camere celor fără bagaje, când vin singuri...

Două plicuri îl aşteptau, rezemate de paharul pentru periuşa de dinţi, aflat pe lavoar. Primul pe care-l deschise conţinea o hârtie cu antetul „Centrul de difuzare a limbii Entre-nationo” - o circulară dactilografiată:

„Tariful nostru pentru un curs de treizeci de lecţii de En-trenationo este de şase guinee. O lecţie-

model a fost pregătită pentru dumneavoastră, mâine (16 crt.) la orele 8, 45, și sperăm că această lecție vă va încuraja să urmați un curs complet. Dacă ora nu vă convine, fiți bun și telefonați-ne. ca să v-o schimbăm, potrivit dorinței dumneavoastră”.

Cealaltă scrisoare era de la secretara lordului Benditch și-i confirma întâlnirea fixată

— Va trebui să ies curând - zise D. O să trag doar un pui de somn.

— Doriți o sticlă cu apă caldă?

— Nu, mulțumesc, mă descurc și fără. Fetița zăbovea, neliniștită, la ușă.

— Aveți un contor cu bani, pentru gaz. Știți cum funcționează?

Cât de puțin se schimbase Londra! își amintea de tic-tacul contorului lacom de bani, și de cadranul lui misterios; într-o seară, își golise de bani buzunarul, iar nevastă-sa poșeta, până când rămăseseră lefteri; și cum peste noapte se făcuse frig. că îl părăsise, lăsându-l singur până a doua zi dimineață. D. Își dădu deodată seama că afară îl așteptau, gata să-l asalteze, doi ani de amintiri dureroase.

— Da, știu - zise el repede. Îți mulțumesc. Fetița îi sorbi cu patimă cuvintele: era un gentleman! Felul discret cum închise ușa părea să indice că, în ochii rt cel puțin, o singură rândunică era de ajuns ca să facă primăvara.

D își scoase pantofii și se trânti pe pat, fără să-și mai spele fața de sânge. După ce-i porunci subconștientului, ca unui servitor credincios căruia îi ajunge un singur cuvânt, să-l trezească la opt și un sfert, adormi aproape numaidecât și visă că mergea pe malul unui râu. alături de un bătrân cu purtări alese. Bătrânul îl întreba ce părere are despre „Cântecul lui Roland* și discuta cu o deosebită

deferentă. Pe celălalt mal se zărea un Mr de clădiri înalte, de o frumusețe rece, aidoma acelor pe (are le văzuse într-o fotografie a pieței Rockefeller din New York; o orchestră cânta.

D. se trezi exact la ora opt și un sfert, după ceasul lui...

Se sculă și-și spală gura năclăită de sânge: cei doi dinți pe care-l pierduse nu erau din față, spre norocul lui, căci își spunea că viața părea pornită să-l facă să semene din ce în ce mai puțin cu fotografia din pașaport. Nu era chiar atât de plin de vânătași și de tăieturi, cum crezuse. Coborî scările. În hol răzbea, dinspre sala de mese, o duhoare de pește. Fetița, care purta o tavă cu două ouă fierte, se ciocni nas în nas cu el.

— Pardon! bâigui ea.

Un soi de instinct îl îndemnă s-o oprească:

— Cum te cheamă?

— Elsa.

— Ascultă, Elsa. Am încuiat ușa camerei mele. Te rog să ai grijă ca nimeni să nu intre în lipsa mea.

— A. nimeni n-o să îndrăznească! D o apucă ușor de braț:

— S-ar putea ca totuși cineva să încerce. Păstrează cheia. Am încredere în dumneata.

— Voi avea grijă. Nu voi lăsa pe nimeni înăuntru – făgădui ea în șoaptă, în timp ce ouăle se rostogoleau pe tavă

Centrul de difuzare a limbii Entrenationo se afla la etajul al treilea al unei clădiri situate pe partea de miazăzi a străzii Oxford deasupra unui magazin de strasuri, a unei societăți de asigurări și a redacției unei reviste intitulate „Igiena mintală”. Se urcă într-un lift Hodorogit, care-l zdruncină zdravăn. Nu știa prea bine ce va găsi la ultimul etaj. Deschise o ușă pe

care scria „Informații” și se pomeni într-o încăpere largă, traversată de un puternic curent de aer; câteva fotolii, două clasoare și o tejghea, în fața căreia tricota o femeie între două vârste, alcătuiau mobilierul încăperii.

— Numele meu e D. - i se adresa el femeii. Am venit pentru lecția-model.

— Îmi pare foarte bine - zise femeia, surâzând radioasă. Avea o față uscată, de idealistă, încadrată de un păr încâlcit, și purta o bluză de lână albastră cu picățele roșii.

— Sper că veți deveni în curând un prieten al nostru - spuse ea, apăsând pe un buton.

„Ce țară”! se gândi D., cu o admirație reticentă și ironică.

— Doctorului Bellows îi place să schimbe o vorbă cu noii elevi - urmă femeia.

Oare doctorul Bellows era cel cu care trebuia să ia legătura? se întrebă D.

Înapoia tejghelei se deschise o ușă, ce dădea într-un birou.

— Poftim pe-aici - îl îndemnă femeia, ridicând tejgheaua. Nu, nu putea crede că era vorba de doctorul Bellows.

Din mijlocul unei cămăruțe care mirosea a cerneală uscată, la fiind îmbrăcată toată în piele și-n lemn de nuc, veni spre el. ou mâinile întinse, un individ cu părul alb și lins, și cu o privire plină de speranță sfioasă.

— Me tray joyass - bolborosi individul.

Gesturile și vocea-i erau mai grandilocvente decât fața, chircită parcă de prea multe afronturi.

— Primele cuvinte din limba Entrenationo trebuie să fie cele de bun venit - explică el.

It, - Sunteți foarte amabil - zise D.

Doctorul Bellows închise ușa și spuse:

— Am hotărât ca lecția dumneavoastră, și sper să pot spune în curând „lecțiile”, să fie dată de un compatriot. Aceasta e metoda noastră, ori de câte ori avem posibilitatea. E o metodă care prăvează simpatia și pregătește treptat noua ordine pe care doi nu s-o vedem instaurată în lume. Veți găsi în domnul K un profesor foarte priceput f, - Sunt convins.

— Dar. Înainte de toate, îmi place să explic personal e-Renta idealurilor noastre.

Doctorul Bellows, care continua să-l țină de mână, îl conduse încet spre un fotoliu capitonat și-i spuse:

39

— Sper totdeauna că fiecine nou elev vine aici minat de dragoste.

— R-Dragoste?

— Da, dragoste pentru întreaga omenire. Dorința de a putea schimba ideii... cu toți oamenii. Ura asta, războaiele astea despre care citim în ziare se datorează neînțelegerii. Dacă toți oamenii ar vorbi aceeași limbă... Și doctorul Bellows «coase un mic și jalnic suspin, cătuși de puțin teatral. Totdeauna am visat să fiu folositor - adăugă el

Nenorocitul încercase să dea viață acestui vis nesăbuit, și era conștient de eșecul lui: dovadă, micile fotolii capitate, sala de așteptare plină de curent, femeia în bluză, care croșeta... Visase pacea universală, și ajunsese să ocupe două etaje pe partea de sud a străzii Gxford! Omul avea ceva de sfânt, deși sfinții reușesc de obicei.

— Cred că-i o operă foarte nobilă - își dădu cu părerea D.

— Vreau ca fiecare om care vine la noi să-și dea seama că nu ne leagă doar niște relații... comerciale.

Vreau să vă simțiți cu toții colegi cu mine, într-o aceeași cauză.

— Firește.

— Știu că încă n-am ajuns prea departe... Dar am realizat mai mult decât îți imaginezi. Am avut elevi spanioli, germani, un siamez, un compatriot de-al dumitale, precum și numeroși englezi. Se înțelege că englezii ne ajută cel mai mult. N-aș putea, vai, să spun același lucru despre Franța!

— E o chestiune de timp - zise D. Îl compătimea pe bătrân.

— De treizeci de ani mă consacru acestei opere. Evident, războiul a fost pentru noi cea mai grea lovitură.

Deodată se ridică în picioare și adăugă cu hotărâre:

— Dar luna aceasta am avut rezultate admirabile. Am organizat cinci lecții-model. A dumitale va fi a șasea. Nu vreau să te rețin, te așteaptă domnul K.

Din sala de așteptare se auzi orologiul, care bătea de nouă.

— La hora sonas - rosti doctorul Bellows, cu un zâmbef timid, întinzându-i mâna. Asta înseamnă: a suna Pceasul.

Reținu îndelung mâna lui D., ca și cum ar fi simțit la el mai multă simpatie decât găsea de obicei.

— Îmi place să primesc și să salut un om inteligent - urmă el. Sunt atâtea lucruri bune de făcut! Sper că vom mai avea asemenea convorbiri interesante...

— Desigur, sunt convins că da.

Doctorul Bellows îl mai reținu o clipă în prag, spunându-i: IE - S-ar fi convenit, poate, să te previn. Noi folosim metoda directă de predare. Ne bizuim pe onoarea dumitale că nu vei Vorbi decât în

Entrenationo.

Și, spunând acestea, închise ușa și se întoarse în cămăruța lui

Femeia în bluză îl luă în primire pe D.

— Ce om interesant e doctorul, nu găsiți?

— E însuflețit de mari speranțe...

— E nevoie de asta, nu credeți?

Ieșind din spatele tejghelei, îl conduse până la lift.

— Sălile de clasă se află la etajul al patrulea. Apăsați pe buton. Domnul K. vă așteaptă.

Ascensorul se urni, cu zgomot.

D. se întreba cum o fi arătând domnul K.: de bună seamă că nu era la locul său aici, dacă aparținea lumii pustiite din care venea el.

p. Găsi însă un om care se potrivea perfect, dacă nu cu idealismul practicat în această clădire, cel puțin cu clădirea însăși; cu degetele lui pătate de cerneală și cu înfățișarea lui cam mizeră, arăta ca orice profesor prost plătit, care predă limbi străine într-o școală comercială. Purta ochelari cu rame de oțel și se vedea că-și folosea cu economie lamele de ras.

— Bona matina - îl întâmpină el pe D., deschizând ușa liftului.

— Bona matina - răspunse D., iar domnul K. îl conduse. de-a lungul unui coridor cu pereții din lemn de brad băițuit, până la o încăpere largă, cam cât sala de așteptare, și împărțită în patru compartimente. D. se întreba dacă nu cumva își pierdea vremea degeaba; poate că era o greșală la mijloc... Dar cum de-i aflaseră numele și adresa? Sau te pomenești că L. aranjase totul, pentru a-l scoate din hotel în timp ce-i percheziționa camera? Nu, era cu neputință: L. nu avusese de unde să-i știe adresa, până nu pusese mâna pe carnetul lui.

Domnul K. îl introduse într-un fel de chilioară, încălzită de un radiator anemic. Ferestrele duble ale încăperii împiedicau să intre aerul și vuietul circulației de pe strada Oxford. Pe un perete era atârnată o planșă naivă, înfățișând o familie așezată la masă în fața unui fel de „chalet” elvețian: tatăl ținea în mână o pușcă, iar una dintre femei o umbrelă; în fund se vedeau munții, o pădure, o cascadă; pe masă erau îngrămădite o mulțime de mâncăruri, un amestec bizar de mere, varză crudă, pere, portocale, cartofi cruzi, un pui și o halcă de carne.

Un copil se juca cu cercul, iar un prunc suga din biberon în-T tr-un cărucior. Pe celălalt perete se afla un cadran de pendulă, cu minutarele mobile. i

— Tablo - zise domnul K. și bătu cu degetul în masă. „Apoi, așezându-se cu emfază pe unul dintre cele două scaune, adăugă:

— Essehgo.

D. îi urmă îndemnul și se așeză.

— El timo es neuvo - urmă domnul K., arătând spre pendulă! Și începu să scoată din buzunar o mulțime de cutiuțe.

— Attentio...

— Îmi pare rău - îl întrerupse D. Trebuie să fie o greșeală la mijloc...

Domnul K. așeză cutiuțele una peste alta, numărând cu glas tare:

— Una, Da, Trea, Kwara, Vif... Și adăugă, în șoaptă Regulamentul ne interzice să vorbim în orice altă limbă afară de Entrenationo. Plătesc o amendă de un șiling dacă sunt prins. Așa că, te rog să vorbești în șoaptă, când nu te exprimi în Entrenationo...

— Cineva a aranjat pentru mine o lecție...

— Exact. Am primit instrucțiuni. Que son Ia? întrebă el, arătând spre cutiuțe, apoi își răspunse

singur la întrebare: La son castes. Și se grăbi să adauge, coborând din nou glasul: Ce-ai făcut aseară?

— Aș dori. firește, să-ți văd împluternicirile.

Domnul K. scoase din buzunar o legitimație și i-o arătă, spunându-i:

— Vaporul dumitale a avut numai două ore întârziere, și totuși n-ai fost la Londra noaptea trecută.

— Întâi, am pierdut trenul, din cauza aglomerației de la controlul pașapoartelor. Pe urmă, o doamnă mi-a oferit un loc în mașina ei, dar pe drum s-a spart un cauciuc și am rămas în pană, la un fel de han. L. era acolo...

— Ți-a vorbit?

— Mi-a-trimis un bilețel prin care-mi oferea două mii de lire.

O flacăra ciudată se aprinse în ochii omulețului - de invidie sau poate de foame.

— Și ce-ai făcut? îl întrebă.

— Nimic, firește.

'42

Domnul K își scoase ochelarii cil ram* Ac oțel și le șterse sticlele.

— Fata aceea avea vreo legătura cu 1 - Nu-mi vine să cred - răspuse D.

— Altceva ce s-a mai întâmplat? întrebă domnul K, grăbindu-se să adauge, cu un deget îndreptat spre planșa de pe perete: La es un famil. Un famil gentilbono.

Ușa se deschise, lăsând să se vadă capul doctorului Bellows

— Excellente, excellente - zise acesta, surâzând afectuos, apoi închise ușa la loc.

— Continuă! îi spuse domnul K. lui D.

— Am luat mașina fetei, care era beată și nu mai

voia să plece. Directorul hotelului, un anume căpitan Currie, m-a urmărit, cu mașina lui. Am fost bătut măr de șoferul lui L. Am uitat să-ți spun că același șofer încercase să-mi fure hârtiile la toaletă hotelului Mi-au scotocit prin buzunare, dar jH-au găsit, firește, nimic Mi-am continuat drumul pe jos și-am umblat mult pân-am găsit o mașină, care m-a adus la Londra

— Căpitanul Currie e cumva...

— A, nu, e doar un imbecil, cred.

— Extraordinară poveste! D. Își îngădui un zâmbet:

— Pe moment, mi s-a părut cât se poate de reală. Dacă nu mă crezi, uită-te la fața mea. Ieri nu era chiar așa de cio-pârțită...

— Să ți se ofere atâția bani! murmură omulețul. Nu ți-a precizat ce-ți cerea în schimb?

— Nu.

Lui D. i se năzări deodată că individul din fața lui nu știa pentru ce anume venise el la Londra: n-ar fi fost de mirare ca oamenii care-l trimiseseră în misiune secretă să-l fi pus sub supravegherea unor indivizi în care n-aveau destulă încredere pentru a le dezvălui obiectivul acestei misiuni. Într-un război civil, neîncrederea poate să capete proporții fantastice și să creeze complicații nebănuite, devenind adesea o povară mai grea decât încrederea însăși. Trebuie să fi un om tare ca să suporti neîncrederea; oamenii slabi trăiesc conform firii ce li se atribuie.

D. avea impresia că domnul K. era un om slab

— Ești bine plătit aici? îl întrebă.

— Doi șilingi ora.

— Nu-i cine știe ce.

— Din fericire, nu trăiesc numai din asta - zise domnul K

Dar judecând după costumul lui și după privirea

evazivă a ochilor lui obosiți, nu prea părea să aibă alte mijloace de subzistență. Privindu-și degetele - ale căror unghii erau roase până la sânge - domnul K. spuse:

— Sper că ai aranjat totul...

Neplăcându-i pesemne o unghie, începu s-o roadă, ca s-o aducă la nivelul celorlalte.

— Da. totul - răspunse D.

— Toți cei pe care vrei să-i vezi se află în oraș?

— Toți

Omulețul încerca, evident, să-l tragă de limbă, clar eforturile lui erau penibil de stângace: nu degeaba nu-i acordau încredere, de vreme ce îl plăteau atât de prost.

— Trebuie să trimit un raport - zise domnul K. Voi arăta că ai ajuns cu bine și că întârzierea dumată pare justificată.

Era umilitor să-ți simți mișcările supravegheate de un individ de teapa domnului K.

— Când termini treaba?

— În cel mult câteva zile

— Pe câte înțeleg, trebuie să părăsești Londra cel mai târziu luni scara.

— Da.

— Pentru orice eventuală întârziere. trebuie să mă previi. Dacă nu se ivește nicio complicație, va trebui să pleci cu trenul de unsprezece treizeci, nu mai târziu

— Asn am înțeles și eu

— Bine - zise domnul K... cu oboseală în glas Nu poți pleca de aici înainte de ora zece E preferabil să continuăm lecția

Așa cum stătea în fața planșei de pe perete, părea și mai jigărit și famelic - ce naiba îi făcuse să-l aleagă tocmai pe el? Ascundea, oare. undeva, sub

această înfățișare derizorie, o pasiune fierbinte pentru partidul său?

— Un famil tray gentilbono - rrosti domnul K și adăugă, arătând spre halca de carne: Viei el carnor.

Timpul trecea încet la un moment dat. D avu impresia că aude pe coridor păcii doctorului Bellows. Încălțat dejsicur cu ni-te pantofi eu tălpi de rau Huc Nu prea domnea încrederea în acest centru internaționalist...

4 i

În sala de așteptare stabili o nouă întâlnire, pentru ziua de luni. și plăti taxa pentru un ciclu întreg de lecții. Femeia de la tejghea îi spuse:

— Mă tem că vi s-a părut puțin cam greu la început...

— A, simt că am și făcut progrese - îi răspunse D

— Mă bucur. Știți, doctorul Bellows organizează mici se-rate pentru studenții avansați. În fiecare sâmbătă seara, la ora opt. Sunt foarte interesante. Vi se oferă prilejul de a întâlni oameni din toate țările: spanioli, germani, siamezi, și de a face un schimb de idei Intrarea e liberă, vi se cere doar să plătiți cafeaua și prăjiturile pe care le consumați.

— Sunt convins că prăjiturile sunt delicioase - zise D. r cu o plecăciune.

Ajunse din nou pe strada Oxford. Acum nu mai era nicio grabă: n-avea nimic de făcut înainte de vizita la lordul Benditch. Porni la plimbare, savurând impresia de irealitate pe care i-o dădeau vitrinele pline de mărfuri, absența ruinelor. femeile care intrau la „Buzzard” ca să bea o cafea Era ca unul din visele lui despre pace... Se opri în fața unei librării și aruncă o privire înăuntru: oamenii aveau timp să citească, și nu cărți vechi, ci cărți noi! Una dintre acestea se intitula „O doamnă de onoare la Curtea regelui

Eduard" * și avea pe copertă fotografia unei femei corpulente, îmbrăcată într-o rochie de mătase albă, cu pene de struț. Era ceva de necrezut! O altă carte se intitula „Zile de vânătoare” și avea pe copertă un bărbat cu cască colonială pe cap și în un picior pe cadavrul unei leoaice. „Ce țară!” își spuse D din nou. cu duioșie. Merse mai departe Nu se putu opri să nu observe cât de bine îmbrăcați erau toți trecătorii. Deasupra lor strălucea un soare palid, de iarnă: de-a lungul străzii Oxford se înșiruiau, imobile, o mulțime de autobuze stacojii – pesemne că circulația era blocată pe undeva „Ce țintă pentru avioanele inamice!” își spuse D. Cam pe la ora asta își făceau apariția. Dar aici cerul era pustiu. Un mic aeroplan strălucitor se rotea pe bolta de un albastru n-ai. trasând. În nourași pufoși, o reclamă: „ÎNCĂLZIȚI-VĂ CU OVO”.

Ajuns în Bloomsbury, avu sentimentul că petrecuse o dimineață foarte liniștită: boala lui contagioasă își găsisese parcă, în sfârșit, un leac eficace în această metropolă pașnică și a>tivă. Imensul scuar desfrunzit era pustiu – nu se zăreau decât vreo doi indieni care-și comparau, sub reol-~~nna~~ pentru „Baia rusească”, notițele luate la vreo conferință. D. intră în hotel.

În vestibul dădu peste o femeie durdulie și oacheșă, cu pete în jurul buzelor. Era, pesemne, administratoarea hotelului; măsurându-l cu o privire rece, comercială, femeia strigă, cu o voce aspră:

— Elsa I Elsa! Unde ești, Elsa?

— Nu vă deranjați – o întrerupse D. O găsesc eu, sus:

— Cheia ar fi trebuit să fie aici, în cârligul ei.

— Nu face nimic. Elsa mătura culoarul în fața ușii camerei lui.

— N-a intrat nimeni - îi comunică ea.

— Mulțumesc. Ești un paznic de nădejde.

Dar din clipa când intră înăuntru știu că fata nu spusese adevărul. Pentru a avea. un reper, D. Își pusese portofelul într-un anumit unghi geometric în raport cu celelalte obiecte din cameră. Cineva îl mișcase puțin... Poate că Elsa ștersese praful.

Deschise fermoarul portofelului - care nu conținea hârtii importante: era evident însă că fuseseră răvășit

— Elsa - o chemă el cu blândețe

Văzând-o așa mică și slabă, cu expresia aceea de devotament pe care o arbora cu aceeași stângăcie cu care-și purta șorțul, se întrebă dacă exista pe lume vreo ființă incoruptibilă. Dar nu cumva putea fi el însuși cumpărat? Cu ce anume?

— Sunt sigur că a intrat cineva aici - îi spuse.

— Numai eu și...

— Și cine încă?

— Administratoarea, domnule. Dar nu-mi închipuiam că intrarea dumneaei v-ar deranja...

D. se simți uimitor de ușurat când își dădu seama că, la urma urmei, exista o șansă de a descoperi un rest de cinste pe undeva.

— Firește, pe ea nu puteai s-o împiedici să intre.

— Am încercat eu, dar mi-a reproșat că nu vreau să vadă că n-am făcut curat în cameră. I-am răspuns că dumneavoastră mi-ați spus să nu las pe nimeni. „Dă-mi cheia”, mi-a zis atunci. „Domnul D. mi-a încredințat cheia, spunându-mi să nu las pe nimeni înăuntru”, așa i-am răspuns. Dar dumneaei mi-a smuls cheia din mână. N-aș fi vrut s-o las să intre. Dar după aceea m-am gândit că nu-i nimic rău în asta. Îmi închipuiam că nici n-o să observați... în paté foarte rău. N-ar fi trebuit s-o las înăuntru...

Avea lacrimi în ochi.

— Te-a certat? o întrebă el cu blândețe.

— M-a dat afară din slujbă. Dar nu face nimic - se grăbi ea să adauge. E o muncă de rob... Atâta doar, că te mai alegi cu câte ceva. Se poate câștiga și mai mult, n-am de gând să rămân toată viața slujnică.

„De fapt, continui să fiu contagios! își spuse D. Iată, am venit aici parcă înadins pentru a distruge Dumnezeu știe câte vieți!”

— Am să vorbesc cu administratoarea.

— A, nu vreau să mai rămân, după tot ce s-a petrecut. M a pălmuit...

Parc-ar fi mărturisit o crimă.

— Ce-ai de gând să faci?

Era îngrozit de amestecul acesta de candoare și de cunoaștere a vieții.

— A, cunosc o fată care obișnuia să vină pe-aici. Acum are un apartament al ei Mi-a spus totdeauna că pot veni la ea. să iut - **z** ca fată-n casă. N-aș avea de loc de-a face cu bărbații Doar să le deschid ușa.

— Nu, nu! exclamă el.

Era ca și cum ar fi întrezărit întreaga păcătoșenie ce-i apasă pe oameni, chiar fără să știe Niciun om nu-și dă seama câtă inocență a trădat: dac-ar ști, s-ar simți răspunzător...

— Așteaptă până vorbesc cu administratoarea - îi spuse.

— N-ar fi o deosebire prea mare față de ceea ce fac aici - ț urmă ea cu amărăciune în glas. La fata aia, nu m-aș simți de loc ca o servitoare. Eu și Clara ne-am duce la cinema în Ifiecc di ină-am; a-/**ă** Z'ce că arc nevoie Hn rineva ca s-o însoțească. N-are decât un cățel pechinez Pe bărbați nu te poți bizui, cică

— Așteaptă puțin sunt sigur că te pot ajuta într-un fel sau altul

Nu ştia în ce fel, dar se gândea că, poate, fiica lui Benditch Totuşi, era puţin probabil, după întâmplarea cu maşina.

— Păi. plec abia peste o săptămână.

La vârsta ei, era absurd să posede o cunoaştere teoretică atât de deplină a viciului

— Clara are un telefon ascuns într-o păpuşă - urmă ea. O păpuşă îmbrăcată ca o dansatoare spaniolă... Clara dă totdeauna cameristelor ei bomboanele de ciocolată pe care le capătă.

— Clara poate să mai aştepte - zise D.

Al

Începea să-şi facă o imagine completă despre fata aceea: ora, probabil, bună la suflet, ca şi fiica lui Bendith, de altfel. (Nu-i dăduse ea, oare, o brioşă, pe peron? Gestul acesta prea făţiş i se păruse, pe moment, de o generozitate cam teatrală.)

Deodată auzi un glas, de pe coridor;

— Ce cauţi aici, Elsa? Era administratoarea.

— Eu am chemat-o, ea s-o întreb cine a intrat în camera mea - zise D.

N-avusese însă răgazul să digere informaţia pe care i-o dăduse fetiţa. Nu cumva era şi administratoarea o „colaboratoare” de-a lui, nerăbdătoare, la fel ca şi domnul K., să se încredinţeze că nu se abătuse de la calea strâmtă şi anevoioasă a virtuţii? Sau fusese, poate, cumpărată de L? Dar în cazul ăsta, de ce l-or fi trimis cei din patrie tocmai în acest hotel? Doar îi reţinuseră camera! Totul fusese pregătit din timp, ca să nu piardă legătura cu el. Dar, fireşte, nu era exclus ca totul să fi fost aranjat chiar de către omul care-l informase pe L., admitând că acesta fusese informat de cineva. Era un ciclu infernal. În care te învârteai la infinit.

— N-a intrat nimeni aici, în afară de mine şi de

Elsa - o auzi el pe administratoare.

— I-am spus Elsei să nu lase pe nimeni înăuntru.

— Mie ar fi trebuit să-mi spuneți!

Avea o față masivă și pătrată, răvășită de boală.

— Și apoi - urmă ea - nu intră nimeni în camere, afară de cei care au treabă.

— Se pare că cineva s-a interesat de hârtiile astea ale melc.

— Te-ai atins de ele, Elsa?

— Bineînțeles că nu!

Administratoarea își întoarse spre D. fața masivă și pătrată, amenințătoare ca o fortăreață veche, dar încă redutabilă.

— Vedeți, v-ați înșelat... crezând în spusele fetei ăsteia.

— Pe ea o cred...

— Atunci, nu mai e nimic de zis... și nicio supărare. D. nu-i răspunse. N-avea niciun rost să mai spună ceva; administratoarea făcea parte fie din tabăra lui, fie din aceea a lui L. Dar nu avea importanță din care anume, de vreme ce nu găsisese nimic interesant în hârtiile lui. Și apoi, tot nu putea părăsi acest hotel; promise dispoziții precise.

— Și acum - zise administratoarea - poate că-mi veți îngădui să vă spun ceea ce venisem să vă spun, și anume că sunteți chemat la telefon de o doamnă. Telefonul e în vestibul.

— O doamnă? exclamă D. uimit.

— Da, așa cum v-am spus.

— Nu v-a spus cum o cheamă?

— Nu.

D. observă că Elsa îl privea cu neliniște. „Dumnezeule! își spuse. Nu cumva mă paște o nouă complicație: dragostea unei copile?”

Ieșind pe ușă, îi atinse ușor mâneca și-i șopti:

— Poți avea încredere în mine!

La paisprezece ani e îngrozitor de devreme ca să știi atâtea, rămânând totodată atât de neputincios.

Dacă asta se cheamă „civilizație” - străzile prospere și aglomerate, femeile care dau buzna în cafeneaua „Buzzard”, doamna de onoare de la curtea regelui Eduard. și copilul care se scufundă și se îneacă - atunci prefera barbaria, străzile bombardate și cozile la pâine: acolo, un copil nu se putea teme decât de moarte. Da, pentru copii ca Elsa lupta el: pentru a face ca o asemenea civilizație să nu mai poată fi restaurată în propria lui țară.

Ridică receptorul.

— Alo. cine-i acolo, vă rog? Un glas nerăbdător îi răspunse:

— Sunt Rose Cullen.

„Ce naiba înseamnă asta? se întrebă D. Nu cumva îmi întind o cursă, folosind drept momeală o fată, întocmai ca în binanele de aventuri?

— Aha! spuse el. Ai ajuns cu bine aseară acasă, la Gwyn Cottage?

O singură persoană putea să-i fi dat fetei adresa lui, și anume L.

— Firește c-ara ajuns acasă. Ascultă...

— Regret că a trebuit să te las în compania unor oameni atât de dubioși...

— A. nu mai face pe prostul! Ești cumva hoț de meserie?

— Am început să fur mașini încă înainte de a te fi năsut dumneata.

— Bine. dar ai o întâlnire cu tatăl meu...

— El ți-a spus asta?

O exclamație de nerăbdare făcu să vibreze firul:

„*” - Îți închipui că eu și tata vorbim? Data întâlnirii era trecută în carnețelul dumatăle. Ți-a căzut

din buzunar.

— Ai găsit și adresa mea de-aici în carnețel?

— Da.

— Aș dori să-l capăt înapoi. Carnețelul, adică. Îmi evocă amintiri sentimentale... în legătură cu alte hoții de-ale mele.

— O, pentru numele lui Dumnezeu, ce-ar fi să n-o mai faci pe.

D. privi posomorât spre micul vestibul al hotelului: o as-pidistra1 cocoțată pe un suport de lemn. un rastel pentru umbrele. În formă de dulie pentru cartușe... „Am putea pune pe picioare o întreagă industrie, cu toate gloanțele de care dispunem - își spuse. Dulii goale pentru export... Cel mai frumos cadou de Crăciun: „un rastel de umbrele, adus dintr-unul din orașele distruse de bombe”.

— Nu cumva ai ațipit? auzi el vocea fetei.

— Mu. aștept doar să aflu cp dorești Mă simt oarecum jenat. Îți dai seama... Ultima noastră întâlnire a fost cam... ciudată...

— Aș vrea să-ți vorbesc

— Poftim.

Ar fi vrut să știe precis dacă lucra sau nu și ea pentru Ti

— Nu prin telefon. N-ai vrea să luăm masa împreună astă-seară?

— Nu-s destul de bine îmbrăcat, știi... Vocea fetei i se păru ciudat de încordată.

Dacă era, cumva, din tabăra lui L., nu-i de mirare că acesta începuse să se neliniștească: nu-i mai rămânea mult timp ca să acționeze! Întâlnirea cu Benditch trebuia să aibă loc mâine la amiază

— Mergem oriunde vrei.

Era convins că nu risca nimic întâlnindu-se cu ea, cu condiția să nu-și ia scrisorile de acreditare, nici

măcar în ciorani. Pe de altă parte însă. camera lui putea fi din nou percheziționată Da, era o problemă...

— Unde ne întâlnim? o întrebă.

— În fața stației Russell Square, la oră. șapte - răspunse ea repede.

Locul părea destul de sigur.

I Plantă decorativă.

— Spune-mi, cunoști pe cineva care are nevoie de o slujnică destoinică? Poate chiar dumneata, sau tatăl dumitale, de pildă?

— Ești nebun?

— Lasă asta. Vorbim noi diseară. La revedere.

D. urcă încet scările. Nu, nu avea de gând să riște nimic; scrisorile de acreditare trebuiau ascunse. În fond, nu era vorba decât de douăzeci și patru de ore; la capătul lor, va redeveni un om liber - liber să se întoarcă în patria lui bombardată și înfometată. Era absurd să-și închipuie că ceilalți au să încerce să-l încurce cu vreo femeie - numai într-o melodramă se întâmplă asemenea lucruri. Într-o melodramă, un agent secret nu e niciodată obosit, indiferent sau amorezat de o femeie moartă. Dar poate că L. citea melodrame, la urma urmei făcea parte din aristocrație; marchizii, generalii, episcopii trăiesc într-o curioasă lume convențională, și-și petrec timpul zornăindu-și medaliile pe care și le acordă unii altora. Aidoma peștilor într-un acvariu, sunt veșnic priviți printr-o sticlă și închiși într-o stihie aparte. În virtutea nevoilor lor fiziologice. Ideile lor despre ceilalți oameni - despre specialiști și despre muncitori - își au adesea obârșia în melodrame. Ignoranța clasei dominante nu trebuie subestimată. Nu spusese oare Maria Antoaneta, în legătură cu săracii: „Să mănânce cozonaci...”?!

Administratoarea dispăruse - avea. poate, un fir

secret, care-i îngăduise să-i asculte la un alt aparat convorbirea. Fetița continua să măture culoarul, cu o aplicație furioasă. D. rămase locului, privind-o câteva clipe. „La nevoie, trebuie să știi să-ți asumi și riscuri” – își spunea.

— N-ai vrea să vii o clipă în camera mea? o întrebă. Iar după ce închise ușa, îi spuse:

— Vorbesc încet, pentru că administratoarea nu trebuie să audă.

Rămase încă o dată surprins de expresia de devotament a fetei – ce naiba făcuse ca s-o merite tocmai el, un străin între două vârste, cu fața plină de cicatrici, pe care abia și-o spălase de sânge?!... îi spusese câteva vorbe bune – oare acestea erau atât de rare în mediul ei, încât stârneau automat o asemenea... stare sufletească?

— Aș dori să-ți cer un serviciu – îi spuse.

— Orice – îi răspunse ea.

D. se gând că fata îi era la fel de devotată și Clarei. Vai de viața copilului care. În lipsă de ceva mai bun, e silit să-și dăruiască dragostea unui străin bătrân și unei prostituate!

— Nu trebuie să știe nimeni – urmă el. Sunt în posesia unor hârtii pe care alții caută să pună mâna. Aș vrea să mi le păstrezi până mâine.

— Sunteți spion? îl întrebă ea.

— A. nu!

— Nu-mi pasă ce sunteți.

D se așază pe pat și-și scoase pantofii. Fetița îl privea fascinata Apoi îi spuse:

— Doamna aceea, care v-a chemat la telefon...

— Nici ea nu trebuie să știe. Numai noi doi – îi răspunse D., cu un ciorap într-o mână și cu hârtiile în cealaltă.

Fetița se luminează la față: parcă i-ar fi oferit în dar

o bijuterie! D se hotărî să nu-i dăruiască bani. Mai târziu, poate la plecare. îi va oferi un cadou pe care fetița putea să-l și vândă, la nevoie. În orice caz. nu o răsplată grosolană și înjositoare.

— Unde vrei să le ții? o întrebă.

— Unde le-ați ținut și dumneavoastră.

— Nu trebuie să afle nimeni.

— V-o jur cu mâna pe inimă!

— Ascunde-le chiar acum, pe loc!

Se întoarse cu spatele și privi pe fereastră: chiar dedesubt atârna firma hotelului, scrisă cu litere mari, aurite; nu erau decât vreo cincisprezece metri până la trotuarul înghețat, pe care tocmai trecea un cărucior cu cărbuni.

— Și acum - spuse D - vreau să mai dorm un pic. Avea un uriaș deficit de somn.

— N-ați vrea să mâncați ceva? îl întrebă fetița. Astăzi mâncarea e destul de bună. Avem tocană irlandeză și budincă cu sirop. Mâncarea ține de cald Vă fac eu rost de o porție mare când o să se-ntoarcă dumneaei cu spatele

— Încă nu m-am obișnuit cu porțiile voastre copioase, în țara de unde vin. ne-am dezobișnuit să mâncăm.

— Trebuie totuși să mâncați!

— Păi, am găsit un sistem mai puțin costisitor: ne uităm! a reclamele de alimente din revistele ilustrate...

— Nu vă cred! Trebuie să vă hrăniți! Dacă-i vorba de bani...

— Nu. nu-i vorba de bani îți promit că voi mânca bine astă-seară. Dar acum am nevoie de somn.

— N-o să mai intre nimeni de data asta Nimeni **f**

D. îi auzi pașii pe coridor: se plimba de colo până colo ca o santinelă - fâș-fâș-fâș; se prefăcea, pesemne,

că șterge praful.

Se culcă din nou în pat, fără să se dezbrace. De data asta nu mai era nevoie să-i ceară subconștientului să-l trezească. Nu obișnuia să doarmă mai mult de șase ore deodată; era cel mai lung interval între două bombardamente. Acum, însă, nu putu să doarmă de loc - nu se despărțise niciodată de aceste hârtii. Ele îl însoțiseră de-a lungul Europei: în expresul de Paris și pe vapor, de la Calais la Dover. Chiar în timp ce-l băteau, hârtiile ascunse sub călcâi îl apăraseră ca un scut. Se simțea prost fără ele: în lipsa lor n-avea nicio autoritate, era egal cu zero - un străin indezirabil, întins pe un pat nenorocit, într-un hotel deocheat. Ce s-ar întâmpla dacă fetița s-ar lăuda cu destăinuirile lui? Dar nu, avea mai multă încredere în ea decât în oricine Numai că era foarte naivă i dac-o să-și schimbe ciorapii și, uitând de hârtiile lui. O să le lase la vedere?!... L. n-ar fi comis niciodată o asemenea imprudență” - își spuse el cu amărăc-Line. Într-un anumit sens, viitorul a ceea ce mai rămăsese din patria lui se afla în ciorapii unei fetițe prost plătite. Aceste hârtii valorau pe puțin două mii de lire - avusese o dovadă certă. Probabil că i-ar fi oferit o sumă și mai mare, dacă le-ar fi câștigat încrederea.

D. se simțea neputincios, ca Samson în lipsa pletelor îi veni să se dea jos din pat și s-o recheme pe Elsa Dar ce putea face cu hârtiile? în cămăruța asta golașă, n-avea unde să le ascundă și-apoi își spunea că într-un fel. era bine ca viitorul atâtor sărăntoci să atârne de o fetiță săracă.

Orele se scurgeau încet, dându-i sentimentul că se odihnește După un timp, pe coridor se făcu liniște; fetița nu se putea preface la infinit că șterge praful. „O. dac-aș avea măcar un revolver, nu în aș mai simți atât de neputincios 1” își spunea D Dar îi fusese cu

neputință să-și ia un revolver - ar fi însemnat să riște prea mult la vamă Existau, jrobabil, mijloace de a-ți procura clandestin un revolver, dar el nu le cuno-tea. Își dădu seama deodată că-i era cam frică: îi rămânea atât de puțin, timp! Fără îndoială c-au să pună curând

ceva la cale împotriva lui Dacă începuseră prin a-l bate. următoarea tentativă avea să fie desigur și mai brutală. Era ce „1 straniu, lugubru, terifiant, să fii absolut singur în pericol: de obicei, se simțea în compania unui întreg oraș.

Gândurile lui se întoarseră din nou la închisoare și la imaginea gardianului ce se apropia de el pe asfalt: și în clipele acelea fusese singur. Pe vremuri era mult mai simplu să lupți's Rol and avea aliați la Roncevaux - pe Oii vier și Turpin. Întreaga cavalerime a Europei alerga în ajutorul lui. Oamenii erau uniți printr-o credință comună. Chiar și un eretic ar fi luptat de partea creștinătății, împotriva maurilor; puteau să existe între ei divergențe în privința Sfintei Treimi, dar erau ferm uniți în chestiunile esențiale. Acum, existau atâtea variante ale materialismului economic, atâtea litere inițiale!

Dinspre stradă răzbătură, prin aerul rece, câteva glasuri: un tt l-ai care striga „haine vechi” și un om care se oferea să repare scaune. D. spusese că războiul ucide orice emoție, dar nu era adevărat. Strigătele acestea îl răscoleau. Își îngropa capul în pernă, întocmai cum ar fi făcut un tânăr. Strigătele îi evocau intens anii de dinaintea căsătoriei. Le ascultaseră împreună. D se simțea ca un tânăr care și-ar fi investit toată încrederea în cineva, pentru a constata apoi că a fost înșelat, trădat, batjocorit Sau ca un om care, pentru un minut de voluptate, și-ar fi zădărrutit perspectiva de a conviețui până la adânci bătrâneți cu o „moță dragă. Viața era un nesfârșit

sperjur De câte ori nu-și juraseră unul altuia că nu-și vor supraviețui nicio săptămână și totuși, el nu murise: supraviețuise și închisorii, și casei distruse de bombardament. Bomba care distrusese patru etaje și omorâse o pisică îl lăsase în viață Oare L își închinuia realmente că-l putea atrape în capcană cu ajutorul unei femei? Și oare tocmai o astfel de recrudescență a sentimentelor, deci și a disperării, îl aștepta în această pașnică metropolă străină, care era Londra **n**

Se însera; luminile se aprinseră ca niște flori de aer. Întins pe spate, cu ochii deschiși. D se gândea: ... O. dac-aș fi acasă!"

Se dădu jos din pat și se bărbieri Era timpul să plece, își încheie pardesiul până la bărbie și ieși în noaptea geroasă. Dinspre City bătea vântul de est. rece ca zidurile de piatră ale marilor bănci și clădiri comerciale îți evoca lungi coridoare cu glasvanduri înapoia cărora se desfășura o muncă rutinieră. Era un vânt în stare să descurajeze pe oricine

O porni în sus pe Guilford Street. Aglomerația de după terminarea orelor de birou încetase, iar cea din preajma deschiderii teatrelor nu începuse încă. În micile hoteluri se punea masa pentru cină, iar în ferestrele dormitoarelor apăreau fețe orientale, care priveau cu o sumbră nostalgie.

Dând colțul spre o stradă lăturalnică, auzi în spatele lui o voce slabă și insinuantă, de om bine educat:

— Scuzați, domnule, scuzați, vă rog.

D. se opri. Un individ îmbrăcat cam fistichiu, cu un melon ponosit și cu un lung palton negru, al cărui guler de blană fusese scos, îl saluta cu o excesivă distincție; avea un fel de bărbiță căruntă, niște ochi injectați și încercănați, și întindea parcă la sărutat o mână subțire și zbârcită Individul începu numaidecât

să se scuze, cu o rămășiță de accent universitar, sau poate teatral:

— Eram convins că nu vă veți supăra că vă acostez, domnule. Adevărul este că mă aflu în mare dificultate

— Ce fel de dificultate?

— E vorba de câțiva șilingi, domnule.

D. nu era obișnuit cu așa ceva: în patria lui, pe vremuri, cerșetorii erau mai spectaculoși. ei întindeau cioturi de carne putredă la porțile bisericilor

Individul își ascundea cu greu neliniștea ce-l stăpânea:

— Nu m-aș fi adresat, desigur, dumneavoastră, dacă n-aș fi simțit că-mi sunteți... hm... apropiat.

Să fi existat oare într-adevăr un element de snobism în cerșetorie, sau era cumva numai un mijloc verificat de a acosta oamenii?

— Firește, dacă vă incomodează, să nu mai vorbim despre asta

D. Își vârî mâna în buzunar.

— Nu aici, domnule, dacă nu vă supărați. N-aș vrea s-o faceți la lumina zilei, ca să zic așa Fiți bun și intrați în pasajul acesta Mărturisesc că mi-e oarecum rușine să cer un astfel de împrumut unei persoane cu totul necunoscute!

Și. spunând acestea, se furișă cu o mișcare nervoasă în pasajul pustiu.

— Vă puteți imagina situațiunea în care mă aflu - urmă el.

În pasaj nu se vedea nici țipenie de om. doar o mașină în fața unui garaj cu porțile verzi închise

— Poftim o jumătate de coroană - spuse D.

— Vă mulțumesc, domnule - rosti individul, apucând moneda. Poate că într-o zi voi avea posibilitatea să v-o restituiesc...

Și ieși cu pași mari din pasaj, dispărând pe stradă D. porni pe urmele lui. Deodată auzi în spatele lui un zgomot sec, și în aceeași clipă o bucată de cărămidă se desprinsese dintr-un zid și-l izbi cu putere în obraz. Memoria îl avertiză să fugă. Multe din ferestre erau luminate; ajuns la colțul străzii, zări un sergent și se simți în siguranță. Știa că trăsesese cineva în el, cu un revolver prevăzut cu amortizor. Câtă ignoranță! Doar se știe că amortizorul compromite precizia tirului!

Cerșetorul îl așteptase, pesemne, la ieșirea din hotel și-l atrăsese în pasajul acela, ca într-o capcană; în cazul când agresorii l-ar fi nimerit, mașina era acolo pentru a-i lua cadavrul. Sau poate că avuseseră doar intenția de a-l schilodi. Probabil că nu erau hotărâți ce anume să facă, iar această nehotărâre explica la rândul ei de ce nu-l nimeriseră, întocmai cum, la jocul de biliard, când vrei să nimerești două bile, le ratezi pe amândouă. Dar cum de știuseră la ce oră va ieși din hotel?

D. grăbi pasul și ajunse pe Bernard Street. Mânia îi ardea în piept ca o flăcăruie subțire. Era sigur că domnișoara Cullen nu va fi la locul de întâlnire.

Dar o găsi acolo.

— Nu mă așteptam să te găsesc aici - îi spuse. După încercarea prietenilor dumitale de a mă ucide...

— Ascultă - îl întrerupse ea - există lucruri în care pur și simplu nu vreau și nu pot să cred. Am venit aici să mă scuz. În legătură cu noaptea trecută. Nu cred c-ai vrut să furi mașina aceea, dar eram beată, și furioasă... Nu mi-aș fi închipuit niciodată că ar fi capabili să te bată așa cum te-au bătut... Totul a fost din pricina imbecilului ăluia de Currie. Dar dacă începi iar să fii melodramatic... E. cumva, un mijloc inedit de a duce de nas oamenii? Un procedeu menit

să cucerească inima romantică a femeii? Cu mine. Însă. așa ceva nu se prinde, crede-mă!

— L. știa că ți-ai dat întâlnire cu mine aici. la șapte și jumătate? o întrebă el.

— L. nu știa. dar Currie, da - răspunse fata, cam stânjcoită.

Mărturisirea asta îl surprinse pe D.: în definitiv, poate că Rose era nevinovată...

— Currie ți-a luat carnetul - urmă ea. Spunea că n-ar strica să-l păstreze pentru eventualitatea că ai încerca din nou... Am vorbit astăzi la telefon cu el - era la Londra - și i-am spus că nu cred că aveai intenția să furi mașina. I-am mai spus că mi-am dat întâlnire cu dumneata, ca să-ți restitui carnetul.

5 fi

— Ți i-a dat?

— Uite-l.

— Poate că i-ai spus unde și când anume ne-ntâlnim?

— Se prea poate. Am vorbit mult - mă tot contrazicea. Dar să nu-mi spui că însuși Currie a tras în dumneata, că nu te cred.

— A, nu, nici eu nu cred asta. Presupun că s-a întâlnit cu L. și i-a spus.

— A luat masa cu L. Dar e fantastic i exclamă ea, furioasă. Cum ar fi putut să tragă asupra dumitale în plină stradă, la Londra? Crezi că poliția ar fi rămas cu brațele încrucișate, și că vecinii n-ar fi ieșit din case, alarmați de împușcături?... Ia spune, de ce te afli aici, în loc să fii la comisariatul de poliție?

— Nu pot răspunde la atâtea întrebări deodată. Să le luăm pe rând. Totul s-a petrecut într-un pasaj. Agresorul avea un revolver cu amortizor. Cât despre comisariatul de poliție, nu m-am dus acolo fiindcă aveam întâlnire cu dumneata, aici.

— Nu te cred. E cu neputință să te cred. Nu-ți dai seama că dacă asemenea lucruri s-ar întâmpla aieva, viața ar fi cu totul altfel? Ar merita să o iei de la început.

— Nu mi se pare de loc neobișnuit ceea ce mi s-a întâmplat. În țara mea trăim sub gloanțe. Chiar și voi, cei de-aici, v-ați obișnuit cu asta. Viața își urmează cursul, aproape la fel ce înainte.

D. O luă de mână, ca pe-uri copil și; o conduse pe Bernard, apoi pe Grenville Street

— Nu e niciun pericol - o liniști el. Individul acela a plecat, desigur.

La intrarea în pasaj, D. ridica de pe jos o hurătuă de cărămidă...

— Uite, asta a reușit să nimerească!

— Dovedește-mi, izbucni ea, cu furie.

— Nu cred că-i posibil.

Începu să zgârie zidul cu unghiile, căutând pesemne glo. r-ful. care putea foarte bine să fi rămas înfipt acolo...

— Și-au cam pierdut cumpătul - urmă el. Ieri a fost povestea aceea din closet, apoi scena la care-ai asistat. Astăzi, cineva mi-a percheziționat camera - deși poate că a fost chiar unul dintre ai mei. Dar astă-seară au mers prea departe. Nu le mai rămâne decât să mă omoare. Nu cred, totuși, c-au să reușească! Mă las foarte greu ucis.

— Dumnezeule, e adevărat! exclamă Rose.

D se întoarse cu fața spre ea: ținea în mână un glonț. Ricoșase pesemne, izbindu-se de zid.

— E adevărat - repetă ea. Trebuie să facem ceva. Poliția

— N-am văzut pe nimeni. N-am nicio dovadă

— Aseară mi-ai spus că ți-au oferit bani...

— Da

— De ce nu accepți? îl întrebă ea, iritată. Doar nu vrei să fii omorât!

D avu impresia că Rose devine isterică. O apucă de braț și o împinse într-un local.

— Două rachiuri duble - comandă el. Și începu să vorbească repede, pe un ton foarte volubil: Aș vrea să-ți cer o favoare. La hotelul unde locuiesc lucrează o fată, care mia făcut un serviciu și a fost concediată din cauza asta. E un copil bun, deși cam exaltat Dumnezeu știe ce-o să i se întâmple. N-ai putea să-i găsești o slujbă? Ai desigur sute de prieteni bogați...

— A. Încetează cu donquijotismele astea Prefer să-mi vorbești despre cele ce ți s-au întâmplat.

— Nu prea mai am ce-ți spune. S-ar părea că nu vor să mă văd cu tatăl dumitale.

— Ești ceea ce se numește un patriot? îl întrebă ea. cu un soi de furie disprețuitoare

— A, nu, n-aș crede Dimpotrivă, ei sunt cei care vorbesc mereu despre „patria noastră”.

— Munci, de ce nu vrei să primești bani de la ei?

— Fiece om trebuie să-și aleagă p linie de conduită și se trăiască în consecință Altminteri, nimic nu mai are importantă și sfârșești prin a da drumul robinetului de gaze în ce mă privește, am optat pentru cauza unor oameni care flămânzesc de veacuri.

— Dar oamenii aceștia sunt veșnic trădați.

— N-are a face. S-ar putea spune că singurul lucru ce-i rămâne de făcut fiecăruia dintre noi este să se agate de ceva... N-are rost să adopți un punct de vedere moral - oamenii mei comit atrocități la fel ca - și ceilalți Dacă aș crede în Dumnezeu, lucrurile ar fi poate mai simple.

— Ai impresia că șefii dumitale sunt mai buni decât ai lui L? îl întrebă ea și dând pe gât rachiul, începu să lovească nervos tejgheaua cu micul cartuș

de metal.

— Firește că nu. Dar continui să țin la oamenii conduși de ei, chiar dacă sunt conduși prost.

— De partea săracilor, fie că au sau nu dreptate...

— Nu-i o lozincă mai greșită decât „bună. rea. e țara mea”... Oamenii aleg o dată pentru totdeauna – firește, pot face o alegere greșită. Dar numai istoria e în măsură să judece. D. îi smulse din mână cartușul, și adăugă:

— Aș vrea să mănânc ceva, de aseară n-am mai pus nimic în gură.

Luă o farfurie cu sandvișuri și se așeză la o masă.

— Hai, mănâncă și dumneata puțin. De câte ori te întâlnesc. bei pe stomacul gol. E foarte rău pentru nervi...

— Nu mi-e foame.

— Mie îmi este.

Și mușcă dintr-un sandviș cu șuncă.

Rose începu să bată cu degetul în capacul lucios de porțelan

— Spune-mi ce erai... înainte de a începe toată povestea asta.

— Eram conferențiar – răspunse el. Specializat în franceza medievală. O ocupație nu prea amuzantă. Dar și-a avut însemnătatea ei – adăugă el surâzând Ai auzit de „Cântecul lui Roland”?

— Da

— Ei bine. eu sunt cel care-a descoperit manuscrisul din Berna

— Asta nu-mi spune nimic. Sunt de o ignoranță crasă.

— Cel mai bun manuscris era cel păstrat de compatrioții dumitale la Oxford, dar avea prea multe corecturi, precum și unele lacune. Exista și un alt manuscris, cel venețian. cu mai puține lacune, dar

foarte mediocru. Iar eu - adăugă el, cu mândrie - am descoperit manuscrisul din Berna.

— Nu zău?!" mormăi ea. privind posomorâtă cartușul din mâna lui.

Apoi îi privi din nou cicatricea de pe bărbie și gura învinețită

— Mai ții minte, desigur, povestea - urmă el. Îți amintești de ariergarda aceea din Pirinei, și de Olivier, oare zărindu-i pe Sarasini, l-a rugat pe Roland să sune din corn pentru a-l chema înapoi pe Charlemagne...

— Ce spuneai? întrebă ea, preocupată de cicatrice.

— Dar Roland nu voia să sune din corn. jurase că nici **n** dușman nu-l va sili s-o facă. Un imbecil plin de curaj! **n** război e ales totdeauna eroul cel mai nepotrivit. Olivier ar fi trebuit să fie eroul acestei epopei, în loc să fie lăsat pe pianul al doilea, alături de sângerosul episcop Turpin...

— Cum a murit soția dumatăle? îl întrerupse Rose.

Dar el era hotărât să ferească această conversație de contagiunea propriului său război De aceea spuse:

— Și atunci, văzând că toți oamenii lui sunt morți sau pe moarte, și că nici el nu mai are mult de trăit. Roland a consimțit, firește, să sune din corn Prilej, pentru povestitor, să facă mare tăărăboi, cum se spune. Iată-l pe Roland. cu tâmplele zdrobite și cu gura plină de sânge. Dar Olivier nu-i dă pace. îi reproșează c-ar fi putut să sune din corn încă de a început, pentru a salva toate aceste vieți, dacă n-ar fi fost preocupat de propria-i glorie. Abia acum. când a fost înfrânt și rănit de moarte, va suna din corn și-și va acoperi de rușine numele și neamul Mai bine să moară în tăcere, mulțumindu-se cu dezastrul pe care l-a provocat

eroismul lui... Nu-ți spuneam eu că Olivier a fost adevăratul erou?

— Mi-ai spus așa ceva?

Era limpede că nu fusese atentă la vorbele lui.

D. observă că Rose avea lacrimi în ochi și că-i era rușine - probabil pentru că se compătimea: un sentiment pe care el. unul. îl disprețuia chiar la un adolescent.

— Tocmai în asta constă importanța manuscrisului de la Berna - urmă el în faptul că-l reabilitează pe Olivier și că transformă povestea într-o tragedie, nu o simplă epopee eroică în varianta aflată la Oxford. Olivier se împacă cu Roland, pe care-l omoară din greșeală, orbit de sângele propriilor lui răni. Povestea a fost ușor modificată, potrivit unui anumit gust, pricepi?... Pe când în varianta berneză Olivier își răpune prietenul în deplină cunoștință de cauză, pentru ceea ce a cășunat oamenilor săi. pentru pierderea atâtor vieți. El moare urându-l pe idolul lor. pe acest imbecil viteaz și lăudăros, preocupat mai mult de propria-i glorie decât de triumful credinței sale. Îți dai seama însă că 6 asemenea versiune nu putea să placă unor castelani, la ospetele lor, în mijlocul clinilor, flautelor și cupelor cu vin menestreliei au trebuit s-o adapteze la gustul nobililor feudali, care ar fi putut să fie ei înșiși niște Rolanzi mai mărunți - în definitiv, nu e nevoie decât de un braț puternic și de înfumurare pentru a deveni un Roland - dar care nu erau capabili să priceapă ce anume voia Olivier.

— Sunt categoric de partea lui Olivier - exclamă Ross.

D. O privi cu mirare, iar ea adăugă:

— Tatăl meu ar fi. natural, de partea lui Roland. Întocmai ca baronii aceia...

Îndată după ce am publicat manuscrisul de la

Berna, izbucnit războiul.

— Dar după ce-o să se termine războiul, ce-ai de gând faci?

La asta, U. nu se gândise niciodată.

— A, nu prea cred că voi apuca sfârșitul - răspunse el.

— Ca și Olivier. ai fi oprit războiul dac-ai fi avut posibili-atea. dar de vreme ce a izbucnit...

— Nu, nu semăn cu Olivier, cum nu seamănă sărăntocii în țara mea cu Roland sau L. cu Gănelon...

— Cine-i Ganelon?

— Cel care-a trădat.

— Ești sigur în privința lui L? Mi s-a părut destul de simpatic.

— Se pricep să se facă simpatici. Au cultivat timp de secole această artă. Ei bine - urmă el după ce goli paharul de rachiu - iată-mă aici! Ce rost are să vorbim despre afaceri? M-ai chemat, și am venit.

— Voiam să te ajut, atâta tot.

— De ce?

— Ieri noapte, după ce te-au bătut, mi-a fost greață. Bine-nțeles, Currie a crezut că-i din pricina excesului de băutură, ar era din pricina feței dumitale... Cunoști, desigur, această nzație. Să știi că nu poți avea încredere în nimeni!... N-am azut niciodată vreo față care să pară cât de cât cinstită. Cinstită în înțelesul larg al cuvântului Amicii tatălui meu sunt instiți în ce privește, să zicem, mâncarea și dragostea, poate - oricum, au niște neveste ghiftuite și satisfăcute - dar când ine vorba de cărbune, sau de muncitori... Dacă sperî să obții ceva de la ei. nu fi melodramatic sau sentimental, pentru Dumnezeu! Arată-le un carnet de cecuri., sau un contract... tare ca fierul!

În barul din fața lor, câțiva bărbați aruncau

săgeții1 cu o are precizie.

— N-am venit aici ca să cerșesc – rosti D.

— Te interesează într-adevăr treaba asta?

Joc practicat în Anglia.

— Războaiele de astăzi nu se compară cu cele de pe vremea lui Roland. Cărbunele poate fi mai prețios decât tancurile. Iar-noi avem mai multe tancuri decât ne trebuie. Și oricum, nu ne sunt de prea mare folos...

— Dar Ganelon e încă în stare să zădărnicească totul?

— Nu-i e nici lui atât de ușor.

— Presupun că vor fi cu toții acolo, când te vei întâlni cu tatăl meu. Sentimentul onoarei poate fi găsit chiar la tâlhari. Mă gândesc ia Goldstein, la bătrânul lord Fetting, la Brigstocfe și la Forbes. E mai bine să știi cu cine vei avea de-a face.

— Ia seama! La urma urmei, sunt oamenii dumitale...

— Eu n-am pe nimeni. Și, oricum, bunicul meu a fost un simplu muncitor”.

— N-ai noroc. Te afli în „Țara Nimănui”. Ca și mine. de altfel. Trebuie să alegem o tabără sau alta, și ambele tabers» refuză, firește, să ne acorde încredere.

— În Forbes – mai bine zis în Furtstein, căci, de fapt, așa îl cheamă – se poate avea încredere – în ce privește cărbunii, adică: nu pe toată linia. E necinstit în dragoste. Vrea să mă ia de nevastă, de aceea știu: are o amantă în Shepherd’s Market. M-a informat chiar unul dintre prietenii lui. Ha, ha! Grozavi prieteni avem!

Pentru a doua oară în cursul acelei zile, D. se simți zguduit își aminti de fetița de la hotel. „Da, trăim într-o epocă în care copiii învață prea multe înainte de a se maturiza”, în propria-i țară. copiii cunoșteau moartea încă înainte de a învăța să umble și se

obișnuiau de mici să dorească pătimăș unele lucruri... O asemenea cunoaștere s-ar cuveni să vină treptat, ca un rod al experienței. Într-o viață fericită, deziluzia finală, pricinuită de condiția umană, coincide cu moartea. În zilele noastre, însă, oamenii par să aibă nevoie de o viață întreagă pentru a se obișnui cu această deziluzie timpurie...

— Nu cumva ai de gând să te căsătorești cu el? o întrebă D., neliniștit.

— Ba s-ar putea. E mai bun decât aproape toți ceilalți.

— Poate că povestea cu amanta nu e adevărată...

— Ba este! Am pus detectivi să-l urmărească.

D. capitulă: asta nu era pace! Punând piciorul în Anglia simțise oarecare invidie... din pricina nepăsării generale și a credulității celor de la controlul pașapoartelor. Dar probabil că se ascundea ceva îndărătul acestor aparențe. Își închipuise că atmosfera de suspiciune, în care trăia el însuși, se datora războiului civil, dar acum începea să creadă că ea exista prefî2

tutindeni, ca o parte integrantă a vieții omenești. Oamenii erau uniți doar prin viciile lor: simțul onoarei exista printre cei ce practicau adulterul și hoția. El, unul, fusese pe vremuri prea obsedat de dragostea lui, de manuscrisul din Berna și de conferințele lui săptămânale despre limbile romanice, pentru a putea observa acest lucru. Era ca și cum întreaga lume ar fi fost abandonată, lăsată pradă întunericului. Rămâneau, poate, cel mult zece oameni dreți, ca s-o sprijine. Păcat! mai bine ar fi fost distrusă în întregime, pentru ca viața s-o poată lua de la început, de la amfibii...

— Hai să mergem - zise Rose.

— Unde?

— Oriunde. Trebuie să facem ceva! E încă devreme. Ce-ar fi să mergem la cinema?

Petrecură aproape trei ore într-un soi de palat plin de statuete cu aripi aurite și de covoare moi pe care păseau întruna, aducând răcoritoare, niște fete îmbrăcate fisticuiu. Ultima oară când fusese la Londra, sălile de cinematograf erau mai puțin luxoase. „Filmul, o comedie muzicală împănată cu sacrificii și suferințe bizare, avea ca protagoniști un producător famelic și o blondină care reușise în viață. Deși numele ei apărea scris cu litere de neon în plin Piccadilly, ea renunța la un mare rol și se întorcea pe Broadway ca să-și salveze iubitul. Acolo finanța, pe ascuns, un nou film, asigurându-i succesul cu numele ei prestigios. În filmul acesta – un fel de vodevil scris la repezeală – jucau o sumedenie de actori famelici: toți câștigau o mulțime de bani; numele fiecăruia era jșeris cu litere de neon, inclusiv al producătorului și, bineîn-leles, numele fetei. Era multă suferință în film – lacrimi de gelatină șiroind.pe obrajii blondineiși multă fericire. Un mestec de bizarerie și patetism: toți aveau purtări nobile și Bețigau bani cu nemiluita... Ai fi zis că un străvechi cod moral-religios, pierdut de veacuri, era pe punctul de a fi reconstituit de către omenire, pe baza dorințelor subconștiente și a mărturiilor nu prea sigure ale memoriei colective, și poate. chiar pe baza unor hieroglife gravate în piatră.

D. simți pe genunchi mâna Rosei. Amintindu-și de afirmația ci că nu e romantică, presupuse că era un gest mașinal ferovocat de scaunele adânci, de lumina obscură și de roman-Rele sentimentale, un reflex pavlovist ca al câinilor care sali-Rgază. Aidoma foamei, acest reflex poate fi întâlnit la toate categoriile sociale. D. avea însă reflexele blocate. Își puse mâna peste a ei eu un sentiment de milă – merita

ceva mai bun decât un bărbat ca Furtstein, care întreținea o amantă în Shepherd's Market. Rose nu era romantică, dar mâna ei rece se destindea sub a lui, consimțind...

— Am impresia c-am fost urmăriți - îi spuse el cu blândețe.

— Nu-mi pasă. Dacă așa-i făcută lumea, mă voi acomoda. O să tragă cineva un foc de armă sau o să explodeze o bombă? Nu-mi plac zgomotul neașteptate, dar o să mă previi, nu-i așa?

— Nu-i decât un tip care predă limba Entrenationo. Sunt sigur că i-am zărit ochelarii în vestibul.

Eroina blondă vărsa alte lacrimi: pentru niște oameni predestinați să reușească, prin însăși popularitatea lor, păreau, toți, neobișnuit de triști și de mărginiți. „Dac-am trăi într-adevăr într-o lume în care happy-end-ul ar fi asigurat, am descoperi oare atât de târziu acest lucru?” se întrebă D. Poate că tocmai în asta consta incomprehensibila fericire a sfinților: ei vedeau de la bun început deznodământul și nu-și puteau lua în serios chinurile, oricât de cumplite.

— Nu mai pot suporta filmul ăsta - îi spuse deodată Rose. Finalul poate fi prevăzut cu o jumătate de ceas înainte... Hai să plecăm.

Ajunseră cu greu pe coridor. D. observă că ținea încă mâna fetei într-a lui.

— Câteodată aș dori să pot prevedea propriul meu... sfârșit - spuse el.

Se simțea extraordinar de obosit: două zile atât de agitate, și bătaia aceea, îl vlăguiseră.

— Ți-l spun eu, dacă vrei - zise Rose. Vei continua să lupți pentru niște oameni care nu merită. Într-o bună zi vei fi omorât. Dar nu vei răspunde la loviturile lui Roland, în orice caz nu cu bună știință.

Manuscrisul din Berna greșește din acest punct de vedere.

Se urcară într-un taxi, iar că îi spuse șoferului;
— Hotel Gariton, strada Guilford.

D. privi înapoi, prin fereștrua mașinii: nici urmă de domnul K. Poate că nu fusese decât o coincidență – chiar și domnul K. simțea uneori nevoia să se destindă puțin, privind lacrimile de gelatină.

D. spuse, adresându-se mai mult șieșjt decât fetei:

— Nu-mI vine să cred că au abandonat atât de repede lupta. La urma urmei, mâine îi așteaptă... înfrângerea. Cărbunele face cât o escadrilă întreagă de bombardiere moderne.

Coborau încet pe Guilford Street.

— Barem dac-aș avea un revolver! oftă el.

— Sper că n-au să îndrăznească – spuse Rose, vârându-și mâna sub brațul lui, ca și cum ar fi vrut să rămână cu el în taxi, unde nu-i pândea niciun pericol.

D. își aminti că, o clipă, bănuise că era și ea unul dintre agenții lui L. Acum îi părea rău.

— Draga mea, e exact ca o, socoteală aritmetică. Moartea mea ar putea să provoace complicații diplomatice, dar acestea i-ar deranja mai puțin decât certitudinea că noi am făcut rost de cărbuni. E o problemă de adunare simplă: cum să ajungi la o sumă cât mai mare.

— Ți-e frică?

— Da.

— Atunci, de ce nu-ți schimbi domiciliul? Vino cu mine îți pot oferi un pat.

— Nu se poate, am lăsat ceva la hotel.

Taxiul se opri și D. coborî. Fata îl urmă și rămase lângă el, pe trotuar.

— Ce-ar fi să intru și eu... în caz că...

— Mai bine nu.

O ținea de mână. Era un pretext de a zăbovi și de a se încredința că strada e pustie. Se întreba dacă administratoarea. era sau nu de partea lui. Domnul K...

— Înainte de a pleca, aș vrea să te mai rog o dată... n-ai putea să-i găsești o slujbă fetiței de care ți-am vorbit? E un copil bun... demn de încredere...

— N-aș mișca un deget, chiar de-aș vedea-o pe moarte - îi răspunse, cu glasul tăios pe care i-l auzise, parcă în urmă cu secole, în barul de pe vapor, când comanda „Mai vreau un pahar, dă-mi încă unul!”. Un glas de copil răsfățat, care se plictisește. Dă-mi drumul! adăugă ea.

D. îi lăasă repede mâna, iar Rose urmă:

— Don Quijote stupid!” Du-te! Lasă-te împușcat, mori!... Ești pe altă lume!

mb - Ai înțeles greșit. Fetița asta ar putea să-mi fie...

— Fiică, nu-i așa? Și eu la fel. Râzi? Așa se întâmplă totdeauna. Știi. Ți-am mai spus că nu sunt romantică! E vorba de ceea ce se numește „fixație paternă”: îți urăști tatăl dintr-o mie de motive, și ajungi să te îndrăgostești de un bărbat de vârsta tatălui... E ridicol. Și totodată lipsit de noezif» Continui să dai telefoane, să fixezi întâlniri...

O) privea stânjenit, conștient de teribilului incapacitate e a simți altceva decât frică, și un pic de milă... ludecând după operele poezilor din veacul al XVII-lea, s-ar putea crede că omul e în stare să-și dăruiască pe veci inima. Potrivit psihologiei moderne, acesta e un neadevăr; iar durerea și deznădejdea pot anula în om însăși posibilitatea de a mai simți ceva.

Stătea neputincios și stângaci în fața ușii deschise a acestui hotel sordid, în care se închiriau

camere cu ora...

— O, dacă s-ar termina odată războiul! exclamă el.

— Pentru dumneata n-o să se termine niciodată, singur ai spus-o

Era fermecătoare. În tinerețea lui, D. nu cunoscuse niciodată o ființă atât de fermecătoare – în orice caz, nu nevastă-sa, care fusese o femeie destul de oarecare, deși asta n-avusese nicio importanță. În principiu, frumusețea ar trebui să stimuleze dorința... D. făcu o încercare: **p** strânse în brațe pe Rose. „Să vin și eu sus? îl întrebă ea.

— Nu, nu aici.

Și-i dădu drumul: încercarea nu izbutise.

— Am simțit că se petrece ceva cu mine încă aseară, când te-ai apropiat de mașină. Tremurai tot, dar nu uitai. să fii politicoș M-a apucat greața când i-am auzit cum te băteau; credi am că sunt beată, dar azi-dimineață, când m-am trezit, greața amuia știi, e prima oară că mă îndrăgostesc. Englezii au o expresie specială pentru acest gen de dragoste: caK-love – anior juvenil.

Rose folosea un parfum scump. D. se silea să simtă altceva decât milă în definitiv, își spunea, era o plească pentru un băi bat tomnatic, fost profesor de limbi romane...

— Draga mea... – începu el.

— Genul acesta de dragoste nu ține prea mult, nu-i așa? Dar în cazul de față nici nu va avea cum să țină mult! Vei sfârși prin a fi omdrât, nu încapе nicio îndoială.

D. O sărută fără convingere, apoi îi spuse: – Draga mea, ne vom vedea mâine. Până atunci, povestea asta o să se termine. Ne vom întâlni... ca să sărbătorim...

Își dădea seama că nu-și juca prea bine rolul, - dar momentul nu era prielnic sincerității. Rose era prea tânără ca să poată suporta sinceritatea.

— Chiar și Roland avea, cred, o iubită - rosti ea.

„66

Iar D. Își aminti că iubita aceasta, pe nume Aida, murise pe loc când i se adusese vestea. Într-o legendă, viața nu poate continua după moartea ființei iubite, așa cum se întâmplase în cazul lui. Era ceva de la sine înțeles: menestrelul îi acordase Aldei doar câteva versuri convenționale.

— Noapte bună - spuse D.

— Noapte bună.

Rose porni pe stradă, sub copacii negri. Iar el se gândi că, la urma urmei, L. ar fi putut să-și aleagă o iscoadă mult mai îngrozitoare. Își descoperea o vocație erotică echivalentă cu o trădare - dar la ce bun? își spunea. Măine, totul se va rezolva într-un fel sau altul, iar el se va întoarce acasă... Se întrebă dacă, până la urmă, Rose se va mărita cu Forbes...

Împinse ușa interioară, cu geamuri: era întredeschisă... își vârî mașinal mâna în buzunar, deși n-avea, firește, nicio armă.

Era întuneric, dar simțea că e cineva acolo: îi auzea răsuflarea, nu departe de hârdăul cu aspidistra. Stând în fața ușii, cu lumina felinarului de pe stradă în spatele lui, era vulnerabil. N-avea niciun rost să se miște: agresorii ar fi tras în el. Își scoase mâna din buzunar, cu tabachera. Încercă să-și stă-bânească tremurul degetelor, dar constată că se temea de durere, își vârî o țigară în gură și căută un chibrit, cu gândul să-l scapere de perete pentru a-i lua prin surprindere pe agresori, înainta puțin și scapără brusc chibritul, frecându-l de rama unui tablou. La lumina flăcării, o față albă de copil țism ca un balon clin

beznă.

— Dumnezeule! Ce spaimă am tras din pricina ta, Elsa! Ce făceai aici?

— Vă aşteptăm - îi şopti ea cu o voce subţire. Chibritul se stinse.

— De ce?

— Credeam c-o să intraţi cu dumneaei. E slujba mea, să-i servesc pe clienţii care vin să ceară o cameră.

— Vorbeşti prostii!

— Aţi sărutat-o, nu-i aşa?

— N-a fost un sărut reuşit.

— Dar nu despre asta-i vorba. Aveţi tot dreptul. E vorba e ceea ce v-a spus dumneaei...

D. se întrebă dacă nu cumva făcuse o greşeală încredinându-i spre păstrare hârtiile: dacă le va distruge, din gelozie?

— Dar ce anume mi-a spus?

— A spus că veţi fi omorât, fără îndoială. D. râse, râsuflând uşurat.

— Da, ţara mea se află în război, şi într-un război mor mulţi oameni. Numai că ea nu ştie...

— Dar şi aici sunteţi urmărit...

— Nu-mi pot face prea mult rău.

— Am simţit că se-ntâmplă ceva îngrozitor. În clipa asta, ei sunt sus şi stau de vorbă.

— Cine? întrebă el, tăios.

— Administratoarea şi un individ.

— Ce fel de individ?

— Unul scund, cu părul cărunt şi nişte ochelari cu rame de oţel.

Domnul K. ieşise, desigur, înaintea lor de la cinematograf.

— M-au luat la întrebări - urmă Elsa.

— Ce întrebări?

— Dacă mi-ai spus ceva... Și dacă am văzut ceva hârtii... Firește, am tăcut chitic. N-aș fi vorbit pentru nimic în lume!

D. era mișcat de devotamentul ei, dar i-era și milă: o lume care lăsa să se piardă asemenea calități nu merita niciun pic de stimă.

— Nu-mi pasă dacă mă omoară! exclamă Elsa cu patimă.

— Nu-i niciun pericol.

— Ea e capabilă de orice! urmă fata cu glas tremurător. Uneori se poartă ca o nebună, mai ales când o superi cu ceva. Dar nu-mi pasă. N-o să vă părăsesc. Sunteți cu adevărat un centleman.

Era un motiv îngrozitor de nepotrivit.

Aș face orice ar face și fata aceea – adăugă ea, posomorâtă.

— Faci mult mai mult

— Pleacă și ea cu dumneavoastră acolo?

— Nu 1 Nu!

— Par eu aș putea veni?

— Draga mea. nici nu știi ce viață-i acolo! () au? i oi când prelung:

— Nu știți ce viață duc eu aici!

— Unde se află. În clipa asta, administratoarea și amicul

— La etajul întâi, prima ușă. Vă sunt dușmani de moarte? Dumnezeu știe din ce literatură de doi bani își scotea vocabularul.

Nu, s-ar părea că-mi sunt prieteni. Nu știu precis. Ar fi poate mai bine să aflu, înainte ca ei să prindă de veste că sunt aici.

es

— Au și prins de veste, sunt sigură. EA aude tot. Din bucătărie aude chiar ce se vorbește pe acoperiș. Mi-a poruncit să nu vă spun nimic.

D. era stăpânit de o îndoială: nu cumva copila asta era în pericol? Nu-i venea a crede. Ce-i puteau face?

Urcă prudent scara cufundată în întuneric. O treaptă scârțâi. La un colț al scării se pomeni pe palier, în fața unei uși deschise. Sub un abajur roz, cu franjuri de mătase, ardea un bec care lumina două siluete ce-l așteptau cu o imensă răbdare.

D. rosti cu blândețe:

— Bona matina... Nu m-ai învățat cum se spune „bună seara”...

— Intră și închide ușa! îl pofti administratoarea.

D. se supuse - n-avea încotro: abia acum își dădu seama că nu era lăsat niciodată să ia inițiativa. Era ca un pion pe care ceilalți îl mută mereu, de colo până colo.

— Unde-ai fost? îl întrebă administratoarea. Avea o înfățișare cumplită: ar fi trebuit să „fie bărbat, cu hidosul ei maxilar pătrat, cu silueta ei echivocă și cu eczema aceea oribilă.

— O să-ți spună domnul K. - răspunse el. f. - Ce făceai cu fata aia?

— Mă distram.

D își roti privirea prin încăperea strâmtă, care aducea mai degrabă cu o văgăună decât cu odaia unei femei: o masă

Ipătrată și goală, câteva scaune capitonate, un dulăpior pentru pantofi... Ni” i un fel de podoabe femeiești, nici măcar o floare Părea făcută și mobilată exclusiv pentru un scop utilitar.

Brșa dulăpiorului era deschisă, lăsând să se vadă o sumedenie de pantofi butucănoși, cu tocurele joase.

— Fața îl cunoaște pe L.

— Și eu.

Până și tablourile de pe pereți aveau ceva

masculin: porte în culori țipătoare, înfățișând femei cu ciorapi și lenjerie mătase. Îi îi zis că-i camera unui burlac refulat. Domnea atmosferă vag amenințătoare, evocând dorințe secrete de Imitați irealizabile.

Domnul K. Începu deodată să „vorbească: glasul lui aproa-istic era parcă singurul element feminin al acestei camere cu li ne.

— În timp ce erai... la cinema... cineva a telefonat... pentru a-ți face o propunere.

— De ce-or fi telefonat? Doar știau, cred, că ieșisem...

— Au spus că acceptă propriile dumitale condiții; dacă nu te prezinți la întâlnirea de mâine.

— N-am formulat niciun fel de condiții.

— Mi-au transmis mie mesajul - zise administratoaijfa.

— Prin urmare, bănuiau că sunteți la curent, dumneata și domnul K...

Domnul K. Își frângea mâinile osoase.

— Voiam să ne încredințăm că ești încă în posesia hârtiilor - spuse el.

— Vă temeați să nu le fi vândut deja... în timp ce mă întorceam la hotel...

— Trebuie să fim prudenți - rosti domnul K. în șoaptă, ca și cum s-ar fi așteptat să audă tălpile de cauciuc ale doctorului Bellows.

Chiar și aici era obsedat de spectrul amenzii de un șiling.

— Acționați potrivit unor instrucțiuni?

— Instrucțiunile noastre sunt foarte vagi! Multe lucruri sunt lăsate la discreția noastră. N-ai vrea să ne arăți și nouă hârtiile >

Femeia nu mai intervenea în discuție - îi lăsa pe bieții masculi să vorbească”.

— Nu!

D își plimbă privirea de la unul la celălalt - avea impresia că în sfârșit, inițiativa trecea în mâinile lui. Ar fi vrut să aibă mai multă vlagă ca să și-o poată exercita din plin, dar se simțea zdrobit de oboseală. Anglia era plină de amintiri tulburătoare, care-l făceau să se gândească la adevărata lui vocație în clipa asta. s-ar fi convenit să fie la Bătiș Museuai, și să citească vreun manuscris medieval.

— Admit că avem aceiași șefi - spuse el. Dar n-am niciun motiv să vă acord încredere.

Omulețul cu părul încărunțit ședea ca un condamnat, cu ochii ațintiți asupra unghiilor sale roase; dar femeia îl înfrunta, cu fata ei pătrată și dominatoare - deși nu avea cp să domine decât cel mult un hotel dubios. D. asistase la execuția multor trădători, de o parte și de alta a frontului, și știa că e cu neputință să-i deosebești după purtările sau fețele lor: „tipul Ganelon” nu exista în realitate.

— Sunteți nerăbdători să vă asigurați partea voastră de pradă? Dar nu va fi nici a pradă, adică nicio tranzacție;

TO

— Atunci, poate că vei citi această scrisoare - se amesteacă în vorbă administratoarea: îi lăsase destul să vorbească...

D. citi încet scrisoarea: nu încăpea nicio îndoială în privința autenticității ei. Cunoștea prea bine iscălitura și hârtia feaceea ministerială, ca să se poată înșela. Scrisoarea asta pufnea, aparent, capăt misiunii sale: administratoarea era împuternicită să preia de la el hârtiile - nu se preciza în ce scop.

— Vezi? N-ab încredere în dumneata! zise administratoarea.

— De ce nu mi-ai arătat scrisoarea când am sosit aici?

— Sarcina de a hotărî dacă ești sau nu demn de încredere a fost lăsată la discreția mea.

Situația devenea de-a dreptul fantastică. I se încredințaseră niște hârtii până la Londra: domnul K. primise instrucțiuni să-i supravegheze mișcările până la sosirea lui la hotel, fdar nu fusese pus la curent cu natura misiunii lui secrete; iar această femeie părea să fi fost și pusă la curent, și împuternicită să-i ia hârtiile - numai în caz de forță majoră, dacă ar fi considerat suspectă comportarea lui...

— Desigur că știi despre ce hârtii e vorba - spuse D.

— Firește - răspunse ea, îndărătnică.

D. rămase totuși convins că femeia nu știa nimic precis și putea citi asta pe fața ei impasibilă, încăpățanată. Jocul acesta complicat, în care oamenii își acordau încredere numai pe jumătate, și se înșelau reciproc tot așa, numai pe jumătate, pătea să fie fără sfârșit! Dar dacă ministerul făcuse cumva o greșală? ... Și dacă D. ar fi predat hârtiile, iar ei le-ar fi vândut lui L?... D era sigur de un singur lucru: că nu putea pyea încredere decât în sine însuși. Altceva nu știa. În încă-foere plutea un oribil miros de parfum ieftin - era evident singura ei caracteristică femininădar te îngrețoșa întocmai ca [Un bărbat parfumat.

r: - Acum te poți întoarce acasă, pricepi? îi zise administratoarea. Misiunea dumitale a luafsfârșit.

Totul părea prea simplu, suspect de simplu. Ministerul tll-avea încredere nici în el, nici în ei, nici în altcineva. Se suspectau unii pe alții. Numai fiecare știa, cu titlu personal, dacă era leal sau nu. Domnul K., de pildă, știa ce intenționa fi facă domnul K. cu hârtiile acelea. Administratoarea își cu-oștea, la rându-i, intențiile. Nimeni nu putea fi răspunzător [pentru altcineva decât pentru sine însuși.

Instrucțiunile nu mi-au fost adresate personal – spu – la el. Voi păstra hârtiile.

Domnul K. Începu să țipe:

— Dacă acționezi pe la spatele nostru...

Ochii speriați ai famelicului profesor de l'ntrenationo îi trădau lăcomia și invidia, ca pe niște patimi secrete... La ce te puteai aștepta din partea unuia plătit atât de prost? Câtă trădare generează surmenajul acumulat în asemenea mici instituții, născute totuși din idealismul cuiva!

— Ești un sentimental – îi spuse administratoarea. Un burjui. Un profesor. Probabil un romantic. Dacă ne tragi pe sfoară, să știi că... o, am o imaginație grozavă!

D. n-o putea privi în față: avea impresia că privește într-un abis. Da, femeia avea într-adevăr imaginație. Eczema ei era ca o urmă lăsată de vreun act rușinos, din care nu-și revenise niciodată. Își aminti de ceea ce-i spusese Elsa: „Se poartă ca o nebună”...

— ce-nseamnă: „Ne tragi pe sfoară”? o întrebă el. Te referi la voi doi, sau la cei din patrie?

Era într-adevăr nesigur de semnificația vorbelor ei. Se simțea ostenit și pierdut printre dușmani potențiali's cu cât te depărtezi de câmpul de lătalie, cu atât mai singur te simți. Îi invidia pe cei ce se aflau acum în linia de foc. Se întoarse cu gândul acolo – parcă auzea sirena de alarmă și vuietul străzii: să fi fost oare mașina pompierilor, sau ambulanța? Bombardamentul se terminase și începea operațiunea de degajare a cadavrelor. Oamenii luau piatră cu piatră, de teamă să nu treacă peste vreun corp; uneori, o lovitură de cazma mânuită cu neatenție putea să provoace agonia cuiva... Lumea era parca învăluită în ceață – praful împânzea ore în șir câte o

stradă, D. se simțea zguduit, și-i era greață: își amintea de un motan mort, lipit de fața lui; nu se putea mișca, zăcea acolo, cu blana aceea lângă gura lui...

Întreaga încăpere începu să se învârtască în juru-i. Gapui administratoarei se umflă ca o bășică. O auzi spunând:

— Încuie ușa repede!

Încercă să se dezmeticească. Ce-aveau de gând să-i facă? Erau dușmani? Sau prieteni?... Se pomeni în genunchi. Timpul se scurgea parcă mai lent. Domnul K. mergea spre ușă cu e încetineală îngrozitoare. Fusta neagră a administratoarei era din ce în ce mai aproape de gura lui D., amintindu-i de-blana acelui motan. Ar fi vrut să țipe, dar demnitatea lui de om îi apăsa ca un căluș limba 5 „Să nu țipi, nici măcar când bătă se abate asupra-ți”...

Îi auzi din nou glasul:

— Unde-s hârtiile? Y Stătea aplecată asupra lui. Răsuflarea ei mirosea a parfum Ieftin și a nicotină: pe jumătate femeie, pe jumătate bărbat... Îi spuse în chip de scuză: 1;

— Ieri am fost bătut, azi au încercat să mămpuște... Un policar gros și autoritar coborî spre ochii lui: era în

Iplin coșmar.

E - Nu le am - bâigui el.

— Unde sunt?

Degetul se legăna deasupra ochiului său drept. D. îl „auzea; pe domnul K. împingând nervos ușa.

— Nu se închide! mârâi acesta.

D. era oripilat de mâna femeii, ca și cum aceasta ar fi fost (la fel de contaminată ca și fața ei.

— Răsuțește cheia în sens invers - îl îndemnă ea pe domnul K.

D. Încercă să se ridice, dar degetul îl împinse înapoi. Un pantof vigilent îi apăsă zdravăn mâna. Domnul K. se plânse în șoaptă de ceva. Apoi se auzi o voce speriată, dar hotărâtă **t**

— Dumneavoastră ați sunat, doamnă?

— N-am sunat de loc! **l** D. izbuti totuși să se ridice și spuse:

— Eu am sunat, Elsa. Nu m-am simțit bine. Nimic grav., Nu e nevoie de nicio ambulanță. O dată am fost îngropat sub ruine, într-un bombardament. Dă-mi te rog brațul, ca să mă duc la culcare.

Odăița își recapătă înfățișarea cunoscută: dulăpiorul cu pantofi, hermafroditele în ciorapi negri de mătase, scaunele masculine...

— Azi-noapte am să încui ușa, ca să nu umblu în somn: - rosti D.

Urcară încet până la ultimul etaj.

— Ai sosit taman la timp - spuse el. Aș fi fost în stare fac o prostie. Cred că poimăine dimineața vom pleca de-aici

— Și eu?

D. avu nesocotința să-i promită, ca și cum într-o lume ominată de violență ar fi fost posibil să făgăduiești ceva, dincolo de clipa prezentă...

— Da, și tu.

Blana motanului și fusta fumurie rămaseră lângă el toată noaptea. Pacea care-i umplea de obicei visele era iremediabil distrusă: florile, apele liniștite, bătrânii care ieșeau discutând de la vreo conferință, dispăruseră definitiv. După bombardamentul acela cumplit, D. rămăsese cu o permanentă teamă de asfixiere. Era bucuros că ceilalți își împușcau prizonierii și nu-i spânzurau: ștreangul pus la gât dă viață coșmarului.

Se făcu ziuă fără să se lumineze: afară, o ceață

gălbuie întuneca totul, reducând vizibilitatea la cel mult douăzeci de metri. În timp ce se bărbiera, Elsa intră în încăpere cu o tavă: îi aducea un ou fiert, puțină scrumbie afumată și un ceainic plin.

— Nu trebuia să te deranjezi - îi spuse el. Aș fi coborât.

— M-am gândit că ar fi un pretext foarte bun. Poate că vreți să vă dau înapoi hârtiile.

Și începu să-și scoată, întâi pantoful, apoi ciorapul

— Dumnezeu! exclamă ea Ce-au să creadă dacă au să intre tocmai acum ?

Se așază pe pat și dădu să scoată hârtiile ascunse sub călcâi.

— Ce se aude? spuse” D., ciulind urechile.

Parcă i-ar fi fost teamă să reintre în posesia hârtiilor i răspunderea e ca un inel blestemat, pe care preferi să-l lași în seama altora. Culcată pe pat, Elsa trăgea și ea cu urechea. Deodată treptele scârțâiră: cobora cineva.

— A, nu-i decât domnul Muckerji, un domn din India - zise ea Nu-i ca celălalt indian, care stă cu un etaj mai jos. Domnul Muckerji e foarte politic.

D. luă hârtiile - oficum, va scăpa curând de ele! Fetița urmă, în timp ce-și pune la loc ciorapul:

— Dar e curios din fire. E singurul lui cusur. Pune niște întrebări!...

— Ce fel de întrebări?

— A, despre orice. Bunăoară, dacă cred în horoscoape. Sau în ceea ce scriu ziarele. Sau ce părere am despre domnul Eden și notează răspunsurile, nu știu de ce

— Ciudat.

— Credeți c-o să am neplăceri? Când am chef de vorbă, spun niște lucruri. Despre domnul Fden. sau

despre orice alt subiect. Așa. ca să mă distrez uneori". Însă. mă apucă groaza când mă gândesc că și notează fiecă vorbuliță de-a mea. Și

7 i poi, se întâmplă să mă uit la dumnealui, și-l văd că mă priește ca pe-un animal. Altminteri, e totdeauna respectuos. D. nu mai insistă: domnul Muckerji nu-l interesa. Se așază la masă. Fetița, însă, nu plecă: ai fi zis că avea rezervă de vorbe păstrate anume pentru el, sau pentru dom-mil Muckerji:

— Vorbeați serios aseară, când spuneți c-o să plecăm de-aici împreună?

— Da. Voi găsi eu un mijloc.

— N-aș vrea să fiu o povară pentru dumneavoastră - plină ca, folosind din nou vocabularul romanelor-foileton. Pot apela oricând la Clara...

— O să-ți găsim o slujbă mai bună decât îți poate oferi Clara.

Da, o s-o roage din nou pe Rose: aseară, fusese cam isterică.

— Nu s-ar putea să mă luați și pe mine în țara dumneavoastră?

— Nu mi s-ar permite.

— Am citit despre niște fete care s-au travestit.

— Asemenea lucruri se petrec numai în cărți.

— Mi-ar fi frică să mai rămân aici., cu dumneaei.

— N-ai să rămâi - o asigură el., De undeva, de jos, se auzi o sonerie, insistentă.

— A, nu degeaba îl cheamă Row 1 - Cine mai e și ăsta?

— Indianul de la etajul doi. Elsa porni încet spre ușă

— Va să zică, mi-ați promiscă n-o. să mai fiu astă-seară ci?

— Promis.

— Jurați cu mâna pe inimă. D. se supuse.

— Ieri noapte n-am putut să dorm - urmă ea. Mă temeam c-o să pățițiceva îngrozitor. Să fi văzut ce mutră a făcut când am intrat la dumneaei! „Dumneavoastră ați sunat?” am întrebat-o. „N-am sunat de loc” mi-a răspuns, cu niște ochi... parcă erau pumnale! După ce-am ieșit de la dumneavoastră, m-am încuiat în odăița mea. Ce-o fi pus la - cale acolo?

I Row în engleză = gălăgie, scandal.

J

— Nu știu precis. Dar cJq fapt nu poate face mare lucru. E ca și diavolul: face mai mult zgomot decât rău. Dacă nu ne speriem de ea, nu ne poate cășuna niciun rău.

— O, ce bucuroasă aș fi să pot pleca de-aici!

Din pragul ușii, Elsa îi surâse fericită: era ca un copil de ziua lui onomastică.

— Aș scăpa de domnul Row, de clienții cu ora, de domnul Muckerji și mai ales de dumneaei. Ce mai, am noroc astăzi!

Ai fi zis că-și ia rămas bun, pe îndelete, de la un întreg mod de viață.

D. rămase închis în camera lui până-n clipa când trebui să pornească spre locuința lordului Benditch. De data asta, nu mai voia să riște nimic. Își vâri hârtiile în buzunarul de la piept al vestei și-și încheie pardesiul până la gât: era sigur că nici măcar un hoț de buzunare nu i le putea sustrage de-acolo. Cât despre violență, trebuia să fie gata s-o înfrunte. Acum ceilalți știau că avea hârtiile asupra lui: trebuia să se bizuie pe protecția pe care i-o putea oferi Londra.

Locuința lordului Benditch era pentru el aidoma casei părintești pentru un băiețaș care se joacă de-a v-ați-ascunselea într-o grădină mare și necunoscută. „Peste trei sferturi de ceas - își spuse el auzind o

pendulă care bătea de unsprezece și un sfert - totul se va hotărî într-un fel sau altul. Probabil că ceilalți vor încerca să profite de ceață”.

Va folosi, însă, următorul itinerar; pe Bernard Street până la stația Russell Square (doar n-au să îndrăznească să-l atace în Metrou!). apoi de la Hyde Park Corner până la Chatham Terrace, circa zece minute de mers prin ceață. Putea, firește, să ia un taxi și să facă. drumul în felul ăsta, dar i-ar lua îngrozitor de mult timp; aglomerația, ceața și gălăgia de pe străzi erau prielnice unor oameni încolțiți - cum i se privea că sunt ceilalți și-apoi erau destul de abili ca să-i pună e înșiși la dispoziție un taxi. Cel mai bine ar fi să ia un taxi lin-tr-o stație, și să meargă cu el până-n Hyde Park Corner

Coborî scările cu inima că-l un purice în zadar își repeta că nu i se putea întâmplă nimic la Londra, ziua-n amiaza mare. și că era la adăposi în vrice primejdie

Răsuflă ușurat, tirit uși, când îl / i\h pe indianj. il de la r-ta-jul al doilea: îmbrăcat în halatul lui uzat și pestnt. Își i Ke Capul în ușa întredeschisă. D își spuse că în asemenea oca/u. un martor valorează cât un prieten l-ar fi plăcut săv lase urme vizibile pe oriunde călca, pentru a-și mar.; trecerea pe-acoo.

A'mns la treptele acoperite cu covor, începu să calce în

7 G

v cel: nu voia ca administratoarea să-l simtă că pleacă. Dar nu putu ieși fără s-o vadă: prin ușa deschisă a odăii ei masculine, o zări așezată la masă și îmbrăcată în aceeași rochie fumurie, cu care-i apăruse în acea zi de coșmar. D. se opri la ușă și-i spuse:

— M-am dus.

— Ești cel mai în măsură să știi ce te face să nu respecti instrucțiunile.

— Mă întorc peste câteva ore. Nu mai rămân aici peste noapte.

Ea îl privi cu o indiferență totală, care-l ului. Era ca și cum femeia asta îi cunoștea mai bine intențiile decât și le cunoștea el însuși, ca și cum totul ar fi fost conceput, cu multă vreme înainte, în creierul ei încăpător.

— Îmi închipui că vi s-a plătit pentru camera mea
- zise

D.

— Da.

— O cheltuială care n-a fost prevăzută este leafa pe o săptămână pentru fetiță. O voi plăti din banii mei.

— Nu înțeleg.

— Elsa pleacă și ea. Ai băgat-o în sperieți. Nu știu din ce motiv...

Pe fața ei se zugrăvi o curiozitate reală, dar nu păru de loc supărată: parcă-i dăduse o idee, pentru care-i era recunoscătoare.

— Vrei să spui că o iei pe fetiță?

D. fu cuprins de neliniște: ce nevoie avusese să-i spună asta? O voce lăuntrică îl avertiză: „Ia seama!” Aruncă o privire în jur: firește, nu era nimeni. Undeva, departe, se închise ușă: alt avertisment.

— Ai grijă să n-o mai sperii pe fetiță - se pomeni el spunând.

Îi venea greu să se smulgă de-acolo. Hârtiile erau la loc sigur în buzunar, dar simțea că lasă în urmă o ființă care cea nevoie de protecția lui. Era o senzație absurdă: nu putea „i niciun pericol. Aruncă o privire dușmănoasă feței aceleia trate, plină de pete și vinișoare, și spuse, pe un ton marțial;

— Mă întorc foarte curând Am s-o întreb dacă cumva... În ajun nu observase cât de enormi erau policarii ei. Acum i ținea ascunși în pumnii albi și

cărnoși (simptom nourotic. cât se pare); nu purta niciun inel

— Tot nu pricep – zise ea fire și răspicat, ieșind din laciditatea de până atunci.

În aceeași clipă, fața ei se schimonosi: închizând o pleopă, îi făcu semn cu ochiul – un semn grotesc și inexplicabil de hilar. D. avu impresia că administratoarea nu mai era de k/e neliniștită, ci se simțea stăpână pe situație. Se răsucii pe călcâie și se depărta. Inima continuă să-i bată cu putere în colivia ei, încercând parcă să transmită un mesaj, un avertisment. Într-un cod pe care nu-l înțelegea.

„Intellectualii – își spunea

— Au un cusur: vorbesc totdeauna prea mult”. Ar fi putut să-i spună toate astea la întoarcere. Dar dacă nu se va întoarce?... Ei bine, fetița nu era o sclavă, nu putea fi schingiuită. Doar trăia într-o metropolă înzestrată cu cea mai bună poliție din lume...

Când ajunse în vestibul, un glas se adresă, pe un ton cam prea smerit:

— Ați vrea să-mi faceți un serviciu, un foarte mare serviciu?...

Era un indian cu niște ochi căprui, mari și impenetrabili, și cu o înfățișare umilă. Purta un costum bleu deschis și o pereche de pantofi portocalii – era, desigur, domnul Muckerji.

— V-aș ruga să-mi răspundeți la o întrebare, una singură

— Urmă acesta. Și ariume, în ce fel reușiți să faceți economii?

Să nu fi fost, oare, în toate mințile?

— Nu fac niciodată economii – îi răspunse D. Domnul Muckerji avea o față lată și buhăită, ce se revărsa, în cute adânci, spre gură.

— Chiar niciodată? Întrebă el alarmat. Vreau să

spun că există unii care pun deoparte toate monezile de aramă, toți gologanii. Mai există, apoi, casele de ajutor reciproc și casele de economii...

— Nu fac niciodată economii.

— Mulțumesc, e exact ce doream să știu - zise domnul Muckerji și începu să mâzgălească ceva într-un carnețel.

În spatele domnului Muckerji apărură Elsa. Încă o dată, D. se simți năpădit de o bucurie inexplicabilă: îi părea bine de prezența domnului Muckerji; se chema că n-o lasă pe fetiță singură cu administratoarea. Îi trimise un surâs pe deasupra spinării încovoiate de studiu a indianului și-i făcu un semn discret cu mâna. Elsa îi răspunse cu un zâmbet vag. Totul 1 era ca într-o gară plină de despărțiri și gesturi bizare, de intimități întrerupte de sfielile amantilor și rudelor - bun prilej pentru un străin ca domnul Muckerji să privească în sufletele oamenilor, să pătrundă în intimitatea lor. Domnul

Muckerji ridică privirea și spuse, pe un ton cam prea entuziast:

— Sper că vom mai avea asemenea convorbiri interesante. Și-i întinse o mână, dar și-o retrase repede „ca și cum s-ar fi temut de un refuz. Apoi rămase locului, cu un zâmbet umil, în timp ce D. dispărea în ceață.

Nimeni nu poate ști precis cât durează o despărțire; dac-am ști, am da mai multă atenție surâsurilor și formulelor de politețe

Ceața îl învăluia din toate părțile; trenul ieșise din gară, iar oamenii părăseau peronul; un pod de fier reteza gesturile zăbavnicilor care continuau să-și fluture mâna.

D mergea repede, cu urechea la pândă o fată cu o servietă la subsuoară trecu pe lângă el; un poștaş

părăsi în zigzag trotuarul, mistuindu-se în beznă D. se simțea ca un aviator care, înaintea zborului peste Atlantic, are încă sub ochi forfota de pe coastă... N-avea de mers mai mult de o jumătate de ceas. Totul avea să se decidă curând. Nici nu concepea gândul că s-ar. putea să nu cadă la învoială cu Benditch; ai lui erau dispuși să plătească oricât pentru cărbune. Ceața învăluia totul. Încercă să audă pașii trecătorilor, dar singurii pe care-i auzea erau proprii săi pași pe caldarâmul de piatră Tăcerea asta nu-l liniștea câtuși de puțin. D o lua înaintea altor pietoni, dar nu-i observa decât în clipa când era la un pas de siluetele lor. răsărite brusc din ceață Chiar dac-ar fi fost urmărit, tot nu și-ar fi putut da seama. Dar oare-l puteau urmări în orașul acesta învelit parcă în vată? Totuși, la un moment dat, negreșit că-l vor ataca. Într-un fel sau altul.

Un taxi încetini și veni în dreptul lui. Șoferul îl întreabă:

— Doriți un taxi, domnule?

D uită de hotărârea lui de a nu lua un, taxi decât din stație.

— Gwyn Cottage, Chatham Terrace - rosti el. urcându-se în mașină. Aceasta porni în sens invers pe strada cufundată în ceața de nepătruns.

„Nu ăsta-i drumul - își spuse D., cuprins de neliniște. Ce imbecil sunt! ”. Apoi, cu glas tare:

— Oprește-l

Dar taxiul merse mai departe. D. nu-și dădea seama unde se aflau - nu distingea decât spatele uriaș al șoferului și ceața ce-i învăluia. Bătu cu pumnul în geam, strigând:

— Dă-mi drumul!

Taxiul se opri, iar el vârî un șiling în mâna șoferului și sări pe trotuar. Auzi o voce foarte mirată:

7”.

— Ei, drăcia dracului, ce s-a întâmplat? Șoferul era, doigur, un om cinstit.

Cu nervii îngrozitor de zdruncinați, D. alergă drept în brațele unui polițist:

— Unde-i stația Itussell Square?

— Ați luat-o greșit, domnule. Întoarceți-vă și mergeți de-a lungul grilajului, prima la stânga.

D. ajunsese în stație, după un drum ce i se păru nespus de „lung. Așteptând liftul ce cobora spre metrou, își dădu brusc seama că asemenea coborârc cerca mai mult curaj decât își închipuise el, Nu mai coborâse niciodată sub nivelul unei străzi, din ziua când i se prăbușise casa peste el; ajunsese, după aceea, să pândească de pe acoperișuri bombardamentele aeriene. Prefera să moară repede, decât să se asfixieze lent, cu o pisică moartă lângă el.

Înainte ca ușile liftului să se închidă, încercă să-și stăpânească nervii: ar fi vrut să se repeadă spre ieșire. Încordarea asta era peste puterile lui. Se așază pe unica bancă din lift și simți cum pereții acestuia încep să plutească în jurul lui. Își îngropa capul în palme și încercă să nu vadă și să nu simtă coborârea. Liftul se opri. Ajunsese în gara subterană.

Auzi un glas:

— Doriți o mână de ajutor? Conway, ajută-l pe domnul! Un pumn mic și groaznic de lipicios îl ajută să coboare. O

femeie cu un gât descărn timer, înfășurat într-o blăniță subțire, îi spuse:

— Și lui Conway isc făcea rău, pe vremuri, în ascensor, nu-i așa, rățoiule?

Un băiețăș palid și posac, în vârstă de vreo șapte ani, îl ținea de mână.

— Acum mă simt mult mai bine - zise D., încă

tulburat de albul tunel subteran, de aerul stătut și de vuietul depărtat al unui tren.

— Mergeți spre vest? îl întrebă femeia. Vă arătăm noi în ce stație să coborâți. Sunteți străin, nu-i așa?

— Da.

— A, eu n-am nimic împotriva străinilor.

Se pomeni condus prin tunelul fără sfârșit. Băiatul era oribil îmbrăcat, cu un pantalonaș de stofă vărgată, o flaneluță galbenă ca lămâia și o șapcă de școlar, cu dungi ei ocolatii și mov.

— Sunt destul de îngrijorată de Conway - spuse femeia. Doctorul pretinde că-i din cauza vârstei, dar taică-su a avut ulcer duodenal.

O evadare era cu neputință: îl urcară în metrou, între oi amândoi.

— Acum nu mă supără la el decât că are nasul veșnic înfundat - urmă femeia. Conway, închide gura! Domnul nu dorește să-ți vadă amigdalele!

În vagon nu era multă lume. D. era sigur că nu fusese urmărit până-n metrou. Dar oare în Hyde Park Corner i se va întâmpla ceva? Poate că exagera și el! Doar se afla în Anglia!... Își aminti însă de șoferul care-l atacase, cu o plăcere diabolică, pe șoseaua Doverului, și de glonțul de revolver din pasajul acela.

— Din păcate, Conway nu vrea să pună în gură nicio legumă - continuă să se plângă femeia.

Lui D. îi veni o idee.

— Mergeți departe spre vest? întrebă el.

— În Kensington, pe High Street. Ne ducem la „Barker”). Băiatul ăsta uzează așa de repede hainele! ... în - Dacă vreți, vă duc eu cu un taxi, de la Hyde Park Corner...

— O, nu vrem să vă deranjăm! Ajungem mai repede cu metroul.

Trenul intră în stația Piccadilly și se urni nuihaidecât, cufundându-se din nou în tunel, cu un zgomot înfricoșător, ce-l făcu pe D. să-și încleșteze pumnii: era un zgomot asemănător celui produs de explozia unei bombe grele, al cărei suflu e încărcat de moarte și de suferință.

— Mă gândeam că poate băiatul... Conway adică...

— E un nume caraghios, nu-i așa? Adevărul este că înainte să nasc ne-am dus la cinema și-am văzut un film cu Conway Tearle. Soțului meu i-a plăcut numele ăsta. Mai mult decât mie, în orice caz. Și-a zis așa: „Dacă-i băiat, îl botezăm Conway”. Iar când, în aceeași noapte, băiatul a venit pe lume, ni s-a părut că fusese un soi de... semn prevestitor.

— Poate că i-ar plăcea să meargă cu taxiul...

— A, nu, în taxi i se face rău. E tare sucit în privința asta. În autobuz și-n metrou, n-are nici pe dracu', măcar că uneori mi-e rușine să mă nimeresc cu el într-un ascensor; nu e de loc plăcut pentru ceilalți. Se uită deodată la câte unul și p-ormă.

Mafiașin din Londra.*

8)

până să spui „pâs”, îi și varsă pe pantaloni. Parc-ar fi un scamator, zău așa!

N-avea niciun rost să insiste. De altfel, ce putea să i se întâmple? îi făcuseră destule! Dincolo de tentativa de asasinat nu puteau merge - deși rămânea, firește, posibilitatea unui asasinat reușit. Nu și-l putea imagina pe L. amestecat în așa ceva, dar parcă-l vedea scuturându-se cu o miraculoasă dezinvoltură de o asemenea întâmplare neplăcută.

— Ați ajuns - îi spuse femeia în stația asta trebuie să coborâți. Mi-a făcut plăcere să stau de vorbă cu dumneavoastră. Conway. dă-i mâna domnului

D. strânse degetele lipicioase ale băiatului și porni în sus, spre dimineața gălbuie

În văzduh pluteau aclamații - mulțimea aclama, poate, o mare victorie. Trotuarul de pe Knightsbridge era ticsit; deasupra străzii, dominând ceața joasă, se ridicau porțile din Hyde Park; într-altă parte o caleașca trasă de patru cai cabrați se mișca repede pe fundalul unor nori murdari. În jurul spitalului St. George, autobuzele oprite în loc dispăreau aidoma unor aligatori, în aerul jilav ca o mlaștină. Se auzi un fluierat, și din ceață răsări un cărucior manevrat de un invalid ce-și acompania, cu un fluier ținut în mâna cealaltă, drumul anevoios. Melodia nu se închea: ai fi zis că e fâșâitul unui mic animal de cauciuc care se dezumflă; apoi, după o nouă opintire, o lua de la început. Pe o tăbliță, invalidul scrisese: „Gazat în 1917. Pierdut un plămân”.

În jurul lui aerul era ca un fum gălbui, prin care oamenii aclamau de zor.

Un Daimler se desprinsese din șirul mașinilor oprite; mai multe femei începură să zbiere, iar câțiva bărbați își scoaseră pălăriile. D. nu știa ce să creadă: pe vremuri, asistase la câteva procesiuni religioase, dar aici nimeni nu părea, să îngenuncheze.

Mașina trecu încet prin fața lui; două copilite îmbrăcate în taioare strâmte și cu mâinile înmănușate priveau prin geamurile mașinii, cu nepăsarea unor momâi de mucava.

— Drăguțele de ele! exclamă o femeie. Se-duc să facă cumpărături la „Harrods”.

Era o priveliște extraoidinară: un totem transportat într-un Daimler!

— Scoate-ți pălăria, domnule! auzi el un glas tăios, dar parcă familiar.

Era Currie.

O clipă se gândi; „M-a urmărit **1** „Dar Currie păru sincer stânjenit când îl recunoscuse, și se feri în lături, tușind și legănându-și monoclul:

— A, scuzați-mă. Sunteți străin

Dacă D. ar fi fost o femeie cu care întreținuse cândva relații rușinoase, tot așa ar fi procedat; unei astfel de femei e greu să-i întorci spatele, dar încerci să treci pe lângă ea.

— Spune-mi, te rog, pe unde s-o iau ca s-ajung la Ghatham Terrace? i se adresă D.

Currie se împurpura la față.

— Te duci la lordul Benditch?

— Da.

Invalidul de pe stradă începu din nou să cânte din fluier. Autobuzele se urniră, greoaie, și mulțimea se împrăștie.

— Ascultă - spuse Currie. Se pare că aseară m-am purtat ca un dobitoc. Scuzele mele.

— În regulă.

— Te luasem drept un escroc. O prostie. Dar odată am pățit-o eu însumi cu un astfel de potlogar, și-apoi domnișoara Cullen e o fată admirabilă.

— Adevărat.

— Odată, am cumpărat un galionspaniol scufundat, una dintre corăbiile Invincibilei Armada. Am plătit: sută da lire, bani buni. Firește, nu exista un asemenea galion.

— Zău?!

— Ascultă, aș vrea să-ți dovedesc că nu-ți port pică. Te conduc până la Chatham Terrace. Totdeauna sunt bucuros să ajut un străin. Sunt sigur că și dumneata ai face la fel dac-aș veni în țara dumată. Ceea ce, firește, e puțin probabil.

— Ești foarte amabil - zise D. cu convingere, răsufându-și.

Însemna că bătălia se sfârșea: dacă ceilalți plănuiseră cumva un ultim atac disperat la adăpostul ceții, soarta le fusese potrivnică. N-ar fi putut pretinde că el însuși le dejucase planul, își duse mâna la piept și pipăi prin pardesiu umflătura reconfortantă a scrisorilor sale de acreditare.

— E normal să devii prudent după o asemenea experiență - urmă să explice, cam prea mult, căpitanul Currie.

— Ce fel de experiență?

— Experiența cu galionul spaniol. Individul părea atât de serios... Mi-a oferit cincizeci de lire ca garanție până la încasarea cecului meu. Nu voiam să-i primesc, dar a insistat, zicând că am tot dreptul la o garanție, devreme ce-mi ceruse să-i plătesc în bani.

— Prin urmare n-ai pierdut decât cincizeci de lire?

— A, mi-a dat niște bancnote false! Cred că a mirosit că-s un romantic. Totuși, m-am ales cu o, experiență instructivă. Omul învață din greșeli.

— Da?

Era o adevărată plăcere să te plimbi pe Knightsbridge cot la cot cu un om atât de vorbăreț.

— Ai auzit de „Galionul spaniol”?

— Nu, n-am impresia.

— A fost primul meu hotel rutier. Lângă Maidenhead. Dar am fost nevoit să-l vând până la urmă. Vestul a cam început! să-și piardă puterea de atracție. Kentul e mult mai atrăgător pentru elită. Chiar și Essex-ul. În vest e o clientelă mai... din popor: oamenii care se duc la Cotswolds...

Violența părea mai mult ca oricând nelalocul ei în această țară guvernată de distincții atât de complicate și de tabuuri atât de stranii. Violența e prea simplă și denotă o lipsă de gust...

Cotiră la stânga, lăsând în urmă marele bulevard. Din ceață răsări ră siluetele fantastice ale unor turnuri roșii, crenelate.

Ai văzut vreun spectacol frumos? întrebă căpitanul

Currie

— Am fost cam ocupat...

— Ai grijă să nu te surmenezi.

— Și am luat lecții de Entrenationo...

— Dumnezeu! La ce bun?

— E o limbă internațională.

— Când stai să te gândești, mai toți oamenii vorbesc puțin englezește... Mii de draci! Știi pe lângă cine-am trecut?

— N-am văzut pe nimeni.

— Șoferul ăla... cum naâba-l cheamă? Ala cu care te-ai bătut.

— Nu l-am zărit.

— Stătea lângă o ușă. Mașina era și ea acolo. Ce-ar fi să ne întoarcem și să stăm puțin de vorbă cu el? Și adăugă, apucându-l de mânecă pe D., cu mâna-i teafără: Ai tot timpul. Ghatham Terrace e chiar în fața noastră.

— Nu, n-am timp de loc.

D. se simți cuprins de panică. Nu cumva îi întindeau, totuși", o capcană? Mâna îl împingea încet, dar fără cruțare...

— Am o întâlnire cu lordul Benditch.

III

— E vorba doar de câteva clipe. În definitiv, a fost o luptă dreaptă, fără părtinire. S-ar cuveni să-i strângi mâna, ca să-i arăți că nu ești supărat. Așa se obișnuiește. Doar știi că eu am fost de vină...

Sporovăia drept, în urechea lui D., trăgându-l mereu de mânecă Duhnea ușor a whisky.

— După qceea - zise D. După întâlnirea cu lordul Benditch.

— Mi-ar părea rău să știu că-i porți pică. A fost greșeala mea.

— Nu I Nu! stăruie D.

— La ce oră ai întâlnirea?

— La amiază

— Nu-i nici fără cinci. Avem timp să ne strângem mâinile și să bem un rând

Nu! gemu D. și se smulse din strânsoarea mâinii aceleia stăruitoare: în spatele lui fluierase - cineva. Se întoarse, cu pumnii strânși, într-o pândă deznădăjduită. Dar nu era decât un poștaş.

— Arată-mi, te rog, unde o Gwyn Cottage - i se adresează D. - Chiar în față - /îi răspunse poștaşul. Luați-o pe-aici.

D zări mutra uluită și scandalizată a căpitanului Currie. Ceva mai târziu. avea să-și spună că se înșelase: căpitanul Currie nu dorise probabil decât o împăcare

Când ușa masivă în stil Eduardian se deschise, lăsând să se vadă un vestibul fantastic, D. avu senzația pe care-o încerca ori de câte ori auzea semnalul de încetare a alarmei Putu din nou să zâmbească - îl amuza predilecția arătată de bogata gazdă pentru amantele unor regi. De jur-împrejur, pe pereții acoperiți cu imitații de lambriuri, erau atârinate reproduceri după tablouri celebre Nell Gwyn¹ trona la loc de cinste deasupra scării, printre o mulțime de heruvimi ridicați la ranguri de noblețe. Cât sânge nobil își avea obârșia în negoțul de portocale!

D o recunosc pe doamna de Pompadur și pe doamna de Maintenon. Mai era acolo și domnișoara Gaby Deslys - uluitor de antebelică, cu ciorapii ei negri de mătase și cu mânușile-i negre Ce gusturi

bizare!

— Pardesiul, sir!

Îl lăsa pe valet să-i scoată pardesiul.

Nell Gwyn înainte de a deveni actriță, a fost vânzătoare de portocale (și de scrumbii; pe străzile Londrei.

Mobilierul vădea un amestec penibil de stiluri - chinezesc, Ludovic al XVI-lea și Stuart. D. era fascinat: ciudat adăpost pentru un agent secret!

— Mă tem că am venit cam prea devreme - zise el

— Excelența sa a dat ordin să intrați numaidecât

Îl uimea cel mai mult gândul că Rose crescuse în acest cadru, în mijlocul acestor imagini ale unei senzualități factice. Să fi întruchipat, oare, ele visul unui ambițios fiu de muncitor? Cu bani se pot cumpăra și femei. Valetul avea, la rândul-i, o înfățișare neverisimilă: foarte înalt, cu o înclinație ce părea să pornească de la talie în sus, și care se menținea datorită unei poziții ciudate, piezișe, cam ca aceea a Turnului din Pisa.

Valeții îi displăcuseră totdeauna lui D.: erau atât de conservatori, atât de prosperi - niște paraziți! Dar omul ăsta îl făcea să râdă: era ca o caricatură. Îi amintea de locuința unui actor-director de teatru, care-l invitase odată la masă: în casa aceea erau valeți în livrea

— Domnul D. - anunță valetul, deschizând o ușă.

Se pomeni într-o încăpere uriașă, cu parchet pe jos. Pereții erau acoperiți cu portrete - nu puteau fi, toate, portrete de familie. În jurul unui mare cămin, în care ardeau bușteni, erau dispuse câteva fotolii, cu spătare înalte: cu greu îți puteai da seama dacă sunt sau nu ocupate. D. Înainta cu băgare de seamă. Un „altul, în locul lui, ar fi rămas impresionat de

încăperea asta, menită parcă să te facă să te simți inferior, cu mânecile tale roase și cu viața ta precară. Numai că, din întâmplare, D. nu era de loc snob din fire. Nici nu-i păsa de înfățișarea lui mizeră.

Pășind tacticos pe parchet, fredona în gând o melodie Era prea fericit de prezența lui acolo, ca să-i mai pese de ceva.

Din fotoliul așezat la mijloc se ridică un individ masiv, cu un cap rotund ca o bilă, acoperit de o clădărie de păr negru înspicat și cu o falcă de statuie ecvestră.

— Domnul D? întrebă el.

— Lordul Benditch?

Individul arată cu mâna spre celelalte trei fotolii și spuse:

— Domnul Forbes, lordul Fetting, domnul Brigstock... Domnul Goldstein n-a putut veni.

— Cunoașteți, presupun, scopul vizitei mele - zise D.

— Acum două săptămâni am primit o scrisoare în care eram avizați de sosirea dumată. Și-și flutură mâna în direcția unui uriaș birou de lemn cu înkrustații: avea mania de a-și folosi mâna ca pe-un indicator de circulație. Scuză-mă că intrăm direct în subiect. Sunt un om ocupat.

— N-am nimic împotrivă.

Un alt personaj se ivi dintr-un fotoliu: un tip scund, oacheș, cu trăsături ascuțite și cu o expresie vioaie și foarte șireată. Începu să așeze fotoliile în spatele biroului, cu un aer important.

— Domnule Forbes! chemă el.

Domnul Forbes se arată în sfârșit: purta un costum de tweed și reușea să dea impresia unui ins sosit tocmai atunci de la țară.

— Iată-mă, Brigstock - rosti el, pe un ton vag

batjocoritor

— Lord Fetting!

— Eu l-aș lăsa pe Fetting să doarmă - spuse Forbes. Bineînțeles cu condiția să nu sforăie.

Se așezară pe rând în fața biroului, cu lordul Benditch în mijloc. Ai fi zis că-i o comisie pentru ultimul examen oral. În vederea acordării unui titlu universitar.

Domnul Brigstock - își spuse D - era examinatorul cel mai dificil, cel care pune bețe în roate și se agață de amănunte, cu tenacitatea unui foxterrier.

— Nu vrei să iei loc? îl pofti lordul Benditch, cu emfază.

— Aș lua, cu plăcere, dac-ar fi vreun scaun de această parte a frontierei...

Forbes izbucni în râs Lordul Benditch z. i se tăios:

— Brigstock!

Brigstock ocoli repede biroul și împinse un fotoliu

D. se așeză.

Totul părea îngrozitor de ireal. Momentul mult așteptat sosise, dar parca era neverosimil, în acest decor teatral, printre acești strămoși falși și aceste ibovnice moarte. Nici măcar lordul Fetting nu era vizibil

Nu, într-un asemenea loc nu te aștepți să se hotărăscă soarta unui război!

— Știți cât cărbune ne-ar trebui începând de-acum și până-n aprilie? întrebă el.

— Da.

— Ni l-ați putea livra?

— Cu condiția să fim mulțumiți, eu, Forbes și Fetting - răspunse lordul Benditch. Și Brigstock -

adăugă el peste o clipă.

— E vorba de preț?

— Firește. Și de încredere.

— Vom plăti prețul cel mai ridicat de pe piața mondială, plus o bonificație de douăzeci și cinci la sută după livrare.

— În aur? întrebă Brigstock.

— Parte în aur.

— Nu vă așteptați să acceptăm bancnotele dumneavoastră, care ar putea să nu mai valoreze nimic în primăvara viitoareze Brigstock. Și nici mărfuri, pe care n-ați putea, probabil, să le scoateți din țară.

Lordul Benditch se rezemă de spătar, lăsându-l pe Brigstock să ducă discuția: Brigstock făcuse un antrenament special pentru astfel de discuții. Domnul Forbes desena pe hârtia din fața lui fete în chiloți de baie, cu niște ochi mari și rotunzi.

— Dacă vozn avea cărbuni, nici vorbă nu poate fi de o prăbușire a monedei noastre. I-am menținut cursul la un nivel constant în cei doi ani de război, cărbunii aceștia ar putea însemna înfrângerea definitivă a rebelilor.

— Informațiile de care dispunem arată contrariul - zise Brigstock.

— N-aș crede că sunt demne de încredere.

Deodată se auzi un sforăit, dincolo de spătarul unui fotoliu.

— Insistăm să primim plata în aur - urmă Brigstock. Să-l trezesc pe Fetting?

— Lasă-l să doarmă - zise domnul Forbes.

— Vă satisfacem cererea doar pe jumătate: suntem dispuși să plătim în aur prețul curent pe piață, dacă dumneavoastră veți accepta bonificația în bancnote sau în mărfuri.

— În cazul acesta, cerem treizeci și cinci la sută.
— E prea mult
— Dar și riscurile noastre sunt foarte mari - spuse Brigstock. Vasele trebuie asigurate. Damulțime de riscuri...

În spatele lui era atârnat un tablou înfățișând un nud de femeie într-un peisaj bucolic, cu flori.

— Când ați începe livrarea?

— Avem unele stocuri, așa că am putea începe luna viitoare, însă pentru întreaga cantitate de care aveți nevoie va trebui să redeschidem câteva mine. Ceea ce ia timp... și bani. Utilajul acelor mine s-a deteriorat, desigur. Iar minerii de-acolo nu mai pot fi muncitori de frunte - oamenii se deteriorează mai repede decât utilajul.

— Firește, dumneavoastră aveți pâinea și cuțitul - zise D. Avem neapărat nevoie de cărbuni.

— Încă ceva - urmă Brigstock. Suntem oameni de afaceri, nu politicieni, și nici cavaleri care pornesc în cruciade.

Vocea ascuțită a lordului Fetting se auzi de lângă cămin:

— Pantofii **1** Unde-mi sunt pantofii?

Domnul Forbes zâmbi și începu iar să deseneze ochi rotunzi, cu gene lungi: se gândea, cumva, la ibovnica lui din Shepherd's Market? Avea aerul senzual al unui bărbat robust, care fumează pipă și-și ascunde virilitatea sub un costum de tweed.

Lordul Benditch interveni, cu o voce aspră și disprețuitoare:

— Brigstock vrea să spună că am putea primi din altă parte o ofertă mai convenabilă.

— Ați putea, dar trebuie să vă gândiți și la viitor. Dacă ceilalți vor câștiga războiul, ei vor înceta să vă fie clienți. Au alți aliați...

— Să nu mergem cu gândul atât de departe. Pe noi ne interesează profitul imediat.

— S-ar putea să constatați că aurul lor oferă mai puține garanții decât hârtia noastră. La urma urmei, au furat acest aur. I-am putea da în judecată... Și apoi, nu uitați că mai e și guvernul dumneavoastră. A furniza cărbune rebelilor ar putea fi o acțiune ilegală.

— Dacă am cădea ia învoială - spuse Brigstock, tăios - am fi dispuși să primim treizeci la sută în bancnote, la cursul existent în ultima zi a livrărilor. Dar vă dați seama, desigur, că orice comision trebuie să fie suportat de către dumneavoastră... În ce ne privește, e maximum de concesiile posibil.

— Comision? Nu prea înțeleg...

— E vorba, evident, de comisionul dumatăle asupra tranzacției. Oamenii dumatăle trebuie să se îngrijească de asta.

— Nici prin gând nu-mi trecea să cer un comision. Așa se obișnuiește? Nu știam, dar în orice caz n-aș fi cerut un comision.

— Ești un agent neobișnuit - zise lordul Benditch privindu-l chiondorâș, ca și cum D. ar fi proclamat o erezie sau s-ar fi făcut vinovat de vreun matrapazlâc.

— Înainte de a se încheia contractul, am dori să-ți vedem scrisorile de acreditare - spuse Brigstock.

D. Își duse mâna la buzunarul de la piept. Era de necrezut, dar hârtiile dispăruseră de-acolo! Cuprins de panică, începu să se scotocească de zor prin buzunar' s nu găsi nimic. Ridicând privirea, văzu trei perechi de ochi care-l urmăreau: domnul Forbes încetase să deseneze și se uita la el cu atenție.

— E ceva nemaipomenit! exclamă D. Le aveam aici, în buzunarul de la piept...

— Poate că le-ai lăsat în pardesiu - spuse cu blândețe domnul Forbes.

— Brigstock I Sună, te rog - porunci lordul Benditch, și peste câteva clipe adăugă, adresându-se valetului, care tocmai intra: Adu pardesiul acestui domn!

Era o simplă formalitate: D. știa că hârtiile nu se aflau în pardesiu, dar cum de dispăruseră? Nu cumva i le luase Currie? Nu, era cu neputință! Nimeni nu avusese posibilitatea, afară doar de...

Valetul se întoarce, cu pardesiul pe braț. D. se uită în ochii lui impasibili, de slugă plătită, pentru a desluși în ei vreun indiciu, dar ochii aceștia nu exprimau nimic, nici măcar când valetul primea un bacșiș sau vreun șperț.

— Ei bine? întrebă Brigstock, cu asprime în glas.

— Nu-s nici în pardesiu - răspunse D.

Deodată, în fața căminului se ridică în picioare un om foarte bătrân:

— Când o să sosească odată individul ăla, dragă Benditch? Aștept de-o veșnicie!

— Se află aici în clipa de față

— S-ar fi convenit să mă preveniți...

— Dormeai.

— Aiurea!

D. Își scotoci, pe rând, toate buzunarele, apoi caută în căptușeală, dar, firește, nu găsi nimic. Era. din parte-i, un simplu gest teatral, menit să-i convingă că avusese, cândva, scrisorile de acreditare. Simțea însă, că joacă prost și că de fapt nu dă impresia că se aștepta cu adevărat să găsească hârtiile.

— Chiar am dormit Brigstock?

— Da, lord Fetting

— Ei, și ce-i dac-am dormit? Somnul ăsta m-a înviorat. Sper că n-ați luat încă nicio hotărâre.

— Nu lord Fetting

Brigstock părea senin și satisfăcut, cu aerul că

spune: Eu, unul, am bănuir încă de la început...

— Vrei să ne faci să credem că ai venit aici fără documentele respective? întrecă lordul Benditch E foarte ciudat.

— Le aveam asupra mea Mi-au fost furate.

— Furate?! Când anume?

— Nu știu. În drum spre această încăpere.

— Oricum, situația e lămurită - conchise Brigstock.

— Care situație? întrebă lordul Fetting, pe un ton înțepat. N-am de gând să subscriu la ce-ați hotărât voi.

no

— N-am hotărât nimic.

— Foarte bine - zise lordul Fetting. E nevoie de multă chibzuință.

— Vă rog să mă credeți pe cuvânt - spuse D. Știu că nu vă pot oferi altceva decât cuvântul meu de onoare, dar ce interes aş avea să vă mint?

Brigstock se aplecă peste birou și spuse, cu venin:

— Există, totuși, un comision, la urma urmei... 1

— Bine, Brigstock, dar dumnealui a refuzat comisionul - interveni Forbes.

— Da, l-a refuzat când și-a dat seama că e inutil să spere c-o să-l capete.

— Discuția asta e lipsită de sens, Brigstock - spuse lordul Benditch Domnul acesta este fie autorizat, fie neautorizat să ducă tratative. Dacă este autorizat - și o poate dovedi - sunt dispus să semnez un contract.

— Desigur, și eu la fel - zise Forbes.

— Dar, domnul meu - urmă lordul Benditch - ca om de afaceri înțelegi, cred. că nu putem semna un contract cu un agent neautorizat.

Și cred că știi de asemenea - interveni Brigstock - că în țara asta există o lege care-i pedepsește pe cei ce încearcă să stoarcă bani sub o identitate falsă

— Mai bine să așteptăm cu toții până mâine - își dădu cu părerea lordul Fetting. Noaptea e un bun sfătuitor.

„Ce-i de făcut? se întreba D Ce-aș putea face acum?” Ședea în fotoliu, zdrobit Scăpase de toate capcanele, afară de ultima Gândul că scăpase de celelalte nu-l consola de fel. Nu i rămânea decât lungul pelerinaj al întoarcerii - traversarea Canalului Mânecii, trenul de Paris... în patrie, firește, nu va crede nimeni în povestea lui. Și ar fi absurd să fi scăpat - fără niciun efort din parte-i - de gloanțele inamicului, pentru a cădea sub zidul unui cimitir, dincoace de frontiera propriei sale tabere! Ai lui îi executau pe trădători chiar în cimitir, ca să nu mai fie nevoie să le transporte cadavrele...

— Ei bine - rosti lordul Benditch - cred că nu mai rămâne nimic de spus Dacă, întorcându-te la hotel, îți vei găsi scrisorile de acreditate, fii bun și telefonează-ne de îndată. Avem și un alt client... nu putem amâna la infinit această tranzacție.

— Nu ai pe nimeni la Londra, care să poată garanta pentru dumneata? îl întrebă Forbes.

— N-am pe nimeni.

9 t

— Nu cred că are rost să-l mai reținem - zise Brigstock.

— Desigur că e inutil să vă mărturisesc că m-am așteptat la toate astea - spuse D. N-au trecut nici trei zile de când mă aflu în țara asta. Dar în acest scurt interval, camera mi-a fost percheziționată, iar eu am fost bătut. Puteți vedea vânătăile. S-a și tras asupra mea.

Privându-le fețele, își aminti de avertismentul pe care i-l dăduse Rose: fără melodramă! Benditch, Fetting, Brigstock, toți deveniseră gravi și inexpressivi, ca un auditoriu prea select în fața căruia D ar fi spus o anecdotă cam deocheată.

— Sunt dispus să cred că ți-ai pierdut, poate, hârtiile –, zise lordul Benditch.

— E clar că ne pierdem timpul – își dădu cu părerea Brigstock.

— Da, e absurd – spuse și lordul Fetting. Doar există poliția!

— Încă un lucru, domnule Benditch – zise D., ridicându-se în picioare. Fiica dumneavoastră știe că s-a tras asupra

mea. A văzut locul din care s-a tras și a găsit chiar ea glonțul. Lordul Fetting izbucni în râs: i – A, femeiușcă aceea! Ștrecăreț aia...

Neliniștit, Brigstock îl privi cu coada ochiului pe lordul Benditch: s-ar fi zis că vrea să spună ceva, dar nu îndrăznește.

— Vorbele fiicei mele nu pot servi drept mărturie în această casă – mârâi lordul Benditch, încruntându-și sprâncenele și privind-și mâinile enorme și păroase.

— Atunci, nu-mi rămâne decât să vă spun la revedere – zise D. Dar să știți că n-am isprăvit. Vă implor să în vă pripiți.

— Nu ne pripim niciodată – protestă lordul Fetting.

D. străbătu lunga și recea încăpere – era ca începutul unei retrageri: nimeni nu i-ar fi putut spune dacă un popas înainte de a ajunge la zidul din cimitir era sau nu cu putință, în vestibul îl zări pe L... care aștepta. Simți, firește, o mică satisfacție la gândul că acesta fusese lăsat să aștepte câteva minute, ca un

personaj lipsit de importanță. L. stătea în picioare și se uita. cu un aer prea voit indiferent, la Nell Gwyn și la heruvimii ce-o împresurau. Nici nu-și întoarse capul: era ca un fost patron, pe care împrejurările vitrege îl silesc să întoarcă spatele unui fost subaltern; aplecându-se asupra tabloului, narea să examineze îndeaproape spatele ducelui de St. Albans.

— În locul dumitale, aș fi mai precaut - i se adresa D. Firește ai o mulțime de agenți, dar jocul dumitale se joacă de obicei în doi

L. Își întoarse, posomorât, fața de la heruvimi pentru a-l privi pe acest om lipsit de simțul distincțiilor sociale.

— Presupun că te vei întoarce cu primul vapor, dar dac-aș fi în locul dumitale m-aș opri în Franța.

— Nu plec din Anglia.

— La ce-ți mai folosește să rămâi?

D. nu-i răspunse: nu-i trecea prin minte nimic. Tăcerea lui păru să-l descumpănească pe L., care rosti cu gravitate:

— Te sfătuiesc...

Prin urmare, exista încă un unghi de vedere prin care mai putea să pară periculos! Din ce motiv? Oare din cel mai simplu?

— Ai comis greșeli - îi spuse D. Bătaia aceea, de pildă... Domnișoara Cullen n-o să-ți susțină niciodată afirmația că am furat mașina. Și apoi încercarea de a mă împușca!... Nu eu am găsit glonțul, ci domnișoara Cullen. Am de gând să depun plângere...

Se auzi o sonerie. Valetul apăru, prea repede și prea fără zgomot:

— Lordul Benditch vă așteaptă, sir.

L. nu-l învrednici nici măcar cu o privire (ceea ce era destul de semnificativ).

— Dac-ai vrea măcar să-ți dai cuvântul de onoare

- i se dresă el lui D. - ai fi scutit, atunci, de alte neplăceri.

— Îți dau cuvântul că reședința mea în următoarele câteva zile va fi Londra.

Începuse să-și recapete încrederea: înfrângerea nu fusese definitivă. L. era neliniștit de ceva și părea dornic să discute, să pledeze. Știa, evident, un lucru de care D. n-avea habar.

Se auzi soneria de la intrare și valetul merse să deschidă. Era Rose: intra ca o străină în propria-i casă!

— Voiam să mai apuc... Văzându-l pe L., Rose nu-și sfârși gândul.

— Ce adunare! exclamă ea.

— Tocmai încercam să-l conving că nu-ți furasem mașina, spuse D.

— Bineînțeles că nu! L. se scuză, cu o plecăciune:

— Nu-l pot lăsa pe lordul Benditch să aștepte.

Valetul deschise ușa, iar L. se mistui în încăperea aceea uriașă.

— Ei bine - începu Rose - îți amintești ce mi-ai spus în legătură cu sărbătorirea victoriei?

Îl înfrunta cu un aer de prefăcută nonșalanță: firește, nu-i ușor lucru să te întâlnești din nou cu un om căruia i-ai spus că-l iubești D. se întreba dacă Rose va încerca să se justifice.

— Am ajuns într-un hal! Spune-mi, eram foarte beată? Nu ai uitat, sper, discuția noastră de aseară.

Era de o onestitate înspăimântătoare.

— Îmi amintesc de tot ce-ți amintești. Dar n-avem ce sărbători. Mi-au furat scrisorile de acreditare.

— Te-au rănit, cumva? întrebă ea precipitat.

— A, nu, au făcut-o fără să-mi provoace durere. Spune-mi, te rog, valetul care ți-a deschis ușa o nouă aici?

— Nu știu

— A, da...

— Nu cumva îți închipui că locuiesc aici? se burzului ea, dar-abandonă repede acest subiect. Ce le-ai spus? îl întrebă.

— Adevărul.

— Toată melodrama?

— Da.

— Doar te avertizasem! Cum a reacționat Eurt?

— Furt?

— Adică forbes. Eu îi spun totdeauna Furt.

— Nu știu. Cel mai mult a vorbit Brigstock.

— Furt e un om cinstit... în felul lui.

Buzele i se înăspriseră parcă, rostind acest „în felul lui”. D. simți din nou o imensă milă pentru fata asta, care stătea ca o străină în casa tatălui ei și care trăia într-o atmosferă de izolare și suspiciune, printre detectivi particulari. Era atât de tânără, încât fusese desigur un copil când D. se însurase. Timpul operează atât de repede schimbările cele mai îngrozitoare!

— Nu. există la ambasada voastră vreun funcționar care ar putea să garanteze pentru dumneata? îl întrebă Rose.

— N-aș crede. De altfel, n-avem încredere în ei... decât, poate în al doilea secretar.

— Merită să încerci. Voi vorbi cu Furt. Nu-i un imbecil. Apăsă pe butonul unei sonerii.

— Aș vrea să stau de vorbă cu domnul Forbes - îi spuse ea valetului.

t - Regret, doamnă, dar e în ședință.

— Puțin îmi pasă. Spune-i că vreau să-i vorbesc nu mai-decât

L-udul Benditcii a aai dispoziții...

— Am impresia că nu știi cine sunt Pesemne că ești nou aici Nu-i treaba mea să-ți cunosc fața. dar te

sfătuiesc să mi-o cunoști pe-a mea sunt fiica lordului Benditch

— Îmi pare foarte rău miss. Nu știam...

— Du-te și spune-i ce te-am rugat. Va să zică, e nou - adăugă ea, după ce valetul se depărta.

Când ușa se deschise, putură auzi vocea, lui Fetting: „Nu-i nicio grabă. O noapte de somn”.

— Dacă ți-a furat chiar el hârtiile? urmă Rose

— Sunt sigur că el mi le-a furat

— Atunci voi avea grijă să moară de foame! izbucni ea furioasă Niciun birou de plasare din Anglia nu-i va da de lucru!...

Domnul Forbes își făcu apariția.

— Furt, vreau să-mi faci un serviciu - îl întâmpină ea. Domnul Forbes închise ușa în urma lui și spuse

— Orice dorești.

Era ca un potentat oriental în pantaloni de golf, gata să promită cele mai fabuloase comori.

— Imbecilii ăștia nu vor să-l creadă-începu ea să-i explice

Ochii lui Forbes se umeziră privind-o: orice-ar fi pretins detectivii particulari, era iremediabil îndrăgostit de ea.

— Scuză-mă, dar povestea dumitale mi se pare cam fantastică - i se adresă el lui D

— Eu am găsit glonțul - interveni Rose.

— Am spus fantastică, nu imposibilă - se justifică el.

Undeva, foarte departe în trecutul lui, se întindea deșertul, mărginit de Marca Moartă și de peisajul dezolant al munților se întindea drumul sângeros al Ierihonului. Convingerile lui aveau o temelie solidă.

— Ce fac ăia acolo? îl întreabă Rose.

— Nu prea fac mare lucru. Bătrânul Fetting co.

frână gro jzavă, ca și Brigstock, de altfel... Să nu-ți închipui că rs-i în jurul în care Brigstock n-are încredere – adăugă el, adresându-se lui D.

— Dac-am putea să-ți dovedim că nu mințim! spuse Rose.

— Vorbești la plural?: – Da, e vorba de noi.

— Dacă-mi faceți dovada, voi semna un contract pentru cantitatea pe care-o pot livra eu însumi. Nu va acoperi complet nevoile, dar ceilalți îmi vor urma exemplul.

Domnul Forbes îi privea cu neliniște, ca și cum s-ar fi temut de ceva: pesemne că trăia veșnic terorizat de ideea de a citi în presă vreun anunț privitor la căsătoria fiicei lui Benditch. sau de a auzi vreun zvon sinistru în acest sens. J

— N-ai vrea să mergi chiar la ambasadă? îl întrebă ea.

— Mi s-a părut că spuneai...

— Asta nu-i ideea mea – îl lămurii D. N-am impresia că ar putea folosi la ceva. De altfel, ai mei n-au încredere în ambasadă... Dar nu se știe niciodată...

Se urcară tăcuți, în mașină, care porni încet prin ceață. Fa un moment dat. Forbes spuse:

Mi-ar plăcea să redeschid minele. Muncitorii de acolo trăiesc ca vai de lume...

— Și ce-ți pasă ție de ei, Furt?

Domnul Forbes îi răspunse cu un surâs amar.

— Nu-mi place să fiu detestat.

Ochii lui de culoarea stafidei se cufundară apoi din nou în lumina galbenă a zilei: ochii aceștia aveau ceva din răbdarea lui Iacob. „La urma urmei – își spunea D. – poate că Iacob se consolase. Într-un fel sau altul sub cortul în care trăise vreme de șapte ani. Puteai, oare, să-i reproșezi ceva?”... Aproape că-l

invidia pe Forbes; e mare lucru să fii îndrăgostit de o femeie vie, chiar dacă nu te alegi decât cu spaimă, gelozie și suferință. Nu, nu era un sentiment lipsit de noblețe!

La intrarea ambasadei, D. îi spre.

— Cereți să stați de vorbă cu al doilea secretar... E sânni uni șansă.

Intrară într-o sală, de așteptare, ai cărei pereți erau tapisați cu fotografii de dinainte de război.

— Asta-i locul în care m-am născut - zise D., arătând spre fotografia unui sătuc pierdut în munți. Acum e în mâinile lor...

Se plimbă încet în jurul încăperii, vrând parcă să-l lase pe Forbes singur cu Rose. Fotografiile erau foarte proaste, de un pitoresc exagerat, cu nori masivi și cu flori enorme. Recunosc universitatea la care fusese conferențiar: o clar di re pustie și ireală, ca o mănăstire.

Se deschise o ușă. Un individ cu înfățișare de cioclu. Îmbrăcat într-o haină neagră dominată de un guler alb, întrebă i

— Domnul Forb ce?; - Prezența mea nu trebuie să vă stingherească - spuse D. Puneți orice întrebare doriți.

În încăpere se afla o bibliotecă: toate cărțile din rafturi păreau neatinse, în legăturile lor masive și uniforme. Dramaturgul național, poetul național... D. se întoarse cu spatele la ceilalți, prefăcându-se că cercetează cărțile

Îl auzi pe domnul Forbes spunând:

— Am venit să cer unele informații. În numele meu personal și al lordului Benditch...

— Am fi bucuroși să vă putem fi de folos...

— Am luat contact cu un domn care pretinde că este agent al guvernului dumneavoastră... în legătură

cu o comandă de cărbuni.

Funcționarul ambasadei răspunse pe un ton înțepat:

— După știința mea, n-am primit nicio informație în acest sens... îl voi întreba pe ambasador, dar sunt aproape sigur...

Vocea lui căpăta tot mai mult aplomb, pe măsură ce vorbea

— S-ar putea, totuși, să nu fiți la curent - replică domnul Forbes. E vorba de un agent secret...

— E puțin probabil.

— Sunteți al doilea secretar? îl întreabă Rose, pe un ton tăios

— Nu, doamnă. Regret, dar al doilea secretar e în concediu. Eu sunt primul secretar.

— Când se va întoarce din concediu?

— Nu se mai întoarce la noi...

Acesta era, probabil, sfârșitul - își spuse D.

Dumnealui afirmă că i s-au furat scrisorile de acreditare zise domnul Forbes.

— Regret, dar... din păcate... nu știm nimic... De altfel, după cum vă spuneam, mi se pare foarte puțin probabil...

— Domnul acesta nu este un necunoscut - interveni Rose. Este un savant... profesor la universitate...

— În cazul acesta, ne va fi ușor să vă informăm. *
Ce temperament de luptătoare avea fata asta! își spuse (D., plin de admirație; totdeauna găsea argumentul cel mai nimerit.

— E o autoritate în materie de limbi romanice - urmă ea. A editat manuscrisul de la Berna al „Cântecului lui Ro-nald: \ Numele lui este D.

Se așternu o tăcere penibilă, apoi diplomatul spuse:

— Regret, dar... numele acesta îmi este cu totul necunoscut.

— Asta nu dovedește nimic, nu-i așa? Poate că nu vă interesează limbile romanice.

— Bineînțeles - chicoti funcționarul, sigur de sine - dar dacă așteptați un minut-două, voi căuta numele într-un anuar.

D. se depărta de bibliotecă și-i spuse domnului Forbes i

— Mă tem că vă pierdeți timpul de pomană.

— A, nu pun chiar atâta preț pe timpul meu - răspunse domnul Forbes.

Nu-și putea lua ochii de la fată: îi urmărea fiecare mișcare cu o senzualitate melancolică și obosită. Rose stătea acum lângă bibliotecă și contempla operele poetului național și ale dramaturgului național.

Scoase o carte dintr-un raft și începu să-i întoarcă filele. Ușa se deschise din nou: era secretarul.

— Am căutat numele, domnule Forbes, și nu l-am găsit. Nu există o asemenea persoană. Mă tem că ați fost indus în eroare.

Rose se repezi la el, furioasă:

— E o minciună, nu-i așa?

— De ce-aș minți, miss... miss...

— Cullen!

— Scumpă domnișoară Cullen. războiul civil scoate la iveală asemenea false personalități.

— Dar atunci cum se explică numele tipărit aici? îl întrebă ea, arătând spre cartea deschisă pe care o ținea în mână. Nu înțeleg ce scrie, dar numele ăsta e clar, nu mă pot înșela în această privință... Deslușesc și cuvântul Berna. Am impresia că este un anuar.

— Foarte ciudat. Îmi permiteți să văd și eu?

Poate că, dat fiind că nu cunoașteți limba...

— Având în vedere că eu o cunosc, v-aș putea citi pasajul - se amestecă D. Da, e precizată data numirii mele în calitate de conferențiar la Universitatea din Z. E pomenită și lucrarea mea despre manuscrisul din Berna. Nimic nu lipsește...

— Dumneata ești persoana în chestiune?

— Da.

— Îmi permiteți să văd și eu cartea?

D. i-o dădu. „Dumnezeule! Rose a învins!"; își spunea. Forbes o privea cu admirație.

— A, îmi pare rău, domnișoară Cullen - zise secretarul. Felul cum ați pronunțat dumneavoastră numele m-a indus în eroare. Firește că-l cunoaștem pe D Este unul dintre cei mai prețuiți cărturari ai noștri...

Lăsa ultimele cuvinte suspendate în aer: s-ar fi zis că e o ca nitul are totală, dacă nu și-ar fi ațintit tot timpul ochii asupra fetei, nu asupra omului despre care vorbea. Era limpede că, pe undeva, se ascundea o capcană!

— Ai văzut?! exclamă Rose, adresându-se lui Forbes.

— Dar savantul despre care vorbim - urmă diplomatul pe un ton blajin - nu mai este în viață A fost împușcat de rebeli în închisoare.

— Nu-i adevărat! protestă D Am fost obiectul unui schimb de prizonieri. De altfel, iată pașaportul meu.

Din fericire, nu-l pusese în același buzunar cu celelalte acte. Secretarul i-l luă din mână.

— Ce mai ai de spus acum? îl întreabă D. O fi și pașaportul fals?»

— A, nu! Cred că e un pașaport autentic, Numai că nu-i al dumitale N-aveți decât să priviți fotografia...

Și le întinse celorlalți pașaportul. D. Își aminti de

strania față surâzătoare, pe care o privise la Dover, în biroul pașapoartelor. De bună seamă, nimeni nu putea crede...

— Războiul și închisoarea pot schimba un om - exclamă el deznădăduit.

— Există, desigur, o mare asemănare - spuse cu blândețe domnul Forbes

— Firește - replică secretarul. Doar n-ar fi ales un...

— E fața lui! îl întrerupse Rose. forioasă. Îi recunosc fața Ajunge s-o privești cu atenție...

D. desluși însă o umbră de îndoială în această mânie. că - reia fata i se abandona numai și numai pentru a încerca să se convingă pe sine.

— Nu putem ști cum și-a procurat acest pașaport - urmă Secretarul. Apoi, întorcându-se spre D.: Voi avea grijă să fii pedepsit cum se cuvine... Da, da, voi avea grijă! Și adăugă, îndulcindu-și glasul: Sunt dezolat, domnișoară Cullen, dar e vorba de unul dintre cei maieminenți cărturari ai țării mele...

Vorbea într-un fel extraordinar de convingător. D. se simțea măgulit, avea senzația ciudată pe care-o încerci auzindu-te lăudat de un altul.

— Ar fi mai bine să lăsăm poliția să limpezească lucrurile

— Spuse domnul Forbes. Eu, unul, nu măi și-ți înst - .r.

— Dacă-mi permiteți, telefonez numaidecât la poliție - zise secretarul și. așezându-se la o masă, ridică receptorul.

— Ce de acuzații se abat asupra capului meu, deși sunt dat drept mort! mormăi D.

— Alo? Scotland Yard-ul? începu secretarul. Și preciza numele ambasadei

— Întâi m-au acuzat că ți-am furat mașina...

Secretarul continua să vorbească la telefon:

— Pașaportul a fost vizat la Dover, acum două zile Da, acesta e numele

— Pe urmă, domnul Brigstock a vrut să mă bage la pușcărie pentru tentativă de a storce bani în mod fraudulos Nu pricep de ce

— Înțeleg - urmă secretarul. Da. da. totul corespunde... Desigur, îl ținem aici.

— Iar acum sunt acuzat că m-am folosit de un pașaport fals. Iată un cazier cam încărcat pentru un conferențiar universitar

— Nu glumi! îl dojeni Rose Ceea ce se întâmplă e absurd! Ești D" știu bine că ești D. Dacă nici dumneata nu ești un om cinstit, atunci toată lumea asta putredă.

Secretarul o întrerupse:

— Poliția îl caută deja pe individul acesta... Nu încerca s-o ștergi! Am un revolver în buzunar Poliția vrea să-ți pună câteva întrebări...

— Nu-s doar câteva. Furtul unei mașini... Tentativa de a storce bani... Pașaport fals...

— Poți adăuga și moartea unei fete - spuse secretarul.

IV - O

Coșmarul reîncepea. Violența îl însoțea peste tot pe D.

— Era na caz molipsitor. Ca un purtător de barili de tifos, era vinovat de moartea altora...

— Ce fetiță? bâigui el. prăbușindu-se într-un fotoliu.

— Vei afla în curând - îi răspunse secretarul.

— Cred c-ar fi mai bine să plecăm - zise domnul Forbes. Părea profund nedumerit de tot ce se întâmplă.

— Aș prefera să rămâneți - spuse secretarul.

Probabil că vor dori să afle exact ce-a făcut în tot acest timp.

— Eu, una, rămân – exclamă Rose. E de-a dreptul fantastic, nebunie curată!... Le poți spune unde-ai fost începând de azi-dimineață?

— Da, desigur – răspunse D. Am martori pentru fiecare minut al zilei.

Disperarea începu să scadă: era. evident, o greșeală la mijloc, iar dușmanii lui nu-și puteau permite prea multe greseli. Deodată însă își aminti că, undeva, exista un cadavru: în privința asta, nu putea fi nicio greșeală. Simțea mai degrabă milă decât groază. r te obișnuiești atât de ușor cu moartea altora!

O auzi pe Rose spunând:

— Doar nu crezi. Furt, în toată povestea asta!

Încă o dată D desluși o undă de îndoială în vorbele ei.

— Nu știu ce să zic, e foarte ciudat – răspunse domnul Forbes.

Dar ea nu se lăsă și găsi din nou argumentul cel mai potrivit

— Dacă ar fi un impostor, pentru ce s-ar mai osteni cineva să-l împuște?

— Știu eu dac-au încercat efectiv să-l împuște? Secretarul stătea lângă ușă. politicoasă, cu aerul că nu ascultă

Bine Furt. dar am găsit eu ins” omi glonțul!

— Un glonț poate fi pus oriunde, chiar eu mâna...

— Refuz să cred...

D observă că Rose nu mai spunea categoric: nu cred!

— Ce-au să mai inventeze acum? i «e adresă ea.

— Ar fi mai bine să pleci – o rugă domnul Forbes.

— Unde?

— Acasă:

Rose izbucni într-un râs isteric. Nimeni nu mai scoasa o vorbă Rămaseră toți în așteptare Domnul Forbes începu să privească atent fotografiile de pe pereți, ea e i cum acestea ar fi avut o mare importanță Deodată se auzi soneria de? a în Jraie D.se ridică

— Rămâi locului! H porunci secretarul. Polițiștii au să bit reîndată”.

— Pe ușă intrară doi indivizi arătau ca un negustor însoțit de un băiat de prăvălie. Cel cu mutră de negustor zise i m-Domnul D?

I - Da: i

— Fiți bun și veniți până la comisariat, spre a răspunde la câteva întrebări.

— Vă pot răspunde chiar aici la orice întrebare

— Cum doriți, domnule. Așteptă în tăcere să iasă ceilalți.

— Nu mă deranjează prezența acestor persoane - zise D. Dacă doriți să aflați cum mi-am petrecut timpul, dumnealor pot fi de folos.

— E exclus să fi comis vreun delict! izbucni Rose. Vă poate aduce martori pentru orice minut din această zi...

Comisarul spuse, cam stânjenit:

— E o chestiune serioasă, domnule. Ar fi mai bine pentru noi toți să veniți la comisariat...

— Atunci, arestați-mă.

— Nu vă pot aresta aici, domnule. Și-apoi... încă nu e cazul

— Atunci, continuați. Formulați-vă întrebările...

— Am impresia, domnule, că ați cunoscut-o pe domnișoara Crole.

— Aud peștru prima oară acest nume.

— Ba da, ați cunoscut-o. Locuiți la hotelul unde lucra.

— Nu cumva vorbiți de Elsa? întrebă D.

ridicându-se și înaintând spre comisar cu mâinile întinse într-un gest rugător: Sper că nu i-au făcut vreun rău!

— Nu știu despre cine vorbiți, domnule, dar fetița e moartă

— Dumnezeule! exclamă D. Eu sunt de vină! Comisarul urmă. eu blândețea unui medic față de pacientul său

— Trebuie să vă previn domnule, că tot ceea ce spuneți...

— A fost un asasinat!

— Poate că da, din punct de vedere tehnic.

— Cum adică, tehnic?

„— Să lăsăm asta deocamdată, domnule. În clipa de față nu ne interesează decât faptul că... fata pare să fi sărit pe fereastră de la ultimul etaj.

D. Își aminti de trotuarul pe care-l întrezărise prin ceață, undeva, foarte jos. O auzi pe Rose spunând:

— Nu poate fi amestecat în treaba asta! De la amiază s-a aflat în casa tatălui meu!

D își aminti cum îi parvenise știrea despre moartea nevesti-sî; fusese convins că o asemenea veste nu-l va mai putea zgudui niciodată. Cel care-n trecut prin foc nu se teme de-o opăreală. Dar acum, moartea îi răpise parcă unicul copil. Cât de speriată trebuie să fi fost sărmana înainte de a se arunca pe fereastră! De ce, de ce, de ce?

— Aveați relații intime cu fata, domnule i

— Nu! Bineînțeles că nu! Doar era un copil.

Toți îl priveau cu luare-aminte. Buzele comisarului păură să se crispeze sub mustața de negustor respectabil:

— Ați face mai bine să plecați, doamnă. Lucrurile astea nu-s făcute pentru urechile unei doamne.

— E o eroare la mijloc! protestă Rose, Sunt sigură că e

O eroare!

Domnul Forbes o apucă de braț și o duse afară. Comisarul îi spuse secretarului:

— V-aș ruga să mai rămâneți, domnule. Poate că dumnealui dorește să fie interogat în prezența unui funcționar al ambasadei dumnealui.

— Aceasta nu-i ambasada mea - replică D. E evident. Dar n-are a face. Continuați.

— Un anume domn Muckerji, cetățean indian, care locuiește în hotelul dumneavoastră, a declarat că azi-dimineață a văzut-o pe fată dezbrăcându-se în camera dumneavoastră.

— E absurd 1 Cum putea să vadă așa ceva

— Nu ascunde câtuși de puțin faptul că s-a uitat prin gaura cheii Pretinde că strânge dovezi - nu știu pentru ce anume. Spune că fata ședea pe patul dumneavoastră și-și scotea ciorapii

— Aha! Acum înțeleg!

— Continuați să tăgăduiți că aveți relații intime cu fata?

— Da.

— Atunci, ce făcea acolo?

— Îi încredințasem, în ajun. niște hârtii de valoare, ca să mi le păstreze Fata le-a vârat în pantof, sub ciorap Vedeți dumneavoastră, aveam motive serioase să bănuiesc că odaia îmi va fi percheziționată, sau chiar că voi fi atacat.

— Ce fel de hârtii, domnule?

— Hârtii din partea guvernului meu, prin care acesta mă puternicea să tratez anumite afaceri.

— Dar dumnealui neagă că sunteți efectiv domnul D.

1 pretinde că ați călătorit cu pașaportul unui

mort

— Firește, are motivele lui s-o facă!

Îțele se împleteau strâns în jurul lui, legându-l din ce în ce mai zdravăn.

— Aș putea să văd și eu hârtiile acelea? întrebă comisarul. Mi-au fost furați!

— Dhde?

— În casa lordului Benditch.

Bineînțeles, povestea asta părea neverosimila. Adăugă totuși, cu un soi de amuzament lugubru:

— De către valetul lordului Benditch.

Se făcu liniște; nimeni nu scotea o vorbă, iar comisarul rai se osteni nici măcar să noteze această declarație. Ajutorul comisarului își țuguie buzele și-și lăsă privirea să plutească prin încăpere, ca și cum poveștile pe care le putea debita un criminal nu l-ar mai fi interesat câtuși de puțin.

— Așadar, să revenim la fata aceea - rosti în cele din urmă comisarul și făcu o pauză, ca pentru a-i da un răgaz Hui D. să-și revizuiască afirmațiile. Nu ne-ați putea da vreo lămurire în legătură cu această... sinucidere?

— N-a fost o sinucidere!

— Era nefericită?

Nu astăzi, în orice Caz.

— Ați amenințat-o cumva că o veți părăsi?

— Nu eram ibovnicul ei, vă repet! Nu sunt un corupător de minore!

— Nu cumva i-ați sugerat, din întâmplare, ideea unei sânii» cideri în doi?

Îl luase gura pe dinainte: sinucidere în doi! Așadar, asta voise să spună comisarul vorbind de un „asasinat din punct de vedere tehnic”... își închipuiau că D. O adusese pe fetiță la paroxism, pentru ca el însuși să se retragă liniștit, ca un laș de cea mai

abjectă speță 1 Ce Dumnezeu îi făcuse să pornească pe o asemenea pistă?

— Nu! răspunse el obosit.

— În fond, pentru ce ați tras tocmai la acel hotei? îl întrebă comisarul, privind spre fotografiile vulgare de pe pereți.

— Camera îmi fusese reținută încă înainte de sosirea mea.

— Va să zică o cunoșteți dinainte pe fată?

— Ku! Da' de unde 1 N-am mai fost în Anglia de aproape optsprezece ani încoace!

— Ați ales un hotel cam ciudat.

— Superiorii mei l-au ales.

— Totuși, la biroul pașapoarte din Dover ați indicat ca adresă „Ştrand Palace”.

tot

D. se simțea ispitit să capituleze: fiecă mișcare făcută din clipa debarcării lui în Anglia părea să adauge încă un nod la propriu-i ștreang. Spuse, totuși, cu îndârjire:

— Credeam că-i o simplă formalitate.

— Cum așa?

— Funcționarul mi-a făcut cu ochiul.

Jfe Comisarul scoase un oftat și păru dornic să-și închidă carnetul.

— Va să zică, nu ne puteți da nicio lămurire în privința acestei... sinucideri?

— Fetița a fost asasinată de către administratoare și de către un individ pe nume K.

— Din ce motiv?

— Încă nu sunt sigur.

— În cazul ăsta, veți fi cred surprins să aflați că fata a lăsat o declarație...

— Nu cred!

— Lucrurile s-ar simplifica mult pentru noi toți,

dacă ați binevoi să faceți dumneavoastră însăși o declarație sinceră – zise comisarul. Și adăugă, cu dispreț: Aceste cazuri de sinucidere în doi nu sunt pasibile de spânzurătoare – deși personal aş dori să fie pedepsite mai aspru.

— Aş putea să văd și eu declarația fetei?

— N-am nimic împotrivă să vă citesc câteva fragmente – dacă asta vă poate ajuta că vă hotărâți

Comisarul se rezemă de spătarul fotoliului și-și drese glasul, ca și cum s-ar fi pregătit să citească un poem sau un eseb scris de el însuși. D. ședea cu mâinile lăsate pe coapse și Cu ochii ațintiți asupra secretarului: trădarea părea să întunece ca o umbră lumea toată „Acesta e sfârșitul – își spunea. Cum e posibil să ucizi un copil în felul acesta?! ” își aminti de hăul adânc dintre fereastră și trotuarul înghețat și se întrebă cât de lungi pot să pară două secunde, când te prăbușești fără spe-feania ” Se simți zguduit de o mânie oarbă. Se săturase să tot fie mutat de colo până colo ca un pion: sosise momentul să acționeze 1 Dacă voiau violență, o vor avea!

Stingherit de privirea lui. secretarul începu să se foiască, j-și vârî mâna în buzunarul unde-și ținea revolverul: pesemne că și-l luasecând ieșise ca să-i vorbească ambasadorului.

Comisarul începu să citească r k... Nu mai pot îndura o astfel de viață. Astă-seară mi-a spus că vom pleca amândoi pentru totdeauna ”.

Se opri. pentru a comenta:

— Ținea un jurnal, săraca. Și nu scrie de loc rău, după cum vedeți!

Se înșela, însă: jurnalul era scris într-un stil îngrozitor, întocmai ca revistele pe care le citea. Dar D. auzea parcă tonul glasului ei și frazele stângace care i se poticneau pe buze. Deznădăjduit, jură în

sinea lui: cineva va trebui să moară! făcuse un asemenea jurământ și atunci când nevasta lui fusese împușcată, dar nu-l împlinise

— „Astă-seară - urmă comisarul - am crezut că iubește pe alta. dar el m-a asigurat că nu. N-am impresia că-i unul dintre acei bărbați care trec din floare în floare. I-am scris Clarei în legătură cu planul nostru. Cred că o să-i pară rău”.

Comisarul comentă, emoționat:

— Unde-o fi învățat să scrie așa frumos? Parc-ar fi un roman

— Clara e o tânără prostituată - zise D. Cred c-o puteți găsi destul de ușor S-ar putea ca scrisoarea pe care i-a trimis-o fetița să lămurească lucrurile

— Ce-i scris aici mi se pare destul de clar.

— Planul nostru - continuă D posomorât - se reducea la atâta urma ca astăzi s-o scot din hotel

— O minoră...

— Nu sunt o brută: o rugasem pe miss Cullen să-i găsească o slujbă

— S-ar putea, deci, spune că ați convins-o să fugă cu dumneavoastră, promițându-i o slujbă?

— Ar fi cu totul neadevărat

— Totuși, chiar așa ați declarat. Dar ce-i cu femeia aceea pe nume Clara? Ce rol joacă în toată povestea asta?

— Îi promisese fetiței s-o angajeze. În calitate de cameristă. Nu **m**; s-a părut o slujbă convenabilă

Comisarul începu să scrie:

— „Fetiței i s-a oferit o slujbă la o tânără doamnă, dar oferta nu mi s-a părut convenabilă, așa încât am convins-o să fugă cu mine”.

— Am impresia că nu scrieți la fel de frumos ca fetița - îl întrerupse D

— Nu-i un subiect de glumă I

„Mânia creștea în D. Încet, ca un cancer începură să-i vină în minte fraze răzlețe: „Mai toți clienții cer scrumbie afumată”...; își amintea și de felul cum scutura din cap, de teama

'106

ei de a rămâne singură, de îngrozitoarea candoare a devotamentului ei.

— Nu glumesc de loc. Vă. repet că nu poate fi vorba de o sinucidere. Îi acuz pe administratoarele și pe domnul K. de omor premeditat. Fetița a fost, cu siguranță, împinsă...

— Numai noi avem căderea de a acuza - îl întrerupse comisarul. Administratoarele a fost, firește, interogată. Părea foarte zguduită. A recunoscut că fusese supărată pe fetiță din cauză că era șleampătă. Cât despre domnul K., nici n-am auzit de el. La hotel nu locuiește nimeni cu numele ăsta.

— Vă previn că, dacă nu acționați dumneavoastră, voi acționa eu însumi.

— Destul! zise comisarul. Vă asigur că - nu veți mai acționa în această țară. E momentul să plecăm.

— N-aveți suficiente dovezi ca să mă arestați.

— E adevărat că în legătură cu cazul pe care-l anchetăm, n-avem încă destule dovezi. Dar domnul aci de față afirmă că aveți un pașaport fals.

— Foarte bine - răspunse D., apăsător. Vin cu dumneavoastră.

— Aveți o mașină la poartă. D. se ridică.

— Îmi puneți cătușe la mâini? Comisarul se muie puțin.

— Nu cred că va fi necesar.

— Aveți nevoie de mine? Întrebă secretarul.

— Mă tem, domnule, că va trebui să veniți la comisariat. Știți, n-avem nicio autoritate în această clădire, ea face parte din țara dumneavoastră. S-ar

putea ca anumiți politicieni să ne pună unele întrebări, de aceea v-am ruga să faceți o declarație, precum că am venit aici la chemarea dumneavoastră. N-ar fi exclus să se ivească și alte acuzații... Peters – adăugă e! – du-te și vezi dacă mașina e acolo. N-am niciun chef să aștept afară, pe o ceață ca asta...

Acesta părea să fie sfârșitul absolut – nu numai pentru. Elsa, ci și pentru mii și mii de oameni din patria lui D., căci speranța de a obține cărbuni se spulberase. Moartea fetei nu era decât prima, și poate cea mai oribilă dintre morți, pentru că murise singură: ceilalți vor muri laolaltă, în adăposturi subterane... Furia îl rodea încet... Da, fusese împins de colo până colo ca un pion... După ce Peters ieși din încăpere, D. îi spuse comisarului:

J07

— Satul fețtia de la poalele munților e locul meu de baștină

Comisarul se întoarse și privi fotografia de pe perete:

— E foarte pitoresc...

D îl pocni pe secretar drept în mărunul lui Adam, la marginea gulerului alb și înalt. Secretarul se prăbuși cu un geamăt tic durere, încercând să-și scoată revolverul din buzunar. Gestul acesta îl ajută pe D. să pună mâna pe armă înainte ca polițistul să poată face vreo mișcare.

— Vă înșelați dacă vă închipuiți că n-o să trag – spuse el repede. S: ni în serviciu comandat!

— Vă rog să fiți rezonabil – rosti comisarul, ridicând calm mina. ca și cum ar fi dirijat circulația. Acuzațiile ce vi se aduc n-au să vă coste mai mult de trei luni...

D îi porunci secretarului:

— Du-te la perete! Din clipa când am pus piciorul

în țara asta am avut o bandă întreagă de trădători pe urmele mele. Acum e rândul meu să trag

— Lăsați arma jos! îl rugă comisarul pe un ton persuasiv. V-ați ieșit din fire... Vom examina atent cazul dumneavoastră când vom ajunge la comisariat.

D. oorni de-a-ndoaselea spre ușă.

— Peters! strigă comisarul

D pusese mâna pe clanță: încercă s-o răsucească, dar întâmpină rezistență - cineva voia pesemne să intre Msă clanța și se rezemă de perete, cu revolverul îndreptat asupra comisarului Ușa se deschise brusc, ascunzându-l în spatele ei.

— < „Y se în amplă. dom sergent? întrebă Peters

— Ia seama!

Dar Peters înaintase până-n mijlocul încăperii D. Își aținti revolverul asupra lui și-i porunci

— La perete, alături de ceilalți!

— Vă comportați prosteste - spuse comisarul. Chiar dacă veți reuși să ieșiți de-aici. În câteva ore veți fi prins lăsați jos revolverul și să nu mai vorbim despre asta!

— Am nevoie de revolver

Ușa era deschisă I) se retrase încet și o trânti în urma lui Neputând s-o încuie. le strigă celorlalți

— Trag în primul dintre voi care va deschide ușa!

Se afla în vestibul - o încăpere plină de portrete vechi, atârdate deasupra unor console de marmură - în Ce faci? auzi el deodată vocea Rosei.

I se întoarse spre ea, cu revolverul în mână. Domnul Forbes era lângă ea.

— N-am timp de vorbă! îi răspunse. Fetița aceea a fost omorâtă. Cineva va trebui să plătească cu viața!

— Aruncă revolverul, imbecilule! îi spuse domnul Forbes. Suntem la Londra

Fără să-l bage în seamă. D. urmă să i se adreseze

Rosei j

— Mă numesc într-adevăr D.

Se simțea dator să-i mărturisească măcar atât: probabil că n-o va mai vedea, și nu voia ca ea să-și închipuie că absolut toți bărbații cu care avea de-a fa o erau niște mincinoși.

— Trebuie să existe o posibilitate de a verifica - adăugă el

Rose se uita țintă la revolver, îngrozită: probabil că nici nu-l asculta

— Odinioară, am donat Muzeului Britanic un exemplar al lucrării mele. dedicat personalului din sala de lectură, în semn de recunoștință

Clanță începu să se răsucescă.

— Lasă clanța, sau trag! răcni D.

Un individ în negru, cu o servietă sub braț. cobora în fugă treptele largi de marmură.

— Dumnezeu! exclamă el, observând revolverul, și rămase locului.

Vestibulul era destul de aglomerat acum și toți așteptau să se întâmple ceva.

D. șovăia: era convins că Rose va spune ceva, ceva important, ca de pildă: „Noroc” sau „Fii prudent”. Dar ea rămase tăcută, cu ochii la revolver. Domnul Forbes fu cel care vorbi, cu mirare în glas

— Doar știi că afară așteaptă o mașină a poliției! Individul de pe scară exclamă iar. perplex

— Dumnezeu!

Se auzi o sonerie, care amuți numaidecât

— Nu uita că au și telefonul - spuse domnul Forbes

D. uitase acest amănunt. Se retrase încet spre ușa cu geamuri a vestibulului, iar când ajunse acolo își vârî revolverul în buzunar și ieși repede afară. Mașina poliției aștepta, lângă trotuar. Dacă domnul Forbes i-ar

fi anunțat pe cei doi polițiști, D n-ar fi avut nici zece metri avans începu să mearcă cât putu de repede - nu îndrăznea s-o ia la fugă Șoferul îi aruncă o privire bănuitoare D uitase că n-avea pălărie Prin ceață nu se vedea mai departe de cincisprezece douăzeci de metri.

Privi înapoi peste umăr - poate că Forbes nu-i anunțase pe ceilalți. Mașina nu se mai vedea - numai farul de la spate. D. Începu să alerge în vârful picioarelor: în spatele lui se auzi deodată larmă de glasuri, apoi uruitul unui motor care demara. Îl urmăreau, deci. Alergă mai departe, dar nu vedea nicio scăpare. Nu observase că ambasada se afla într-un scuar cu o singură intrare; ca să ajungă acolo trebuia să străbată trei dintre laturile scuarului, căci la început mersese într-o direcție greșită. Nu, nu avea destul timp... Auzi motorul mașinii, care pornise de-a dreptul, fără să mai întoarcă.

Să fi fost din nou sfârșitul? Pierzându-și cumpătul, alergă în lungul grilajului, în aceeași direcție ca și mașina. Deodată mâna lui nu mai simți grilajul: era un gol acolo - capătul unei scări ce ducea spre un subsol. Coborî în fugă treptele și se ghemui la perete, așteptând să treacă mașina

Pentru moment, ceața îl salvase: urmăritorii n-aveau cum să știe că fusese doar cu câțiva pași înaintea lor Puteau foarte bine să creadă că, în clipa când ei se urniseră, el făcuse cale-întoarsă, pentru a ieși înaintea lor în stradă.

Dar urmăritorii nu lăsau nimic la întâmplare. D. auzi un fluierat, apoi un zgomot de pași care dădeau încet ocol scuarului: cei doi polițiști luau, probabil, casă cu casă. fiecare în altă direcție. Marina blocase desigur ieșirea spre stradă, iar celor doi polițiști aveau să li se alăture în curând mulți alții, încetaseră, oare,

să se mai teamă de revolverul lui? Sau poate că în mașină se aflau arme? Habar n-avea de obiceiurile poliției engleze

Următorii se apropiau. Nicio fereastră nu era luminată. Polițiștii nu puteau să-și închipuie, desigur, că se ascunsese într-un subsol locuit. Se uită pe fereastră, dar nu putu vedea mare lucru – doar colțul unui divan. Era probabil un apartament la subsol. Pe ușă zări un bilețel: „Nu iau lapte până luni”, îl smulse. Lângă sonerie, o plăcuță de aramă: Glover. Încercă Ușa degeaba 1. Era închisă cu zăvorul și cu ch-ia. Pașii se apropiau mereu, foarte încet. Căutau sistematic. Îi rămăsese”) singură șansă: oamenii sunt de obicei neglijenți. Scoase din buzunar un briceag și-l vârî sub fereastră, săltând-o în sus.

Se strecură prin deschizătură și se prăbuși, fără zgomot, pe divan. De-acolo putu auzi pașii unui agent care cerceta scuarul chiar peste drum. D. era vlăguit, abia mai răsufla, dar încă nu îndrăznea să se odihnească. Închise fereastra și aprinse lumina.

În încăpere plutea un miros greu, ce venea dintr-un vas ornamental așezat pe consola căminului. Divanul era acoperit cu o cuvertură brodată, și cu câteva perne albastre-portocalii. Mai era și o sobă cu gaz.

D înregistra repede toate amănuntele, inclusiv acuarelele stângace de pe pereți și aparatul de radio așezat lângă o măsuță de toaletă. Totul părea să indice prezența unei femei în vârstă, nemăritată, și cu foarte puține preocupări. Deodată auzi pași coborând spre subsol. Apartamentul nu trebuie în niciun caz să pară pustiu – își spuse. Puse în priză aparatul de radio și-l deschise. O voce de femeie, foarte volubilă, tocmai spunea „Dar ce trebuie să facă tânăra noastră gospodină dacă la masa ei nu încap decât patru

scaune? De la vecini e adesea greu să împrumuți într-un răstimp atât de scurt”...

D. deschise la întâmpinare o ușă și se pomeni în baie... De ce n-ar pune cap-la cap două mese de aceeași înălțime? Golul dintre ele poate fi lesne acoperit cu o față de masă mai lungă. Dar unde să găsești o asemenea față de masă?”...

Cineva - nu putea fi decât un polițist - apăsă **r J**” e butonul soneriei de la intrarea subsolului.

...” Nu e nevoie să iei cu împrumut nici fața de masă. dacă ai o cuvertură de pat cât de simplă”...

Mânia continua să-i dicteze fiecă mișcare: tot mai era împins de colo până colo, încă nu-i venise și lui rândul! Deschise ușa unui dulap și găsi ceea ce căuta: un brici dintre acelea pe care le folosesc femeile pentru a-și depila subsuorile. un săpun de ras și un prosop. Își înfășură prosopul în jurul gâtului și-și săpuni mustața și cicatricea de pe bărbie. Auzi din nou soneria. Apoi o voce: „Ați ascultat-o pe lady Mersham în cea de-a doua conferință din ciclul... Sfaturi pentru o tânără gospodină”.

D se îndreptă încet spre ușă și o deschise în prag stătea un polițist, cu o hârtie mototolită în mână

— Văzând că pe bilețel scrie „Nu iau lapte până luni”, am crezut că nu-i nimeni înăuntru și că locatarii au uitat aprinsă lumina.

Polițistul îl cerceta cu luare-aminte pe D. Acesta spuse, având grijă să pronunțe cât mai corect cuvintele, ca și cum ar fi dat un examen în limba engleză:

— Bilețelul e de săptămâna trecută.

— N-ați văzut cumva un străin?

— Nu.

— Bună ziua - zise polițistul și plecă îmbufnat. Se întoarse însă brusc și spuse tăios:

— Ciudat brici folosiți!

D. Își dădu seama că ținea în mână briciul femeii.

— A, e al surorii mele. Mi l-am pierdut pe-al meu.

Dar de ce-mi spui asta?

Polițistul, un bărbat tânăr, se fâstâci: i

— Așa, într-o doară, sir. Trebuie să fim cu ochii în patru...

— Scuzați-mă, dar sunt foarte grăbit

— În regulă, sir.

D. îl urmări din ochi pe polițist până când acesta dispăru în ceață. Apoi închise ușa și se întoarse în baie. Scăpase din capcană!

Își spălă gura de clăbuc: nu mai avea mustață! Ce deosebire enormă! Fără mustață, părea cu zece ani mai tânăr. Mânia îi clocotea în vine, ca un izvor de energie. Acum, le va plăti cu aceeași monedă. Le venise și lor rândul, după ce-l hărțuiseră și încercaseră, zadarnic, să-l împuște. Să suporte și ei toate astea la fel de bine ca el, dacă erau în stare! Gândindu-se la domnul K., la administratoarele și la fetița moartă, se întoarse în camera aceea de femeie, în care mirosea a trandafiri veștezi, și-și jură că, de-aici înainte, va fi el însuși urmăritorul și trăgătorul din umbră.

PARTEA A II-A - URMĂRITORUL

I

Vocea cavernoasă a spicherului de la B.B.C. anunță *'s'* înainte de a vă da legătura cu studiourile noastre din nord, care transmit recitalul de orgă din sala Super-Palace din Newcastle, ascultați un apel urgent al Scotland Yard-ului:

— Poliția caută un străin, pe nume D., care a fost arestat azi-dimineață la cererea ambasadei X și care a evadat după ce l-a atacat pe secretarul ambasadei. E un individ de circa 45 de ani, înalt de un metru

șaptezeci și cinci, cu părul negru ușor încăruntit, cu o mustață stufoasă și cu o cicatrice în partea dreaptă a bărbiei. Se crede că are un revolver asupra lui”.

— Ce nostim! exclamă chelnerița. Și dumneavoastră aveți o cicatrice. Vedeți să nu dați de bucluc!

— Nu, fii pe pace - răspunse D. Trebuie totuși să fiu atent, nu-i așa?

— S Ce de lucruri se-ntâmplă pe lumea asta! zise chelnerița. E îngrozitor, nu-i așa? Azi-diminează treceam pe stradă, când deodată văd o mulțime: cineva își luase viața, aruncându-se pe fereastră. Firește că m-am oprit ca să privesc, dar nu era nimic de văzut. Pe la prânz, m-am repezit până la hotel ca s-o văd pe Elsa și s-o întreb ce se întâmplase. Când mi s-a spus că chiar Elsa se omorâse, mi s-au muiat picioarele.

— Erați prietene?

— Eram prietena ei cea mai bună. - îmi închipui că ești zguduită...

— Încă nu-mi vine să cred.

— Da. parc de necrezut ca o fată de vârsta ei să-și ia viața! O fi fost, poate, un accident?

— A, exclus! Dacă vreți să știți părerea mea, e un caz de disperare. Știu mai multe decât alții, și cred că fata a fost dezamăgită în amor.

— Zău?

— Da, de un bărbat însurat, care locuia în Highbury.

— Ai spus asta celor de la poliție?

— Au să mă cheme la anchetă.

— Ea însăși ți-a mărturisit?

— A, nu! Avea o fire ascunsă. Dar ascultând una, alta, afli ce se-ntâmplă...

D. O privea îngrozit: asta se chema prietenie?!”

Se uita la ochisorii aceștia căprui care străluceau în timp ce-și debita minciunile născocite ad-hoc.

Bărbatul din Highbury nu exista decât în creierul ei vulgar și romanțios. Nu cumva ea îi împrumuta Elsei romanele alea ieftine, care-i influențaseră vocabularul?

— Cred că piedica cea mare erau copiii - urmă chelnerița. Vocea ei vădea un soi de extaz al creației. Elsa fiind moartă, viața ei putea fi reconstituită potrivit gustului fiecăruia.

— Elsa era nebună după el. Parcă-i făcu se farmece... D. puse banii alături de farfurie și spuse:

— Povestea dumitale m-a interesat foarte mult...

— A, n-o să pot uita așa curând. V-am spus: mi se muiaseră picioarele...

D. ieși în seara glacială. Numai hazardul îl adusese în acest restaurant, situat, ce-i drept, la doi pași de hotel. Pornise într-acolo, ca să poată lua o hotărâre chiar la fața locului. Toate ziarele scriau despre el: „Banditul de la ambasadă” îl privea dintr-un afiș lipit pe toate zidurile. Semnalmentele lui erau însoțite de acuzația ce i se aducea, și anume că intrase în țară cu un pașaport fals. Un ziar aflase”, nu se știe de unde, că trăsese la un hotel în care o slujnică se sinucisese chiar în dimineața aceea. Tipărind știrea, ziarul promitea cititorilor noi amănunte senzaționale în legătură cu acest misterios incident...

Ei bine, va avea el grijă ca ziarele să nu ducă lipsă de asemenea amănunte!

Porni cu pași apăsați pe stradă în direcția hotelului.

Ceața se risipise aproape cu totul. D. se simțea ca un actor dezvăluit brusc privirilor prin ridicarea cortinei. Se întreba dacă poliția pusese vreun agent de

strajă la hotel. Mergea cu băgare de seamă de-a lungul grilajului, prefăcându-se că ci-*

'114

teste un ziar de seară, care-i ascundea fața... Nu era nimeni pe-aproape. Ușa de la intrare era, ca de obicei, deschisă. D. intră repede pe ușa interioară, cu geamuri, și o închise în urma lui. Cheile atârnavă în cârligele lor; luă cheia camerei lui. Deodată auzi un glas - al administratoarei - care întreba de la etajul întâi:

— Dumneata ești, domnule Muckerji?

— Da - spuse D., nădăduind că domnul Muckerji nu folosea o formulă specială...

La urma urmelor, intonațiile tuturor străinilor se cam a-seamănă. Administratoarea păru satisfăcută; D. nu-i mai auzi glasul. Întreaga clădire era cufundată într-o liniște stranie; ai fi zis că fusese atinsă de aripa morții. Dinspre sufragerie și dinspre bucătărie nu se auzea niciun zgomot, nici măcar clinchet de furculițe. Începu să urce, încet, treptele acoperite de covor. Ușa odăii administratoarei era pe jumătate deschisă. D. trecu pe lângă ea și urcă scările de lemn. De la ce fereastră se aruncase fata? Vârî cheia în broasca ușii sale și o deschise încetișor.

Undeva, cineva tușea de zor. D. lăsă ușa întredeschisă în urma lui - voia să asculte. Mai devreme sau mai târziu va auzi pașii domnului K. îl alesese pe domnul K. drept ținta cea mai ușor de atins: va ceda mai repede decât administratoarea când se va strânge șurubul.

Pătrunse în încăperea întunecoasă: perdelele fuseseră trase, ca în odaia unui mort. Ajuns lângă pat, observă, îngrozit, că Elsa era acolo - întinsă pe pat, gata de înmormântare. Trebuiau, oare, să aștepte până la anchetă? Pesemne că aceasta era singura

cameră vacantă - a fetei fusese probabil ocupată: viața mergea înainte... Elsa zăcea acolo țeapănă, neprihănită, ireală. Oamenii compară de obicei moartea cu somnul, dar moartea nu seamănă decât cu ea însăși. D. Își aminti de o păsărică pe care o găsisese moartă în fundul unei colivii: zăcea răsturnată pe spate, cu gheruțele țepene, ca niște vrejuri de viță - o întruchipare desăvârșită a morții. Văzuse morți rămași pe străzi, după bombardamente: căzuseră în poziții ciudate, ca niște embrioni ghemuiți în matricea lor. Dar în cazul de față, era cu totul altceva; poziția era unică, rezervată pentru o ocazie unică. Nimeni nu putea să zacă în felul acesta, fie din pricina durerii, fie sub înrâurirea somnului.

Unii oameni se roagă: e o atitudine pasivă. El, unul, ardea de nerăbdare să treacă la fapte. Cadavrul întins pe pat

Îi spulberase parcă teama de suferință: acum ar fi putut să-l înfrunte pe șoferul acela, chiar pe o potecă singuratică. Frica i se părea o absurditate.

Nici nu se gândi să-i vorbească acestui corp neînsuflețit și lipsit de auz: fetița nu mai era ea însăși.

Deodată auzi pași pe scări, apoi glasuri. Se ascunse după perdea, așezându-se pe cerceveaua ferestrei, ca să nu i se vadă picioarele pe podea. În odaie se făcu lumină. Auzi vocea administratoarei:

— Puteam să jur că încuiasem ușa. Privește. Ea e!

— Ce frumoasă pare! rosti cu emoție un glas de fată.

— Vorbea adesea despre dumneata, Clara - zise administratoarea, apăsător.

— Draga de ea! Nu mă miră... Ce crezi c-a putut s-o împingă la?...

— Nu se poate ști. niciodată... Inima omului e o

taină pentru semenii săi...

Prin deschizătura dintre perdele, D. zări o fată drăguță, deși cam vulgară, cu fața ușor mânjită de lacrimi.

— Aici s-a petrecut? întrebă fata, cu glas temător.
Da. Pe fereastra aceea.

Fereastra asta, adică... Dar de ce nu se zbătuse? se întrebă D. De ce nu lăsase nicio urmă, pe care poliția s-o poată desluși?

— Chiar pe fereastra aceea?

— Da.

Începură să se miște prin încăpere; nu cumva aveau de gând să se apropie de fereastră, dând astfel peste el? Pașii celor două femei se apropiară, dar se opriră, în clipa când Clara deschise din nou gura:

— Dacă ar fi venit la mine. nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Se simțea bine aici... până la venirea lui...

— Cred și eu că omul ăla are ceva pe conștiință! Totuși, când sărăcuța de ea mi-a scris c-o să fugă cu el, nu mi-aș fi închipuit că se gândea să fugă în felul ăsta.

Așadar - își spuse D. - nici măcar scrisoarea aceea nu-i folosea la nimic. Sărmana Elsa rămăsese până-n ultima clipă în plin echivoc, cu frazele ei de roman-foileton. O auzi pe administratoare spunând: - Dacă n-ai nimic împotrivă, mă duc să-l chem și pe domnul Muckerji. Dorea tare mult s-o vadă, pentru ultima oară. - 116

— E normal -, zise Clara.

Administratoarea ieși. Prin deschizătură, D. O văzu pe Clara pudrându-se și rujându-se: urma să apară, un bărbat... își lăsă totuși lacrimile - îi ședeau bine.

Administratoarea se întoarse, singură.

— E foarte ciudat: nu-i în camera lui I
— Poate că nu s-a întors.
— Ba da, l-am auzit când a intrat în vestibul ca să-și ia cheia. L-am strigat, iar el mi-a răspuns.
— Poate că e... la locul știut...
— A, nu, am încercat ușa de la Toaletă... Nu pot să pricep. A intrat cineva în hotel

Părea neliniștită.

— Când se întâmplă asemenea lucruri. Începi parcă să te gândești la fantome, nu-i așa?

— Mă duc puțin sus. ca să văd cum merge treaba. Trebuie să pregătim camera pentru servitoarea cea nouă

— Elsa nu prea era vrednică, nu-i așa, în ce privește curățenia? Sărăcuța de ea I Nu cred că mi-ar fi convenit. Știi. când primești bărbați bine, curățenia contează-foarte mult.

Prin crăpătura dintre perdele, D. îi văzu, o clipă, privirea condescendentă, aplecată asupra cadavrului rămas în umbră.

— Acum trebuie să plec. La ora opt fix am rendez-vous cu un domn, căruia nu-i place să aștepte.

Clara dispăru din câmpul lui vizual. O auzi pe administratoare

— Nu te superi că nu te conduc până jos. nu-i așa. draga mea 9 Am atâta treabă...

D rămase la pândă. cu mâna pe revolver. Lumina se stinse, iar ușa se închise. Auzi cum se răsucesc cheia în broască: administratoarea avea pesemne o cheie a ei-Dîi lăsa un mic avans, apnî ieși de după perdea. Nu se mai uită la cadavru: fără glas și fără gânduri Elsa nu-l mai interesa... Dacă ar fi crezut în Dumnezeu s-ar fi putut consola cu gândul că fetița scăpase de mizerie, îndreptându-se spre un viitor luminos. L-ar fi lăsat pe Dumnezeu să-i pedepsească

pe vinovați... De altfel, nici nu e nevoie de vreo pedeapsă dacă socoti că ucigașul nu face altceva decât să-și elibereze victima. D. nu avea însă acest soi de credință o lume în care oamenii nu erau tratați potrivit meritelor lor îi apărea ca un haos, îl ducea la disperare.

Deschise ușa.

I Auzi glasul administratoarei, cu un etaj mai sus. Închise încet ușa în urma lui, dar no încuie: mai bine să rămână perplecși, bântuiți de mister! auzi deodată vocea domnului K.

— Cred c-ai uitat, pur și simplu. Ce altceva putea fi?

— Nu uit niciodată nimic - îi răspunse administratoarea. Și, de altfel, cine putea să-mi răspundă, dacă nu domnul Muckerji?

— O fi ieșit din nou, după aci

— N-are obiceiul să se fâțâie așa.

Urcând treptele, D. simțea un miros din ce în ce mai puternic de vopsele. În curând putu vedea interiorul odăii; aceasta era luminată, pe când el stătea în întuneric, ghemuit pe scară. Domnul K. stătea lângă fereastră, cu o bidinea în mână; acum. D. Înțelese limpede ce se-ntâmplase: fata căzuse chiar de pe fereastra camerei ei. Existaseră urme, dar fuseseră șterse cu grijă. Camera fusese curățată și zugrăvită pentru servitoarea cea nouă; nu se mai vedea nicio urmă a crimei. Numai că domnul K. mânua cu stângăcie bidineaua (se temuse să angajeze un zugrav); pe haina lui se vedeau urme de vopsea verde; până și ochelarii lui cu rame de oțel erau mânjiți.

— Cine putea fi? întrebă domnul K.

— M-a-m gândit la D.

— A, n-ar fi îndrăznit! Cu siguranță că n-ar fi îndrăznit, nu-i așa?

Vocea lui cerea imperios o confirmare.

— Nu poți ști niciodată ce-i în stare un om când nu mai are nimic de pierdut.

— Bine, dar el nu știe asta... Chiar crezi că ar putea să fie pe-aici, undeva, în hotel?... Poate chiar lângă ea? Și adăugă cu o voce sugrumată: Dar ce-ar putea să urmărească?

— Ar putea să ne urmărească pe noi.

D. privi încântat fața lui K., care se zbârcise înapoia ramelor de oțel: era limpede că n-avea puterea să reziste la presiune.

— Dumnezeule! exclamă domnul K. La radio s-a anunțat că are un revolver!

— Nu vorbi așa tare! S-ar putea să audă! Nu putem ști unde se ascunde. Sunt sigură că am încuiat ușa.

— Trebuie, totuși, să știi dacă are sau nu cheia! răcni domnul K.

— Sst!...

Nici administratoarea nu prea era liniștită: fața ei lată și plină de pete era mai pământie ca oricând.

— Când mă gândesc că ar fi putut să fie acolo, când am intrat cu Clara!

D. Începu să coboare scările. Deodată îl auzi pe domnul K. strigând:

— Nu mă lăsa singur!

Apoi răspunsul ei disprețuitor:

— Trebuie să mă încredințez. Mă duc o clipă până jos, ca să văd dacă cheia camerei e la locul ei, pe tablou. Dacă nu, putem telefona la poliție, - adăugă ea, fără convingere.

D. coborî în grabă scările, cu riscul de a le face să scârțâie și cu riscul de a-l întâlni pe indianul de la etajul doi (poate că: oțuși își făcuse bagajele și plecase: oamenilor nu le place să rămână într-o casă

în care s-a sinucis cineva). Domnea însă o liniște deplină. D. Își agăță cheia în cârlig – nu voia ca poliția să se amestece în această răfuială – apoi se ascunse, cu urechea la pândă. În spatele ușii ce dădea în Sufragerie. O iuzi pe administratoare coborând cu băgare de seamă în vestibul și răsuflând greu.

— Cheia e aici! strigă ea.

Apoi auzi pașii domnului K. coborând în grabă treptele, cu vopseaua gâlgâind în găleată.

— Văd că m-am înșelat – îi strigă administratoarea. Încearcă te rog ușa. când treci pe-acolo.

— N-aș prea vrea.

— Hai, nu fi prost! Adineauri am încuiat-o!

— Acum e descuiată! bâigui el, gâfâind.

D văzu în oglinda de deasupra aspidistrei fața administratoarei – nu părea numai speriată, ci și calculată; pesemne că nu dorea să cheme poliția atâta timp cât pereții camerei de sus erau încă uzi, iar mirosul de zugrăveală plutea încă în întreaga casă. Cu cât aveau mai puțin de explicat, cu atât mai bine... Domnul K. era acum în vestibul.

— Ți s-a părut numai c-ai încuiat ușa – zise el. Ala! N-ar fi îndrăznit.

— Dar vocea?

— Era, desigur, vocea lui Muckerji...

— Ei bine, uite-l și pe domnul Muckerji, în sfârșit! N-ai decât să-l întrebi.

Ușa vestibulului se deschise. D. văzu în oglindă ochii administratoarei – aveau o expresie calculată, rece. Apoi îi auzi glasul:

— Ai întârziat, domnule Muckerji. Mi se păruse că te-am auzit, acum vreo zece minute...

— Nu eram eu, doamnă. Am fost foarte, foarte ocupat.» prin vecini.

— Dumnezeu! exclamă domnul K. În cazul ăsta, a fost...

— De ce-ai fost atât de ocupat, domnule Muckerji?

— Nu te supăra, dar există în limba voastră o expresie 5 „Reprezentăția continuă”... Când sărmana copilă s-a sinucis, am văzut în asta un fenomen important din punct de vedere sociologic. După cum știi, doamnă Mendrill, noi, cei care studiem comportamentul maselor, suntem veșnic la datorie.

Ce mai era și asta? se întrebă D. Nu pricepea absolut nimic.

— Am cules, așadar, o mulțime de informații. Diferite explicații asupra morții și... știri în legătură cu un om însurat din Highbury și cu un băiat din Lambeth, știri false, firește, dar foarte semnificative pentru mentalitatea acelor oameni. Bineînțeles, noi știm că domnul acela străin...

— Ascultă! îl întrerupse domnul K. Nu mai vreau să rămân aici. Cheamă poliția!

Domnul Muckerji urmă, pe un ton muștrător:

— Am înregistrat și multe reacții isterice. Și încă ceva, doamnă Mendrill, ceva care o să te interezeze: o femeie a declarat că a văzut-o pe fetiță căzând... Dar minte, firește.

— Cum așa?

— N-a văzut nimic, pentru că mi-a arătat o altă fereastră, încolo, tot ce. mi-a spus e adevărat, citise desigur în ziare, dar a completat cu propria-i imaginație, pretinzând că te-ar fi / văzut cum încercai s-o oprești pe fetiță și că a auzit apoi țipătul... mă rog, toată povestea. Numai în privința ferestrei a cam încurcat-o. Detaliul mi se pare foarte, foarte interesant.

— Și ce faci cu toate informațiile astea? îl întrebă

administratoarea.

— Le bat la mașină, la „Corona” mea portabilă, și le trimit superiorilor mei. Noi numim aceste date „Observații privind comportamentul maselor”.

— Iar ei le tipăresc?

— Nu, le clasează, pe fișe, ca material documentar. Poa e că într-o bună zi, în vreo carte, fără ca numele meu să fie menționat... Lucrăm pentru știință - adăugă domnul Muckerji, cu regret parcă.

— Trebuie să chemăm poliția! repetă domnul K.

— Încetează cu prostiile! îl repezi administratoarea. Apoi îi explică domnului Muckerji: I se năzărește mereu că-l vede pe omul acela, care a împins-o pe fetiță la gestul ei disperat... Îl vede peste tot.

— Ce interesant! spuse indianul, mecanic. Apoi, adul-mccând ceva în aer, adăugă: Aha, zugrăviți din nou pereții! Și asta e foarte interesant! O faceți, din spirit practic, pentru a înlătura urmele, sau din superstiție?

— Ce vreți să spuneți prin „urme”? îl întrebă domnul K., iritat”.

— A, mă refeream la murdărie, la pete... care nu-și au locul într-un hotel elegant. Mai ales cu aveți, oricum, intenția de a-l renova. Sau poate că sunteți superstițioși, din pricina cadavrului? Știți că în Africa de vest există triburi care se comportă astfel? Oamenii aceia merg până acolo încât distrug coliba, veșmintele, tot ce a aparținut cândva mortului Ei vor să uite că a fost **p** moarte. Sunt curios să știu dacă dorința dumneavoastră de a zugrăvi pereții hotelului se încadrează în această categorie.

— Eu mă duc - zise domnul K. Nu mai pot să suport. Dacă ai nevoie de ajutor...

Deodată D. Își dădu seama că administratoarea îl

putea vedea în aceeași oglindă, în care o privea el. Ochii li se întâlniseră.

Administratoarea rosti încet: – Mă descurc eu... Cu domnul Muckerji... Dumneata însă trebuie să bagi bine de scamă... Domnule Muckerji, parcă votai să vezi cadavrul...

— Da, dacă nu vă deranjează. Am adus câteva flori... E și asta o superstiție, dar e practică, din cauza parfumului...

În general, nu-mi place să țin flori într-o cameră, clar \f. cazul de față. n-are cred nicio importanță...

I). O privi cu atenție, iar ea îi întoarse privirea, indirect... EESMă oameni care pot trage la țintă, în felul acesta – își spuser D. La bâlciuri. Cu ajutorul unei oglinzi”.

— Eu mă duc. Marie – zise domnul K... așteptând parcă din partea ei mai mult decât un avertisment nepăsător. S-ar fi zis că, prin oglindă, administratoarea îl încuraja pe D. să fie fără cruțare. Firește, ea era puternică, îi convenea: va fi ultima care va capitula...

Femeia asta energică și masivă, cu fața pătată. îi ceda parcă lui Dl o victimă.

K – Un moment – spuse domnul Muckerji. Mi-am uitat, țered. ochelarii în sufragerie, azi-dimineață. ia micul dejun. D. Își scoase revolverul din buzunar și rămase în

— A, nu, domnule Muckerji, îi găsești în camera dumitale – zise administratoarea. În sufragerie s-a făcut curat, ca de obicei.

Apucându-l de braț, îl împinse ușurel pe scări. Domnul Muckerji ținea un buchețel de flori veștede, învelite într-un jurnal. E extraordinar cât de mult se poate schimba lumea în urma unui act de violență. Crezuseră că se vor descotorosi de D. fără nicio

greutate, dar iată că acum el era în siguranță, pentru că nu mai avea decât un singur gând – să se răzbune – și nicio obligație față de nimeni. În schimb, ei se bucurau acum de prezența domnului Muckerji, așa cum se bucurase el însuși, în dimineața aceea.

Ușa de la intrare se închise. D. îl urmă pe domnul K. în stradă. Domnul K. avea o umbrelă și mergea repede, fără să se uite în urma lui. Se îndreptă, grăbit, spre bulevardul Gray's Inn. urmat la vreo douăzeci de pași de D., care nici nu se ostenea să rămână în umbră: i se părea puțin probabil că domnul K. va avea curajul să cheme un polițist. Deodată, domnul K. se opri, disperat, pe bordura trotuarului, lângă o stație de autobuz: auzise, pesemne, în spatele lui pași care traversau strada și se opreau odată cu ai lui.

Se întoarce și-l așteptă pe D. să se apropie. Ținea în mână o țigară, care tremura.

— Scuzați-mă, aveți un foc? îl întrebă.

— Firește – zise D. și scapără un chibrit, pe care i-l întinse; flacăra lui luminează ochii miopi și speriați ai domnului K., a căror privire păru de îndată ceva mai liniștită: nu-l recunoscute. E uimitor cât de mult te poate schimba o mustață. D. trebui să-i țină cu mâna lui țigara, ca să și-o poată aprinde.

— Văd că aveți în buzunar un ziar de aseară – îi spuse K. Îmi permiteți să mă uit puțin?

Făcea parte din acea categorie de oameni care iau cu împrumut ori de câte ori au ocazia; era în stare să economisească până și un chibrit sau un ziar.

— Îl puteți păstra – îi răspunse D.

Nu-și vorbiseră decât de două ori, dar vocea lui păru să-l neliniștească pe domnul K.; acesta ridică brusc privirea, apoi și-o aținti din nou asupra ziarului. Nu era sigur. Deodată, lângă ei se opri un autobuz.

— Mulțumesc – zise domnul K., sărind pe scara

autobuzului.

D. îl urmă, până. pe imperială. Înaintau unul în spatele celuilalt legănându-se. Domnul K. se așază pe bancheta din față; D. exact în spatele lui.

Domnul K. Își ridică deodată privirea și zări fața lui D. reflectată în geam. Rămase însă locului, ghemuit pe banchetă și dus pe gânduri, fără să citească ziarul; pardesiul său vechi și ponosit îi oglindea starea, întocmai cum blana pisicii îi trădează acesteia boala.

Autobuzul coti pe Holborn; în fața cinematografului „Empire” făceau coadă o mulțime de oameni; vitrine uriașe, pline cu mpbilă de birou, împodobeau strada. Un „lacto-bar”, apoi alte magazine de mobilă. Autobuzul gonia spre vest D. urmărea în geam fața domnului K. Unde locuia, oare? Dar avea curajul să meargă acasă?

Traversară piața St. Giles și intrară pe Oxford Street. Domnul K. privea din când în când pe fereastră, cu un soi de nostalgie, spre agentul de circulație, sau spre perechile adunate în fața dancinului „Astoria”. La un moment dat își scoase ochelarii și-i șterse - voia să vadă clar. Ziarul stătea deschis pe genunchii lui, la pagina cu știrea despre „banditul de la ambasadă”. Începu să citească despre semnalmente „banditului”, ca și cum s-ar fi bizuit mai degrabă pe relatarea reporterului decât pe propria-i memorie. Apoi îi mai aruncă lui D o privire piezișă, ațintindu-și-o de data asta asupra cicatricei.

— Ah! exclamă el fără să vrea.

— Mi-ați spus ceva? îl întrebă D... aplecându-se spre el.

— Eu? Nu! răspunse domnul K., tușind sec, apoi se ridică și porni cu pași șovăitori, ce se legănau odată cu autobuzul.

— Coborâți aici?

— Eu? Da, desigur...

— Și eu la fel. Am impresia că nu vă simțiți bine.

Do - Fiți să vă ajut?

— Nu, nu! Mă simt foarte bine.

Și se îndreaptă spre scara imperialei, urmat îndeaproape de D.

Se regăsiră unul lângă altul pe trotuar, așteptând să vadă semnalul verde, pentru a putea traversa strada.

— Lucrurile s-au schimbat în bine, nu-i așa? îl întrebă D. Se simțea năpădit de o veselie răutăcioasă și rece.

— Ce vreți să spuneți?

— Mă refer la vreme. Azi-dimineață era atâta ceață!

La apariția semnalului verde, traversară împreună - începutul Bond Street-ului

Domnul K. arunca priviri grăbite spre vitrinele magazinelor, pentru a zări în ele imaginea tovarășului lui de drum - dar nu prea vedea bine: ochii lui erau tociți de sărăcie și de prea multe lecturi. N-avea curajul să-i vorbească deschis. Câtă vreme D. nu spunea ine este, putea să nici nu-l ia drept D.

Domnul K. se mistui deodată într-un gang întunecos, și aproape c-o luă la fugă spre globul electric de la capătul lui. Gangul i se păru oarecum familiar lui D... care fusese prea absorbit de propriile-i gânduri pentru a observa unde ajunseseră, îl urmă pe domnul K. și văzu cum un lift hodorogit cobora șuierând spre victima lui. Domnul K. strigă deodată, cu un glas pițigăiat, menit să răzbată prin tunelul liftului, până la încăperile de sus

— Mă urmărești! De ce mă urmărești?

— S-ar cuveni, cred, să vorbești în Entrenationo cu un elev al dumneavoastră îi răspunse cu blândețe D.,

punându-și mâna, prietenește, pe mâneca domnului K. N-aș fi crezut **n** ci-odată că o simplă mustață mă poate schimba într-atâta.

Domnul K. deschise ușa liftului și spuse:

— Nu vreau să mai am de-a face cu dumneata!

— Bine, dar suntem aliați, nu-i așa?

— Ai fost pus pe liber.

D. îl împinse ușor înăuntru și spuse. Închizând ușa liftului:

— Uitasem deservită, are loc astăzi, nu-i așa?

— Ar fi trebuit să fii în drum spre patrie.

— Știi bine că am fost împiedicat!

Apăsă pe butonul de alarmă și liftul se opri re două etaje.

De ce faci asta? gemu domnul K., rezemându-6 e de peretele liftului și lipind de zor înapoia ramelor de oțel ale ochelarilor.

Undeva, pe sus, cineva cânta, destul de prost, la pian. Ai citit vreodată romanele polițiste ale lui Goldthorh? îl întrebă D.

— Lasă-mă să ies de-aici!

— În general, profesorii citesc romane polițist...

— Am să țip! Am să țip!

— Ar fi o necuviință să țiți, la o serată. Apropo, **h** din ți-e încă pătată de vopsea. Mă mir, un om inteligent dimineața/...

— Ce dorești?

— Ce întâmplare fericită că domnul Muckerji a dat peste femeia care a văzut cum s-au petrecut lucrurile... la cealaltă fereastră...

— Nu știu nimic, nu eram acolo!

— Interesant!

— Lasă-mă să ies!

— Doar ți-am vorbit de romanele polițiste ale lui Gold-thorb! într-unu] din ele e vorba de un om care-a

omorât pe cineva într-un lift. A coborât apoi cu liftul și a urcat scările. Ajuns sus, a chemat liftul și, de față cu martori, a descoperit cadavrul. Firește, norocul era de partea lui. Un asasin care reușește trebuie să aibă noroc.

— N-ai să îndrăznești!

— Ți-am povestit doar un roman de-al lui Goldthorb

— Nu există un asemenea autor - bâigui domnul K. Numele e absurd.

— Din cauză că scria în Entrenationo...

— Ești căutat de poliție. Ai face mai bine să dispari cât mai repede!

— N-au nicio fotografie a mea, iar semnalmentele lin ziar sunt greșite - zise D., apoi adăugă, pe un ton blajin s-o dac-aș putea” să te arunc în gaura liftului! Pentru ca pedeapsa să fie pe măsura crimei!...

Deodată, liftul începu să urce. Domnul K. exclamă, triumfător:

— Vezi? Ai face mai bine să dispari cât mai repede! Gâfâind, liftul trecut încet de etajul al doilea, unde se afla redacția revistei „Igienă mintală”.

— În locul dumitale, mi-aș ține gura - spuse D. Ai citit, cred în ziar despre revolver...

— Nu de mine trebuie să te temi, eu nu-ți vreau răul, ci de domnișoara Carpenter, sau de doctorul Bellows...

Nu avu răgazul să-și termine fraza: liftul se opri, iar doctorul Bellows le ieși în întâmpinare din marea sală de așteptare. O femeie trecută, în rochie de mătase cafenie, se urcă în lift fluturând o mână încărcată cu bijuterii grele și rostind un cuvânt misterios, care suna cam ca: „N «gă”. Doctorul Bellows spuse: „Bona nuche, bona nuche”, zâmbindu-le fericit.

Domnul K. îl fulgeră cu privirea, fără să scoată o vorbă i D. Își ținea mâna în buzunar. Dar doctorul Bellows nu păru să observe nimic neobișnuit. Le strânse mâinile amândurora și spuse:

— Socot că am dreptul să adresez câteva cuvinte în englezește unui nou elev... Și adăugă, ușor nedumerit: Ești, desigur, lin nou elev, deși am impresia că te cunosc...

— Vă întrebați unde mi-e mustața?

— A, da, firește, asta era!

— M-am gândit că la o limbă nouă se cere o înfățișare nouă. Ați citit, cumva, ziarele de seară?

— Nu, și te rog din suflet să nu-mi povestești nimic. Nu citesc niciodată ziarele. Prefer să citesc o bună revistă săptămânală, care triază faptele reale, despărțindu-le de zvonurile false. Într-o astfel de revistă găsești toate știrile importante. Și mult mai puține motive de întristare.

— Ea idee admirabilă.

— Ți-o recomand și dumitale. Miss Carpenter, secretara mea. O cunoști, a adoptat-o, și de-atunci încoace e mult mai fericită

— E o idee care ne poate face pe toți fericiți - zise D. Băgă de seamă că domnul K. dispăruse, așa că se grăbi să adauge:

— Trebuie neapărat să vorbesc despre asta cu domnișoara Carpenter.

— O găsești la bufet, împarte cafeaua. La seratele noastre, regulile sunt ceva mai puțin stricto. Sperăm ca oamenii să vorbească Entrenationo pe cât posibil, dar principalul este să fim împreună.

Îl conduse pe D. în sala de așteptare. Pe tejghea se afla un ibric enorm și câteva tăvi cu fursecuri. Domnișoara Carpenter îi făcu semn cu mâna prin aburii de deasupra ibricului i era îmbrăcată în aceiași

jachetă albastră cu picățele

— Bona nuche - îi strigă ea. Bona nuche!

O duzină de fețe se întoarseră să-l privească: laolaltă făceau efectul unei planșe dintr-o enciclopedie pentru copii, în care sunt arătate toate rasele din lume. Erau acolo mulți orientali, cu ochelari pe nas.

Domnul K. ținea în mână un fursec încă neatins.

— Dă-mi voie să ți-l prezint pe siamezul nostru zise doctorul Bellows și-l împinse ușurel pe D. spre peretele din fundul încăperii.

— Hi es mister D... Doctor Li.

Doctorul Li îi aruncă o privire prin sticlele groase, impenetrabile, ale ochelarilor săi:

12 (5

— Bona nuche.

— Bona nuche - zise și D.

Conversația se desfășura spasmodic printre fotoliile capitonate: dialoguri anemice se înfripau pe la colțuri, pentru a sei Unge apoi din lipsă de combustibil. Domnișoara Carpenter turna de zor cafea iar domnul K. se zgâia la iursecul lui. Aidoma zeului Amor, doctorul Bellows își plimba de colo până colo părul alb și lins, fața nobilă și emaciată.

— Ce idealist! exclamă D. i

— Qua?

Scuzați-mă, dar sunt un elev nou. Încă nu prea pot vorbi în Entrenationo.

— Qua? repetă doctorul Li, cu asprime în glas.

Îl „cerceta pe D. prin lentilele-i groase ca niște hublouri, de parcă l-ar fi suspectat de vreo grosolănie. Domnul K. Începu să lunece spre ușă, cu fursecul în mână.

— Paria Entrenationo - tună doctorul Li.

— Paria Anglis.

— No - zise doctorul Li, cu hotărâre și mânie în

glas. No paria.

— Regret. Un moniento - spuse D. și, străbătând repede încăperea, îl apucă pe domnul K. de braț: Nu se face să plecăm așa repede, ar părea suspect.

— Lasă-mă să plec! bâigui domnul K. Te implor! Nu știu nimic. Nu mă simt bine de loc!

Doctorul Bellows reapăru.

— Cum te-ai înțeles cu doctorul Li? E un om foarte influent. Profesor la Universitatea Chulalankarana. Îmi dă mari speranțe în ce privește Siamul.

— Conversația cu el mi s-a părut cam dificilă - răspunse D. Am impresia că nu vorbește engleza.

Continua să-l țină de braț pe domnul K.

— A, nu, o vorbește la perfecție - protestă domnul Bellows. Dar consideră, pe bună dreptate, de altfel, că n-are sens să înveți Entrenationo decât ca să poți, ajunge să vorbești în această limbă. Aidoma atâtor orientali, e intransigent.

Se uitară toți trei la doctorul Li, care stătea cu ochii pe Jumătate închiși, pe un fel de insulă a tăcerii. Doctorul Bellows porni într-acolo și începu să discute cu însuflețire în Entrenationo. Tăcerea se răspândi de jur-împrejur: era un privilegiu să-l asculți vorbind în această limbă pe însuși învontaiorul ei. Doctorul Bellows făcea impresia că luneca rapid, ca un patinator, printre subtilitățile limbii sal Domnul K. spuse, precipitat:

— Nu mai pot să suport! Ce vrei de la mine

— Puțină dreptate - răspunse D. cu blândețe.

Nu simțea pic de milă: mediul bizar în care se aflau înconjurați de cafele și fursecuri, de femei ofilite, în toalete de seară demodate și prea puțin purtate, și de orientali ce-și ascundeau îndărătul ochelarilor viclenia și abilitatea negustorească - nu făcea decât

să-l îndepărteze și mai mult pe domnul K. de categoria oamenilor care suferă și merită simpatie.

Doctorul Bellows se întoarce lângă ei, spunând:

— Doctorul Li m-a rugat să-ți transmit că ar fi încântat să se întâlnească din nou cu dumneata, după ce vei fi căpătat ceva mai multe cunoștințe de Entrenationo. Și adăugă, cu un zâmbet vag: Ce tărie de caracter! O asemenea credință n-am mai întâlnit...

— Domnul K. și cu mine - zise D. - ne gândeam eu părere de rău că e timpul să plecăm.

— Așa de curând? O, și eu care doream să te prezint unei doamne din România! Acea care vorbește cu doctorul Li.

Doctorul Bellows le trimise un surâs, de-a curmezișul încăperii, ca și cum ar fi fost vorba de o tânără pereche, a cărei idilă sfioasă ținea s-o încurajeze și s-o patroneze.

— Iată un exemplu viu al țelului pe care-l urmăresc i comuniune, în loc de neînțelegere și conflicte...

D. se gândi că era puțin probabil ca România și Siamul să ajungă vreodată la un conflict grav... Dar doctorul Bellows se depărtase din nou, pentru a făuri relații între țările cele mai disparate, iar domnișoara Carpenter stătea lângă ibric și ambea întruna.

— E timpul să plecăm - zise D.

— Nu mă mișc de-aici. Trebuie s-o conduc acasă pe domnișoara Carpenter.

— Am timp să aștept - spuse D.

Se duse la fereastră și privi în jos; autobuzele treceau locot pe Oxford Street, aidoma unor cărăbuși gigantici.

De-a curmezișul ultimului etaj al clădirii de peste drum, un ecran luminos debita lent, literă cu literă, ultimele știri. Un meci care se terminase cu scorul de

2 la 1. Undeva, departe, pe trotuar, un minuscule detașament de poliție se îndrepta în șir indian spre strada Marlborough. Ce-avea să nu

14*

peste? Știrile se înlocuiau una pe alta: „Se anunță 6 nouă ofensivă... fi.000 de refugiați... patru bombardamente aeriene...” Era ca o serie de semnale primite din propria lui patrie: „Ce cauți aici? De ce-ți pierzi vremea? Când ai de gând să te-ntorci?”

I se făcu dor parcă de pulberea exploziilor, de vuietul aeroplanelor. Trebuie să-ți iubești patria pentru ceva – fie măcar pentru suferințele și violențele ei. Se întreba dacă L. căzuse la învoială cu lordul Benditch. El, unul, nu mai putea încheia tranzacția: niciun fel de scrisori de acreditare nu i-ar mai folosi în această țară a respectabilității, acum, când era căutat de poliție sub bănuiala de a fi săvârșit o crimă. Și-o închipui pe fetiță urlând la fereastră și zgâriind vopseaua cu unghiile, înainte de a plonja în ceață și de a cădea, zdrobită, pe trotuar: mii de copii avuseseră o soartă asemănătoare. Era ca și cum, prin moarte, se naturalizase, devenind compatrioata lui. Domeniul lui era moartea: îi putea iubi pe morii și pe muribunzi, în mai mare măsură decât pe cei vii. Doctorul Bellows. domnișoara Carpenter erau pentru el niște ființe ireale din pricina vieții fără riscuri în care se complăceau. Ar fi treimii să moară, ca să-i poată lua în serios.

Se depărta de fereastră și veni lângă miss Cai pontei:

— E pe-aici vreun telefon pe care l-aș putea folosi?

— Sigur că da: în biroul doctorului Bellows.

— Am auzit că domnul K. vă va conduce acasă.

— O, ce drăguț din partea dumitale, domnule K!

Dar nuc nevoie să te deranjezi. Morden 1 e atât de departe!

— Nu-i niciun deranj - bâigui domnul K.

Încă mai ținea în mână fursecul acela - ca pe o plăcuță, grație căreia îi putea fi identificat cadavrul.

D. deschise ușa biroului, dar trebui să-și ceară numaidecât scuze. Un bărbat de vârstă mijlocie, cu un craniu pleșuv, teutonic, ședea pe biroul doctorului Bellows, lângă o fată slăbănoagă. În încăpere plutea un vag miros de ceapă - unul din-trei ei mâncase, pesemne, tocană.

— Vă rog să mă scuzați. Voiam să dau un telefon. Slăbănoaga chicoti; era <piudat de neatrăgătoare, cu cea sui ei brătară, mare cât o ceapă, și cu broșa de la rever, în formă de terrier scoțian

— Nu face nimic t Nu face nimic! spuse neamțul. Hai. Winifred, vino!

— Orătol ia pe: ikria Londrei.

Din pragul ușii. adăugă, cu o plecăciune cam bătoasă:

— Korda.

— Korda?

— În Entrenationo, korda înseamnă inimă.

— A, da, desigur.

— Am o mare pasiune pentru englezoaicele tinere - explică neamțul, cu frânebeță.

— Zău?

Neamțul strângea mâna osoasă a sârmanei Winifred; fata avea dinții stricați și un păr de culoarea șoarecelui: tipul clasic al învățătoarei de țară, care-și petrece toată săptămâna lângă tabla neagră, cu creta în mână, deși copiii se cer mereu până afară și care duminica se plimbă cu câte un câine pe câmpurile lăsate în paragină.

— Au atâta candoare! mai spuse neamțul și,

înclinându-se iar, închise ușa.

D. chemă la telefon locuința lordului Benditch:

— Pot vorbi cu miss Cullen?

— Miss Cullen nu locuiește aici.

Avea noroc: îi răspunsese o femeieș, nu valetul, care i-ar fi putut recunoaște vocea.

— N-o găsesc în cartea de telefon - urmă el. Fii bună și dă mi numărul ei.

— Păi, nu cred că pot face una ca asta.

— Sunt un vechi prieten de-al dumneaei. Am venit în Anglia numai pentru o zi-două...

— Bine, dar...

— Ar fi dezamăgită dacă nu i-aș telefona...

— Bine, dar...

— M-a rugat insistent...

— Mayfair 3012.

D. formă numărul și așteaptă. Era convins că domnișoara Carpenter îl va reține pe domnul K.: știa prea bine că uneori convențiile pot fi mai puternice decât frica, mai ales când frica e încă vagă și neplauzibilă; adevărata frică se învață cu greu.

— Alo, domnișoara Cullen de acasă? i - Nu cred. Așteptați puțin.

Chiar dacă nu putea obține personal comanda aceea de cărbune, trebuia să găsească un mijloc de a-l împiedica pe **h.** s-o obțină. Dacă ar putea măcar dovedi că crima... fusese într-**<** adevăr o crimă...

Deodată auzi glasul Rosei:

— Cine-i la aparat?

— Mă numesc Glover - răspunse el.

— Ce dorești? Nu cunosc niciun Glover.

— Locuiesc în Chester Gardens, nr. 3, la doi pași de ambasadă...

La celălalt capăt al firului să făcu tăcere.

— Desigur, dacă crezi în povestea aia... cu

sinuciderea în doi... poți trimite chiar astă-seară poliția... Sau dacă crezi că nu sunt cu adevărat D.

Rose nu răspunse; pusese, cumva, receptorul în furcă?

— Fetița a fost în mod ăâgur omorâtă. Ingenioasă - crimă, nu-i așa?

Rose spuse brusc, pe un ton furios;

— Astă-i tot ce te doare?

— Sunt **hotărât** să-l ucid pe făptaș... oricine ar fi! Încă nu sunt sigur... Trebuie să-l găesc pe vinovat. Nu-mi pot îngădui să omor două persoane...

— Ești nebun! De ce nu pleci de-aici, de ce nu te-ntorci acasă?

— Probabil că m-ar împuşca. Nu că m-aş teme, dar n-aş vrea ca L...

— Te-ai trezit prea târziu. Au şi semnat contractul.

— Mă temeam eu!... Ai idee care sunt termenii contractului? Nu pricep cum de speră să poată scoate cărbunii din porturi. Există un tratat de neutralitate.

— O să-l întreb pe Furt.

— Şi el a semnat?

— Da, a semnat.

Cineva începu din nou să cânte, acompanindu-se la pian - cântecul părea să fie în Eritemationo: cuvântul korda revenea mereu.

— N-avea încotro - zise Rose, scuzându-l pe Forbes. După ce semnaseră toţi ceilalţi... toţi acţionarii...

— Înţeleg.

Simţea împunsătura unei gelozii ciudate la ghidul că ea îi lua apărarea lui Forbes. Era o senzaţie dureroasă, ca aceea pe care-o încerci când începe să ți se dezmoştească o mână degerată.

Nu o iubea pe Rose - era incapabil să mai

iubească o ființă vie - totuși împunsătura era reală...

— De unde telefonezi? îl întrebă ea. Aud tot felul de zgomote ciudate...

— Sunt la o serată, cel puțin așa o numesc organizatorii ei, de la școala de Entrenationo.

— Nebun mai ești! exclamă ea, deznădăjduită. Ku-ți dai seama că s-a emis un mandat împotriva dumitale? împotrivire față de organele poliției, pașaport fals și Dumnezeu știe ce alte acuzații!

— Am impresia că aici sunt la adăpost. Suntem tratați cu fursecuri...

— De ce ești atât de nesăbuit? Ești destul de matur, nu-i așa, ca să-ți poți purta singur de grijă!

— N-ai vrea să afli de la Forbes... ce te-am rugat?

— Sper că nu vorbeai serios adineaori, când spuneai că vrei să ucizi...

— Ba da, cât se poate de serios.

— Va să zică, o iubeai pe scârba aia mică?!

Vocea țâșni cu furie din aparatul de ebonită, ca și cum Ro se ar fi stat lângă D., acuzatoare.

— Nu - răspunse el. N-o iubeam mai mult decât pe ceilalți copii. Astăzi au avut ioc patru bombardamente. Cred că au ucis pe puțin cincizici de copii, în afară de ea... Trebuie, totuși, să plătească pentru asta!

Deodată își dădu seama cât de absurd era totul. Era un agent secret, trimis să încheie o importantă tranzacție pentru o cantitate de cărbuni de care atârna, poate, soarta țării sale. Rose era o fată tânără, fiica unui aristocrat căruia el îi solicita cărbuni, și în același timp logodnica probabilă a unui anume domn Forbes, care, la rândul-i, controla mai multe mine și care întreținea o amantă în Shepherd's Market (fapt fără legătură cu ceea ce-l interesa pe D.). O fetiță fusese omorâtă de către administratoarea hotelului

sau de către domnul K., probabil din ordinul rebelilor, cu toate că se afla în slujba propriei lui tabere. Aceasta era situația, o situație strategică, politică și... criminală. Și totuși, acum, D. și Rose își vorbeau, prin telefon, ca două ființe umane stăpânite de gelozie, ca și cum s-ar fi iubit, ca și cum s-ar fi mișcat într-o lume pașnică și ar fi avut tot timpul înaintea lor.

— Nu te cred! spuse ea. Sunt sigură c-ai iubit-o!

— Mi se pare că avea numai paisprezece ani...

— Păi, ai ajuns la o vârstă când bărbații se cam dau în vând după fete...

— Nu-i adevărat!

— Să știi însă că în țara asta nu poți face așa ce vama refer la omoruri. Nu pricepi? Au să te spân/ure! Numai Irlandezii fac asemenea lucruri, și sfârșesc totdeauna m și roan.g.

— Bine, bine...

— Dumnezeuule, ușa a fost tot timpul deschisă i exclamă ea Apoi, după câteva clipe de tăcere: Probabil că te am dat de gol Dac-au citit ziarul, nu se poate să nu fi ghicit. Probabil că Scotland Yard-ul ne ascultă în clipa de față. Or fi telefonat la 999, de la aparatul de jos.

— Cine să fi telefonat?

— A, o prietenă a mea, sau camerista. Nu mai poți avea încredere în nimeni. Pleacă repede de-acolo, oriunde-ai fi I

— Da, e timpul s-o șterg. Bona nuche. 1

— Ce naiba mai e și asta?

— Eritemationo - răspunse el și puse receptorul în furcă. Desckizând ușa ce dădea spre sala de așteptare, văzu ceva mai puțini oameni; fursecurile erau, de asemenea, mai puține, iar cafeaua se răcea în ibric. Domnul K. stătea rezemat de tejghea, prins zdravăn în plasa verbală a domnișoarei Carpenter.

Când D. se îndreptă spre el, domnul K. se fâstâci: nu părea de loc să fie tipul de om pe care-ți vine să-l omori. Totuși era un trădător și cineva trebuia să moară!

Domnul K. era pentru D. ținta cea mai ușoară: chiar dacă lichidarea lui ar fi fost, poate, un gest nesportiv, ca au și constituit în orice caz un avertisment pentru ceilalți trădători⁵ îi spuse așadar domnișoarei Carpenter:

— Îmi pare rău, dar trebuie să ți-i răpesc pe însoțitorul dumiâale.

Acum nu mai putea da înapoi.

— Nu plec de-aici 1 protestă domnul K., iar domnișoara Carpenter făcu o mutră încântată și începu să se joace cu unui din ciucurii jachetei de lână.

— E ceva deosebit de important - urmă D. Miminteri nu ți l-aș răpi.

— Nu văd ce-ar putea fi atât de important - zise domnișoara Carpenter pe un ton glumeț.

— Am trecut pe la ambasada mea - începu D. să-i explice. (Imaginația i se dezvălănuise acum, când nu se mai temea de „e nimeni: era rândul lui să se facă temut, și simțea bucura clocotind în el ca un hohot de râs). Am discutat despre posibilitatea înființării unui centru Entrenationo în țara noastră-Cum așa? în plin război se amestecă în vorbă doctor. i Bellows, care tocmai apăruse la bufet, însoțit de o femeie ian de vârstă mijlocie, cu părul negru și îmbrăcată într-o r. oehle de creion roz.

Ochii lui blajini străluceau de emoție.

— N-are niciun rost să luptăm pentru o anumită civilizație, dacă nu-i menținem valorile în spatele frontului - răspunse D., îngrozit de propria lui volubilitate și împuns totodată de o vagă părere de

rău, la gândul că trezise asemenea speranțe extravagante lângă ibricul cu cafea rece din această încăpere mizeră

Bătrânul liberal rosti, cu ochii plini de lacrimi:

Prin urmare, s-ar putea să iasă totuși ceva bun din tot zbuciumul acesta?!

— Înțelegeți, deci. că eu și compatriotul meu aci de față trebuie să plecăm grabnic.

Era o poveste fantastică, dar unui om care speră, nicio poveste nu i se pare neverosimilă... Toți oamenii adunați în această încăpere trăiau într-o atmosferă ireală, în așteptarea unor miracole, ca într-un turn de fildeș suspendat deasupra Oxford Street-ului.

— Azi-dimineață, când m-am trezit, nu mi-aș fi închipuit așa ceva - spuse doctorul Bellows. După atâția ani... aceasta este adevărata mea zi de naștere, ca să folosesc o imagine a uneia dintre poetesele noastre.

Și-i strânse mâna lui D., sub privirile tuturor, iar domnișoara Carpenter își șterse colțurile ochilor.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți! mai zise doctorul Bellows.

Domnul K. repeta într-una:

— Nu vreau să plec, nu vreau să plec!

Dar nimeni nu-l lua în seamă în mijlocul aclamațiilor generale, se pomeni împins alături de D... spre ascensor, de către cucoana în rochie de creton.

De frică, uită cu totul de englezească lui și începu să-i implore într-o limbă pe care numai D. O putea înțelege. Arăta groaznic, zdrobit... încercă apoi să spună ceva, orice, în Entrenationo:

— Mi korda, mi liorda... Buzele i-erău albe.

Nimeni altcineva nu mai vorbea acum în Entrenationo, așa că se pomeniră amândoi în liftul care cobora. Întâi dispăru fața doctorului Bellows,

apoi nasturii hainei sale și ghetetele – căci purta ghete!

— N-ai ce să-mi faci, n-ai ce să-mi faci! gemu domnul K.

— N-ai de ce să te temi, dacă n-ai niciun amestec în asasinarea fetei – îi răspunse D. Stai lângă mine, nu uita că am un revolver!

Porniră cot la cot pe Oxford Street. Deodată, domnul K. se feri în lături, și un trecător se strecură între ei. Erau despărțiți de mulțimea celor ce căscau ochii la vitrine. Domnul K. Începu să alerge pe trotuar, în zigzag. Deși mic de stat și sprinten de felul lui, era miop și se tot ciocnea de trecători, dar își urma drumul fără să se scuze. D. îl lăsă în voie, n-avea niciun rost să-l urmărească prin mulțime. Chemă un taxi și-i spuse șeferului:

— Mergi cât mai încet cu putință. Undeva, în față, e uh prieten beat; l-am pierdut în mulțime. Trebuie să-l iau pe sus înainte să dea de vreun bucluc.

Prin fereastra mașinii îl putu supraveghea pe domnul K. J acesta părea zdrobit de atâta alergătură. „Cu atât mai bine” – își spuse D. Domnul K. sărea de la dreapta la stânga, și iar înapoi. Trecătorii se întorceau holbându-se la el. O femeie îl apostrofă:

— Ar trebui să-ți fie rușine! Iar un trecător spuse:

— Nici nu știam că berea noastră e așa de tare! Ochelarii cu rame de oțel îi alunecaseră până la jumătatea nasului. Din când în când se uita înapoi; umbrela i se încurca între picioarele trecătorilor; un copil începu să țipe văzându-i ochii înroșiți și speriați. Făcea, într-adevăr, senzație. La colțul străzii South Audley se ciocni nas în nas cu un polițist.

— Hei! îl dojeni acesta cu destulă blândețe. Unde te trezești?

Domnul K. se zgâi la el, cu niște ochi care nu vedeau mai nimic fără ochelari.

- Hai, du-te liniștit acasă - îl îndemnă polițistul.
- Nu! Nu! izbucni domnul K.
- Vâră-ți capul sub robinet și culcă-te!
- Nu

Domnul K. se aplecă brusc și se repezi cu capul spre tecele polițistului, dar o mână mare și indulgentă îl opri i

- Vrei să te duc la comisariat?

În jurul lor se strânsese o mică mulțime. Un individ cu pălărie neagră răcni, cu o voce cavernoasă:

— N-ai niciun motiv să te legi de el, omul acesta-ți-a făcut niciun răul

- L: am spus numai... - începu polițistul

— Lasă c-am auzit cu ce i-ai spus - îl întrerupse individul Pe ce temei vrei să-l...

Ik-al și scandalagiu - zise polițistul. Domnul K. asculta, cu o expresie de speranță pe tața-i năii-A nu mai părea de loc un scandalagiu.

Absurd! exclamă individul. N-a făcut nimic. Sunt dispus să-i fiu martor...

1 „i te uită! izbucni polițistul, indignat. Ce atâta tarabe. i 7 1 am spus doar să se ducă acasă să se culce.

- Ai insinuat c-ar fi beat.

- Păi chi are beat!

- Dovedește-o!

- Dar ce te privește pe dumneata?

— Se pretinde că trăim într-o țară liberă. Poli tis tu! rosti, cu un glas plângăreț:

Aș vrea să știu. cu ce-am greșit eu? Individul cu pălărie neagră scoase din buzunar o carte de vizită și-i spuse domnului K:

— Dacă dorești să-l dai în judecată pe acest polițist pentru calomnie, sunt dispus să depun ca martor.

Domnul K ținea în mână cartea de vizită cu un aer năuc, de parcă n-ar fi înțeles nimic. Deodată polițistul își ridică-brațele deasupra capului și strigă către mulțime:

— Hai. circulați I

— Nu cumva! zise individul. Sunteți cu toții martori.

— O să mă faci să-mi pierd răbdarea - spuse, cu glas tremurător, polițistul. Te previn, domnule...

— Mă previi? Pentru ce, mă rog? Explică-te!

— Încercare de a împiedica un polițist să-și facă datoria.

— Datoria?! îl îngână individul, sarcastic.

— Bine, dar eu sunt beat **f** exclamă domnul K. rugător. Sunt un scandalagiu!

Trecătorii izbucniră în râs.

Polițistul se întoarse spre domnul K.

— Iar începi?! Cazul dumitale nu ne interesează.

— Ba pardon 1 Ne interesează - protestă individul. Pe fața polițistului se zugrăvi o suferință cumplită.

— De ce nu te urci într-un taxi, ca să te-ntorci liniștit acasă? îi întrebă el pe domnul K.

13 G

— Da, da, asta o să fac - răspunse domnul Kr

— Taxi!

Taxiul se opri în dreptul domnului K., iar acesta apucă, ricit, clanța și deschise portiera.

— Intră - îi spuse D., zâmbindu-i

— Și acum, ce poștești de la mine, domnule... cum te-o fi chemând? isc adresă polițistul individului cu pălărie neagră.

Numele, meu este Hogpit.

— Ajunge cu gluma **t** se burzului polițistul. Dându-se înapoi pe trotuar, domnul K. miorlăi:

Nu vreau taxiul ăsta I Nu mă urc în el!

— Mă numesc efectiv Hogpit – spuse individul.

Și cum câțiva trecători începură să râdă. adăugă, cu mânie:

— Nu-i mai caraghios decât Swinbume. 1 Domnul K. se zbătea să-și facă loc prin mulțime.

— Dumnezeu! exclamă polițistul. Iarăși dumneata?!

— În taxiul ăsta e cineva – explică domnul K.D. coborî din mașină și spuse:

— E-n regulă, domnule sergent. Dumnealui mi-e prieten. E beat. săracul. L-am pierdut pe drum, lângă „Carpenters* Arms”.

Și spunând acestea, îl apucă zdravăn de braț pe domnul K. și-l trase înapoi spre taxi.

— O să mă omoare! strigă domnul K. și încercă să se trântască pe trotuar

Fii bun, domnule sergent, și dă-mi o mână de ajutor – puse D. Am eu grijă să nu mai facă scandal.

— De acord, domnule. Sunt bucuros că mă scăpați de el! Și, aplecându-se, îl luă pe sus ca pe-un prunc și-l depuse

În interiorul taxiului.

Domnul I < gemu, cu glas stins:

— Vă repet că m-a urmărit... Individul cu numele de Hogpit zise:

— Cu ce drept procedezi astfel, domnule sergent? Doar ai auzit ce-a spus! De unde știi că nu spune adevărul?

Polițistul trânti portiera” și se întoarse cu fața spre domnul Hogpit:

Literal. Hogpit înseamnă în engleză „groapă de porci”. Swinburno – numplo linul cunoscut poet englez din sec. al XIX-ina – are o etimologie similară.

— Pentru că știu să judec... Și acum, ce-ar fi să

pleci și dumneata, liniștit, acasă?...

Taxiul se urni. Trecătorii se dădură înapoi, gesticulând.

— N-ai reușit decât să te faci de râs – îi zise D. lui K.

— O să sparg geamul! O să țip!

— Dacă mă silești, o să fac uz de revolver – murmură D., ea și cum i-ar fi destăinuit un secret.

— N-ai să îndrăznești! N-ai putea să scapi!

— E unul din argumentele folosite în romane, dar nu mai are nicio valoare în zilele noastre. Ne aflăm în război și e puțin probabil că vreunul din noi va scăpa, cum zici, pentru multă vreme.

— Ce-ai de gând?

— Să te duc la mine acasă, ca să stăm de vorbă.

— Ce-înțelegi prin „acasă”?

D nu-i mai răspunse. Taxiul traversă încet parcul: lângă Marble Arch, obișnuiții oratori, cocoțați pe câte o ladă, vorbi au în vântul rece, cu gulerele pardesiilor ridicate peste mărul lui Adam.

De-a lungul drumului, o mulțime de filfizoni așteptau. În mașini, să agațe fete, iar în umbră stăteau la pândă, zadarnic, prostituatele ieftine: șantajști de profesie țineau sub ochi iarba înaltă în care se săvârșeau, pe tăcute, păcate lipsite de satisfacții

Teoretic. În acest oraș domnea pacea. Pe un atîș se putea citi: „Senzaționala tragedie din Bloomsbury”.

II

Domnul K. nu mai avea putere să lupte. Se-dădu jos din taxi fără să scoată o vorbă și cobori treptele ce duceau spre subsol D aprinse lumina în dormitorul-salonaș. apoi gazul din sobă în timp ce stătea aplecat peste chibritul aprins, se întreba dacă va săvârși aieveya o crimă. Oricine ar fi fost această domnișoară Glover, nu prea avea noroc. Locuințele oamenilor au

un soi de inocență. Când fațada unei case bombardate se prăbușește, dezvăluindu-ți un pat de fier, câteva scaune, un tablou oribil și o oală de noapte, ai senzația că asisti la un viol; a pătrunde în locuința unui necunoscut echivalează cu o siluire. Dar dușmanul te obligă totdeauna să-i imiți metodele, să arunci aceleași bombe, să distrugi aceleași vieți.

D. se întoarce furios spre domnul K.

— Singur ți-ai căutat-o!

Domnul K. se trase spre divan și se așază. Deasupra capului lui se afla o policioară cu câteva cărți legate în marochin moale - biblioteca sumară a unei femei pioase".

— Îți jur căv n-am fost acolo în clipa aceea! zise domnul K".

— N-ai să negi însă că ai încercat, împreună cu dumneaei, să-mi furi hârtiile?

— Fusesseși destituit.

— Mi-ai mai spus asta - mârâi D „apropiindu-se de el. Sosise momentul să-l palmuiască, să se dezlănțuie: îi arătaseră, deunăzi, cum se bate un om. Dar simți că nu-i în stare: a-l atinge pe domnul K. Însemna a stabili o relație între ei... Buzele îi tremurau de scârbă, când spuse:

— Singura dumitale șansă de a ieși viu de-aici este să fii sincer v-au cumpărat pe amândoi, nu-i așa?

Domnului K. îi căzură pe divan ochelarii; începu să-i caute orbește, pipăind cuvertura artistic brodată. Apoi spuse:

— De unde puteam ști noi că nu ai fost cumpărat chiar dumneata?

— N-aveați cum să știți, așa-i?

— Dacă ar fi avut încredere în dumneata, nu ne-ar mai fi angajat pe noi...

D îl asculta cu mâna pe revolver. Când ești și

judecător, jurat - ba chiar și procuror - trebuie să-i acorzi acuzalui toate șansele: trebuie să fii echitabil, chiar dacă toată mea ar fi pornită împotriva lui.

— Continuă! îi spuse.

Domnul K. prinse curaj. Ridică privirea, încercând să-și neentreze ochii înroșiți. Se strădui chiar să zâmbească, mișdu-și mușchii faciali.

— Și apoi, trebuie să recunoști și dumneata că te purtai cam ciudat. De unde puteam ști că n-ai fi în stare să te vinzi, la un preț convenabil?

— Adevărat.

— Fiecare trebuie să-și vadă de propriile lui interese. Dacă te-ai fi vândut... noi nu ne-am fi ales cu nimic.

Era o viziune destul de oribilă asupra depravării omeneshi. Domnul K... fusese mai ușor de suportat când era speriat, pl spinarea încovoiată... Acum își recăpătase curajul.

— Nu-i plăcut să rămâi de căruță. La urma urmei, nu mai e nicio speranță...

— Nicio speranță?

N-ai decât să citești ziarele de astă-seară. Am fost tn-irinți. Doar știi și dumneata câți dintre miniștrii noștri au trecut de partea cealaltă. Și n-au făcut-o pe gratis, firește...

[Domnul K. Își regăsi ochelarii și se așează comod pe divan. Frica îl părăsise aproape cu totul. Avea arrul unui bătrânel pișicher și sprintar.

— Mi-am spus că, mai devreme sau mai târziu, tot acolo o să ajungem.

Te sfătuiesc să nu-mi ascunzi nimic. Dacă sperî și dumneata un procent, n-ai să-l capeți. N4 ci măcar dacă eu aş fi de acord...

Nu cumva ai făcut prostia să te vinzi pe veresie?

— Doar nu erau să ofere bani., unuia ca mine... li.

nu știa ce să creadă.

— Vrei să spui că n-ai primit nimic în schimb? întrebă ici. neîncrezător.

Am primit doar o hârtie, semnată de L.

Nu mi-aș fi închipuit că ești atât de neghiob. Dacă n-aveai nevoie de altceva decât de promisuni. Ți-am fi putut oferi și noi destule...

Nu e vorba de promisiuni, ci de o numire, semnată de către rector. După cum știi, 1\ este rector acum. Pe vremea dumitale încă nu era.

Domnul K. Își recăpătase aplombul.

— Ce fel de rector?

— Rector al Universității, firește. Iar eu am fost numit profesor la o facultate. Mă pot întoarce în patrie.

D. izbucni, fără să vrea. În răs, deși-i era scârbă; așadar, așa va arăta civilizația de mâine, cărturarii viitorului!...

— E reconfortant gândul că, ucigându-te, îl ucid pe profesorul K...

Avu o viziune oribilă a unei lumi întregi de poeți. muzicieni, savanți și artiști cu ochii înroșiți înapoia unor ochelari cu rame de oțel și cu creierii îmbâcsiți de apostazie! supraviețuind unei lumi străvechi și epuizate, ei încercau să dea tineretului lecții utile de trădare și servilism.

— Mă-ntreb pe cine-au să numească în locul dumitale - zise D... scoțând din buzunar revolverul...

Știa însă. că aveau de unde alege.

— Nu te juca așa cu revpherul! E periculoși

— Dacă ai fi în țară, ai fi judecat de un tribunal militar și condamnat la moarte. Ce te face să crezi că, fiind aici, vei putea să scapi?

— Glumești - bâigui domnul K., încercând să râdă. D. deschise încărcătorul snu avea decât două

cartușe. Domnul K. exclamă, patetic:

— Spuneai că dacă n-am niciun amestec în moartea fetei, n-o să pătesc nimic...

— Da! Ei, și ce-i cu asta? Trase la loc piedica.

— N-am omorât-o eu! N-am făcut altceva decât că i-am telefonat Mariei...

— Maria? A, da, administratoarea hotelului. Continuă!

— L. m-a pus să-i telefonez. M-a sunat de la ambasadă și mi-a zis: „Spune-i că-i cer să facă tot ce se poate”.

— Și pretinzi că nu știai ce-nseamnă asta?

— Nu știam precis. Cum aș fi putut să știu? Știam doar că ea avea un plan... menit să ducă la expulzarea dumei. În orice caz, nu se gândea că moartea fetei ar putea trece drept un asasinat. Abia când poliția a descoperit jurnalul ținut de fetiță... și-a dat seama că totul se brodește perfect. Jurnalul pomenea de promisiunea dumei de-a o scoate de la hotel.

— Știi o mulțime de lucruri.

— Maria mi-a povestit... după aceea. A avut un fel de revelație. La început, intenționase să însceneze doar o mică hoție. Dar fetița a fost... obraznică. „La s-o bag în sperieți puțin” – s-a gândit Maria, dar pe urmă s-a înfuriat de-a bi-nelea. Știi că se aprinde repede, și nu se poate stăpâni. Dar de loc!

Domnul K. se sili din nou să surâdă, apoi urmă:

— E vorba de-o fetiță ca atâtea altele. La noi, mor cu miile. În fiecare zi. Așa-i în război!

Expresia feței lui D. îl făcu să adauge, cam precipitat:

— Asta a fost argumentul Mariei.

— Dar dumneata ce i-ai răspuns?

— Eu am fost contra.

— Înainte, sau după?

— Da, adică nu... vreau să spun: după ce, m-am văzut din nou cu Maria...

— Povestea asta nu stă în picioare. Știai de la început ce-o să se întâmple.

— Jur că n-am fost de față...

14!

A, le cred. N-ai fi avut curajul. I-ai lăsat ei treaba asta...

— E i trebuie să-i ceri socoteală!

— Am o prejudecată, care-mi interzice să omor o femeie. Dar îți garantez că va suferi și ea, când vei fi găsit mort... Sunt convins c-o să se frământa, c-o să stea cu urechea la pândă după zgomote... Și apoi n-am decât două cartușe, și nu știu de unde mi-aș putea procura altele...

Trase din nou piedica revolverului.

— Ne aflăm în Anglia! miorlăi omulețul, ca și cum ar fi vrut să se convingă pe sine.

Deodată se ridică și răsturnă o carte de pe policioară; cartea căzu deschisă pe divan: era o culegere de imnuri pioase, cu „Dumnezeu” tipărit cu majuscule. Da, firește, se aflau în Anglia - Anglia era divanul acesta, coșul acesta pentru hârtii învelit în creton cu motive florale, pernele acestea și harta Speed, 1 înrămată... Atmosfera asta străină îl trăgea parcă de mânecă pe D., îndemnându-l să renunțe.

— Dă-te jos de pe divan! urlă el furios. Domnul K. se ridică, tremurând:

— Lasă-mă să plec...

Anii de studiu academic pot face din cineva un bun judecător, dar nu și un călău priceput.

— De ce nu-l pedepsești pe L? îl imploră domnul K.

— Mă răfuiesc eu și cu el într-o bună zi! Dar el nu-i dintr-ai noștri.

Deosebirea era reală: nu puteai simți aceeași furie împotriva unei piese de muzeu...

Domnul K. Își întinse rugător mâinile pătate de cerneală:

— Dac-ai ști ce viață am dus, nu m-ai mai condamna! Când mă gândesc că unii scriu cărți întregi despre sclavie!...

Și izbucni în plâns, dar continuă să vorbească:

— Ți-e milă de ea, când ar trebui să-ți fie milă de mine, da...

— Intră pe ușa aceea!

Baia nu putea fi văzută de afară: n-avea nicio fereastră, ci numai o gaură de ventilație. Mâna care ținea revolverul începu să tremure, la gândul grozăviei iminente. Îl împinseseră de colo până colo ca pe-un pion... Acum îi venise și lui rândul, dar iată. că-l năpădea din nou teama - teama de suferința

John Spood [1552 1620] istoric și cartograf englez, autor a n...

hărți.

altora, de deznădejile lor, de viețile lor. Aidoma unui scriitor, era osândit să-și privească cu simpatie personajele...

— Hai mai repede! îi spuse.

1 Domnul K. Începu să se tragă spre ușă, poticnindu-se.

D. Își scormoni creierii în căutarea unei glume cinice, în genul: „Nu-ți pot oferi un zid de cimitir”... dar se lăsă păgubaș. Nu poți glumi decât pe seama propriei tale morți. Moartea altora e un lucru serios.

— Fetița n-a apucat să trăiască ce-am trăit eu... vreme de cincizeci și cinci de ani. Pe deasupra, mi s-a spus că mai am de trăit numai șase luni și că nu e nicio speranță!...

D. se silea să nu audă. Oricum, nu înțelegea

nimic. îl tot împingea pe domnul K., ținând în silă revolverul.

— Dac-ai ști că nu mai ai de trăit decât șase luni, n-ai prefera să duci o viață ceva mai confortabilă?

Ochelarii îi căzură de pe nas și se sparseră. Suspînând, domnul K. bolborosi ceva, din care nu se înțelegea decât cuvântul „respect”. Apoi rosti, ceva mai clar:

— Totdeauna mi-am dorit ca, într-o bună zi, s-ajung la universitate...

Acum era în baie și se retrăgea spre lavoar, privind năuc în direcția unde presupunea că trebuie să fie D.

— Și deodată doctorul mi-a zis că peste șase luni... Vocea i se frânse într-un urlat de spaimă și de jale, ca un schelălăit. Apoi continuă:

— Să mori înhămat... alături de dobitocul ăla de pe Oxford S, treet... bona matina, bona matina... să stai în frig... cu radiatorul veșnic defect...

Acum aiura, spunea tot ce-i trecea prin minte, ca și cum ar fi simțit că, atâta timp cât vorbea, era în afara oricărui pericol. Dar toate cuvintele ce ieșeau din mintea lui chinută și încrâncenată evocau o singură imagine, oribila imagine a unei odăițe cu radiatorul veșnic rece și cu pereții acoperiți de planșe pe care scria: Un famil. gentilbono...

— ...Bătrânul ăla care umblă tiptil, eu tălpile-i de cauciuc... Gând m-apucă durerile... trebuie să-mi cer scuze în Eritemaționo... altfel mă amendează... îmi taie rația de țigări pe-o săptămână!...

Cu fiecă cuvânt pe care-l rostea, devenea tot mai viu, iar un condamnat nu trebuie să arate așa: dimpotrivă, trebuie să pară mort cu mult înainte de pronunțarea sentinței.

— Gata! Oprește-te! îi strigă D.

Capul domnului K. se răsuci, ca un cap de țestoasă: ochii miopi priveau în altă direcție.

— Sunt, oare, de blamat, pentru c-am vrut să-mi petrec ultimele șase luni de viață acasă... ca profesor...?

D. Închise ochii și apăsă pe trăgaci... împușcătura îl luă prin surprindere, ca și zguduilura puternică a armei. Se auzi un zgomot de sticlă spartă, apoi o sonerie.

Deschise ochii și-și dădu seama că nu nimerise. Oglinda lavoarului era spartă cu o palmă deasupra capului domnului K. Acesta stătea în picioare, clipind din ochi perplex... Se auzeau bătăi în ușă. Un cartuș fusese irosit...

— Să nu te miști! îi porunci D. Și să nu faci zgomot! A doua oară o să nimeresc I și închise ușa în urma lui.

Se regăsi lângă divan, singur, ascultând bătăile în ușă. Dacă era poliția, ce putea face cu unicul cartuș ce-i mai rămăsese? Se așternu din nou liniștea peste tot. Pe divan, cărticica rămăsese deschisă:

Lumina Domnului e-n raza în care fluturașii zboară și-n luminarea care arde în casă noaptea când coboară

Absurdele stihuri i se întipăriră în minte ca într-o bucată de ceară. Pentru el, care nu credea în Dumnezeu, și nici n-avea casă, erau ca incantația unui trib de sălbatici: până și spectatorul cel mai civilizat rămâne impresionat auzind-o-Toc, toc, toc I Apoi încă o dată soneria. Să fie, oare, vreun prieten al locatarei, sau poate chiar locatara însăși? Nu, ea avea desigur o cheie. Trebuie să fie poliția!

Străbătu încet încăperea, cu revolverul în mână. Uitase de revolver, întocmai cum prima oară uitase de brici. Deschise ușa cu sentimentul că-i definitiv

pierdut.

Era Rose.

— Uitasem că ți-am dat adresa - îi spuse el, privind peste umărul ei, ca și cum s-ar fi așteptat să vadă vreun polițist, sau pe Forbes.

— Am venit să-ți comunic ce mi-a spus Furt. A, da, da...

— T N-ai făcut, sper, nimic... nesăbuit?

— Nu...

— Atunci ce-i cu revolverul ăsta?

— Crezusem că s-ar putea să fie poliția.

Intrară în încăpere, îtiehizând ușa în urina lor. D. se uita Spre bale: nu mai era nimic de făcut - acum știa că nu va mai putea să tragă. Putea fi un bun judecător, dar călău nu vă-ți niciodată! Războiul îl înăsprișe, dar nu chiar într-atâta.

D. purta pe grumaz, ca pe-un albatros mort, 1 manuscrisul de la Berna, conferințele despre literatura medievală, „Cântecul lui Ronald”...

— Dragul meu, cum te-ai schimbat! exclamă Rose. Arăți mult mai tânăr...

— Mustața e de vină.

— Desigur. Îți șade foarte bine...

— Ce ți-a spus Furt? o întrerupse D., nerătuai

— Au semnat contractul.

— Bine, dar e contrar înseși legilor voastre!

— N-au semnat contractul nemijlocit cu L... Există totdeauna mijloace de a ocoli legea. Cărbunii vor fi trimiși prin Olanda...

D. avea sentimentul unui eșec total; nu fusese în stare «ici măcar să împuște un trădător!

— Trebuie să pleci - îi spuse ea. Înainte să le găsească poliția.

D. se așează pe divan, cu revolverul atârându-i între genunchi.

— A semnat și Forbes?

— N-ai ce să-i reproșezi. În sinea lui, nu e de acord. D. simți din nou ciudata împunsătură a geloziei.

— De ce-l aperi?

— Pentru că, în felul lui, e un om cinstit. Te poți bizui pe el la greu.

— Mai am un cartuș - zise el gânditor.

— Ce vrei să spui? exclamă Rose, privind speriața revolverul.

— A, nu despre asta e vorba. Mă gândeam la mineri. La syndicate. Dacă ar cunoaște adevărata situație, n-ar putea oare să...

— Ce anume?

— Să facă ceva...

— Ce-ar putea face? Habar n-ai cum stau lucrurile la noi. N-ai văzut cum arată o așezare de mineri, după închiderea minelor. Ai trăit în toiul unei revoluții și-ai auzit prea multe aclamații și urale, sub steaguri fluturânde. Eu am vizitat, împreună cu tatăl meu, o astfel de așezare. Era un voiaj oficial, în care tata însoțea un membru al familiei regale. Te asigur că muncitorii sunt la pământ! v - Și-ți pare rău?

— Bineînțeles că da. Bunicul meu a fost...

— Cunoști pe careva printre muncitorii din satul acela?

— Bătrâna mea doică-i acolo. S-a măritat c-un miner. Dar tatăl meu i-a făcut rost de-o pensie, așa că trăiește ceva mai bine decât mulți alții.

— Orice legătură mi-ar folosi, pentru început.

— Tot nu pricepi. Nu merge să vii acolo cu discursuri. Te-ar băga la închisoare numaidecât Ești urmărit...

— Încă nu mă dau bătut.

— Ascultă, am putea să te scoatem de-aici într-un fel sau altul. Cu bani se obțin multe. Ai putea pleca

dintr-un port mic. să zicem Svvansea...

— Ți-ar conveni? o întrebă el, privind-o cu luare-aminte.

— A, știu ce vrei să spui... Dar mie-mi plac oamenii vii, nu pot iubi un mort sau un bărbat închis în temniță. Dacă ai fi mort, nu te-aș putea iubi nici măcar o lună. Nu-i genul meu. Nu pot rămâne credincioasă unor oameni pe care nu-i văd. Spre deosebire de dumneata...

D. se juca, distrat, cu revolverul.

— Dă-mi-l! îi spuse ea. Nu pot să sufăr...

D. îi înmână revolverul, fără să scoată o vorbă. Era prima dovadă de încredere pe care i-o dădea.

— Dumnezeu! exclamă Rose. Asta-i mirosul pe care-l simțeam! Știam eu că ceva nu-i în regulă. Ai folosit" revolverul L Ai ucis...

— A. nu! Am încercat, ce-i drept, dar nu mi-a mers. Presupun că-s un laș. N-am nimerit decât oglinda - semn rău, nu-i așa?

— Ai tras cu puțin înainte de-am sunat eu? i - Da.

— Am auzit eu ceva, dar am crezut că-i un motor care păcăne.

— Din fericire, aici, la voi, nimeni nu știe prea bine cumi sună cu adevărat o împușcătură.

— Unde-i victima?

— Acolo.

Rose deschise ușa de la baie. Domnul K. stătuse pesemne la pândă, cu urechea lipită de ușă, căci se prăbuși în odaie, pe genunchi.

— Ți-l prezint pe profesorul K. - zise D., morocănos. Domnul K. se rostogoli pe podea, apoi încremeni, cu genunchii sub bărbie.

— A leșinat - spuse D.

Rose se aplecă asupra domnului K., privindu-l cu scârbă:

— Ești sigur că nu l-ai nimerit?
— Absolut sigur.
— Te-ntreb, pentru că... e mort. Oricine-și poate da seama!

III

Îl întinseră cu grijă pe divan; cărticica aceea pioasă era acum lângă urechea domnului K. „Lumina Domnului e-n raza/În care fluturașii zboară...”

Cu dunga aceea roșie, lăsată de ochelari deasupra nasului, arăta din cale-afară de insignifiant.

— Medicul îi dăduse încă șase luni de trăit - zise D. Se temea că moartea îl va surprinde ca profesor de Entrenationo. Era plătit cu doi șilingi pe oră.

— Ce ne facem acum?

— A fost un accident.

— A murit pentru că ai tras în el... Moartea lui poate trece drept un asasinat.

— Din punct de vedere tehnic?

— Da.

— Ea două oară că mi se-ntâmplă. Ca să mai schimb, aș prefera să fiu acuzat de o simplă crimă premeditată...

— Totdeauna glumești când ești direct implicat...
1 - Zău?

Rose părea din nou furioasă. Când se înfuria, era ca un copil care dă din picioare, răzvrătindu-se împotriva autorității și a rațiunii. În asemenea clipe, D. simțea pentru ea o imensă tandrețe: i-ar fi putut fi tată. Oricum, Rose nu-i cerca o dragoste pătimasă.

— Nu sta acolo ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic! Îi spuse ea. Ce ne facem cu el... cu asta?

— M-am gândit bine - îi răspunse el. calm. E sâmbătă seara. Locatara acestui apartament a lăsat un bilețel: „Nu iau lapte până luni”. Asta înseamnă că n-o să se întoarcă până mâine seară, cel mai devreme.

Am, aşadar, un răgaz de douăzeci. şi patru de ore. Crezi c-aş putea s-ajung până mâine dimineată în regiunea minieră, dacă prind un tren chiar acum?

— Te-ar aresta chiar în gară. Eşti urmărit. Şi apoi - adaugă ea, furioasă - e o pierdere de timp. Ți-am mai spus că muncitorii sunt la pământ. Îşi târăsc zilele, atâta tot. M-am năsexat acolo. Cunosc bine locul.

— Merită să încerc.

— Dacă ai fi mort, nu m-aş sinchisi, dar nu pot suporta ideea că fiind viu, ai să mori...

Nu părea să aibă pic de ruşine: acţiona şi vorbea fără nicio reţinere. Îşi aminti cum o văzuse pe peronul învăluit în ceaţă, cu brişele acelea. Era cu neputinţă să n-o iubeşti... într-un fel sau altul. La urma urmelor, aveau ceva comun. Amândoi fuseseră împinşi de colo până colo şi amândoi se revoltau împotriva pasivităţii lor din trecut, cu o violenţă ce nu le stătea, de fapt, în caracter.

— N-are rost să pretinzi, ca-n romane, că o faci pentru mine. Cunosc povestea

— Aş fi în stan de multe pentru dumneata.

— Dumnezeule! Nu te mai prefac. Continuă să fii cinstit. Tocmai de aceea te iubesc. Şi din pricina nevrozei mele - complexul lui Oedip, etcetera...

— Nu mă prefac de loc.

O luă în braţe: de data asta fu o îmbrăţişare mai reuşită, căreia nu-i lipsea decât dorinţa, ca să fie perfectă. Nu mai era capabil de dorinţă. Avea sentimentul că, de dragul poporului său, devenise un eunuc. Fiece amant este, în felul lui, un filosof: însăşi natura are grijă de asta. Un îndrăgostit trebuie să creadă în omenire, în miracolul naşterii. Mijloacele anticoncepţionale folosite nu schimbă nimic. Dorinţa rămâne un act de credinţă. Iar D. Îşi pierduse

credința.

— Ce-a pățit soția ta? /

— A fost împușcată din greșeală.

— Cum așa?

— A fost luată ca ostalecă în locul altuia. Aveau sute de ostatici. Pentru gardieni, toți ostaticii erau, cred, la fel.

Se întreba ce-ar spune un om normal dac-ar asista la o asemenea scenă de amor, la un asemenea sărut schimbat în prezența unui mort și în toiul unei conversații despre **b** soție moartă. De altfel, sărutul nu era perfect reușit. Un sărut dezvăluie multe, și-i mai greu de falsificat decât glasul. Împreunate, buzele pot exprima un vid nemărginit...

— Mi se pare straniu să iubești un mort - spuse Rose.

— Și totuși, li se întâmplă mai tuturor. Mama dumitale, de pildă...

— A, n-am iubit-o! Sunt o bastardă, devenită fiică legitimă prin căsătoria tatălui meu. E un detaliu care n-ar trebui să aibă importanță, nu-i așa? Dar, în chip ciudat, e dureros să știi că ai fost nedorit încă de la-nceput...

E cu neputință să spui unde încetează mila și unde începe dragostea, până nu le-ai încercat pe amândouă. Se îmbrățișară din nou. lângă cadavrul domnului K. Peste umărul ei stâng, D. zări ochii deschiși ai mortului, și-și desprinsе brațele:

— Degeaba! Nu sunt bun de nimic! Am încetat să mai fiu bărbat. Poate că într-o zi, după ce se va isprăvi acest măcel...

— Dragul meu, sunt dispusă să aștept... câtă vreme te știi în viață.

În împrejurările dale. era o condiție extrem de dificilă.

— Ai face mai bine să pleci acum - îi spuse el. Ai grijă să nu te vadă nimeni când ieși de-aici. Nu lua un taxi înainte de te depărtezi cu cel puțin o milă.

— Ce-ai de gând să faci?

— La ce gară trebuie să cobor?

— E un tren care pleacă de la Euston pe la miezul nopții... Dumnezeu știe când ajunge acolo, duminică dimineată... Va trebui să te schimbi, deși au să te recunoască, oricum...

— Arăt altfel de când mi-am ras mustața...

— Cicatricea ți-a rămas. Tocmai asemenea semne caută oamenii... Stai puțin - adăugă ea. iar când el încercă să spună ceva. nu-l lăsă. O să plec. O să fiu rezonabilă și-o să fac tot ce spui Te las chiar să pleci, oriunde poțtești. N-are rost să nu fiu rezonabilă Dar așteaptă o clipă.

Și intră în baie. călcând în picioare ochelarii domnului K. Se întoarse peste câteva clipe, spunând:

— Slavă Domnului, gazda e o femeie prevăzătoare. Ținea în mână o bucată de vată și un plasture. - * Stai liniștit - îi spuse. N-o să-ți mai vadă nimeni cicatricea

Și întinzându-i vata pe obraz, o lipi cu plasturele.

— Pare plauzibil, parc-ai avea Un furuncul.

— Bine, dar vata nu-mi acoperă cicatricea.

— Tocmai aici e șmecheria: plasturele îți acoperă cicatricea, iar vata se întinde peste tot obrazul. Nimeni n-o să-și închipuie că încerci să-ți ascunzi bărbia. Și cuprinzându-i capul în palme adăugă: Nu crezi c-aș putea fi un bun agent secret?

— Ești prea bună pentru așa ceva. Un agent secret nu inspiră nimănui încredere.

Simți deodată o imensă recunoștință la gândul că în această lume belicoasă, perfidă și haotică, exista totuși cineva în care putea să aibă încredere la fel ca-n

sine însuși. Era ca și cum ar fi găsit un tovarăș, în teribila solitudine a unui deșert.

— Draga mea - îi spuse - iubirea mea nu prea mai poate fi de folos nimănui, dar atâta cât a mai rămas, îți aparține în întregime.

Dar chiar în timp ce-i vorbea astfel, continua să simtă împunsătura durerii statornice care-l lega de-un mormânt.

Rose îi răspunse cu tandrețe, ca și cum i-ar fi spus vorbe dulci:

— Ai o șansă. Engleza pe care-o vorbești e corectă, deși exagerat de literară. Accentul e câteodată bizar, dar mai ales cărțile pe care le-ai citit te dau de gol. Încearcă să uiți că ai fost vreodată profesor de limbi romanice.

Și, spunând acestea, dădu să-i mângâie din nou fața, dar în clipa aceea se auzi soneria. Rămaseră amândoi nemișcați în mijlocul acelei cămăruțe femeiești: era ca într-un basm, în care moartea curmă brusc dragostea. Soneria se auzi din nou.

— Nu te-ai putea ascunde undeva? îi șopti D. Nu exista însă, firește, nicio ascunzătoare.

— Dacă e poliția, trebuie să mă acuzi numaidecât o dăscăli el. Nu vreau să fii amestecată în treaba asta.

— La ce bun?

— Du-te și deschide ușa.

Îl apucă de umeri pe domnul K. și-l întoarse cu fața la perete, apoi trase cuvertura peste el. Fiind în umbră, cu greu îi puteai vedea ochii deschiși: domnul K. părea că doarme.

D. auzi cum se deschide ușa, apoi un glas:

— A, scuzați-mă. Numele meu este Fortescue. Necunoscutul se furișă, timid, înăuntru; era un tânăr cam bătrânicios, cu un început de chelie, și purta un fel de jiletcă groasă. Rose încercă să-i bareze drumul;

- Și ce dorești?

— Fortescue - repetă el, cu un zâmbet anemic.

— Cine naiba ești?

Individul îi privea clipind din ochi. N-avea nici haină, nici pălărie.

— Locuiesc deasupra, știți... Emily - adică miss Glover - nu-i acasă?

— E plecată până luni - răspunse D.

— Știam că trebuie să plece, dar când am văzut lumină... Dumnezeuule, ce-i asta?

— Asta, cum te exprimi dumneata cu atâta haz, e Jack Owtram.

— E bolnav?

— O să cam fie. S-a îmbătat criță. Am tras un chefuluț.

— Extraordinar! Vreau să spun că Emily, adică miss

Glover...

— A, zi-i Emily, doar suntem între prieteni...

— Ei bine, Emily nu organizează niciodată petreceri.

— Ne-a pus la dispoziție apartamentul.

— Aha, înțeleg...

— Vrei să bei ceva?

„Merge prea departe! își spuse D. Apartamentul ăsta nu ne poate oferi chiar tot ce ne trebuie. Suntem noi, ce-i drept, niște naufragiați, dar odaia asta nu-i o epavă ca aceea în care Crusoe găsea mereu obiectul potrivit la timpul potrivit.

— A, nu, mulțumesc - răspunse domnul Fortescue. De fapt, nu beau niciodată.

— Imposibil. Nimeni nu poate trăi fără să bea.

— Numai apă. Apă beau, firește

— Zău?

— Vă asigur.

Iritat, individul aruncă din nou o privire spre trupul de pe divan, apoi spre D., care-l veghea ca o santinelă.

— V-ați rănit la față?

— Da.

Tăcerea era o prezență reală, poate cea mai reală și mai pregnantă, aidaoma unui musafir preferat, care pleacă ultimul.

— Trebuie să plec – spuse domnul Fortescue.

— Așa repede? îl întrebă Rose.

— De fapt nu mă obligă nimeni. Voiam doar să spun că n-aș vrea să vă stric cheful.

Căută din ochi sticlele și paharele! existau în încăperea asta niște lucruri pe care nu le putea pricepe.

— Emily nu m-a prevenit – zise el.

— O vezi, se pare, des pe Emily... Domnul Fortescue roși:

— A, suntem buni prieteni. Amândoi din Mișcare...

— Care?...

— Mișcarea de la Oxford.¹

— Aha, știu... Reuniunile amicale de la Hotelul Broun din Crowborough...

Asociațiile ei de idei erau de neînțeles pentru D. Nu cumva acest potop de cuvinte misterioase erau preludiul unei crize de isterie?

Domnul Fortescue se înveseli brusc. Fața lui de adolescent bătrân era ca un ecran alb, pe care nu se pot proiecta decât filme bine selecționate și cenzurate cu grijă, pentru uzul familiilor respectabile.

— Ați asistat vreodată? o întrebă el. **s**

— A, nu, nu-i genul meu.

Domnul Fortescue începu din nou să se insinueze în încăperea îndreptându-se spre divan; avea un fel

fluid de a se mișca și trebuia să fii foarte atent cum discuți cu el, altminteri te pomeneai că se revarsă în toată încăperea.

— Ar trebui să încercați. Avem tot felul de membri oameni de afaceri, sportivi din echipele studențești... Odată ara avut chiar și un subsecretar, cel de la Ministerul Comerțului Exterior. Și, natural, îl avem mereu pe Frankie...

Tot explicând cu foc, ajunsese lângă divan.

— E ca o religie, dar mult mai practică. Te ajută să (aci carieră, pentru că te învață cum să te porți cu oamenii în Norvegia am obținut un succes grozav.

— Îmi pare bine! exclamă Rose, încercând să-i schimbe direcția.

Ațintindu-și asupra capului domnului K. ochii ușor ieșiți din orbite, individul continuă să vorbească:

— Și apoi. dacă te frământă unele chestiuni, știți ce vreau să spun, nimic nu poate fi mai binefăcător decât discutarea lor pe față, în cadrul unei astfel de reuniuni... Ceilalți sunt totdeauna înțelegători, căci au trecut și ei prin asta. Aplecându-se puțin peste divan, adăugă: Arată într-adevăr foarte rău... Sunteți siguri că...

Grupul (sau Mișcarea) de la Oxford - organizație religioasă creată pe> ta 1921 de F. Buctiman. Varianta e) din S.U.A. se numește „Mișcarea pentru reînarmarea morală”.

„Ce țară fantastică! își spunea D. Războiul civil nu oferă nimic asemănător cu întâmplările fantastice petrecute aici în timp de pace. În război, viața devine mai simplă, oamenii nu n-ai gândesc nici la problema sexuală, nici la limbile internaționale și nici la cariera lor; se gândesc doar la masa următoare și la un adăpost împotriva bombelor”.

Domnul Fortescue îi întrerupsese șirul gândurilor i

— Nu credeți că s-ar simți mai bine dacă... hm., știți... oacă ar vomita?

— A. nu I protestă Rose. E mai bine așa, să stea liniștit, - Desigur - urmă smerit individul - nu prea mă priep la lucrurile astea. La petreceri, adică. Presupun că dumnealui nu prea ține la băutură. N-ar trebui să bea, cred că nu-i face bine de loc. Mai cu seamă că-i și în vârstă. Iertați-mă că vă spun toate astea, poate că vie. bun prieten...

— N-are a face - zise Rose

D se întreba când o să plece odată pisălogul ăsta? Pesemne că avea o inimă fierbinte, dacă nu-l înghețase purtarea «facială a Rosei.

— Știu că par, poate, plin de prejudecăți. Vedeți dumneavoastră, noi învățăm, în Mișcare, să trăim ascetic - firește, într-o măsură rezonabilă... Ce-ar fi să urcați puțin până sus, la mine?... Am pus la fiert un ceainic, și coborâsem de fapt ca s-o invit pe Emily... Deodată se aplecă peste divan și exclamă: Dumnezeule! Are ochii deschiși!...

„Acesta-i sfârșitul” - își spuse D. Dar Rose rosti încet i

— Chiar ai crezut că doarme?

O bănuială teribilă miji în ochii domnului Fortescue, pentru a se spulbera numaidecât, negăsind un teren prielnic. În lumea lui blajină și factice, nu era loc pentru crimă. Ceilalți doi așteptau să audă ce-avea să mai spună - nu știau ce să facă. În sfârșit, individul zise. În șoaptă

— Mă gândesc cu groază că a auzit tot ce-am spus despre el.

— Ceainicul dumitale o să se verse pe podea! îl repezi osc. enervată...

Individul își plimbă privirea de la unul la celălalt., nu ren-i mirosea a bine.

— Așa e, aveți dreptate. Nu mă gândisem c-o să zăbo-esc atâta.

Se uita mereu când la Rose, când la D., ca și cum le-ar fi cerut să-l liniștească, altminteri avea să viseze urât în noaptea aceea.

— Da, trebuie să plec. Noapte bună...

Îl văzură urcând treptele ce duceau spre bezna familiară și liniștitoare ca o certitudine. Ajuns la capătul scării, se întoarse cu fața spre ei și le făcu un semn evaziv cu mâna.

PARTEA A III-A - ULTIMUL CARTUȘ

I

Deasupra pașnicei câmpii a Midlandului domnea încă bezna. Mica și neînsemnata gară era luminată ca un obiect central într-o vitrină cufundată în întuneric i lângă sala de așteptare ardeai câteva lămpi cu gaz, un podeț de fier se răscracăra spre o altă flacăra fumegândă, iar vântul rece prindea aburul locomotivei și biciuia cu el peronul. Era duminică dimineața.

Deodată, farul din spate al trenului se smuci ca un licurici și dispăru numaidecât într-un tunel invizibil. În afară de D., nu mai era pe peron decât un bătrân hamal care se întorcea, șontâc-șontâc, din locul unde se oprise vagonul de bagaje. Dincolo de un felinar, peronul cobora în pantă spre încălcita rețea a liniilor.

„De undeva, din apropiere, se auzi un cocoș; o lumină roșie, suspendată în văzduh, deveni verde.

— De-aici se ia trenul spre Benditch”? întrebă D

— De-aici - răspunse hamalul.

— Mai e mult de așteptat?

— Preț de-o oră... dacă nu cumva are întârziere.

D. Începu să-și lovească pieptul cu brațele, ca să se încălzească: tremura de frig.

— E cam mult - zise el.

— Nu-i nicio nădejde să vină la timp, în zi de duminică.

— Vreun tren direct nu există?

— Erau odată, pe vremea când se lucra în mine, dar acum nu se mai duce nimeni la Benditch.

— E, cumva, vreun restaurant pe-aici?

— Un restaurant?! exclamă hamalul, aruncându-i o privire iscoditoare. Ce rost ar avea un restaurant aici, la Willing?

— Dar vreun loc unde să te poți așeza...

— O să vă deschid sala de așteptare, dacă doriți. Dar să știți că-i cam frig înăuntru. Mai bine faceți mișcare.

— Nu e foc înăuntru?

— S-ar putea să se fi stins.

Hamalul scoase din buzunar o cheie enormă și deschise o ușă de culoarea ciocolatei.

— Nu-i chiar așa de rău! zise el, aprinzând lumina.

Pereții erau acoperiți cu poze decolorate, înfățișând hoteluri și localități balneare; de jur-împrejur, lângă pereți, erau fixate niște banchete, iar în mijlocul sălii se aflau o masă uriașă și vreo două-trei scaune de lemn. Grătarul sobei emana o vagă căldură - amintirea unui foc. Hamalul apucă o găleată de fontă cu ornamente și presără praf de cărbune peste tăciunii stinși.

— Așa, o să țină.

— Dar masa? întrebă D. La ce folosește* masa? Hamalul îi aruncă o privire bănuitoare, înainte de a-i răspunde:

— Ca să te așezi la ea. Da' ce credeți?

— Bine, dar băncile sunt fixe!

— Asta așa e... Ia te uită, fir-ar să fie! Lucrez aici de douăzeci de ani și nu m-am gândit niciodată la

treaba asta. Sunteți străin, nu-i așa?

— Da.

— Străinii-s isteți la minte... De cele mai multe ori, călătorii se așază pe masă - adăugă el, privind gânditor masa.

De afară se auzi un fel de muget, urmat de un nor de aburi: un scrâșnet de roți în viteză, apoi un şuierat, și se făcu iarăși liniște.

— Asta-i trenul de cinci fără cinci - zise hamalul.

— Expres?

— Nu, mărfar rapid.

— Cred că nu merge în regiunea minieră...

— A, nu! Transportă muniții. Spre Woolhampton.

D. Își împreună brațele pe piept, ca să se încălzească, și făcu încet ocolul încăperii. Prin grătarul sobei ieșea o coloană subțire de fum.

Una din pozele de pe pereți înfățișa un debarcader: un domn îmbrăcat într-un veston „Norfolk și cu un melon gri pe cap, discuta, aplecat peste o balustradă, cu o femeie în rochie de muselină albă, cu pene de struț la pălărie. În perspectivă, se vedea un șir de umbrele de soare... D. se simți cuprins de o fericire stranie, ca și cum ar fi ieșit cu totul din sfera timpului, integrându-se în istorie, alături de domnul cu melon; luptele și violențele încetaseră, războaiele se terminaseră într-un fel sau altul, suferința era de domeniul trecutului. Un imens edificiu gotic, purtând firma „Midland Hotel”, se profila dincolo de niște linii de tramvai, lângă statuia unui ins în redingotă de plumb și lângă un closet public.

— Ceea ce vedeți este chiar Woolhampton-ul - zise hamalul, răscolind cu un vâtrai bont praful de cărbune. Am fost acolo în 1902.

— Pare un oraș plin de viață.

— Chiar așa și este. Iar hotelul ăla... nu se

găsește altul mai bun în tot Midland-ul. Loja1 a dat acolo un banchet în 1902. Baloane colorate... o cântăreață... Hotelul are și baie turcească.

— Am impresia că ți-e dor de toate astea.

— De, știu și eu? Fiecare loc are câte ceva bun; eu, unul, așa socot. Firește, că, de Crăciun, îmi cam lipsește teatrul de pantomimă din Woolhampton; sala „Empire” de-acolo e vestită pentru pantomimă. Dar, pe de altă parte, e mai sănătoasă viața aici. Ajungi să te sature de prea multe plăceri – adăugă el, scormonind pulberea de cărbune.

— Presupun că gara asta a fost cândva un important nod de cale ferată.

— Da, când lucrau minele... L-am văzut pe lordul Benditch așteptând chiar aici, în sala asta. Și pe fiica sa, honourable 2. miss Rose Cullen.

D. Își dădu seama că tresărise.ca un tânăr îndrăgostit la auzul acestui nume.

— Ai văzut-o pe miss Cullen? Întrebă el.

Undeva, deasupra încrengăturii de șine părăsite, răsună un şuier de locomotivă; altă locomotivă îi răspunse, întocmai cum câinii din mahalale se cheamă unii pe alții.

— Ori c-am văzut-o! Ultima oară am văzut-o chiar aici, era cu o săptămână înainte de vizita dumneaei la Curte, unde avea să fie prezentată regelui și reginei.

Gândul că nu luase parte câtuși de puțin la intensă viață socială din jurul Rosei îl umplea de jale pe D. Se simțea ca un bărbat divorțat, al cărui copil a fost dat în grija unui custode mai bogat și mai priceput decât el; un asemenea părinte află din reviste despre progresele copilului său, din ce în ce mai străin. Se surprinse dorind intens să-și revendice dreptul asupra ei. Își aminti ceea ce-i spusese Rose pe peronul gării Euston: „N-avem noroc. Nu credem în

Dumnezeu, așa că n-are rost să ne rugăm. Dar dac-am crede, eu aş bate mătănii, aş aprinde luminări... aş face zeci de lucruri de acest fel! Din păcate, nu-s în stare decât de un lucru... să-ți țin pumnii..."

În taxi, la cererea lui D., ea îi restituise revolverul, spunându-i: „Fii prudent, pentru numele lui Dumnezeu! Ești atât de nebun! Adu-ți aminte de manuscrisul de la Berna. Doar nu ești Roland! Ferește-te să treci pe sub scări... și să răstorni solnița..."

— Maică-sa e de pe-aici - spuse hamalul. Umblă unele zvonuri...

D. izbutise, aşadar, să se izoleze pentru câteva clipe de monstruoasa lume din jurul lui. În această sală friguroasă, unde se simțea la adăpost, își dădea limpede seama cât de monstruoasă e lumea. Și totuși unii oameni mai au curajul să vorbească despre o forță supremă care-ar călăuzi-o! Ce amestecătură absurdă! Vizita Rosei la Curte, împuşcarea soției lui D. în curtea unei închisori, fotografiile din „The Tatler”, bombele care cădeau... Și, parcă înadins pentru a încurca definitiv totul, complicitatea lui cu Rose, când discutau cu Fortescue lângă cadavrul domnului K... Viitoarea complice a unui asasin fusese invitată la un garden part. e de la Curtea regală! D. poseda parcă forța magică de a reconcilia elementele cele mai ireconciliabile. La urma urmei, chiar în propriul său caz exista o distanță destul de mare între conferințele sale despre literaturile romanice și focul de armă tras orbește asupra domnului K., în baia din apartamentul de la subsol al unei necunoscute. Cum putea oare cineva să-și rânduiască viața potrivit unui plan, sau să privească spre viitor altfel decât cu teamă?

D. trebuia, totuși, să privească spre viitor. Iată, acum se afla în fața unei poze înfățișând o plajă, cu

cabine, cu castele de nisip, cu toată monotonia sordidă a unui stabiliment balnear reproducă uimitor de veridic, încât aveai senzația că vezi până și cojile de banane și ziarele luate de vânt. Companiile de cale ferată fuseseră sfătuite să abandoneze fotografia și să recurgă la serviciile artei...

„Dacă mă arestează - îşi spuse D. - nu va mai exista* desigur niciun viitor. Atunci totul ar fi cât se poate de simplu. Dar dacă reuşesc, într-un fel, să scap şi să mă reîntorc în patrie, abia atunci încep să se pună probleme”... „N-ar mai avea niciun rost să te descotoroseşti de mine” - îi spusese Rose.

— Când era mică, dumneaei împărţea premiile pentru cea mai frumoasă grădină de gară din ținut - urmă hamalul. Asta era pe vremea când mai trăia maică-sa. Lordul Benditch obişnuia să acorde puncte în plus pentru trandafiri.

Nu, n-o putea lua pe Rose, n-o putea sili să împartă cu el o astfel de viaţă - viaţa unui om suspectat, într-o ţară sfâşiată de război. De altfel, ce-i putea oferi? Viaţa lui era legată de un mormânt.

Ieşi din sala de aşteptare; dincolo de micul peron era încă întuneric beznă, deşi se simţea că, pe undeva, începe să se lumineze. Dincolo de marginea acestui glob rotitor parcă sunase, prevestitor, un clopot... sau poate mijise o lumină cenuşie... D. se plimba de colo până colo. Nu, nu exista nicio soluţie, în afara eşecului. Se opri în faţa unui automat care oferea, la alegere, stafide, bomboane de ciocolată, chibrituri sau gumă de mestecat. Vârî un gologan în orificiul sub care scria „stafide”, dar nu ieşi nimic. Hamalul, răsarit pe neaşteptate în spatele lui, îl apostrofă:

— Aţi pus un ban strâmb?

— Nu. Dar nu face nimic.

— Unii sunt grozav de şmecheri! Sunt în stare să

scoată două pachetele cu un singur gologan. Mă duc să caut cheia –, adăugă eh după ce scutură aparatul.

— Lasă! Zău că nu face nimic 1

— A, nu se poate! i se hamalul, depărtându-se șontâc-ntâc.

La fiecă capăt al peronului ardea câte un felinar. D. merse din nou de la unul la celălalt și înapoi. Zorile mijeau cu un soi de încetineală prudentă și premeditată. Era ca un ritual lămpile care se sting, cocoșii care cântă, cerul care devine argintiu... Un șir de vagoane marcate „Minele de cărbuni Benditch” se desprindeau cu încetul din beznă; șinele liniei de garaj se întindeau spre o barieră; o siluetă neagră deveni curând un șopron, dincolo de care se zărea o miriște oribilă.

Învinețită de ger. Teșiră la iveală și alle peroane, abandonate și moarte.

Hamalul se întoarce și deschise automații1...

— Aha! zise el. Umezeala e de vină. Celor de pe aici nu prea le plac stafidele. Sertărașul e ruginit. Și, scoțând un pliculeț cenușiu, adăugă: Poftim, ăsta este!

Pliculețul era vechi și jilav.

— Parcă spuneai că-i un climat sănătos...

— Așa-i. I se și zice „Midland-ul salubru”...

— Bine. dar umezeala?

— A, e din cauză că gara-i așezată într-o văgăună, după cum vedeți.

Întunericul se risipea ca o ceață, dezvăluind privirii o lungă coastă de deal. O lumină mohorâtă răsări înapoia șopronului și a câmpiei, deasupra gării și a liniei de garaj, și începu să se cațere pe deal, scoțând la iveală căsuțe de cărămidă și cioturi de copaci, care-i aminteau lui D. de un câmp de bătlie. Peste creștetul dealului se înălța un obicei metalic bizar.

— Ce-i alolo? întrebă D.

— A, nimic. O toană de-a dumnealor...

— Urât mai arată!

— Urât? Da? Așa vi se pare? Nu-mi dau seama. Omul se obișnuiește cu orice Mi-ar lipsi dacă n-aș mai vedea-o acolo.

— S-ar părea că-i o sondă de petrol.

— Chiar așa și este. Își băgaseră în cap c-or să găsească petrol pe-acolo. Noi, cei de-aici, le-am fi putut spune că n-au să găsească nimic, dar dumnealor erau la Londra și credeau că știu tot.

— Chiar n-au găsit de loc petrol?

— Ba da, atâta cât să umple lămpile astea... Nu mai aveți mult de așteptat; îl văd pe Jarvis coborând costișa.

Acum se vedea drumul până departe, în dreptul căsuțelor. Spre răsărit, cerul se împurpurase puțin, dar restul lumii era negru ca o vegetație mușcată de ger.

— Cine-i Jarvis?

— Unul care se duce în fiecare duminică la Benditch. Ueodală se duce sân alte zile.

— Lucrează în mină?

— Nu, e prea bătrân pentru asta. Îi place, cică, să schimbe aerul. Unii zic că se duce acolo ca să-și vadă muierea, deși Jarvis pretinde că nu-i însurat...

160.

Pe cărarea de prundiș ce ducea spre gară venea cu pași grei un bătrân în salopetă, cu niște ochi albaștri cam sașii, străjuiți de sprâncene stufoase și cu bărbia acoperită de o țacălie albă.

— Cum merge, George? îl întâmpină hamalul.

— Putea să fie și mai rău.

— Te duci să-ți vezi baba?

Jarvis îi aruncă o privire piezișă, bănuitoare, apoi

își întoarce fața în altă parte.

— Dumnealui se duce la Benditch. E un străin.

— Aha **r**

D. avea senzația pe care-o încearcă probabil un bolnav de tifos în mijlocul unor oameni sănătoși și vaccinați, pe care nu-i poate molipsi. Bătrânii ăștia erau imuni la violență și la grozăviile pe care le purta cu el. Simți o sfârșeală de parcă în mijlocul acelor câmpuri mușcate de ger, în liniștea acestei gări părăsite, ar fi ajuns în sfârșit într-un loc unde se putea așeza ca să se odihnească, așteptând să treacă timpul. Glasul hamalului îi bâzâia în ureche:

— Gerul ăsta afurisit mi-a* omorât toate...

Din când în când, Jarvis scotea câte un „aha”, fără să slăbească din ochi calea ferată. Deodată, într-o cabină de acar, sună de două ori un clopoțel. D. Își dădu brusc seama că noaptea se spulberase, pe nesimțite. Zări în cabină silueta unui om cu un ceainic în mână; omul puse jos ceainicul și trase de o manetă. Undeva un ac indicator coborî cu zgomot, iar Jarvis exclamă: „Aha!”

Vă vine trenul - zise hamalul.

La capătul liniei ferate, un mic rotocol de fum înainta ca un trandafir, care deveni curând o locomotivă, urinată de un șir de vagoane duduitoare.

— E mult până la Benditch? întrebă D.

— Păi, vreo cincisprezece mile, nu mai mult, nu-i așa, George?

— Paispe mile de la biserică pân' la „Leul roșu”.

...Departa n-ar fi, dar sunt multe opriri - zise hamalul

Un șir de ferestre înghețate spărgeau parcă în mii de cris ale soarele matinal. Câteva fețe nebărbierite îi scrutau lumina alidă. D. se urcă, după Jarvis, într-un compartiment gol: amalul, sala de

așteptare, oribila pasarelă de fier și acarul u ceainicul în mână rămaseră în urmă, ca niște simboluri ale „cu. Dealurile scunde și ferecate de ger închideau ca-ntr-un jfeerc strâmt linia ferată: clădirea unei ferme, o pădurice ju mulită ca o tocă veche de blană, băltoacele înghețate de lângă terabament - peisajul acesta lipsit de măreție și de frumusețe avea totuși farmecul unei pustietăți pașnice. Jarvis îl contempla fără să scoată o vorbă.

— Cunoști bine Benditch-ul? îl întrebă D.

— Îhî!

— O cunoști, poate, pe doamna Bennett?

— Pe care dintre ele? Pe nevasta lui George Bennett sau pe a lui Arthur?

— Pe aceea care a fost doica fiicei lordului Benditch.

— Aha.

— O cunoști?

— Îhî.

— Unde locuiește?

Jarvis îl privi lung și bănuitor, cu ochii lui albaștri, rotunzi, apoi spuse:

— Ce treabă aveți cu ea?

— Am să-i transmit ceva.

— Stă chiar lângă „Leul roșu”.

Pădurile și iarba firavă dispăruseră, pe măsură ce înaintau de la o haltă la alta. Dealurile erau cam stâncoase; îndărătul unei halte zăriră o carieră de piatră, către care ducea o linie cu șinele ruginite; în iarba țepoasă zăcea, răsturnat, un vagonet. Curând dispărură chiar și dealurile, înlocuite de o câmpie lungă, presărată cu mormane de zgură, înalte cât ciclurile o iarbă pitică se cățara pe ele, aidoma unor flăcări anemice; linii minuscule de vagonet ieșeau ici-colo la iveală, fără să ducă nicăieri; și chiar la poalele

haldelor de zgură începeau casele: șiruri de pietre sure, ca niște cicatrice. Trenul nu se mai oprea: înainta, huruind, în câmpia informă, depășind haltele botezate cu nume ca „Muntele Sionului” sau „Piscul castelului”; sub fiecă deal de zgură te întâmpina câte o asemenea haltă. Ai fi zis că treci pe lângă o imensă rampă de gunoi în care fusese aruncat un întreg mod de viață: uriașe lifturi de mină ruginite, hornuri negre, capele nonconformiste cu a operişuri de țiglă, rufe atârinate zadarnic la uscat pe frânghii, copilași care aduceau găleți cu apă de la vreo cișmea publică. Parcă nici nu-ți venea a crede că, la numai zece mile depărtare, se întindea câmpul și că undeva, lângă o gară, cântau cocoșii.

Casele erau foarte dese acum; lipite de halde, se răsfireau în străduțe strâmte spre calea ferată: în dreptul fiecărei halde, câte o străduță.

— Am ajuns la Benditch? întrebă D

— Nu. Suntem la Paradis.

Trenul trecu peste un pasaj de nivel, în umbra unui alt deal negru.

— Aici e Ber

— Nu. E Co!

— După ce h

— Deh!

Jarvis privea visător pe fereastră - să fi avut într-adevăr o „babă”, sau se ducea acolo ca să schimbe acrul? în cele din urmă, spuse în silă și cu arțag parcă:

— Cowcumberill nu-i Benditch, asta o poate vedea oricine. Benditch e colo - adăugă el, arătând spre o nouă haldă neagră, sub care se întindea, fără nicio știrbitură, lunga cicatrice a caselor cenușii. Păi, în felul ăsta - urmă el, cu un soi de indignare patriotică lugubră - ai putea să zici că-i „Muntele Sionului” sau „Piscul castelului!”. Ajunge să te uiți ca

să-ți dai seama care-i Benditch!

D. privi pe fereastră. Era deprins cu ruinele, dar acum avu impresia că bombardamentele sunt o pierdere de timp: lumea poate fi distrusă la fel de ușor prin abandonare.

Orășelul Benditch avea cinstea de a poseda o gară, nu o simplă haltă. Exista acolo chiar și o sală de așteptare pentru călătorii de clasa întâi: ușa ei era, ce-i drept, încuiată, iar geamurile erau sparte.

D. aștepta să coboare Jarvis, dar acesta nu voia să coboare înaintea lui, ca și cum s-ar fi temut să nu fie spionat. Părea stăpânit de o candidă și firească înclinare spre mister; orice mișcare îi trezea bănuielile, așa cum un animal se teme depășii sau vocile ce se apropie de vizuina lui.

Când ieși din gară, D. avu dintr-odată în fața ochilor imaginea clară a acestui ultim câmp de bătălie al său: o stradă ducea drept spre haldă, făcând cruce cu o altă stradă, lipită de haldă – întocmai ca litera „T”. Casele erau, toate, la fel... monotonia lor fiind întreruptă doar de firma vreunui han, de fațada vreunei capele sau de vitrina sărăcăcioasă a vreunei prăvălii. Întreaga așezare părea îngrozitor de simplă, ca o construcție de cuburi făcută de niște copii. Cele două străzi erau ciudat de pustii pentru un orașel muncitoresc; dar cum oamenii nu mai – aveau unde să lucreze, nu era de mirare că stăteau acasă: în pat era, probabil, mai cald.

D. trecu prin fața unei clădiri pe care scria „Camera de muncă”, apoi pe lângă alte case cenușii, cu obloanele transp.

Într-un loc întrezări o curte dosnică, îngrozitor de murdară, cu o privată larg deschisă. Era ca-n vreme de război ar fără duhul de revoltă pe care-l stârnește de obicei războiul.

„Leul roșu” fusese cândva un hotel. Pesemne că acolo trăgea lordul Benditch când poposea în localitate; în curie era un garaj, cu o firmă îngălbenită: Asociația automobil iniilor. Strada mirosea a gaz și a latrină. Prin ferestre, o mulțime de ochi se uitau la D. ca la un străin, fără prea mare interes: era prea frig ca să iasă afară și să facă schimb de amabilități.

Casa doamnei Bennett era întocmită din aceeași piatră cenușie ca și toate celelalte, dar perdelele păreau mai curate; când priveai pe fereastră în salonașul ticsit de mobile, – dar veșnic nefolosit, aveai chiar o senzație de bunăstare. D. scutură ciocănelul de deasupra ușii – un ciocănel de aramă lustruită, în formă de scut cu blazon (blazonul lui Benditch, cumva?): un straniu animal cu pene. Ținând în bot un fel de frunză. Blazonul părea ciudat de complicat în această așezare simplă: ca o ecuație algebrică, reprezenta un sistem de valori abstracte, cu totul nelalocul său printre casele de piatră ale acestei străzi concrete.

O femeie în vârstă, încinsă cu un șorț, îi deschise ușa. Avea o față ofilită, zbârcită și albă ca un os vechi, bine curățat.

— Dumneata ești doamna Bennett? o întrebă D.

— Eu sunt – zise femeia, blocând intrarea cu un ni? lor pus de-a curmezișul.

— Am o scrisoarea pentru dumneata, din partea domnișoarei Cullen.

— O cunoști pe domnișoara Cullen? întrebă ea. cu un aer sceptic și dezaprobator.

— Vei vedea ce-ți scrie chiar dumneaei.

Femeia nu voi însă să-l lase să intre până ce rai citi, foarte încet, scrisoarea, lipind-o de ochii ei spălăciți i îndărătnici.

— Scrie că ești un prieten bun de-al dumneaei.

Intră, dacă vrei. Zice că să te-ajut... dar nu spune în ce fel.

— Scuză-mă c-am venit așa devreme.

— E singurul tren, duminica. Nu puteai veni pe jos I George Jarvis era cu dumneata în tren?

— Da.

— Aha!

Salonașul era ticsit cu bibelouri de porțelan și cu fotografii în rame de argint extravagante. O masă rotundă, de

malion, un divan tapizat cu catifea, câteva scaune tari, cu perne de pluș și cu spătarele îndoit, iar pe podea un covor acoperit cu ziare; ai fi zis că-i un decor pregătit pentru un spectacol care n-avusese loc niciodată și nici nu putea să mai aibă loc de-aci înainte.

Doamna Bennett spuse cu asprime în glas, arătând spre o fotografie prinsă într-o ramă de argint:

— Cred c-o recunoști...

O fetiță albă și durdulie ținea în brațe o păpușă, fără prea multă convingere.

— Mă tem că nu - zise D.

— A, va să zică nu ți-a arătat chiar totul I exclamă doamna Bennett cu un soi de triumf amar. Vezi pernița asta de ace?

— Da.

— E făcută din rochia pe care-a purtat-o în ziua când a fost prezentată maiestăților lor. Întoarce-o puțin și-o să vezi data.

Inscripția, brodată cu fir de borangic, arăta anul în care D. zăcuse în închisoare, așteptând să fie împușcat. Fusesse un an important și în viața ei...

— Iar aici, o poți vedea chiar în rochia aceea - urmă doamna Bennett. Fotografia asta ți-e, desigur, cunoscută.

Uşor de recunoscut, deşi absurd de tânără şi foarte rigidă. Rose îl privea dintr-o ramă de catifea. Părea că umple întreaga încăpere.

— Nu, n-o ştiam nici pe asta - mărturisi D.

— De! Tot vechii prieteni sunt cei mai buni! zise doamna Bennett privindu-l cu satisfacţie...

— Dumneata eşti, desigur, o foarte veche prietenă.

— Cea mai veche! O ştiu de când avea o săptămână... Până şi lordul Benditch a văzut-o abia după ce împlinise o lună.

— Mi-a vorbit de dumneata cu multă căldură - minţi D.

— Te cred şi eu - zise doamna Bennett, scuturându-şi scăfârlia albă şi osoasă. Am făcut totul pentru ea după moartea maioă-şi.

E ciudat să afli de la altcineva biografia omului pe care-l iubeşti e ca şi cum ai găsi într-un dulap familiar un sertar secret, plin de documente revelatoare.

— A fost un copil bun? Întrebă el, amuzat.

— Era foarte vioaie, şi asta-mi ajunge - răspunse doamna Bennett.

, 165

Se plimba agitată de colo până colo, netezind perniţa de ace sau potrivind câte o fotografie. Deodată spuse:

— Nimeni nu se aşteaptă la recunoştinţă din partea altora. Nu că m-aş plânge de lordul Benditch... A fost foarte generos, cum se şi cuvenea... Altfel, nu ştiu, zău, cum ne-am descurca, acum, când minele sunt închise.

— Rose mi-a spus că-ţi scrie regulat. Va să zică, îşi aminteşte de dumneata...

— Da, de Crăciun îmi scrie... Nu prea mult, dar

știu, firește, că-i tare ocupată la Londra", cu tot felul de recepții și petreceri... Ar fi putut, totuși, să-mi scrie ce i-a spus maiestatea sa, însă...

— Poate că nu i-a spus nimic.

— Ba da. trebuie să-i fi spus ceva. Doar e o fată încântătoare!

— Da, încântătoare.

— Sper că-și alege bine prietenii - zise doamna Bennett, aruncându-i o privire tăioasă, printre bibelourile de porțelan.

— Nu cred că „se lasă ușor înșelată - răspunse D., gândindu-se la domnul Forbes „la detectivii particulari și la sinistru atmosferă de suspiciune în care trăia Rose.

— Dumneata n-o cunoști cum o cunosc eu. Țin minte cum odată, la Gwyn Cottage, a plâns până i-au secat lacrimile. Avea numai patru anișori, iar Peter Trifferi, un maimuțoi poznaș, a venit la ea c-un șoricel cu arc.

Fața bătrânei se aprinse la amintirea acelei vechi băătăii.

— Pot să pun mâna-nfoc că din băiatul ăla n-a ieșit un om de ispravă - adăugă ea.

Era ciudat că femeia asta o formase, într-un fel. pe Rose. Influența ei fusese la fel de puternică, probabil, ca și aceea a maică-sii, care murise. Poate că, dac-ar fi cunoscut-o mai bine pe Rose, D. ar fi deslușit pe fața osoasă a bătrânei aceeași expresie.

— Ești un străin, nu-i așa? îl întreabă deodată doamna Bennett.

— Da.

— Aha...

— Domnișoara Cullen ți-a scris, cred, că am venit aici cu treburi.

— Nu-mi scrie ce fel de treburi.

— Spunea c-ai putea să-mi dai unele informații în legătură cu orașelul Benditch.

— De pildă?

— Aș vrea să știu cine-i fruntașul sindical local.

— Nu cumva dorești să-l vezi tocmai pe el?

— Ba da.

— Atunci nu te pot ajuta. Cu oameni de teapa lui nu prea avem de-a face. Și n-ai să-mi spui că domnișoara Cullen vrea să aibă de-a face cu astfel de oameni. Cu niște socialiști!...

— La urma urmei, mama ei...

— Știu eu cine-a fost maică-sa - îl repezi doamna Bennett - dar ea a murit, iar morții sunt dați uitării.

— Atunci, nu mă poți ajuta de loc?

— Nu că nu pot: nu vreau.

— Nici măcar să-mi spui numele lui?

— A, poți să-l afli și singur, destul de repede. Îi cheamă Bates.

Pe sub fereastră trecu un automobil; auziră cum îi scrâșnău frânele.

— Ia te uită! exclamă doamna Bennett. Cine s-o fi oprit la „Leul roșu?”

— Unde locuiește?

— Pe strada Minei, în jos... într-o bună zi - urmă doamna Bennett, lipindu-și fața de geam pentru a vedea automobilul - am primit vizita unuia din familia regală. Un tânăr atât de drăguț și simpatic! A intrat chiar în casa asta și a băut ceai; voiam să-i arăt că există neveste de mineri care-și țin casa curată. Dumnealui voise să meargă la madam Terry, dar i s-a spus că-i bolnavă. Madam Terry s-a supărat foc când a aflat. Făcuseră curățenie mare, măcar că nu prea avea ce curăța: mai toate boarfele lor luaseră drumul casei de amanet, încât chichineața familiei Terry rămăsese goală ca un os ros de carne. Tocmai de-aia nici nu se

facea ca tânăru! gentleman să fie dus acolo... - v

— Trebuie să plec.

— Poți să-i spui Rosei că, după părerea mea, n-are ce să se amestece cu alde Bates.

Vorbea pe un ton mai mult amar decât autoritar - tonul bnui om care, pe vremuri, putea porunci orice („schimbă-ți fciorapir, „nu mai mânca bomboane”, „înghite doctoria aia”), dai care a ajuns să se teamă că lucrurile. s-au schimbat.

La „Leul roșu” se aduceau bagajele celui din mașină, iar str...; se insulețise. Strânși în grupuri, oamenii stăteau în Bfensivă, cu ochii la mașină, gata parcă să bată în retragere. 3D. auzi un copil spunând: „O fi vreun duce? se întrebă dacă lordul Benditch începuse chiar să acționeze. Așa de repede? Contractul fusese semnat abia ieri...

Deodată începu să se răspândească un zvon - nimeni n-an și putut spune cine-l scornise. Cineva strigă:

— Se deschide mina

Grupurile se apropiară, devenind o mică mulțime; oamenii se uitau la automobil, ca și cum pe caroseria lui lucioasă ar fi putut citi vestea cea mare. O femeie lansă o aclamație timidă, care se stinse în nehotărârea celorlalți.

— Cine-a venit? întrebă D. pe cineva.

— Agentul lordului Benditch.

— Spune-mi, te rog, unde-i strada Minei?

— Mergi pân' la capătul străzii ăsteia și-o iei la stânga.

Acum toate casele se goleau de oameni. D. își croi drum prin talazurile tot mai înalte ale speranței. O femeie strigă spre fereastra unui dormitor:

— Nell, agentul e la „Leul roșu” 1

D. își aminti de ziua când, în capitala flămândă a

țării sale, se răspândise zvonul că sosise un transport de alimente îi văzuse pe oameni îmbulzindu-se spre chei, întocmai ca aici. Nu sosiseră alimente, ci tancuri, iar, oamenii asistaseră la descărcarea lor cu o indiferență posacă, deși aveau mare nevoie de tancuri.

D. opri un trecător și-l întrebă:

— Unde stă Bates?

— La numărul 17... dac-o fi acolo.

locuința lui Bates se afla dincolo de capela baptistii - o clădire simbolică de piatră cenușie, cu acoperișul de țiglă. Pe o placardă pusă la intrarea capelei se puteau citi aceste cuvinte enigmatice:

„Numai ochii obosiți nu văd frumusețea vieții”.

D. bătu de câteva ori în ușa casei cu numărul 17. Nimeni nu-i răspunse. Pe stradă treceau fără încetare oameni în pardesiuri vechi, prea subțiri ca să-i apere de frig, și în cămăși prea des spălate ca să le mai poată ține de cald.

Erau oamenii pentru care lupta D., cu toate că în clipa asta avea sentimentul îngrozitor că-i erau dușmani; doar? venise aici anume pentru a se ridica în calea speranțelor lor.

Bătu de nenumărate ori în ușă, dar, neauzind niciun răspuns, merse la casa cu numărul 19. Spre surprinderea lui, ușa se deschise de îndată. Ridicând privirea, o văzu parcă pe Elsa...

— Ce doriți? îl întrebă o fată chinuită, flămândă și exagerat de tânără, stând ca o fantomă pe pragul acela de piatră. Zguduit, trebui să o privească atent pentru a vedea deosebirile - un dinte lipsă, o cicatrice lăsată pe gât de extracția nu-i ganglion... Nu era, firește, Elsa, ci doar o fată ieșită din matca aceleiași vieți de foamete și nedreptate.

— Îl căutam pe domnul Bates.

— Ușa de alături.

— Nu răspunde nimeni.

— S-o fi dus, pesemne, la „Leul roșu”. Oamenii par foarte agitați.

Se spune că se deschide mina Dumneata nu te duci?

— Cineva trebuie totuși să rămână, ca s-aprindă focul! Fata îl privea cu o vagă curiozitate...

— Dumneata ești străinul care-a venit cu George Jarvis în tren?

— Da.

— Zicea că n-ai venit aici cu gând bun.

D. Își aminti, cu spaimă, de răul pe care, fără voia lui, îl făcuse Fisei. Ce rost avea să transporte într-o altă țară această povară a violenței? Mai bine să se dea bătut la el acasă, decât să-i amestece și pe alții... Desigur, asta era o erezie: nu degeaba partidul său n-avea încredere în el.

— De altfel, nimeni nu ia aminte la vorbele lui George - zise fata. Dar de ce vrei să-l vezi pe Bates?

„Foarte bine - își spuse D. N-au decât să afle toți!”. La urma urmei, țara asta e o democrație. Undeva lot trebuia să înceapă - așa că putea începe chiar aici...

— Voiam să-i dezvălui unde vor merge cărbunii... și anume. La rebelii din țara mea.

— Aha. ești unul dih ăia?! făcu fata. cu un aer obosit.

— Da

Și ce. legătură are treaba asta cu 13 ates?

Vreau ca muncitorii să refuze să coboare în mină.

— Să refuzăm noi?! exclamă fata, privindu-l cu uimire.

— Da - Pesemne că nu ești în toate mințile I Ce ne pasă nouănde se duce cărbunele?

D. îi întoarse spatele: acum era sigur că totul era

za „arnic. Dacă până și un copil... Fata strigă după el:
- Piști nebun! De ce să ne pese?

D porni, îndărătnic, pe stradă; era hotărât să continue lupta, până-l vor aresta, spânzura, împușca, până-i vor închide gura într-un fel sau altul, îngăduindu-i astfel să se lepede de povara lealității și să se odihnească.

Oamenii adunați în fața „Leului roșu” începuseră să cânte. L/lucrurile păreau să se precipite. Probabil că se anunțase ceva precis

Două cântece își disputau întâietatea - amândouă erau vechi: D. le auzise cu ani în urmă, pe când lucra la Londra. Oamenii săraci rămân credincioși cântecelor vechi. Acum, lupta se dădea între „Vără-ți grijile în sac” și „Noi toți îi mulțumim lui Dumnezeu”... Cântecul laic sfârși prin a ieși victorios! îl cunoșteau cei mai mulți.

D. zări cum oamenii își trec din mână-n mână niște ziare - erau ziarele de duminică. Pe bancheta din spatele mașinii se aflau, pare-se, teancuri întregi.

— Unde-i Bates? întrebă D. pe cineva, apucându-l de braț.

— E sus, cu agentul.

Își croi drum prin mulțime. Cineva îi vârî un ziar în mână. Un titlu cu litere de-o șchioapă îl izbi în ochi:

„TRANZACȚIE PENTRU EXPORTUL DE CĂRBUNI! REDESCHIDEREA MINELOR”.

Era un ziar de duminică, serios, dar lipsit de imaginație, deci cu atât mai convingător. D. intră în fugă în vestibulul hotelului; simțea nevoia să întreprindă grabnic ceva, înainte ca speranța oamenilor să devină prea puternică. În vestibul nu era nimeni... Pe pereți atârnav niște pești împăiați, în borcane de sticlă - pesemne că odinioară, locurile acestea erau frecventate de pescarii amatori. D. urcă

scările: nimeni Pe stradă, oamenii aclamau, se petrecea ceva. Deschise e ușă mare, pe care scria „Salon”, și se pomeni în fața propriului său chip, reflectat într-o oglindă înaltă, cu rama aurită; o bucățică de vată îi ieșea din plasturele ce-i acoperea obrazul neras.

Printr-o mare fereastră deschisă, văzu un om care perora. Alți doi erau așezați la o masă, cu spatele la orator. Încăperea mirosea a catifea mucegăită.

— Toți fochiștii, liftierii și mecanicii sunt chemați urgent, mâine dimineată, la prima oră. Dar nu vă temeți. În mai puțin de o săptămână veți avea cu toții de lucru! Pentru voi, criza s-a terminat! Puteți să-l întrebați și pe domnul Bates, al vostru. Pentru voi, săptămâna de lucru nu va avea patru zile, ci șapte, iar anul va avea trei sute șaiszeci și cinci de zile lucrătoare.

Vorbitorul, un omuleț oacheș, cu o mutră șireată, se ridica ritmic în vârful picioarelor îmbrăcate în ghetre: tipul clasic al speculantului de valori imobiliare.

D. străbătu încăperea și. ajungând în spatele lui, îi spuse:

— Scuză-mă, te rog, aș vrea să stăm puțin de vorbă.

— Nu acum! Nu acum! îi răspunse omulețul, fără să-și întoarcă fața. Apoi, adresându-se oamenilor: Acum duceți-vă acasă și veseliți-vă! Până la Crăciun, veți avea de lucru cu toții. În schimb, nădăjduim că...

D. se adresă celorlalte două spinări:

— Care dintre voi e Bates?

Se întoarseră amândoi: unul dintre ei era **b**.

— ...nădăjduim că veți munci cu tragere de inimă. Vă puteți bizui pe compania minieră Benditch.

— Eu sunt Bates – zise celălalt.

D. Își dădu seama că L. nu-l recunoscuse: părea nedumerit.

— Văd că ai și luat legătura cu agentul generalului - îi zise D. lui Bates. A sosit momentul să spun și eu un cuvânt.

L. se luminează la față: îl recunoscuse, în sfârșit. Schiță un zâmbet, o pleoapă începu să i se zbată... Oratorul se întoarse cu fața spre ei:

— Ce se-ntâmplă aici?

— Comanda asta de cărbuni - începu D. - e destinată, chipurile, Olandei, dar nu-i adevărat!

Vorbind, nu-l slăbea din ochi pe Bates, un tinereț cu o chică melodramatică și cu o gură moale.

— Ce mă privește treaba asta pe mine? întrebă el.

— Oamenii au încredere în dumneata, presupun. Spune-le să nu coboare în mină!

— Ascultă, omule! interveni agentul lui Benditch.

— Sindicatele voastre au declarat că nu vor lucra niciodată pentru ei! urmă D.

— Cărbunii aceștia sunt destinați Olandei - replică Bates.

— De ochii lumii doar. Am venit în Anglia ca să cumpăr cărbuni pentru guvernul legal al țării mele. Omul acesta mi-a furat scrisorile de acreditare!

— E într-o ureche! protestă, fără convingere, agentul, săltându-se în vârful picioarelor. Domnul acesta este un prieten al lordului Benditch.

Bates bâigui, stânjenit:

— Ce pot face? E treaba guvernului! L. vorbi, foarte calm:

— Îl cunosc pe omul acesta. E un fanatic și, pe deasupra, e căutat de poliție.

— Chemați un sergent! strigă agentul.

— Am un revolver în buzunar - zise D., fără să-l

slăbească din ochi pe Bates. Știu că această comandă înseamnă un an de lucru pentru oamenii voștri, dar pentru ai noștri înseamnă moarte. Și chiar pentru ai voștri ar însemna moarte, dac-ați ști adevărul!

— De ce naiba aș crede într-o poveste ca asta? Cărbunii sunt pentru Olanda! izbucni Bates.

Vorbea cu un vag accent de școală serală. Era limpede că se ridicase prin propriile puteri și că se silea să ascundă bornele acestui urcuș, fiindu-i rușine de ele.

— E pentru prima oară c-aud povestea asta! adăugă el. D. simțea însă că Ratee = era pe jumătate convins. Omul acesta cu buzele moi își purta chica rebelă ca pe-o mască, menită să sugereze violență, un radicalism de care era cu totul străin.

— Dacă dumneata nu vrei să le vorbești, le voi vorbi eu însumi! îl amenință D.

Agentul se repezi spre ușă. dar D. îl opri:

— Stai jos! Vei putea să chemi poliția după ce termin. Nu încerc să fug, precum vezi. Întreabă-l pe dumnealui câte capete de acuzare mi se aduc: pașaport fals, furtul unui automobil, port de armă fără permis... Nici nu le mai țin minte pe toate. Acum voi adăuga încă o acuzație i instigare la violență...

Merse la fereastră și vorbi tare i

— Tovarăși!

În ultimele rânduri ale mulțimii îl zări pe bătrânul Jarvis, care-l privea cu o mutră sceptică. Afară rămăseseră vreo sută cincizeci de oameni: mulți plecaseră, ca să ducă vestea cea mare.

— Trebuie să vă vorbesc! urmă D.

— Pentru ce? îl întrebă cineva din mulțime.

— Nici nu știți unde vor merge cărbunii voștri...

Omenii păreau Veseli, triumfători. Un glas rosti:

— La Polul Nord!

— Nu-s destinați Olandei - continua D.

Oamenii începură să se împrăștie. D. fusese pe vremuri conferențiar, dar nu și orator public: nu știa cum să-i rețină.

— Pentru numele lui Dumnezeu! urlă el. Trebuie să mă ascultați!

Și, apucând o scrumieră de pe masă, sparse geamul cu ea.

— I-ascultă! îl apostrofă Bates. Nu te atinge de bunurile hotelului!

Zgomotul de sticlă spartă îi făcu pe oameni să se-ntoarcă...

— Cărbunele extras de voi ar putea sluji la uciderea unor copii, urmă D.

— Ține-ți gura! răcni cineva.

— Știu că pentru voi e foarte important să aveți de lucru. Dar pentru noi e o chestiune de viață și de moarte.

Privind pieziș, zări în oglindă fața lui L. - plin de satisfacție, aștepta, nemișcat, ca el să isprăvească. Era sigur că nimic nu putea schimba situația.

— Pentru ce au nevoie rebelii de cărbunele vostru? răcni D. Pentru că minerii noștri nu vor să lucreze pentru ei! Chiar sub amenințarea de a fi împușcați, refuză să lucreze!...

Peste capetele mulțimii, îl vedea pe bă! rinul George Jarvis. stând ceva mai retras, cu un aer misterios și sceptic, de om care nu crede un cuvânt din tot ce i se spune.

— Să-l auzim pe Joe Bates! strigă cineva. Iar strigătul fu repetat de multe voci:

— Joe Bates ț Joe!

— Profită de ocazie și vorbește! zise D., întorcându-se în încăpere și adresându-se. fruntașului sindical.

Omulețul cu înfățișare de agent imobiliar mârâi:

— O să am eu grijă să capeți șase luni pentru treaba asta!

— Hai, vorbește stăruî D.

Bates porni în silă spre fereastră. Învățase de la mai marii lui să-și scuture părul rebel - singurul element revoluționar al persoanei sale...

— Tovarăși! Începu el. Ați auzit o acuzație foarte gravă... Să fi avut, totuși, de gând să acționeze?

Un glas de femeie strigă:

— Trebuie să ne fie milă întâi de noi înșine... Bates continuă:

— Socot că lucrul ăla mai bun pe care-l putem face este să-i cerem trimisului lordului Benditch să ne asigure că a cești cărbuni vor merge într-adevăr în Olanda, și numai în Olanei).

— La ce-ar folosi aceste asigurări? Întrebă D.

— Dacă ni le dă, putem merge mâine la lucru cu conștiința curată.

Omulețul cu ghetre ieși la vedere:

— Perfect! Domnul Bates are dreptate. Vă asigur, în numele lordului Benditch...

Vorbele lui fură acoperite de aclamații. D. se pomeni singur cu L., în timp ce aclamațiile continuau, iar ceilalți doi se depărtau de fereastră.

— Ar fi trebuit, precum vezi, să accepți oferta mea - îi spuse L. Te afli într-o situație foarte penibilă... Domnul K. a fost găsit...

— Domnul K?

— O femeie cu numele de Glover s-a întors ieri noapte și l-a găsit. Avusese unele presimțiri, după cum a declarat la poliție. Scrie în ziarele de azi.

— Cât despre individul acesta - urmă să vorbească omulețul - e căutat de poliție pentru furt și înșelăciune...

— Poliția - continuă L. - caută un individ pe care un anume Fortescue declară că l-a văzut în apartament împreună cu o tânără... Individul avea falca bandajată, dar poliția e de părere că bandajul putea ascunde o cicatri o

Deodată, Bates strigă:

— Oameni buni, faceți loc sergentului!

— Nu crezi c-ar fi mai bine s-o ștergi? întrebă L.

— Mai am un cartuș.)

— Mi-l rezervi mie, sau chiar dumitale?

— O, dac-aș ști până unde ești în stare să mergi! exclamă D.

Ar fi vrut să se simtă obligat să tragă - să știe, de pildă, că h. dăduse dispoziții ca Elsa să fie omorâtă; să-l urască, să-l disprețuiască și să-l împuște. Dar L. făcea parte dintr-o altă lume decât aceea a fetei; era neverosimil c-ar fi putut da asemenea dispoziții... Trebuie să ai ceva comun cu oamenii pe care-i ucizi - când nu e vorba de o moarte impersonală, ce se abate dintr-un avion sau dintr-un tun cu bătaie lungă.

— Urcă până aici, domnule sergent! strigă pe fereastră trimisul lordului Benditch; aidoma clasei lui sociale, avea convingerea naivă că un singur polițist poate veni de hac unui om înarmat.

L. îi răspunse lui D.

— Aș merge până-n pânzele albe... ea să mă întorc la... Nu era nevoie să-și precizeze gândul: înapoia acestui glas calm și netulburat de spaimă stătea un întreg mod de viață - o casă cu coridoare lungi, O grădină bine îngrijită, o bibliotecă plină cu cărți scumpe, o galerie de tablouri, o masă de birou cu înkrustații, și o suită de servitori bătrâni, însuflețiți de admirație pentru stăpânul lor Dar ce fel de „întoarcere” ar fi aceea întreprinsă alături de o fantomă care te-ar urmări ca o umbră, împiedicându-

te să uiți?... D. șovăi, cu mâna pe revolverul din buzunar.

— Știu ce gândești - îi spuse b. Dar femeia aceea era nebună, nebună de legat!

— Îți mulțumesc. În cazul acesta.

Se simți subit ușurat, ca și cum nebunia ar fi adus un element normal în această lume și i-ar fi luat de pe umeri o parte din povara răspunderii. Se îndreptă spre ușă, dar trimisul domnului Benditch strigă, depărtându-se de fereastră!

— Opriți-l!

— Lasă-l să plece. - îi zise L. Poliția...

D coborî în fugă scările; sergentul, un om în vârstă, tocmai intra în vestibul. Aruncându-i o privire iscoditoare lui D., îl întrebă:

— N-ați văzut, dom'le...

— Sus. pe scară, domnule sergent! îi răspinse D. și alergă spre curtea din spatele hotelului.

Trimisul lordului Benditch strigă peste balustradă:

— Sergent, ăla e! Prinde-l!

D alergă mai departe. Avea un avans de câțiva metri. Curtea părea pustie. Auzi în spatele lui o bufnitură: sergentul căzuse, alunecând. Auzi apoi un glas:

— Pe-aici, nene!

Fără să stea pe gânduri, intră într-o privată. Totul se pe-treea într-un ritm prea rapid. Auzi pe cineva spunând:

— Ajută-l să se cațere!

Și se pomeni ridicat peste un zid Căzu în genunchi, lângă o ladă de gunoi.

— Gura! îi șopti un glas.

Se afla într-o grădiniță dosnică - vreo câțiva metri pătrați de iarbă firavă, o cărare presărată cu

zgură și o bucată de nucă de cocos agățată de o cărămidă spartă și menită să atragă păsările.

— Ce faceți? Ce rost are? întrebă D.

Ar fi vrui să le explice că toate astea n-aveau niciun rost, de vreme ce se afla probabil în curtea doamnei Bennett, care nu va face altceva decât să cheme poliția... Dar nu mai avea cui să-i explice: rămăsese singur, ca un obiect azvârlit peste un zid și uitat acolo. Dinspre stradă se auzeau strigăte. Vlăguit, D. ședea în genunchi, ca o statuie într-o grădină – ar fi putut sluji drept soclu pentru un bazin cu apă destinat păsărilor. Gândurile îi zburau de colo până colo și se simțea îngrețșat și furios totodată; iarăși era împins ca un pion. La ce bun? Era un om sfârșit. Închisoarea îl atrăgea ca un liman de liniște. Luptase, într-adevăr, destul.

Își prinse capul între genunchi, ca să-i treacă amețeala, își aminti că nu mai pusese nimic în gură de la serata dată la clubul Entrenationo.

Deodată auzi un glas șoptit:

— Scoală-te!

Ridică privirea și zări trei fețe tinere.

— Cine sunteți? îi întrebă.

Cei trei îl priveau amuzați. Toți aveau niște fețe false e, neformate, anarhice. Cel mai în vârstă dintre ei nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani. Acesta zise:

— N-are a face cine suntem. Intră în șopron.

D. se supuse, ca într-un vis. În șopronul strâmt și întunecos era cu greu loc pentru toți patru; se ghemuiră care pe cărbuni, care pe lăzile sparte ce slujeau drept lemne de foc. O lumină slabă se strecura prin găurile nodurilor scoase cu degetul din scândurile pereților.

— Ce rost are? începu D. Doamna Bennett...

— Bătrâna nu vine după cărbuni duminica. E bisericică.

— Dar Bennett?

— E beat criță.

— Poate că m-a văzut cineva...

— Nu! Am stat noi de veghe...

— Au să caute prin case.

— N-au cum, fără mandat. Iar judecătorul e dus la Woolhampton.

— Păstrează-ți mulțumirile - zise băiatul mai în vârstă. Ai un revolver, nu-i așa?

— Da.

— Banda are nevoie de el.

— Nu zău?! Cine-i Banda? Voi?

— Noi suntem comitetu executiv.

Chirciți în jurul lui, îi priveau cu aviditate.

— Ce-i cu sergentul, ce-a pățit? întrebă D., în doi peri.

— Banda a avut grijă de el.

Băiatul cel mai mic începu să-și frece glezna, cu un aer visător.

— Rapid mai lucrați 1

— Suntem organizați, asta e - zise băiatul mai vârstnic.

— Și avem polițe de plătit...

— Joey a fost odată bătut cu nuiaua - explică băiatul cel mare.

— Înțeleg.

— Șase lovituri.

— Asta s-a întâmplat înainte de a ne fi organizat.

— Și acum, dă-ne revolverul - zise cel mare. Nu mai ai nevoie de el. Te afli sub protecția Bandei.

— Nu zău?!

— Am aranjat totul. Rămâi aici până se-ntuncea, iar când ai s-auzi că bate de ora șapte „o pornești pe

strada Minei în sus. Toți au să fie atunci pe la casele lor, ca să-și bea ceaiul, afar' de ăi care-au să fie la biserică. Lângă biserică-i o străduță. Ai s-aștepti acolo autobuzul. Crikey o să-ți facă semn.

— Cine-i Crikey?

— Unul din Bandă. Perforează biletele. O să aibă el grijă s-ajungi cu bine la Woolhampton.

— Văd că v-ați gândit la toate. Dar la ce vă trebuie revolverul?

Băiatul mai vârstnic se strânse lângă el. Avea o față palidă și aspră, iar ochii lui păreau goi ca aceia ai unui căluț de mină. Nu puteai desluși în ei nicio fărâmbă de entuziasm, nicio pasiune: pentru băieții aceștia, anarhia nu însemna altceva decât refuzul anumitor constrângeri.

— Noi te-am ascultat - urmă băiatul.

— Știm că nu vrei să se deschidă mina. O să-i oprim noi, în locul matală. Pentru noi e totuna.

— Părinții voștri nu lucrează acolo?

— Nu ne pasă I

— Bine, dar cum?...

— Știm unde-și țin dinamita. Nu ne rămâne altceva de făcut decât să spargem ușa depozitului și să dăm foc dinamitei. N-au să mai poată lucra în mina aia luni de zile

Răsuflarea băiatului era acră. D. simți că i se face greață.

— Nu lucrează nimeni acolo, acum? întrebă el.

— Nimeni.

Era, firește, de datoria lui să profite de această ocazie, dar nu se putea hotărî.

— Bine, dar de ce aveți nevoie de revolver?

— Ca să spargem lacătul

— Știți să trageți?

— Firește că știm.

— Nu mai are decât un singur cartuş...

Stăteau ghemuiți unii într-alții în șopronul strâmt; mâinile lor îi atingeau mâinile, o răsuflare acră îl izbea în față. Avea impresia că-i înconjurat de niște animale, de niște făpturi ale întunericului, cu simțurile adaptate la întuneric; pe când el nu putea vedea decât pe lumină...

— Pentru ce? întrebă el.

— Așa, ca să ne distrăm - îi răspunse un glas indiferent. O pasăre fâlfâi din aripi undeva, poate chiar deasupra mormântului lui... Pe D. îl trecură fiori.

— Dar dacă e, totuși, cineva acolo?

— A. vom avea noi grijă N-avem de gând să ajungem la spânzurătoare.

Nu era, însă. niciun pericol să fie spânzurați, și tocmai asta era grav: nefiind majori, băieții n-aveau nicio răspundere. Totuși - își spunea D. - era de datoria lui să accepte, chiar dacă s-ar produce un accident... în asemenea împrejurări, viața propriilor tăi compatrioți atârână mai greu în balanță. Codul moralei absolute e abolit în vreme de război, îngăduindu-ți să faci rău. pentru binele cauzei.

D. scoase din buzunar revolverul și, în aceeași clipă, mâna cleioasă a băiatului mai vârstnic îl și înhață.

— Aruncați revolverul în mână, îndată după ce-l folosiți - zise D. N-are rost să vă lăsați amprentele digitale.

— În regulă. Te poți bizui pe noi.

D nu-și dezlipea degetele de pe revolver, nu se hotăra să se despartă de ultimul lui cartuş.

— N-o să te trădăm - spuse băiatul. Banda nu trădează niciodată.

— Ce-or fi făcând ăia acum? Adică poliția...

— Nu-s decât doi polițiști. Unul dintre ei s-a dus

cu motocicleta la Woolhampton. ca s-aducă un mandat de arestare. Oamenii își închipuie că ești la Charlie Stowe, iar Charlie n-o să-i lase să intre. Charlie are și el o socoteală cu ei.

— După ce-o să spargeți lacătul, n-o să vă rămână prea mult timp ca să aruncați dinamita și să fugiți.

— Așteptăm până se-ntunecă.

D. lăsă din mână revolverul, care dispăru numaidecât în buzunarul unuia dintre băieți.

— Nu uita - îi zise cel mare. La șapte, să fii lângă capelă. Crikey o. să te-aștepte.

După plecarea băieților, D. se gândi că le-ar fi putut cere măcar ceva de mâncare. Când ai stomacul gol, simți că timpul trece foarte încet. Deschise puțin ușa șopronului, dar nu zări decât o tufă uscată, o potecă presărată cu zgură și bucata de nucă de cocos atârnată de-o sfoară murdară. Încercă să-și facă un plan, dar la ce bun să-ți faci planuri, când viața te ia pe sus „ca un val și te-azvârle cât colo?... Chiar dacă ar ajunge la Woolhampton, ar avea oare vreun rost să meargă la gară, care va fi desigur supravegheată?... își aminti de bandajul ce-i ascundea fața: și-l smulse, pentru că nu-i mai putea folosi la „nimic. Ce ghinion că femeia aceea descoperise atât de repede cadavrul domnului K! De fapt, ghinionul îl urmărise din clipa când pusese piciorul în această țară. O revăzu în gând pe Rose plimbându-se pe peron cu o brioadă în mână. Dacă n-ar fi acceptat un loc în mașina ei, oare situația ar fi fost alta? în orice caz, n-ar fi ajuns așa târziu la Londra și n» ar fi mâncat bătaie... Poate că domnul K. nu l-ar fi bănuț de trădare și nu s-ar fi hotărât să se vândă el însuși mai întâi. Tar administratoarea... era nebună, pe cât spusese L\ Ce-o fi vrut să spună de fapt?... Pe orice făgaș și-ar fi îndreptat gândurile,

toate începeau, cu imaginea Rosei pe peron și se sfârșeau cu imaginea Elsei moartă în camera de la etajul al treilea.

O păsărică - nu cunoștea numele păsărilor din Anglia - se cocoțase pe nuca de cocos și ciugulea de zor: pentru ea era un prânz copios...

...Dacă ajungea la Woolhampton, să încerce să se întoarcă la Londra? Sau să plece în altă parte? Când se despărțise de Rose, acesta fusese gândul lui, dar între timp lucrurile se schimbaseră.

...Dacă era căutat de poliție și pentru asasinarea domnului K., urmărirea avea să fie mult mai aprigă decât până acum. Nu voia s-o vâre pe Rose în povestea asta - o compromisese destul! „O, ce simplu ar fi totul, dac-ar apărea chiar acum un polițist!” se gândi el, obosit... Deodată păsărică își luă zborul de pe nuca de cocos: dinspre poteca presărată cu zgură se auzi un zgomot de pași. ca și rum ar fi mers cineva tiptil. D. așteptă răbdător să fie arestat. Dar nu i ra ihvfa a pisică: îmbrăcată parcă într-un costum negru, se uita. el prin lumina strălucitoare a acestei zile de iarnă, privindu-l de la egal la egal; ca pe o altă jivină; apoi se depărta și dispăru, lăsând în urmă un vag miros de pește. D. se gândi atunci la nuca de cocos când o să se întunece, o s-o poată lua Dar orele se scurgeau cu o încetineală îngro/itoare la un moment dat, simți un miros de bucătărie; apoi îi ajunseră la ureche niște înjurături de undeva, de la o fereastră de sus: „nerușinatule”, „bestie bețivă”... Probabil că doamna Benneti încerca să-și dea jos din pat bărbatul. I se păru c-o aude spunând „lordul Rendili h”. apoi auzi zgomotul unei feres retrântite; ceea ce urmă dură aceea se petrecu fără știrea vecinilor, în teribila intimitate a unui cămin conjugal, în care era stăpân Bărbatul... Păsărică se întoarce la nuca de cocos, iar D

o privi cu invidie: păsărică se folosea de ciocul ei ca un lucrător de un târnăcop. Ar fi vrut s-o sperie, ca s-o alunge. Lumina amurgului se abătu asupra grădiniței.

Soarta revolverului îl îngrijora acum mai mult decât orice. Nu putea avea încredere în băieții aceia. Toată poveste a cu depozitul de dinamită fusese probabil născocită de băieți, care nu doreau altceva decât să se joace cu revolverul. Cine știe ce se mai putea întâmplă! Băieții ar fi fost în stare să tragă așa. de-al dracului - cu toate că, văzându-le fețele pământii, de copii nedoriți, cu greu te puteai gândi la strengăriile copilăriei.

La un moment dat. tresări auzind un zgomot ce i se păru a fi o împușcătură, până-n clipa când zgomotul se repetă. Era, probabil, mașina agentului.

În cele din urmă, se întunecă. D. așteptă până când nu mai zări nuca de cocos, apoi ieși din șopron. îi lăsa gura apă la gândul că se va înfrupta din rămășițele aceluia ospaț păsăresc Tălpile lui făceau să scrâșnească prea tare zgura de pe potecă; la o fereastră, cineva dădu la o parte perdeaua. Era doamna Bennett, care se holba la el. D. O vedea bine - era îmbrăcată de plecare și-și lipea nasul de geamul ferestrei de la bucătărie, arătându-și, chiar lângă soba de gătit, fața osoasă, pizmașă, necruțătoare. D. rămase nemișcat; i se părea că e cu neputință ca ea să nu-l vadă, în ciuda întunericului din grădină. Totuși doamna Bennett trase la loc perdeaua.

D. așteptă o clipă, apoi își continuă drumul - spre nuca de cocos. Nu avu parte, însă, de regalul mult visat' s nuca i se păru cam tare și uscată. Se întoarse în șopron și, ghemuindu-se la pământ, începu s-o mănânce fâșie cu fâșie: cum n-avea niciun briceag, își toci unghiile înfigându-le în carnea albă și dură.

Dar chiar și cele mai lungi așteptări au un sfârșit.

D. avusese timp să se gândească la tot – la Rose, la viitor. Ia trecut, la băieții care-i luaseră revolverul; acum nu mai avea la ce să se gândească. Încercă să-și aducă aminte de poezia pe care-o transcrisese în carnetelul furat de șoferul lui L... Bătaia... inimii și-a pașilor... o, cât de pătimăș și implacabil...”

Renunță. Cândva aceste versuri însemnaseră foarte mult pentru el. Se gândi la soția lui: faptul că legătura dintre el și mormântul ei slăbea din ce în ce mai mult era un simbol al nimicniciei acestei vieți... Oamenii ar trebui să moară împreună, nu separat.

Un orologiu bătut de șapte ori.

II

D. ieși cu băgare de seamă din șopron, după ce-și vârî în buzunar ceea ce mai rămăsese din nuca de cocos. Își dădu subit seama că băieții nu-i spusese cum putea ieși din neeasta grădină dosnică. Așa-s copiii: sunt în stare să pună la cale planuri grandioase, dar uită micile detalii practice. Fusesse curată nebunie din parte-i să le încredințeze revolverul își spuse că băieții săriseră probabil peste zid, atât la venire cât și la plecare. El însă, nu mai era tânăr: era un om de vârstă mijlocie, slab și flămând. Ridică brațele și văzu că ajung până la marginea zidului, dar simți că n-aveau destulă putere ca să i țină. Încercă de câteva ori să se ridice, dar din ce în ce mai lipsit de vlagă.

O voce foarte tinerească îi șopti, din closet:

— Matale ești, nene?

Prin urmare, nu neglijaseră acest detaliu practic.

— Da – șopti el.

— E acolo o cărămidă dezlipită. D. pipăi zidul până ce-o găsi.

— Da.

— Sări repede.

D. căzu în picioare, chiar în locul unde-și începuse evadarea. Un prichindel jegos îl examina cu un ochi critic și-i spuse:

— Eu sunt plantonul.

— Unde-s ceilalți?

Puștiul arătă cu capul spre muntele de zgura suspenda? ca un nor de furtună deasupra așezării.

— Or fi ajuns la mină.

D. simți că neliniștea crește-n el: avea senzația pe care-o încerca de obicei în cele cinci minute ce despărteau alarma de primele bombe. I se părea că, undeva, pe aproape, era pe punctul de a se dezlănțui o stihie anarhică, aidoma trăsnetului pe-un deal...

— Du-te - și așteaptă-l pe Crikey! îi porunci cu asprime în glas minusculul și murdarul ipochimen.

D. se supuse - n-avea altceva mai bun de făcut. Lunga stradă cenușie era slab luminată, iar Banda părea să fi ales bine momentul: nu se zărea nici țipenie de om. Dacă n-ar fi fost lumina din ferestrele capelei, D. s-ar fi putut crede într-un oraș părăsit - o relicvă din era cărbunilor, arătată turiștilor. Se simțea vlăguit și bolnav, iar temerile lui sporeau cu fiecă pas ce-l făcea și parcă se ghemuia în sine, ca să nu fie surprins de bubuitura ce putea să sfâșie dintr-o clipă într-alta această mare liniște. Către nord-vest se zăreau pe cer luminile Woolhampton-ului: ai fi zis că-i un oraș în flăcări.

Capela baptistă era despărțită de casa de lângă ea printr-o alee îngustă, ceea ce-i conferea un soi de falsă demnitate și independență în mijlocul acestei așezări înghesuite. Cu ochii ațintiți spre stradă, D. aștepta să apară Crikey și autobuzul de Woolhampton. Singurul sergent rămas în orașel păzea probabil locuința lui Charlie Stowe. În așteptarea unui ordin de percheziție. Chiar în spatele așezării se înălța muntele

de zgură, iar undeva în beznă băieții se agitau acum în jurul depozitului de explozibile. Înăuntrul capelei, un cor de glasuri femeiești afone intona un imn de slavă „Atotputernicului din ceruri”...

O ploicică mărunță se abătu dinspre haldele de zgură. Era amestecată cu praf de cărbune și-ți murdărea fața ca o vopsea diluată. Un glas de bărbat, aspru și tandru în același timp, răsună limpede în urechea lui D.

— Să ne rugăm cu toții!

Rugăciunea improvizată începu să se rostogolească, aidoma unui talaz grandios:

„Izvor al bunătății și-al adevărului... te binecuvântăm pentru toate darurile ce ni le-împarți cu atâta mărinimie...”

Frigul pătrundea prin pardesiul lui D., apăsându-i ca o compresie udă pieptul... Deodată i se păru că aude un motor de automobil, care păcănea cu furie undeva, în josul stră/ii. Merse cu băgare de seamă până-n pragul ascunzătorii lui, în nădejdea că-l va zări pe Crikey. Se retrase însă grabnic înapoi în întuneric: nu era autobuzul, ci o motocicletă, călărită de un polițist. Se întorsese, probabil, de la Woolhampton, cu ordinul de percheziție; în curând aveau să descopere că D nu se afla în locuința lui Charlie Stowe când o să sosească, oare, și autobuzul? Desigur că au să caute și-n autobuz... dacă nu cumva Banda, prevăzând și acest lucru, ticluise vreun plan.

Se lipi de zidul capelei, spre a se feri cât mai mult de ploaia pătrunzătoare, și auzi din nou rugăciunea. Parcă vedea interiorul luminat și spațios, dar lipsit de podoabe, cu panouri de brad pe pereți, cu o masă simplă în loc de altar și cu un radiator încins... încercă să-și închipuie. În acest cadru, femeile îmbrăcate în rochiile lor de duminică... Doamna

Bennett era desigur acolo... „Rugămu-ne. fie-ți milă de lumea noastră chinuită și sfâșiată... îndură-te de victimele războiului, de cei dezmoșteniți și lipsiți de cămin”...

D. Își spuse, cu un surâs amar

„În clipa asta se roagă pentru mine, fără să știe! Ce-ar gândi dac-ar afla?”

Cei din capelă începură să cânte un imn: cuvintele țâșneau, obscure și dezordonate, din temnița lor de piatră și de carne: „Pătrunsă de iubirea de Dumnezeu, inima-mi de nimic nu se teme...”

D. se pomeni azvârlit pe celălalt trotuar al aleii și căzu cu ceafa pe-o piatră. În timp ce deasupra lui zburau, ca niște șrapnele, cioburi de sticlă spartă. Avu impresia că tot zidul de deasupra lui se îndoiaie, gata-gata să-i cadă pe cap. Începu să urle... Era conștient de o explozie puternică, dar nu și de zgomotul ce-o însoțise – acesta era prea puternic pentru a fi auzit. Abia după ce a încetat. Începi să percepi un astfel de zgomot, auzind de fapt numai lătrăturile câinilor, strigătele oamenilor și fâșâitul pulberii ce se scurge dintr-o cărămidă spartă. Acoperindu-și fața cu palmele, ca să-și ferească ochii, D începu din nou să urle. Pe stradă alergau o sumedenie de oameni; nu departe, o armonică începu să cânte, ca o sfidare, dar D nu o auzi: era din nou în pivnița unei case năruite, lângă o pisică moartă, a cărei blană îi atingea buzele.

Cineva strigă:

— Uite-l!

Îl dezgropau, dar el nu se putea mișca fără să se lovească de muchia unei sape sau de vârful unui târnăcop; nădușind de spaimă, vocifera în limba lui maternă. Simți atingerea unei mâini și-și aminti brusc de ceva: era din nou pe șoseaua Doverului, atins de labele brutale ale șoferului.

— Ia mâna de pe mine! zbieră el, furios.

— O fi înarmat?

— Nu.

— Dar ce are în buzunarul din dreapta?

— Ia te uită, ce nostim! E o bucată de nucă de cocos. E rănit?

— Nu cred. Doar speriat.

— Pune-i cătușele, e mai bine așa.

D. parcursese lungul drum ce ducea de la pisica moarta la orașelul Benditch, trecând prin șoseaua Doverului. Simți că mâinile i-a prinse și că i se ia ceva de pe ochi. Zidul continua să spânzure deasupra lui iar ploaia mărunță cădea mereu; nimic nu se schimbase. Violența trecuse lăsând în urmă doar câteva geamuri spate. Doi polițiști stăteau aplecați asupra lui, iar la intrarea aleii se strânsese o mică mulțime lugubră, care privea cu nesaț. Auzi un glas i

— Această pildă a fost luată din Sfânta Scriptură...

— E-n regulă - zise D. Vin și singur.

Se ridică anevoie; căzând, se lovise zdravăn la spate.

— M-aș. așeza, dacă n-aveți nimic împotrivă - se rugă el.

— O să ai destul timp pentru asta - îi răspunse unul dintre polițiști.

Celălalt îl apucă de braț și porni cu el pe strada întunecoasă. Ceva mai încolo aștepta un autobuz pe care scria: Woolhampton. De pe scara autobuzului îl privea, impasibil, un tinerel cu o tașcă atârnată peste umăr.

— Ce acuzații mi se aduc? întrebă D.

— Au să fie destule, fii pe pace! îi răspunse polițistul.

— Cred că am dreptul să întreb - zise D.,

privindu-și mâinile încătușate.

— Ai rostit vorbe menite să tulbure ordinea publică, ai pătruns prin efracție într-o clădire, cu scopul de a comite un act criminal... Deocamdată ajunge.

D. izbucni în râs, fără să vrea:

— Aceste două capete de acuzare sunt noi. Pare-aș face colecție...

La comisariat, îi dădură o ceașcă de cacao și puțină pâine cu unt, apoi îl închiseră într-o celulă.

De mult nu mai avusese-parte de o asemenea tihnă.

Îi auzi pe polițiști telefonând la Woolhampton ceva în legătură cu el, dar nu desluși decât vreo câteva cuvinte.

În curând, polițistul mai tânăr îi aduse o strachină cu supă și-i spuse:

— Ești o captură grozavă, așa-i?

— Zău?

— Ești așteptat la Londra, și încă grabnic! Vor să-ți ia un interogatoriu - 2*ailatigă polițistul cu respect.

— În legătură cu ce?

— N-aș putea să-ți spun, dar cred c-ai citit ziarul. Trebuie să te-ntorci la Londra cu trenul de la miezul nopții. Te însoțesc. Află că nu-mi pare de loc rău să văd și eu un pic Londra.

— Fii bun și spune-mi... explozia aceea a făcut vreo victimă?

— Niște ștregari au aruncat în aer magazia de explozibile a minei, dar, ca prin minune, n-a fost nimeni rănit, în afară de George Jarvis, bătrânul... Naiba știe ce căuta acolo! Moș Jarvis se plânge c-a suferit o comoție, dar numai un cui tremur l-ar putea zgudui pe unul ca el!

— Așadar, paguba n-a fost prea mare?

— N-a fost nicio pagubă - afară de magazia aia și de câteva geamuri sparte...

— Înțeleg.

Prin urmare, nici-ultimul lui. aitu > nu-și nimerise ținta.

PARTEA A IV-A - SFÂRȘITUL

I

Judecătorul avea un păr alb și rar, purta pince-nez, iar ridurile adânci din jurul gurii îi dădeau o expresie de bunăvoință amară. Nervos, ciocănea mereu cu stiloul în sugativa de pe birou. Ai fi zis că interminabilele perifraze ale martorilor poliției sfârșiseră prin a-i frânge nervii, încordați peste măsură.

„Ne-am deplasat până la cutare”... „Potrivit informațiilor primite”... Magistratul izbucni, iritat: - Presupun că vrei să spui că...

Îi îngăduiseră lui D. să se-așeze în boxa acuzaților. Din locul acela nu putea vedea decât puțini oameni - vreo câțiva avocați și polițiști, grefierul așezat la o masă, sub pupitrul magistratului - toți oameni necunoscuți. Dar ceva mai înainte, când aștepta, la intrarea tribunalului, să fie chemat înăuntru, zărise o mulțime de figuri familiare: domnul Muckerji, doctorul Bellows, până și domnișoara Carpenter... înainte de a le întoarce spatele pentru a intra în boxa acuzaților le adresase un zâmbet chinuit. Cât de adânc mirați trebuie să fi fost toți - afară de domnul Muckerji, care avea desigur o teorie și în această chestiune! D. se simțea nespus de obosit.

Ultimele treizeci și șase de ore fuseseră deosebit de grele pentru el. Întâi. drumul până la Londra, în compania unui polițist atât de care-l ținuse treaz toată noaptea vorbindu-i despre un meci de box la care ar fi putut să asiste, la Albert Hall. Pe urmă, interogatoriul

de la Scotland Yard. I. a început. îl amuzase - ce contrast bizar între acest interogatoriu și cel

care-i fusese luat într-o temniță din propria-i patrie, cu ajutorul bâtei! Trei bărbați ședeau sau se plimbau de colo până colo prin încăpere; erau meticulos de corecți, și din când în când câte unul din ei îi aducea o tavă cu ceai și cu biscuiți - ceai foarte tare, dar de proastă calitate, și niște biscuiți cam prea dulci. Îi oferiseră chiar și țigări, iar el le întorsese politețea; țigările lui, făcute dintr-un tutun negru și tare, nu prea le plăcuseră, dar el observase, amuzat, cum își notau pe ascuns numele de pe - V.whet. ca pe un detaliu care-ar fi putut deveni util ulterior.

Încercau, în mod vădit, să-i pună în cârcă moartea domnului K., iar el se întreba ce se-ntâmplase cu celelalte capete de acuzare - pașaportul fals, așa-zisa sinucidere a Elsei și mai ales explozia din orașelul Benditch?

— Ce-ai făcut cu revolverul? îl întrebaseră.

Mai mult decât atât nu se apropiaseră nicio clipă de bizara scenă de la ambasadă.

sească dragi și scafandri... Le spusese atunci:

— De pe unul din podurile voastre... nu le cunosc numele la toate.

Anchetatorii știau totul despre participarea lui, împreună cu domnul K., la serata de la clubul Entrenationo; un martor declarase că domnul K. făcuse o scenă în plină stradă, pentru că era urmărit. Martorul se numea Hogpit.

— Nu eu îl urmăream - precizase D. Eu l-am lăsat în fața clubului Entrenationo.

— Un martor cu numele de Fortescue te-a văzut împreună cu o femeie...

— Nu cunosc niciun Fortescue...

Interogatoriul durase ceasuri în șir. La un moment dat, sunase telefonul. Ținând receptorul în mână, un detectiv îi spusese:

— Știi, desigur, că toate aceste declarații sunt făcute de bunăvoie. Ai dreptul să refuzi să răspunzi la întrebări, în absența unui avocat.

— Nu doresc niciun avocat.

— Nu dorește niciun avocat! repetase detectivul, agățând apoi receptorul în furcă.

— Cine era? întrebese D.

— N-am habar - răspunsese detectivul.

— L-am aruncat în Tamisa Ei îl luaseră, însă, în serios le răspunse el, amuzat, ar fi fost capabili să folo

1 B7

Apoi, turnându-i lui D. a patra ceașcă de ceai, îl întrebese i

— Două bucăți de zahăr? Totdeauna uit.

— Fără zahăr.

— Scuză-mă, te rog.

Ceva mai târziu au urmat confruntările pentru identificarea lui. Era cam penibil pentru un fost profesor de limbi romanice să se vadă într-un asemenea context de figuri i însăși alegerea lor părea a spune: „Nouă așa ne apari!”... D. contemplant cu jale mutrele neb - ierite ce-l încadrau mai toți acești tipi din Soho 1 arătau ca niște codoși sau ca niște chelneri de cafenea interlopă. Avea să constate însă, amuzat, că poliția fusese echitabilă. Printr-o ușă ce dădea spre curte apăruse deodată Fortescue, ținând o umbrelă într-o mână și o pălărie-melon în cealaltă. Pornise de-a lungul șirului de mutre suspecte, aidoma unui tânăr politician care trece în revistă o gardă de onoare: șovăise îndelung în fața vecinului din dreapta lui D. - un individ care-avea aerul c-ar fi în stare să ucidă pentr-un pachet de țigări.

— Cred că... Ba nu... poate că... - bâiguise Fortescue. Apoi, întorcându-și spre detectivul de lângă el ochii tulburi și neliniștiți adăugase 's îmi pare foarte rău, dar, știți, sunt miop, și toate îmi par altfel aici...

— Altfel?

— Adică altfel decât în odaia lui Emily... adică apartamentul domnișoarei Glover.

— N-ați fost chemat ca să identificați o mobilă - îl repezise polițistul.

— Știu, dar omul pe care l-am văzut eu avea un bandaj, și niciunul dintre cei de-aici...

— N-ați putea să vă închipuiți cum ar arăta fără bandaj?

— Firește - spusese Fortescue cu ochii la fața lui D. - ar fi putut să fie omul ăsta cu cicatrice...

Dar cei de la poliție fuseseră foarte corecți și nu luaseră în considerație această posibilitate. îl expediaseră pe Fortescue și aduseseră înăuntru un tip cu o pălărie neagră enormă, pe care D. Își amintea vag că-l văzuse undeva.

— Domnule - îi spusese detectivul - îl recunoașteți pe omul pe care-ați declarat că l-ați văzut în taxi?

— Dacă polițistul acela și-ar fi făcut datoria în loc să încerce să-l aresteze pe așa-zisul bețiv...

— Da, da, a fost o greșeală...

Soho - cartier londonez rău famat.

— După rum tot din greșeală am fost târât în fața t-ihunalului sub învinuirea c-aș fi stânjenit circulația...

La urma urmei, domnule, v-am cerut scuze Bine, bine... Aduceți-i pe oameni I Păi, sunt aici...

Aha, ăștia?... Au venit de bunăvoie? Li. Firește, l. i «e plătește pentru asta, tuturor... afară de inculpat.

— Și care-i inev-/atul?

— Păi, dumneavoastră trebuie să spuneți...

— Da, da, desigur mormăise omul eu melon, trecând rapid prin fața șirului de oameni, pentru a se opri, ca și Fortescue, în dreptul aceluiași individ cu nutră de tâlhar.

— Asta e! exclamase el.

Sunteți sigur, domnule?

— Sigur.

Vă mulțumim.

După aceea, anchetatorii nu mai aduseseră pe nimeni. Socoteau, poate, că au atâtea capete de acuzare împotriva lui, încât pentru cel mai grav dintre ele își puteau permite să ai aștepte.

D. era complet apatic. Conștient de eșecul lui, se mulțumea* să tăgăduiască tot. N-au decât să dovedească eje vor - își spunea. În cele din urmă, îl lăsaseră din nou singur într-o celulă, iar el adormise. Fusese un somn agitat, din prin. ina vechilor vise, care se întorceau, uș Or modificate de data asta. Se făcea că discută cu o fată, plimbându-se cu ea pe malul unui râu. Fata îi spunea că manuscrisul din Berna era cu mult posterior celui de la Biblioteca Bodleiană. Amândoi erau grozav de fericiți să se plimbe de colo până colo de-a lungul râului domol. „Rose!” îi spunea el fetei... În jur, mirosea a primăvară, iar dincolo de râu, foarte departe, se ridicau, aidoma unor morminte, zgârie-norii... Un gardian îl trezise, zgâlțâindu-i umerii:

— Un avocat dorește să vă vadă, domnule.

D. nu ceruse niciun avocat. Ar fi fost prea obositor.

— Cred că n-ați înțeles bine - îi spuse el avocatului. N-am niciun ban. De fapt, ca să fiu corect, am două lire și un bilet de întoarcere.

Avocatul era tânăr, agil și vioi, dar cam snob.

— Despre asta să n-aveți nicio grijă - îi răspunse

el. Apărarea dumneavoastră a fost încredințată lui sir Teieare no

Hillman. Socotim că e necesar să dovedim că nu sunteți, ca să zic așa, lipsit de prieteni, și nici de mijloace.

— Dacă socotiți că două lire...

— Să nu mai vorbim despre bani. Vă asigurăm că suntem bine remunerați.

— Dar, înainte de a consimți, trebuie să știu...

— Domnul Forbes are grijă de tot.

— Domnul Forbes?!

— Și acum, să discutăm un amățiyvmt. E evident că au reușit să acumuleze o serie întreagă de capete de acuzare împotriva dumneavoastră. De unul dintre ele am scăpat totuși: poliția a recunoscut că pașaportul dumneavoastră este în perfectă regulă. A fost un noroc că v-ați amintit de acel exemplar al lucrării dumneavoastră oferit Muzeului...

D. se gândi, biruindu-și o clipă apatia: „Ce fată bună e Rose. Te poți bizui pe ea când e vorba de reținut un detaliu important și de a-l folosi la timpul potrivit”.

— Dar moartea acelei fetițe? întrebă D.

— A, în privința asta n-au avut niciodată vreo dovadă. Și apoi, femeia a mărturisit. E nebună, firește. A avut o criză de isterie. Un indian care locuiește în hotelul acela s-a apucat să-i descoasă pe vecini... Nu, acum avem de făcut față unor acuzații mult mai grave...

— Când s-a petrecut toată povestea asta?

— Sâmbătă seara. Știrea a apărut în ultima ediție a ziarelor de duminică.

D. Își amintea cum, traversând Hyde Park-ul în taxi, zărise un afiș despre ceva senzațional – „dezvăluiri senzaționale în legătură cu tragedia din

Bloomsbury", parcă așa suna absurdul anunț. Dacă ar fi cumpărat un ziar, „l-ar fi lăsat în pace pe domnul K. și ar fi evitat astfel toate aceste necazuri. Ochi pentru ochi... dar o răzbunare nu implică neapărat doi ochi.

— Într-un fel - urmă avocatul - șansa noastră rezidă în însăși multiplicitatea capetelor de acuzare.

— Acuzația de omor nu are prioritate?

— Mă îndoiesc că v-ar putea acuza, deocamdată, de așa ceva.

Toate astea i se păreau lui D. grozav de complicate și nu prea interesante. De vreme ce-l arestaseră, n-aveau cum să nu strângă dovezile necesare. Spera că Rose nu va fi amestecată în povestea asta; era bine că nu venise să-l vadă i. Se întrebase dacă ar fi prudent să-i trimită un mesaj prin intermediul avocatului, dar își spusese că Rose era destul de deși teaptă ca să se țină deoparte. Amintindu-și de candida ei declarație: „Să nu-ți închipui că te-aș iubi și mort” - simțise

O vagă și absurdă ciudă la gândul că Rose nu va face, cu siguranță, niciun gest imprudent.

Ea nu se arătase nici la proces. D. era sigur de asta - ar fi recunoscut-o dintr-o privire dacă ar fi fost în sală. Poate că dacă ea ar fi fost acolo, D. ar fi urmărit cu mai mult interes dezbaterile. Când ești îndrăgostit (dar era, oare, îndrăgostit?), te silești să faci paradă de bravură sau măcar de vioiciune...

Din când în când, un tip mai în vârstă, cu un nas de papagal, se ridica pentru a lua la întrebări vreun polițist. D, presupuse că acesta era sir Terence Hillman. Procesul se lungea. Deodată, însă, totul păru să se termine: sir Terence cerea un nou termen sub cuvânt că clientul său nu avusese vreme să-și strângă laolaltă probele... în spatele acestui proces se ascundeau linele lucruri încă foarte obscure, care nu-i

erau clare nici măcar lui D.

Ce rost avea însă o amânare? Acuzația de omor nu fusese încă formulată împotriva lui... Cu cât poliția avea mai puțin timp la dispoziție, cu atât mai bine pentru el...

Dar avocatul poliției declară că nu are nimic de obiectat împotriva amânării cerute. Era un individ scund și mediocru, cu o mutră de pasăre; râni sardonice în direcția distinsului său adversar, ca și cum ar fi câștigat pe neașteptate un punct datorită stupideniei acestuia.

Sir Terence se ridică din nou, pentru a cere punerea în libertate pe cauțiune. Curtea începu o lungă dezbatere, care i se păru cu totul absurdă lui D. El, unul, ar fi preferat să rămână într-o celulă, decât într-o cameră de hotel... Și, de altfel, cine-ar fi depus cauțiune pentru un străin atât de suspect și indezirabil? îl auzi pe sir Terence spunând:

— Protestez, excelență, împotriva atitudinii poliției, care face aluzie la o acuzație și mai gravă... S-o formuleze deschis, ca să vedem despre ce este vorba. Până-n prezent, acuzațiile ce se aduc reprezintă o lungă listă de delikte foarte minore. Port clandestin de armă... refuzul de a se lăsa arestat – arestat sub ce motiv, mă rog? Sub o acuzație mincinoasă, pe care poliția nici nu s-a ostenit s-o examineze temeinic!

— Incitare la violență – zise omulețul cu cap de pasăre.

— Fără politică! exclamă sir Terence și adăugă, cu emfază: Excelență, am impresiunea că în rândurile poliției se dezvoltă o tendință pe care sper că veți găsi mijloacele de a o stăvili. Un om e aruncat în închisoare pentru vreun delict banal, și între timp poliția se străduie să adune dovezi în sprijinul unei alte acuzații: iar dacă nu reușește, ei bine, omul e pus în libertate și

nu mai auzim niciun cuvîntel despre acuzația aceea gravă... Iar acuzatului nostru nu i se dă nici măcar posibilitatea de a-și convoca martorii...

Disputa continuă multă vreme. Magistratul zise deodată, enervat, înfigîndu-și stiloul în sugativă:

— Sunt ispitit să cred, domnule Fennick, că e ceva întemeiat în observația lui sir Terence. Nu văd, efectiv, în acuzațiile existente nimic care să mămpiedice să acord libertatea pe cauțiune. Dacă această cauțiune ar fi deosebit de substanțială, ați mai ridica vreo obiecție? În definitiv, sunteți în posesia pașaportului inculpatului

Discuția reîncepu.

Ce fictiv părea totul! D. n-avea decât două lire în buzunar - adică nu chiar în buzunar, pentru că, „firește, polițiștii i le luaseră în momentul arestării.

— În acest caz - conchise magistratul - acord o amânare de o săptămână, punându-l pe inculpat în libertate provizorie, contra unei cauțiuni de două mii de lire, plătibilă în două rate egale.

Pe D. îl pufni rîsul: două mii de lire!

Un polițist deschise boxa și-l apucă de braț, spunându-i i

— Pe-aici!

D. se pomeni din nou pe coridorul pardosit cu plăci de ceramică, din fața sălii de ședințe. Avocatul îl aștepta acolo, surâzător:

— Sir Terence le-a cam luat piuitul, nu-i așa?

— Nu pricep de ce-a făcut atîta tărăboi. N-am bani pentru cauțiune, și apoi mă simt destul de bine într-o celulă.

— Totul a fost aranjat.

— De către cine?

— De către domnul Forbes. Vă așteaptă afară.

— Sunt liber?

— Liber ca, văzduhul. Dar numai timp de o săptămână. Sau atâta timp cât poliția nu va strânge destule probe ca să vă aresteze din nou.

— Nu înțeleg ce rost are să le dăm atâta bătaie de cap?

— Deh! zise avocatul. Aveți în domnul Forbes un prieten bun!

D. ieși din tribunal, coborând treptele. Domnul Forbes, îmbrăcat în pantaloni sport croiți dintr-o stofă țipătoare, se

192

plimba nervos lângă capota unui „Packard”. Se uitară unul la celălalt cam stingheriți, fără să-și strângă mâinile.

— Pe cât înțeleg - spuse D. - trebuie să-ți mulțumesc pentru pledoaria unui avocat pe nume sir Tereifce și pentru. cauțiunea plătită în numele meu. Dar zău că nu era nevoie!

— Să nu mai vorbim despre asta - zise domnul Forbes, privindu-l lung și melancolic, ca și cum ar fi vrut să citească pe fața lui vreo explicație a unui anumit lucru. Urcă, te rog, lângă mine - adăugă el. L-am lăsat pe șofer acasă.

— Va trebui să-mi găsesc un loc pentru dormit. Și să-mi iau banii înapoi de la poliție.

— Lasă asta acum.

Se urcară în mașină, iar domnul Forbes porni motorul, spunând:

— Vrei să te uiți la indicatorul de ben/. mă?

— Rezervorul e plin.

— Atunci e-n regulă.

— Încotro?

— Aș vrea să mă opresc puțin în Shephrrd's Market, dacă n-ai nimic împotriva.

Pe drum nu schimbă nicio vorbă. Trecură așa

prin Ștrand, apoi ocoliră Piața Trafalgar și Piccadilly. Când ajunseră în Shepherd's Market, se opriă chiar în mijlocul p eței, lângă un mic scuar, iar domnul Forbes claxona de două ori, privind spre o fereastră de deasupra unei pescării.

— Nu zăbovesc mai mult de-un minut - se scuză el.

În fereastră apăru o față nostimă și grăsuță, deasupra unui capot mov. O mână îi făcu semn domnului Forbes, care se scuză din nou, cu un zâmbet silit, și dispăru pe ușa de lângă pescărie. Un cotoi impunător înainta în lungul rigolei și, găsind un cap de pește, îl lovi odată cu ghearele, apoi îl lăsa și se depărta: nu era chiar atât de flămând.

D «unui Forbes reapăru și se urcă la volan. Apăsă pe marșarier și întoarse mașina.

— Nu-i o fată rea - spuse el, aruncându-i lui D. O privire piezișă.

— Nu?

— Cred că ține într-adevăr la mine.

— Nu-i de mirare.

D «unui Forbes își dresă glasul, în timp ce mașina cobora pe Knightsbridge. Apoi spuse:

— Bumneata ești un străin. Sper în nu găsești nimic ciudat! «faptul că mă văd cu Sally, deși... deși sunt îndrăgostit de Rose.

— Nu mă privește câtuși de puțin.

— Orice" bărbat are dreptul la viață, iar eu nu credeam că am vreo șansă... până mai deunăzi.

— Aha - făcu D., spunându-și în gând: „Am început să vorbesc ca Georges Jarvis”...

— E și util în același timp - zise domnul Forbes.

— Nu mă-ndoiesc.

— Vreau să spun că, de pildă, astăzi, fata e dispusă să jure, la nevoie, că mi-am petrecut ziua cu

ea.

— Nu văd de ce-ar fi nevoie.

Trecură prin Hammersmith în tăcere. Abia când ajunseră pe Western Avenue, domnul Forbesc spuse:

— Am impresia că ești cam nedumerit.

— Puțințel.

— Ei bine, îți dai seama, desigur, că trebuie să părăsești imediat această țară, înainte ca poliția să mai adune alte probe în legătură cu procesul ăsta nenorocit. Dacă n-ar fi decât revolverul, ar fi de ajuns...

— Nu cred că vor găsi revolverul.

— Nu-ți poți permite să riști. Doar știi că, din punct de vedere tehnic, a fost o crimă, fie că l-ai nimeritsaturai pe domnul K. Nu-mi închipui c-au să te spânzure, dar ai căpărta cel puțin cincisprezece ani.

— Nu mă îndoiesc. Uiți însă cauțiunea.

— Eu răspund pentru cauțiune. Trebuie neapărat să pleei astă-seară. N-o să fie prea comod voiajul, dar chiar astă Hseară un cargobot de ocazie, cu o încărcătură de alimente, pleacă spre țara dumitale. Veți fi, probabil, bombardati pe drum... asta te privește personal.

Vocea domnului Forbes se frânse în chip ciudat. D. aruncă o privire spre fruntea lui boltită, de semit, și zări lacrimi în ochii lui negri, aplecați peste o cravată cam pestriță.

Așezat la volan, un bărbat în toată firea plângea, în plin Western Avenue.

— Totul e pregătit - urmă domnul Forbes. Vei fi introdus clandestin la bord, în largul Canalului, după ce vasul va trece de vamă.

— E foarte frumos din partea dumitale că-ți dai atâta osteneală.

— N-o fac pentru dumneata. Rose m-a rugat să

fac tot ce pot.

Așadar, erau lacrimi de iubire!

Mașina coti spre miazăzi. Domnul Forbes spuse, tăios, ca și aum ar fi răspuns la o învinuire:

— Natural, i-am pus anumite condiții.

— Da?

— I-am cerut să nu te mai vadă. I-am interzis să vină la tribunal.

— Iar ea ți-a promis că se va mărita cu dumneata, în ciuda legăturii cu Sally?...

— Da... Dar de unde știi că ea știe?

— Chiar de la ea - răspunse D.

Și se gândi în sinea lui: „E mult mai bine așa; tot nu-mi ardea mie de dragoste, iar până la urmă Rose o să-și dea seama că „Furt” e tocmai bun pentru ea. Pe vremuri, nimeni nu se căsătorea din dragoste. Oamenii încheiau un fel de „pacte de căsătorie”. În cazul de față, va fi tot un pact. N-am de ce să fiu îndurerat. Trebuie să fiu, dimpotrivă, bucuros, bucuros că mă pot întoarce din nou spre mormânt, fără să fi comis vreo infidelitate...”

— Am să te las la un hotel de lângă Southerawl - îi spuse domnul Forbes. De-acolo vei fi transportat la cargobot cu o șalupă. Nimeni n-o să te remarce, e un hotel frecventat chiar în această perioadă a anului. Și adăugă, fără rost: Clima e la fel de plăcută ca la Torquay.

Își continuară drumul într-o tăcere lugubră, mergând spre sud. vest: mirele și amantul - dacă se putea socoti astfel. Abia mai târziu în toiul după-amiezii, când ajunseră printre înaltele dune golașe din Dorset, domnul Forbes rupse tăcerea:

— Știi că te-ai descurcat binișor? Crezi că o să ai neplăceri când ai să ajungi acasă?

— N-ar fi exclus.

— Bine, clar știi că explozia aceea de la Benditch a arunca! în aer contractul lui L? Nu numai explozia, ci și moartea lui K.

— Nu pricep.

— Nici dumneata n-ai făcut rost de cărbuni, dar nici L. Azi-dimineată, devreme, am ținut consiliu și am reziliat contractul: riscul era prea mare.

— Ce risc?

— Riscul unei intervenții a guvernului după redeschiderea minelor. Nici măcar dac-ai fi cumpărat pagina întâi a aiarului Daily Mail n-ai fi putut să faci o mai bună publicitate întregii chestiuni. A și apărut un editorial despre gangsterii din politică și despre prelungirea războiului vostru civil pe pământul Angliei. A trebuit să alegem între a da în judecată ziarul pentru calomnie, sau a proclama sus și tare că semnasem contractul sincer convinși că era vorba de un transport de cărbune destinat Olandei. Așa că am reziliat contractul.

Era, evident, o jumătate de victorie. D. se gândi, cu amărăciune că ea îi va amâna probabil moartea, lăsând-o pe seama unei bombe a inamicului, în loc să-i rezolve rapid toate problemele în fața zidului din cimitir.

Ajunși în creștetul unei coline, zăriră marea. D. n-o mai văzuse din seara aceea cețoasă, de la Dover, prin care țipau pescărușii; marea era limita misiunii lui. Undeva, departe, spre dreapta, începeau vilele; se aprindeau lumini, și un dig înainta în mare ca un elrcăiaie 1 fosforescent.

— E Southera Wl - anunță domnul Forbes.

Nicio lumină de vapor nu se zărea pe vasta întindere cenușie a canalului.

— E târziu - adăugă el, nervos.

— Unde trebuie să merg?

— Vezi hotelul acela, așezat la vreo două mile de South-crawl, spre stânga?

Coborâra încet colina. Pe măsură ce se apropiau de el, hotelul le apărea mai degrabă ca un sat, sau, mai precis, ca un aerodrom: o sumedenie de pavilioane din oțel cromat, dispuse în cercuri concentrice în jurul u-lui turn iluminat. Apoi, un câmp, dincolo de care se zăreau alte pavilioane.

— Hotelul se numește „Lido” - spuse domnul Forbes. E un tip nou de hotel popular. O mie de camere, terenuri de sport, piscine...

— Dar marea?

— Marea nu-i încălzită - glumi domnul Forbes, privindu-l eu coada ochiului. De fapt, sunt proprietarul acestui loc. În publicitatea pe care o facem pretindem că e o „croazieră pe uscat”. Avem un secretariat special care organizează activitatea sportivă... Concerte... O sală de gimnastică... Tinerji, îndeosebi, sunt încurajați să vină: la recepție nu-i întâmpină

1 Mic animal miriapod care trăiește în lacurile umede și întunecoase. * mare firmă a» ierica «a, co sucursale și ia Anglia, care vi» de tot feint le uirfuri ieftine.

niciunul din funcționarii ăia ursuzi care strâmbă din nas când văd vreun inel prăaspăt cumpărat la „Woolworth”. 2 Dar cel mai mare avantaj este absența răului de mare. Și costul foarte ieftin... Sally e încântată - adăugă domnul Forbes cu înflăcărare. Sally adoră educația fizică.

— Te ocupi personal de hotel?

— Uneori aș vrea să mă pot ocupa ceva mai mult. Orice om are o manie. Dar am adus aici un tip priceput, ca să studieze situația. A agonisit o mare, experiență în materie de hoteluri și alte asemenea întreprinderi. Dacă ideea mea o să-i placă, o să-i

încredințez conducerea hotelului, cu un salariu anual de 1.500 de lire, plus spezele. Am dori ca hotelul să funcționeze tot anul. Ai să vezi, sezonul de Crăciun a și început...

Ceva mai încolo, domnul Forbes opri mașina și spuse:

— Ți-am reținut o cameră pentru o noapte. Nu vei fi primul călător care-o șterge fără să fi achitat nota de plată. Vom reclama, firește, la poliție, dar presupun că nu-ți pasă de încă o acuzație mărunță. Camera duminică are numărul 105 c.

— Sună ca numărul celulei unui pușcăriaș.

— Va veni cineva să te ia din cameră. Nu văd cum am putea da greș, totul e perfect. Nu te însoțesc mai departe. Te prezinți la recepție și-ți ceri cheia.

— Deși știu că n-are rost să-ți mulțumesc, totuși... Stând așa, lângă mașină, D. Își găsea anevoie cuvintele.

— Dă-i Rosei, din parte-mi, cele mai calde salutări. Și felicitările mele sincere.

Se opri, surprinzând în ochii domnului Forbes o căutătură rea, aproape de ură. E penibil să fi acceptat ca soț în condiții atât de umilitoare... A primi o zestre e o treabă mai puțin personală.

— Rose nu putea avea un prieten mai bun - adăugă D. Domnul Forbes se aplecă brusc și porni cu furie motorul.

Mașina se urni în sens invers, iar D. apucă să mai vadă ochii înroșiți ai domnului Forbes, plini, dacă nu de ură, în orice caz de durere.

Răsucindu-se pe călcâie, începu să coboare aleea ce ducea spre intrarea hotelului „Lido”, străjuită de două coloane luminate cu neon. Deasupra acestora fuseseră montate, din becuri electrice, două enorme pudinguri, dar instalația firelor era încă incompletă:

pudmгурile păreau negre, metalice, neapetisante.

Funcționarul de la-recepție ocupa o mică lojă chiar la intrare.

— A, desigur – spuse el – camera dumneavoastră a fost reținută prin telefon încă de aseară, domnule... Și aruncând o privire într-un registru, adăugă: Domnule Davis. Presupun că bagajul dumneavoastră e pe drum.

— Trebuia să fi sosit deja. Am venit pe jos de la South-crawl.

— Să telefonez la gară?

— A, nu, să mai așteptăm o oră-două. Presupun că pentru dejun ținuta de gală nu e obligatorie.

— Cătuși de puțin, domnule Davis. Libertate deplină. Să vi-l trimit în cameră pe secretarul responsabil cu sporturile, ca să stați de vorbă cu dânsul?

— Aș prefera ca în primele douăzeci și patru de ore să respir puțin...

D. Începu să se plimbe în jurul numeroaselor cercuri de crom. Fiecare cameră avea câte o terasă pentru plajă. Bărbați în șort, cu genunchii ușor învinețiți de frig, se fugăreau chicotind, în întuneric. O fată în pijama strigă către un tip cu chelie: „Ascultă, Spot, s-a făcut apelul pentru baschet?”

Camera 105 e semăna cu o cabină de vapor: avea chiar un fel de hublou în loc de fereastră, iar lavoarul se strângea în perete, pentru a mări spațiul. Aproape că-ți puteai imagina un vag miros de ulei și duduital cazanelor. D. oftă: Anglia ținea, pare-se, să-și păstreze până-n ultima clipă o anumită bizarerie – excentricitatea unei țări care, de două secole și jumătate încoace, se bucura de pacea civilă.

Era destulă gălăgie în „hotel” – râsete zgomotoase, care trec drept o expresie a fericirii,

precum și rumoarea mai multor aparate de radio, deschise la posturi diferite. Pereții erau atât de subțiri, încât puteai auzi tot ce se petrecea în camerele vecine. D. avu impresia că un locatar își azvârlea pantofii drept în perete. Camera era supraîncălzită, întocmai ca o cabină de vapor. D. deschise un hublou, în care apăru aproape numaidecât capul unui tânăr.

— Cucu! strigă acesta. Cucu!

— Pe mine mă cauți? bâigui D., care se trântise ostenit pe pat: semnalul acesta nu părea să fie cel pe care-l aștepta.

— A, pardon! zise tânărul. Credeam că-i camera Grăsunului.

— Ce se-ntâmplă, Gorilă? întrebă o voce de fată.

Capul tânărului dispăru; se auziră pași pe prundișu! de afară, apoi un glas spuse, în șoaptă:

— E un străin.

— Ia să-l văd și eu!

— Nu fi proastă! Nu se poate!

— Nu, zău?!

O fată cu un nas ascuțit și cu o căldărie de păr bălai ciufulit își vârî capul pe fereastră, dar și-l retrase numaidecât, chicotind.

— Uite-l pe Grăsun! strigă cineva. Unde mi-ai fost, porc bătrân?

Întins pe spate, D. se gândea la domnul Forbes, care se întorcea la Londra pe întuneric: pe cine-o să vadă mai întâi, pe Rose sau pe Sally? Undeva, bātu un orologiu. Da, totul» avea să se termine în sfârșit! Cu cât se întorcea mai repede acasă, cu atât mai bine; putea să înceapă să uite absurda și ridicola Imagine ce-l obseda – imaginea unei fete care aruncă brioșă prin ceață...

Adormi, dar se trezi curând – după numai o

jumătate de oră, potrivit ceasului său de mână. Cât mai avea de așteptat? Merse la fereastră și privi afară: dincolo de dunga de lumină a propriului său pavilion, nu era nimic... decât noaptea și vuietul mării, care se izbea de prundiș și se retrăgea mereu – suspinul lung al unei stihii înfrânte. În tot acest cerc de întuneric, nicio lumină nu arăta că vreun vapor se apropie de uscat.

Deschise ușa camerei. Nu existau coridoare – toate cabinele astea dădeau spre puntea bătută de vânturi. Turnul cu orologiul se legăna, ca o dunetă, printre nori; luna se retrăgea pe un cer de marmură; se stârnise vânt, iar marea părea foarte aproape.

— Ce senzație stranie, să nu fii urmărit! Pentru prima oară de când debarcase în Anglia, D. nu era „căutat” de nimeni; se bucura de existența legală și sigură a unui om pus în libertate pe cauciune.

Mergea cu pași sprinteni prin seara răcoroasă, de-a lungul cămăruțelor luminate și supraîncălzite. Se auzea muzică din Luxemburg, Stuttgart și Hilversum – peste tot erau instalate aparate de radio. Varșovia suferea din pricina paraziților atmosferici; postul de radio Național transmitea o conferință despre „Problem Indochinei”. Sub turnul cu ceas, niște trepte largi, cauciucate, urcau spre imensele uși de sticlă ale „centrului de recreație”. D. intră înăuntru: „pe o masă din mijlocul sălii erau expuse, pentru vânzare, gazetele de seară; o farfurie plină de bani arăta că vânzarea se făcea pe bază de încredere. Într-un colț, un grup de bărbați beau whisky, râzând zgomotos; altminteri, însă, enorma sală cu pereți de oțel și de sticlă era pustie, în ciuda numeroaselor măsuțe, fotolii, mașini automate și mese de biliard din cuprinsul ei.

Exista chiar și un „lacto-bar”, lângă ușa de

serviciu.

D. Își dădu seama că n-avea niciun ban în buzunar; domnul Forbes nu-i dăduse răgazul să-și ia înapoi banii de la poliție. În ce situație penibilă s-ar găsi dacă vaporul acela nu s-ar arăta!... Aruncă o privire spre ziarele de seară, spunându-și că un mic furtișag nu mai conta, pe lângă atâtea alte delictе. Și cum nu se uita nimeni într-acolo, șterpeli un ziar.

În clipa aceea auzi o voce cunoscută:

— E un spectacol formidabil!

„Dumnezeu e un hâtru bun de glume - își spuse D. Ce absurditate să străbați atâta drum, pentru ca la capătul lui să-l regăsești pe căpitanul Currie!“. Își aminti că domnul Forbes îi vorbise de un tip cu experiență în materie de hoteluri.

Momentul nu prea era prielnic pentru un schimb de amabilități. Deschise ziarul și se ascunse înapoia lui. Auzi un glas, cam slugarnic:

— Scuzați-mă, domnule, dar cred că ați uitat să puneți banii în farfurie.

Era, pesemne, un chelner, care se furișase pe nesimțite, acoperit de râsetele acelea: vânzarea se făcea pe bază de încredere, dar farfuria cu gologani era ținută sub supraveghere strictă, ceea ce nu era prea măgulitor pentru Grăsunul și pentru ceilalți clienți ai domnului Forbes.

— Îmi pare rău, dar n-am mărunțiș - se scuza el.

— Nu face nimic, domnule, vă pot da restul.

D. stătea acum cu spatele la bețivii aceia, dar avu impresia că încetaseră să râdă și că trăgeau cu urechea. Vârându-și mâna în buzunar, spuse:

— Mi se pare că mi-am uitat banii în celălalt costum. O să plătesc mai târziu.

— La ce cameră stați, domnule?

Dacă e adevărat că strângând ban cu ban poți

ajunge bogat, asemenea oameni își meritau averile.

— 105 e - răspunse D.

În aceeași clipă auzi vocea căpitanului Currie:

— Ia te uită!

N-avea rost să încerce să evite întâlnirea. La urma urmei, era pus în libertate pe cauțiune - Currie nu-i putea face nimic. Se întoarse cu fața spre el, dar se simți oarecum descumpănit la vederea pantalonilor săi scurți: căpitanul Currie adoptase, evident, obiceiurile locului.

— Nu mă așteptam să te întâlnesc aici - îi spuse D.

— Te cred și eu!

— Ne vedem, sper, la masă.

Și porni spre ușă, cu ziarul în mână.

— A, nu! exclamă căpitanul Currie. Stai locului!

— Nu pricep.

— Băieți, ăsta-i tipul despre care vă vorbeam.

Doi indivizi de vârstă mijlocie, cu niște fețe năuce și încinse de whisky, se uitară la el, îngroziți.

— Nu se poate!

— Zău că da!

— Pe deasupra, a șterpelit și-un ziar! zise unul dintre ei.

— E capabil de orice - spuse căpitanul Currie.

— Fii bun și nu-mi sta în cale - îi zise D. Vreau să mă întorc în camera mea.

— Te cred și eu c-ai vrea! rânji căpitanul Currie.

Unul dintre amicii săi îl avertiză, cu sfială:

— Atenție, bătrâne, s-ar putea să aibă o armă!

— Domnilor - spuse D. - nu vă înțeleg. Nu sunt un fugar din calea justiției. Așa se spune? Am fost. pus în libertate pe cauțiune și nicio lege nu-mi poate interzice să-mi petrec timpul oriunde poftesc.

— Ce-i mai turuie gura! exclamă unul dintre cei

doi.

— Te sfătuiesc să o lași mai moale! mârâi căpitanul Currie. De data asta ți s-a înfundat! Credeai, desigur, că poți s-o ștergi din țară, dar Scotland Yard-ul nu se lasă dus de nas. E cea mai bună poliție din lume!

— Nu pricep...

— Cred că știi, totuși, că faci obiectul unui mandat de arestare. Citește știrile de ultimă oră. Ești căutat în legătură cu o crimă.

D. aruncă o privire asupra paginii de ziar: așa era! Sir Terence Hillman nu fusese în stare să-i amăgească mult timp pe cei de la poliție: aceștia hotărâseră pesemne arestarea lui D. chiar în clipa când părăsea tribunalul. De atunci îl tot căutau, iar căpitanul Currie îl găsisese și-l supraveghea, triumfător, cu strășnicie, dar și cu un soi de respect. Un asasinat nu-i totuna cu furtul unei mașini. Tradițiile engleze cer ca urs condamnat să fie tratat cu blândețe: micul dejun dinaintea execuției...

— Și acum - spuse căpitanul Currie - suntem trei contra unui. Stai liniștit! N-are niciun rost să faci scandal.

II

— Aveți o țigară? întrebă D.

— Da, firește - răspunse căpitanul Currie. Păstrează tot pachetul. Apoi, adresându-se chelnerului: Telefonează la comisariatul din Southerawl și spune-le că l-am prins.

— Ce-ar fi să ne așezăm? zise unul din amicii săi.

Stând așa, între D. și ușa, păreau cam stânjenți; se întrebau, desigur, dacă n-ar fi cazul să-i lege mâinile la spate sau să-i pună căluș la gură, dar în același timp se temeau să» facă așa ceva într-un local public: nu voiau să se dea în spectacol. De aceea

răsuflară ușurați când D. se așeză; se așezară și ei, în jurul lui.

— Ia spune, Currie - propuse unul dintre ei - ce-ar fi să-i oferim tipului ceva de băut? E, poate, ultima lui băutură... (Adaosul acesta i se păru inutil lui D.).

— Ce-ai dori să bei? îl întrebă Currie.

— Un whisky cu sifon.

— Scotch?

— Da.

Când chelnerul se întoarse, Currie îi spuse:

— Un scotch. Ai telefonat?

— Da, vă rog. Mi-au spus că vor fi aici în cinci minute și că să-l păziți pân-atunci.

— Sigur că-l păzim. Doar nu suntem proști! Ce-și închipuie dumnealor?

— Credeam că în Anglia oamenii sunt socotiți nevinovați atâta timp cât nu li se dovedește vinovăția - spuse D.

— Da, da, așa e - răspunse Currie. Numai că poliția nu arestează pe nimeni fără un motiv temeinic.

— Înțeleg...

— Voi, străinii, faceți mereu greșeala asta - urmă căpitanul Currie, turnându-și sifon în whisky. La voi în țară vă» omorâți unii pe alții și nu vă cere nimeni explicații, dar în Anglia, dacă faci așa ceva, trebuie să dai socoteală.

— Îl mai ții minte pe Blue? îl întrebă unul din cei doi pe Currie.

— Tony Blue?

— Da, ăla care a jucat atât de prost în meciul dintre Lan-cing și Brighton, în 1921. A ratat cinci goluri.

— Cei cu Blue?

— S-a dus în România, odată. Și a văzut, cică, un tip trăgând într-un polițist, pe stradă.

— Blue era un mincinos fără pereche...

— Ați avea ceva împotriva dacă m-aș duce în camera mea să-mi iau lucrurile? întrebă D. Unul dintre dumneavoastră m-ar putea însoți.

I se năzărise că, odată ajuns în camera lui, ar putea., când va sosi omul de legătură... Acesta nu-l putea găsi aici

— Mai bine așteptăm până vine poliția - zise amicul Iu: Blue. Nu ne putem permite să riscăm.

— Ar putea să lovească și s-o șteargă.

— N-aș putea ajunge departe - replică D. Anglia-i o insulă!...

— Nu vreau să risc - spuse Currie.

D. se întreba dacă nu cumva omul de legătură intrase deja în camera 105 e, găsind-o goală. îl auzi pe Currie spunând

— Băieți, voi doi stați cu ochii la ușă o clipă, am ceva de discutat cu el între patru ochi.

— În regulă, bătrâne.

Currie se aplecă peste brațul fotoliului său și-i spuse în șoaptă:

— Ascultă, ești un gentleman, nu-i așa?

— Nu știu... e un cuvânt englezesc...

— Uite ce vreau să spun: sper că n-ai de gând să-ți dat drumul la gură mai mult decât e nevoie. Nu e cazul ca o fată cinstită să fie amestecată într-o asemenea istorie.

— Nu prea pricep...

— E vorba de femeia care era cu dumneata în apartamentul de la subsol, când Forester ăla...

— În ziar am citit „Fortescue”...

— Da, da, Fortescue.

— A, îmi închipui că femeia aia era o prostituată, dar nu știu nimic precis.

— Tocmai asta voiam să aud. Ești un băiat de

treabă **f** exclamă căpitanul Currie. Și adăugă, adresându-se celorlalți:

— Nu, ultima oară ai plătit tu. Acum e rândul meu. În regulă, băieți! Ce-ar fi să mai bem un rând?

— E rândul meu - zise prietenul lui Blue.

— De fapt, e al meu - zise celălalt.

— Nu, tu ai plătit înaintea lui.

— Hai să tragem la sorți!

În timp ce discutau așa, D. privea peste bariera de netrecut a umerilor lor, spre ușile mari de sticlă. Reflectoarele erau aprinse, așa încât, dincolo de o fâșie îngustă de gazon, nu se vedea nimic afară. Hotelul se înălța acolo ca să fie văzut de lume, dar lumea însăși rămânea invizibilă. Undeva, în această zonă invizibilă, trecea cargobotul care se îndrepta spre țara lui D. Aproape că-i părea rău că-și lăsase revolverul în seama acelor ștregari din Benditch, cu toate căci izbândiseră: - un IVI. Acel ultim cartuș ar fi putut pune capăt unei aventuri foarte plicticoase, prelungită peste măsură.

Un grup de fete își făcu apariția, aducând puțină răcoare în sala supraîncălzită. Erau gălăgioase și exagerat de fardate, dar cam dădeau greș în strădania lor de a imita manierele unei clase mai privilegiate decât a lor.

Strigară toate într-un glus:

— Uite-l pe Crai-căpitan!

Currie roși până la rădăcina părului și spuse:

— Ascultați, fetelor! Ce-ar fi să vă duceți să beți în altă parte? Aici e o reuniune intimă.

— Pentru ce, Craiule?

— Avem de discutat lucruri importante.

— Or fi lucruri de rușine. Spune-ne și nouă!

— Nu, zău, fetelor, nu vă mint!

— De ce te-au poreclit Crai? îl întrebă D. Currie

roși din nou.

— Prezintă-ni-l și nouă pe-acest străin seducător
- zise o fată durdulie.

— A, nu, e imposibil. Absolut imposibil.

În clipa aceea, doi indivizi în mantale de ploaie descinseră ușa și cercetară din priviri sala „centrului de recreație”. Unul dintre ei spuse:

— E cineva aici cu numele de...?

— Slavă Domnului! exclamă Currie. Sunteți de la poliție? Cei doi se uitară la el, din pragul ușii.

— Da - răspunse unul dintre ei.

— Acesta-i omul pe care-l căutați.

— Dumneata ești D?

— Da - zise D., ridicându-se în picioare.

— Avem un mandat de arestare, sub acuzația de...

— Lăsați, știu despre ce este vorba - îl întrerupse D. - Orice vei spune...

— Bine, bine! Hai să mergem - zise D. Și adăugă, a-dresându-se fetelor, care rămăseseră lângă masă, cu gura căscată. Acum Craiul vă aparține.

— Pe aici - spuse polițistul. Avem o mașină la poartă.

— Nu-mi puneți cătușe?

— Nu cred că va fi nevoie - răspunse polițistul, zâmbind misterios. Hai, mișcă-te!

Unul dintre ei îl apucă de braț, fără brutalitate. Ai fi zis că-s trei prieteni care pleacă dintr-un local, după ce-au băut câteva pahare. „Legile englezești - își spunea D. - sunt aplicate cu un tact remarcabil: locuitorii acestei țări au o-roare de scandal”.

Noaptea îi învălui. Reflectoarele ștergeau stelele, pentru a scoate în relief extravagantul capriciu al domnului Forbes. Undeva, în largul mării, strălucea o lumină - era, poate, vaporul cu care D. ar fi trebuit să

plece din această țară, ca s-o cruce de morbul lui molipsitor, ca să-și scutească prietenii de neplăceri, de dezvăluiri periculoase sau de reticențe inoportune... Se întreba ce va spune domnul Forbes când va afla din ziarele de dimineață că D. nu plecase...

— Hai mai repede! îi porunci polițistul. N-o să pierdem toată noaptea!

Trecură cu el dincolo de luminile de neon, salutându-l cu mâna pe funcționarul de la recepție. La urma urmei, acuzai de a fi plecat fără să plătească nu se va adăuga la celelalte... Mașina aștepta discret la bordura peluzei, cu farurile stinse: ar fi fost, desigur, neplăcut pentru hotel ca o mașină a poliției să fie văzută la intrare. În această țară, contribuabilul era protejat.

La volan stătea un alt polițist, care porni motorul de îndată ce-i văzu, și aprinse farurile. D. se așeză în fund, între ceilalți doi. Mașina făcu un ocol și ajunse pe șoseaua ce cobora spre Zbutherawl.

Unul dintre cei doi începu să înjure, ștergându-și fruntea nădușită:

— Dumnezeu! mă-sii!

Mașina coti spre stânga, pe un drum lateral, depărtându-se de Southerawl.

— Când mi s-a spus că ești păzit, am crezut că leșin! zibe cel care înjurase.

— Nu sunteți de la poliție? întrebă D.

Nu simțea nicio bucurie, căci se gândea că totul o să înceapă din nou.

— Bineînțeles că nu suntem! Am tras o spaimă... Credeam c-ai să-mi ceri să-ți arăt mandatul. N-ai mirasit nimic?

— Știam că poliția-i pe drum.

— Dă-i bătaie, Joe!

Mașina gonia în zigzag pe un drum plin de

hârtoape, care cobora spre vuietul mării. Vuietul acesta se auzea din ce în ce mai tare: larma valurilor ce seizbeau de stânci.

— Ești un bun marinar? îl întrebă unul dintre ei.

— Cred că da.

— Musai să fii! E o noapte cumplită. Iar în golf o să fie și mai rău.

Mașina se opri. Farurile ei luminau o potecă scurtă și bolovănoasă, de calcar roșu; după care urma neantul. Ajunseseră la marginea unei faleze joase.

— Haide, trebuie să ne grăbim. În curând au să descopere totul!

— Oricum, le rămâne posibilitatea de a opri vasul.

— Au să ne trimită două-trei radiograme, iar noi o să le răspundem că nu te-am văzut. Crezi c-au să trimită o escadră după dumneata? Nu ești o persoană chiar atât de importantă.

Îl conduseră pe treptele tăiate în faleză, în golfulețul de dedesubt, o șalupă se legăna pe apă, legată de un lanț.

— Dar mașina? întrebă D.

— Nu-ți face griji din pricina ei.

— N-au să-i găsească urma?

— Da, s-ar putea s-ajungă până la dugheana unde-a fost cumpărată azi-dimineață, cu douăzeci de lire. Cine-o s-o ia, n-are decât! N-aș mai conduce o asemenea rablă pentru nimic în lume! Nici de m-ar plăti cu aur!

Destul aur fusese, pare-se, cheltuit de către domnul Forbes.

Din clipa când ieșiră din golfuleț, fură întâmpinați de stihia dezlănțuită a mării, care-i izbea cu o forță dușmănoasă. Nu era ca o forță impersonală. Înaintând în valuri lungi, ritmice: era ca un nebun

care agită o secure, izbind când într-o parte, când într-alta. îi atrăgea parcă într-o albie liniștită, pentru a abate apoi, pe neașteptate, asupra-le, un potop de lovituri. După care intrau iar într-o zonă calmă. N-aveau răgazul, nici

29S

posibilitatea de a privi înapoi; o singură dată, în timp ce săltau pe ceea ce părea a fi culmea universului, D. Întrezări, în bătaia lunii, silueta fantomatică a hatelului scăldat în aumină.

Le trebui peste o oră ca s-ajungă la vapor - un vas de coastă, negru și murdar, cu o deplasare de circa trei mii de tone și arborând pavilionul olandez. D. fu zvârlit pe punte ca un balot și depus numaidecât în cală. Un ofițer îmbrăcat ănt-r-o tunică uzată și niște pantaloni jegoși de flanelă cenușie îi spuse:

— Rămâi acolo o oră-două. E mai bine așa.

Cabina strâmtă era lipită de sala mașinilor. Cineva fusese prevăzător și pregătise o pereche de pantaloni vechi și un impermeabil: D. era ud leoarcă. Hubloul era astupat, iar pe peretele de oțel de lângă cușetă se plimba o libarcă.

„Sunt ca și acasă - își spuse D. Am scăpat de primejdii... dacă pot gândi astfel; am scăpat de-o primejdie ca să mă-ndrept spre alta”.

Se așeză pe marginea cușetei - era amețit. „La urma urmei - își spunea - sunt prea bătrân pentru acest gen de viață”. Se simți înduișat de soarta domnului K.: acesta visase în zadar o existență pașnică într-o universitate departe de linia frontului; oricum, e bine că nu murise într-o chichi-hoăță a clubului Entrenationo, în prezența vreunui oriental e ca doctorul Li, care s-ar fi supărat foc dacă ar fi fost întrerupt dintr-o lecție plătită anticipat. Se gândi apoi la Elsa.: pentru ea, teroarea luase sfârșit, era scutită

de toate.: aviile care-ar fi putut să i se mai întâmple. Morții sunt de invidiat. Numai cei vii au de suferit de pe urma singurătății și a suspiciunii.

Se sculă - simțea nevoia să respire aer curat.

Puntea fiind descoperită, vântul îl plesni peste gură, cu biciul lui de apă. Se aplecă peste parapet și văzu cum înaltele talazuri spumegânde luau cu asalt luminile vasului și se oră bisșeau apoi în abisul fără fund. Undeva, departe, un far se tot aprindea și se stingea - să fi fost Land's End? Nu, nu puteau să fi ajuns deja atât de departe de Londra și de domnul Forbes, care gonea cu mașina prin întuneric, spre Rose... sau poate spre Sally...

Deodată auzi un glas familiar:

— Luminile astea sunt ale Plymouth-ului.

D. nu se întoarce; nu știa ce să spună. Inima încetă o clipă să-i bată, întocmai ca inima unui adolescent. I-era frică.

— Domnul Forbes... - bâigui el.

— Furt m-a alungat - îl întrerupse ea.

D. Își aminti de lacrimile de pe Western Avenue, de privirea plină de ură din preajma Southerawl-ului.

— E un sentimental - urmă ea. A preferat să facă un gest frumos. Bietul Furt!

Câteva cuvinte îi ajungeau ca să se despartă definitiv de el: domnul Forbes dispărea cu zece noduri pe oră în bezna sărată și zgomotoasă.

— Sunt un om în vârstă - zise D.

— Dacă, mie nu-mi pasă, ce contează că ești sau nu în vârstă? replică ea. A, știu că ești fidel, dar ți-am spus că n-aș putea să iubesc la nesfârșit un mort...

D. O privi pe furiș - părul ei era ud, parcă lină. Arăta mai în vârstă și mai simplă decât îi apăruse vreodată. S-ar fi zis că ținea morțiș să-l asigure că în această aventură a lor nu intra niciun element

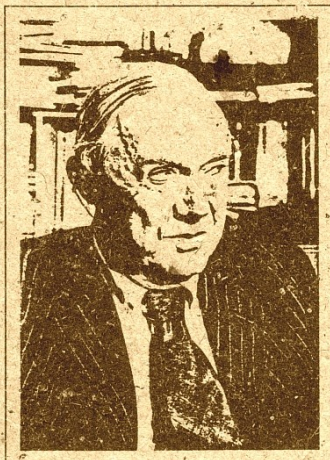
romantic.

— Când vei fi mort, te vei putea întoarce la ea. Atunci nu voi mai putea rivaliza cu ea, și, de altfel, toți vom fi morți de mult.

Luminile dispărură la pupa vasului; în față se zărea doar spuma valurilor, ce se pierdeau, clipocind, în beznă.

— Vei muri curând, știu, nu trebuie să mi-o spui, dar în clipa asta...

SFÂRȘIT

Graham Greene
(1904 — 1991). Scriitor englez,
autor a peste 20 de romane
și a altor cărți (eseuri, piese de
teatru etc.). Unele dintre ele
au fost traduse și în românește.
Scriitorul a vizitat, de altfel,
România, în 1962.

Marele scriitor englez a fost
distins, în 1966, cu titlul de
„KNIGHT” (cavaler) de către
regina Angliei.

GRAHAM GREENE: „AGENTUL SECRET”

Publicat pentru prima oară în 1939, acest roman al
marelui scriitor englez, dispărut în primăvara anului 1991,
este ceea ce autorul numea un „divertisment” (*entertain-
ment*). Deși marcat de evenimentele epocii (războiul civil
din Spania și ascensiunea fascismului în Europa), romanul
își depășește într-un fel tema, prin calitățile lui literare,
nealterate de trecerea atîtor ani. Intriga de roman polițist,
desfășurată într-un ritm care nu slăbește nici o clipă, îl ține
treaz pe cititor. Nu degeaba cartea a inspirat și un film de
succes (realizat de regizorul american H. Shumlin și interpretat
de Charles Boyer și Lauren Bacall).

Editura

„SIRIUS”

ISBN 973-95135-5-7

Preț: 73 + 2 T.L. = 75 lei